KARA AYRINTI

MEDCEZİR

Donna Leon

İngilizceden çeviren: Didem Hızkan

AYRINTI

DONNA LEON

28 Eylül 1942'de Amerika'nın New Jersey eyaletinde doğdu. Üniversite öğrenimini burada tamamladı. 1965'ten beri yurtdışında yaşıyor. Roma'da turist rehberi, Londra'da reklam yazarı, İsviçre, İran, Çin ve Suudi Arabistan'da öğretmen olarak çalıştı. Şimdi Venedik yakınlarındaki bir üniversitede İngiliz edebiyatı profesörü. Opera hayranı olan Leon, bir Handel uzmanıdır. Polisiye kitapları, Venedikli Komiser Brunetti'nin serüvenlerini anlatır.

Donna Leon, 1991'de *Operada Cinayet* adlı romanıyla en iyi polisiye dalında Japon Suntory Ödülü'nü kazanmıştır.

Eserleri: *Death at La Fenice*, 1992 (*Operada Cinayet*, Çev.: Sinem Gürdal, Ayrıntı Yayınları, 2001); *Death in a Strange Country*, 1993 (*Yaban Ellerde Ölüm*, Çev.: A. Semih Bilencan, Ayrıntı Yayınları, 2001); *Dressed for Death*, 1994 (*Kırmızı Ayakkabılar*, Çev.: A. Semih Bilencan, Ayrıntı Yayınları, 2001); *Death and Judgment*, 1995; *Acqua Alta*, 1996 (*Medcezir*, Çev.: Didem Hızkan, Ayrıntı Yayınları, 2002); *Death of Faith*, 1997; *A Noble Radiance*, 1998; *Fatal Remedies*, 1999; *Friends in High Places*, 2000.

Ayrıntı: 367
Kara Ayrıntı dizisi: 21

Medcezir
Donna Leon

İngilizceden çeviren
Didem Hızkan

Yayıma hazırlayan
İpek Seyahoğlu

Katkıda bulunan
Zarife Biliz

Kitabın özgün adı
Acqua Alta

Harper Collins/1996
basımından çevrilmiştir.

© 1992 Donna Leon & 1997 Diogenes Verlag AG Zürich & Akcalı Ajans

Bu kitabın Türkçe yayım hakları
Ayrıntı Yayınları'na aittir.

Kapak illüstrasyonu
Sevinç Altan

Kapak düzeni
Arslan Kahraman

Düzelti
Mehmet Celep

Baskı ve cilt
Mart Matbaacılık Sanatları Ltd. Şti. Tel.: (0 212) 212 03 39-40

Birinci basım *2002*

Baskı adedi *2000*

ISBN 975-539-336-6

Dizi yönetmeni
Hüseyin Boysan

AYRINTI YAYINLARI
www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com.tr
Dizdariye Çeşmesi Sk. No.: 23/1 34400 Çemberlitaş-İst. Tel.: (0 212) 518 76 19 Faks: (0 212) 516 45 77

Donna Leon

Medcezir

K A R A A Y R I N T I D İ Z İ S İ

ÇİN GÖLÜ CİNAYETLERİ *Robert van Gulik*
ŞAİRİN ÖLÜMÜ *Michel del Castillo*
EL SÜRÇMESİ *Patricia Highsmith*
GUERNICA'DA AĞAÇ VAR MI? *Juan Antonio de Blas*
YANIK PORTAKAL *Charles Willeford*
BAYKUŞ ÇIĞLIĞI *Patricia Highsmith*
BECERİKSİZ *Patricia Highsmith*
KURBANIN SON GÜNLERİ *José Pablo Feinmann*
NEÇAYEV DÖNÜYOR *Jorge Semprun*
SON SÜRGÜN *Dragan Babic*
CAM HÜCRE *Patricia Highsmith*
TATLI HASTALIK *Patricia Highsmith*
MERHAMETİ ERTELEMEK *Patricia Highsmith*
BENDENİZ DUFFY *Dan Kavanagh*
YALAN DOLAN KENTİ *Dan Kavanagh*
TEKMEYİ YAPIŞTIRMAK *Dan Kavanagh*
OPERADA CİNAYET *Donna Leon*
YABAN ELLERDE ÖLÜM *Donna Leon*
KIRMIZI AYAKKABILAR *Donna Leon*
ÇULSUZLAR *Dan Kavanagh*
MEDCEZİR *Donna Leon*

H A Z I R L A N A N K İ T A P L A R

YARGI VE İNFAZ *Donna Leon*
YÜKSEK MEVKİLERDEKİ DOSTLAR *Donna Leon*
SOYLU IŞIMA *Donna Leon*

Guy Santa Lucia'ya

Dalla sua pace la mia dipende,
quel che a lei piace vita mi rende,
quel che le incresce morte mi dà.
S'ella sospira, sospiro anch'io,
è mia quell'ira, quel pianto è mio
e non ho bene s'ella non l'ha.

Benim huzurum onunkine bağlıdır,
mutluluğu hayat veren,
acıları ölüm getiren kadına.
Eğer o iç çekerse, ben de çekerim,
öfkesi benimdir, acıları benim ve
sevinemem, sevincimi onunla
paylaşmadıkça.

Mozart, *Don Giovanni*

1 Eve huzur hâkimdi. Flavia Petrelli, La Scala'nın şimdiki divası, sıcak mutfağında soğan doğruyordu. Sırada birkaç küçük kırmızı domates, ince ince doğranmış iki diş sarmısak ve iki adet tombul patlıcan vardı. Üzeri sebzelerle dolu mermer tezgâhın önünde durmuş şarkı söylüyordu; altın çağını yaşayan soprano sesi tüm odayı kaplamıştı. Arada bir bileğinin tersiyle siyah saçlarını geri atıyor; ama saçları tekrar kulaklarının arkasına ve oradan da yanaklarına düşüveriyordu.

On dördüncü yüzyıldan kalma Venedik konağının en üst katının büyük bir kısmını kaplayan kocaman odanın öteki ucunda, dairenin sahibi ve aynı zamanda Flavia'nın âşığı olan Brett Lynch, bej kanepenin bir koluna çıplak ayağını uzatmış, diğerine de başını yaslaya-

rak iyice yayılmış, *I Puritani*'nin partisyonunu izliyordu; komşuların lanet ettiği, bangır bangır çalan müzik, maun kaidelerin üzerinde duran iki uzun hoparlörden çıkıyordu. Müzik odayı birdenbire doldurdu ve şarkı söyleyen Elvira –ikinci kere– coşmaya hazırlandı. Garip bir şekilde odada iki Elvira şarkı söylüyordu; ilki Flavia'nın beş ay önce Londra'da kaydettiği ve şimdi hoparlörden çıkan ses, öbürüyse soğan doğrayan kadının sesiydi.

Flavia, kendi yaptığı kayıtla mükemmel bir uyumda söylerken, arada bir durup "Hah, kim demiş benim sesim orta perdedendir, diye?", "Kemanların çalmaya çalıştığı şey acaba si bemol mü?" gibisinden söyleniyordu. Her duraksamadan sonra da sesi müziğe, elleri soğan doğramaya geri dönüyordu. Solundaki kısık ateşin üstünde duran kocaman tava, içindeki zeytinyağıyla birlikte, kızartılacak sebzeleri bekliyordu.

Dört kat aşağıdaki kapı çalındı. "Ben bakarım," dedi Brett ve partisyonu yüzüstü yere bırakıp kalktı. "Muhtemelen Yehova Şahitleri'dir. Hep pazar günü gelirler." Flavia başıyla onayladı, elinin tersiyle yüzüne düşen bir tutam saçı geri itti, yeniden soğanlarına ve şarkının tam ortasında coşan Elvira'ya döndü.

Brett, ocak ayı sonlarındaki bir öğleden sonra evin böylesine sıcak oluşundan memnun, yalınayak, cilalı zeminde yürüyüp, giriş holüne yöneldi; ön kapıda asılı duran diafonun düğmesine basıp sordu: "*Chi cè*?"*

Bir adam İtalyanca cevap verdi: "Biz müzeden geliyoruz. Dottor** Semenzato'dan evrak getirdik."

Dükalık Sarayı'ndaki müze müdürünün evrak göndermesi garipti, özellikle de pazar günü. Belki de Brett'in daha önce Çin'den göndermiş olduğu mektup yüzünden telaşa düşmüş ve –haftanın başında öyle görünmüyor olsa da– salı sabahı için kendisine gönülsüzce verdiği randevudan önce Brett'in bazı şeyleri okumasını istemiş olabilirdi.

"Mümkünse yukarı getirebilir misiniz? En üst kat." Brett diafo-

---

* (İt.): "Kim o?" (ç.n.)

** Dottoressa dişil, dottore (veya kısaltılmışı dottor) erildir. Türkçedeki 'doktor' anlamına geldiği gibi, üniversite mezunu anlamına da gelmektedir. Eğitimin yaygınlaşmasıyla, özellikle Güney İtalya'da, halk dilinde bu söz bir saygı sözü niteliği kazanmış ve "efendim, sayın, bay / bayan" anlamlarında kullanılmaya başlanmıştır. (ç.n.)

nu kapatıp, dört kat aşağıdaki kapıyı açan otomata bastıktan sonra kapıya doğru yürüyüp inleyen kemanların arasından Flavia'ya seslendi: "Müzeden birileri, evrak getirmişler."

Flavia başını salladı, patlıcanlardan birini alıp ikiye böldü ve tek bir vuruşu bile kaçırmadan, kadının, aşkı yüzünden aklını yitirdiği o ağırbaşlı sahneye geri döndü.

Brett tekrar ön kapıya yürüdü, eğilip halının kıvrılmış köşesini düzeltti, sonra kapıyı açtı. Aşağıdan gelen ayak sesleri yaklaşmıştı, ardından iki adam göründü. Son merdivenin başında durdular. "Sadece on altı basamak kaldı," dedi Brett, aşağıdakilere hoşgeldiniz niyetiyle gülümseyerek, sonra birden merdiven boşluğundan gelen dondurucu soğuğun farkına varıp çıplak ayaklarından birini ötekiyle örttü.

Adamlar aşağıda, merdivenlerin başında durmuş açık kapıya doğru bakıyorlardı. Önde duran, büyük kahverengi bir zarf tutuyordu. Son katı çıkmadan önce birkaç dakika dinlendiler, Brett onları cesaretlendirircesine yeniden gülümsedi: "*Forza.*"*

İlki, kısa boylu ve sarı saçlı olanı geriye dönüp gülümsedikten sonra merdivenleri çıkmaya başladı. Beraberindeki, uzun boylu ve koyu saçlı olanı, biraz daha durup derin bir nefes aldıktan sonra diğerini takip etti. İlk çıkan, kapıya ulaştığında durdu ve arkadaşını bekledi.

"Dottoressa Lynch?" diye sordu sarışın olanı, soyadını İtalyan aksanıyla telaffuz ederek.

"Evet," dedi kadın, adamlar içeri girebilsinler diye geri çekilerek.

Adamların ikisi de içeri girerken kibarca "*Permesso*"** diye mırıldandılar. İlki, kısa, sarı saçlı ve çekici siyah gözleri olanı, zarfı Brett'e doğru uzattı. "Evraklar bunlar, Dottoressa."

Zarfı verirken, "Dottor Semenzato mümkün olduğu kadar çabuk göz atmanızı istedi," dedi, çok yumuşak ve kibar bir şekilde. Uzun boylu olan gülümsedi ve başını çevirdi, o sırada kapının solunda asılı duran bir ayna ile dikkati dağıldı.

Brett başını eğerek kırmızı mühürlü zarfı açmaya başladı. Sarışın olan, bir adım daha atarak Brett'in biraz daha yakınına sokuldu.

* "Ha gayret!" (ç.n.)
** "İzninizle." (ç.n.)

Sanki zarfı elinden alıp açmasına yardım edecekmiş gibiydi; ama birden arkasına geçip kollarından kıskıvrak yakaladı ve sımsıkı tuttu.

Zarf elinden kayıp çıplak ayaklarına çarptı ve Brett ile uzun boylu adamın arasına düştü. Adam sanki içindekilere özen gösteriyormuş gibi zarfı dikkatlice ayağıyla bir kenara itti ve Brett'e yaklaştı. O bunları yaparken diğeri Brett'in kollarını daha da sıktı. Uzun boylu olanı, başını oldukça heybetli bir şekilde aşağı eğerek kısık ve boğuk bir sesle, "Dottor Semenzato'yla olan randevunuza gitmemeniz sizin için daha iyi olur," dedi.

Brett korkmaktan daha çok sinirlenmişti; öfkeli bir şekilde, "Bırakın beni ve buradan defolun," diye bağırdı. Adamın elinden kurtulmak için hızla döndü; ama adam onu sımsıkı kavramıştı, kollarını oynatamıyordu.

Bu arada, arkadan gelen müzik sesi birden yükselmiş ve iki Flavia sesi birden odayı kaplamıştı. Parçayı o kadar hatasız söylüyordu ki, hiç kimse acının, aşkın ve kaybedişin şarkısını söyleyenin tek değil de iki ses olduğunu anlayamazdı. Brett yüzünü müziğin geldiği yöne doğru çevirdi ama sonra yapmayı düşündüğü şeyden vazgeçip önünde duran adama sordu: "Kimsiniz? Ne istiyorsunuz?"

Adamın sesi gibi yüzü de değişmiş, çirkinleşmişti: "Soru sorma sürtük!"

Brett kendini kurtarmak için yeniden çırpındı ama bu imkânsızdı. Ağırlığını bir ayağının üzerine vererek diğeriyle geriye doğru tekme attı ama çıplak topuğunun adam üzerinde herhangi bir etkisi olmadı.

Adamın, arkasından "Pekâlâ, bitir şu işi," dediğini duydu.

Ona bakmak için başını çevirirken ilk yumruğu yedi; karnının tam ortasına. Aniden vücudunu saran acı onu öyle bir güçle ileriye doğru itti ki, neredeyse adamın kollarından kurtuluyordu. Ama adam onu geri çekip doğrulttu. Önünde duran adam yeniden vurdu; bu seferki sol göğsünün altına isabet etti. Brett'in tepkisi aynıydı; vücudu bu büyük acıdan korunabilmek için gayri ihtiyari iki büklüm olmuştu.

Adam vurmaya devam ediyordu. Öyle hizli vuruyordu ki, kaç kez vurduğunu sayamadı bile. Yumruğu defalarca göğsüne ve kaburgalarına indi.

Arkadan gelen müzikte, Flavia, kadının bir an önce gelmesini dilediği, Arturo'nun gelini olacağı saadet dolu günlerin şarkısını söylerken, adamın yumruğu Brett'in şakağına iniverdi. Sağ kulağı çınladı, artık müziği sadece sol kulağıyla duyabiliyordu.

Bilincinde olduğu tek şey hiç ses çıkaramadığıydı. Çığlık atamıyor, bağıramıyor, inleyemiyordu. Ardından gelen soprano sesler büyük bir coşkuyla birbirine karışmıştı ki, dudağı adamın yumruğuyla yarıldı.

Arkasındaki adam sağ kolunu bıraktı. Zaten artık birinin onu tutmasına gerek kalmamıştı; ama adam, onu ayakta tutabilmek için bir elini kolundan ayırmamıştı. Yüz yüze gelinceye kadar Brett'i kaldırdı. "Dottor Semenzato'yla görüşmeyeceksin," dedi, ses tonu hâlâ çok kısık ve kibardı.

Ama Brett'in adamla ilişkisi kopmuştu, söylediklerini dinlemiyordu, neredeyse yarı açık bilinciyle sadece müziğin sesini, acısını ve bu adamların onu öldürebileceğinden doğan büyük korkuyu duyumsuyordu.

Başı önüne düştü, adamların sadece ayaklarını görüyordu. Uzun olanın ona doğru ani bir hamle yaptığını hissetti, o anda bacaklarında ve yüzünde bir sıcaklık duydu. Vücudunun kontrolünü kaybetmişti; kendi sidiğinin keskin kokusunu aldı. Hissettiği diğer sıcaklıksa kandı; tadını aldığı, yere yayılan ve adamların ayakkabılarının üzerine sıçramış olan kan. İki adamın arasında öylece asılı kalmıştı, düşündüğü tek şey ses çıkaramıyor oluşu, istediği tek şeyse kendisini yere bırakmaları ve vücudunun her yerini kaplayan acılardan kurtulabilmek için dertop olabilmekti. Tüm bunlar olup biterken Flavia Petrelli'nin sesi, koronun ve sevgilisi tenorun sesini bastırarak, neşe içinde tüm odayı kaplıyordu.

Brett hayatı boyunca göstermediği kadar büyük bir gayretle başını kaldırdı ve tam önünde ayakta duran, uzun boylu adamın gözlerinin içine baktı. Adam ona, ancak sevgilisinin yüzünde görebileceği bir gülümsemeyle karşılık verdi. Yavaşça ona doğru eğilerek, sol göğsünü avucunun içine aldı ve nazikçe sıkarak, "Daha ister misin, *cara*?* Bir erkekle daha iyi olur," diye fısıldadı.

Brett'in buna tepkisi tamamen refleksti. Savurduğu yumruk adamın yüzünü sıyırıp geçti ama bu ani hareket onu diğer adamın

* Sevgili, aziz, sevimli. (ç.n.)

elinden kurtardı. Sırtını duvara çarptı ve yarı açık bilinciyle sırtında duvarın sertliğini hissetti.

Aşağıya doğru kaydığını ve üzerindeki süveterin, arkasındaki tuğla duvarın pürüzlü yüzeyine takıldığını duyumsadı. Dondurulmuş bir film karesindeki gibi, yavaş yavaş, duvarda aşağıya doğru kayarak yere yığıldı. Yerçekimi onu aşağı doğru çekerken, duvarın pürüzlü yüzeyi Brett'in sırtını sıyırmıştı.

Gitgide her şey birbirine karıştı. Flavia *cabaletta*'yı söylüyordu; ama sonra Flavia'nın diğer sesini duydu, şarkı söylemeyen, öfke içinde bağıran sesini: "Kimsiniz? Ne yapıyorsunuz?"

"Şarkını kesme Flavia," demek istedi; ama nasıl dendiğini hatırlamıyordu. Yere yığılmıştı; başı, oturma odasının girişine doğru, diğer odadan gelen ışığın önündeki gerçek Flavia'nın siluetini gördüğü ve muhteşem müziğin yayıldığı yere dönüktü. Flavia'nın elindeki kocaman bıçağı fark etti.

"Hayır, Flavia," diye fısıldadı ama kimse onu duymadı.

Flavia adamların üstüne sıçradı. Bu ani hareket karşısında adamlar tepki verecek zaman bile bulamadı. Flavia bıçağı kısa boylu olanın koluna sapladı; adam acıyla bağırarak elini yaranın üzerine bastırdı. Kan, ceketinde hızla yayılıyordu.

Dondurulmuş başka bir film karesi: Uzun boylu olan, hâlâ açık duran kapıya atıldı. Flavia bıçağı kalça hizasında tuttu ve adama doğru iki adım attı. Aynı anda yaralı olan, sol ayağıyla Flavia'ya tekme attı; tekme Flavia'nın dizine isabet etmişti. Dizüstü düşse de bıçak hâlâ elindeydi.

Adamlar her nasılsa aralarında sessizce anlaşmışlardı ve ikisi birden aynı anda kapıya doğru atıldılar. Fakat uzun boylu olan zarfı almak için duraksayınca, dizüstü çökmüş olan Flavia elindeki bıçağı savurdu, bunun üzerine adam geri çekilerek zarfı orada bıraktı. Flavia ayağa kalktı, peşlerinden birkaç adım koştu; ama sonra durdu ve daireye geri döndü, kapıyı arkasından ayağıyla iterek kapattı.

Yerde yüzükoyun yatan kadının yanına dizüstü çöktü. "Brett, Brett," diyerek ona seslendi. Burnundan, dudağından ve alnının sol tarafındaki yaradan sızan kanlarla Brett'in yüzünün yarısı kana bulanmıştı. Bir dizini Brett'in başının altına destek yaptı. Süveteri çenesinin altına kadar toplanmıştı, göğüsleri açıktaydı. "Brett," dedi

tekrar Flavia, bir an için hareketsiz yatan kadının öldüğünü sandı. Bu fikri aklından hemen uzaklaştırdı ve şahdamarına elini koyarak Brett'in nabzını yokladı.

Soğuk bir kış sabahı günün ağarması kadar yavaş, Brett'in önce bir gözü, sonra da diğeri açıldı; ama şişmeye başladığı için yalnızca yarım açılmıştı.

"*Stai bene*?"* diye sordu Flavia.

Duyduğu tek cevap, hafif bir iniltiydi. Ama hiç değilse bir cevaptı.

"Yardım çağırmaya gidiyorum. Endişelenme, *cara*. Çok yakında burada olurlar."

Öteki odaya koştu ve telefona uzandı. Elindeki kanlı bıçağı fark edinceye kadar bir iki saniye için telefonu neden tutamadığını anlayamadı. Parmaklarıyla sıkı sıkı bıçağın sapını kavramıştı. Bıçağı bıraktı, ahizeyi aldı. Katılaşmış parmaklarıyla 113'ü tuşladı. On kere çaldıktan sonra bir kadın telefona cevap vererek ne istediğini sordu.

"Acil bir durum var. Bir ambulans istiyorum. Cannaregio'ya."

Ses, bezgin bir şekilde açık adresi istedi.

"Cannaregio 6134."

"Üzgünüm, Signora. Bugün pazar ve sadece bir ambulansımız var, adınızı listede sıraya koymak zorundayım."

Flavia'nın sesi yükseldi: "Burada yaralı bir kadın var, birisi onu öldürmeye çalıştı. Hastaneye kaldırılması gerekiyor."

Ses sabırlı ama bıkkın bir şekilde, "Signora, size açıkladım. Sadece bir ambulansımız var ve ilk sıraya alınmak isteyen iki yardım çağrısı daha aldık. Ambulans boşalır boşalmaz size göndereceğiz," dedi. Flavia'dan bir cevap gelmeyince ses tekrar sordu: "Signora, hâlâ orada mısınız? Eğer bana adresi yeniden verirseniz, adınızı listeye eklerim. Signora? Signora?" Flavia'nın sessizliğine cevaben, hattın diğer ucundaki kadın Flavia'yı elindeki ahizeyle baş başa bırakarak telefonu kapattı.

Eli titreyerek ahizeyi yerine koydu ve koridora doğru gitti. Brett hâlâ bıraktığı yerde yatıyordu; ama nasıl olduysa Flavia'ya doğru dönmeyi başarmıştı, yattığı yerde bir eliyle göğsünü tutmuş inliyordu.

* "İyi misin?" (ç.n.)

Flavia yanına çömeldi, "Brett, doktor getirmem gerekiyor."

Flavia boğuk bir ses duydu, Brett elini yavaşça ona doğru uzattı, parmaklarıyla zar zor Flavia'nın omzuna dokundu ve sonra eli yere düştü. Söyleyebildiği tek şey "Soğuk" oldu.

Flavia ayağa kalkarak yatak odasına geçti, yatağın üzerindeki örtüyü çekip aldıktan sonra hole kadar sürükleyip, yerde hareketsiz yatan kadının üzerine örttü. Sokak kapısını açtı, adamlar geri gelirlerse diye etrafı kolaçan etme gereği duymaksızın kapıyı açık bırakıp merdivenlerden koşarak indi ve bir alt kattaki dairenin kapısını yumrukladı.

Birkaç dakika sonra orta yaşlı bir adam kapıyı açtı; uzun boylu, hafifçe kel biriydi, bir elinde sigara, diğer elindeyse bir kitap vardı. "Luca," dedi Flavia nefes nefese, tüm bunlar olup biterken kimsenin sevgilisinin yardımına koşmamış olması yüzünden içinden gelen çığlık atma isteğiyle savaşarak, "Brett yaralandı. Doktor lazım." Birden sesi çatallaştı ve hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. "Lütfen Luca, bir doktor bul." Luca'nın kolunu tutmuştu, daha fazla konuşamayacaktı.

Luca tek kelime bile etmeden dairesine girdi ve kapının yanında duran anahtarları aldı. Kitabını yere bıraktı, kapıyı arkasından kapattı ve Flavia daha başka bir şey diyemeden, Flavia'nın önünde uzanan merdivenlerde gözden kayboldu.

Flavia merdivenleri çifter çifter çıkarak daireye geri döndü. Yere baktı, Brett'in yüzünün altından yayılan kan küçük bir havuz oluşturmuştu, bir tutam saç üzerinde yüzüyordu. Yıllar önce, şoktaki insanların uyanık tutulması gerektiğini, uyumanın onlar için tehlikeli olabileceğini okumuştu ya da birilerinden böyle bir şey duymuştu. O yüzden arkadaşının yanına, dizlerinin üzerine çöktü ve ona adıyla seslenmeye başladı. Daha şimdiden bir gözü şişip kapanmıştı bile ama Amerikalı, adını duyunca diğer gözünü hafifçe araladı ve Flavia'yı tanıdığına dair hiçbir belirti göstermeksizin ona baktı.

"Luca gitti. Birkaç dakikaya kadar doktor burada olur."

Brett gözünü odaklayamıyormuş gibiydi, sonra bakışı yavaşça kaydı. Flavia sevgilisinin üzerine eğildi. Brett'in saçını yüzünden çekti, parmaklarının peşi sıra kan süzülüyordu. "Her şey düzelecek.

Birkaç dakika içinde burada olacaklar. Her şey yoluna girecek sevgilim, merak etme."

Brett gözünü kapatıp açtı, odaklamaya çalıştı, sonra tekrar kendine geldi. "Acıyor," diye fısıldadı.

"Düzelecek, Brett. İyileşeceksin."

"Acıyor."

Flavia, sevgilisinin yanına diz çökmüştü, açık olan gözüne baktı, açık kalmasını ve bilincini kaybetmemesini diledi; ardından, daha sonra asla hatırlayamayacağı şeyler fısıldadı. Bir süre sonra ağlamaya başladı ama bunun farkında bile değildi.

Brett'in örtülerin altından yarısı görünen elini avucunun içine aldı ve sevgilisinin elini, vücudunu örten yorgan kadar yumuşak bir dokunuşla avucunda tuttu.

Birden aşağıdan gelen ayak seslerini ve gittikçe yükselen konuşmaları duydu. Bir an için Flavia'nın aklına, iki adamın geri dönmüş olabileceği geldi, yapmak istedikleri şey her neyse onu bitirmek üzere geri döndüklerini sandı. Ayağa kalktı ve kapatabilecek kadar vakti olduğunu ümit ederek açık duran kapıya doğru koştu; ama dışarı baktığında Luca'yı ve hemen ardındaki beyaz önlüklü, siyah çantalı adamı gördü.

"Şükürler olsun, Tanrım," dedi söylediği şeye kendi de şaşarak. Flavia'nın ardından gelen müzik durmuştu. Sonunda Elvira sevgilisi Arturo'ya kavuşmuş ve opera bitmişti.

2 Flavia, iki adamın içeri girebilmesi için geri çekildi. "Bu da ne? Ne oldu?" diye sordu Luca, yerdeki örtü yığınına ve altındaki şeye bakarak. "*Mio Dio!*"* dedi farkında olmadan ve Brett'e doğru eğildi; ama Flavia onu kolundan tutarak, doktorun odaya girip yerde yatan kadına bakabilmesi için kenara çekti.

Doktor, Brett'in yanına, yere çöktü ve elini tutarak nabzını ölçtü. Yavaş ama güçlü bir şekilde attığını hissetti, sonra üzerindeki örtüyü kaldırdı. Brett'in kan içindeki süveteri boğazının altına kadar toplanmıştı, göğsü ve gövdesi açıktaydı. Derisi kızarmış, yer

* "Aman Tanrım!" (ç.n.)

yer de kesilmişti, morarmalar başlamıştı bile.

"Signora, beni duyabiliyor musunuz?" diye sordu doktor.

Brett bir ses çıkardı; konuşmak şu anda onun için çok zordu.

"Signora, ne olduğunu görmek için sizi çevireceğim; ama sadece birazcık." Hareketsiz yatan kadının diğer yanına çökmüş olan Flavia'ya işaret etti. "Omuzlarından tutun. Bacaklarını düzeltmem gerek, böylece ne olduğunu görebilirim." Sol bacağına uzanıp baldırından tuttu ve aşağıya doğru çekti, sonra aynı şeyi sağ bacağına da yaptı. Brett'i yavaşça sırtüstü yatırdı, Flavia da omuzlarını yere bıraktı. Tüm bunlar yüzünden yeni bir acı dalgasıyla titreyen Brett inledi.

Doktor, Flavia'ya dönerek, "Bana bir makas verin," dedi. Flavia, söylenene itaat ederek mutfağa gitti ve tezgâhın üzerindeki büyük, çiçekli seramik kaptan makası aldı. Mutfaktayken içinde yağ bulunan tavadan yayılan sıcaklığı hissetti, altı hâlâ yanıyordu, tıslayıp çıtırdamaya başlamıştı. Ocağı kapattı ve hızlıca doktorun yanına döndü.

Doktor makası aldı, kanlı süveteri kesip çıkardı. Brett'e vuran adamın muhtemelen sağ elinin dördüncü parmağında büyük bir yüzük vardı, çünkü geride izini bırakmıştı; etrafını morlukların çevirdiği, geniş koyulukları hemen göze çarpan dairesel izler.

Doktor yeniden yanına çöktü, "Signora, lütfen gözlerinizi açın," dedi.

Brett söyleneni yapmaya çalıştı, ama sadece bir tanesini açabildi. Doktor çantasından küçük bir fener çıkararak, Brett'in gözbebeğine ışık tuttu. Gözbebeği kasıldı ve Brett bir refleksle gözünü kapattı.

"Güzel, güzel," dedi doktor. "Şimdi başınızı biraz oynatmanızı istiyorum, çok az."

Brett çok zor olsa da bunu yapmayı başardı.

"Şimdi de ağzınıza bakacağım. Açabilir misiniz?"

Bunu denerken Brett öyle acı dolu bir ses çıkardı ki, Flavia öteki duvara çarptı.

"Şimdi kaburgalarınıza dokunacağım, Signora. Acıyınca bana söyleyin." Çok nazikçe kaburgalarını yoklamaya başladı. Brett iki kere inledi.

Çantasından bir paket sargı bezi çıkardı ve yırtarak ağzını açtı. Antiseptik şişesini bezin üzerine dökerek ıslattı ve yüzündeki kanları yavaşça temizlemeye başladı. Yüzü temizlenince, burun deliğinden ve alt dudağının yarıldığı yerden daha çok kan sızmaya başladı. Doktor yanında duran Flavia'ya işaret etti: "Şurada, dudağının üzerinde tutun ve kıpırdatmayın." Flavia kanlı sargı bezini doktorun elinden aldı ve onun dediği gibi tuttu.

Doktor, "Telefon nerede?" diye sordu.

Flavia başıyla oturma odasını işaret etti. Doktor kapıya doğru yönelerek gözden kayboldu, Flavia onun numaraları çevirişini, ardından hastaneden birileriyle konuştuğunu duydu, bir sedye istiyordu. Neden bunu kendisi düşünmemişti? Ev hastaneye o kadar yakındı ki, bir ambulansa gerek yoktu.

Luca, Brett'in çevresini dolandı, nihayet yanına eğilebilecek fırsatı bulabilmişti, yeniden Brett'in üzerini örttü.

Doktor geri geldi ve Flavia'nın yanında öne doğru eğilerek, "Şimdi gelirler," dedi. Sonra da Brett'e döndü: "Röntgen çekilinceye kadar size acınızı dindirecek bir şey veremem. Çok ağrınız var mı?"

Brett, acıdan başka hiçbir şey hissetmiyordu.

Doktor Brett'in titrediğini gördü, "Başka battaniyeniz var mı?" diye sordu. Luca yatak odasına gitti ve başka bir örtüyle geri geldi. Doktorla beraber Brett'in üzerini örttüler ama ikinci örtü de pek işe yaramış görünmüyordu. Brett için dünya soğumuştu, hissettiği tek şey soğuk ve artan ağrılardı.

Doktor doğruldu ve Flavia'ya dönerek, "Ne oldu?" diye sordu. "Bilmiyorum. Mutfakta yemek pişiriyordum. Dışarı çıktığımda böyle yerde yatıyordu ve yanında iki adam vardı."

Luca, "Kimdi onlar?" diye sordu.

"Bilmiyorum. Biri uzun, diğeri kısa boylu, iki kişiydi."

"Ne oldu?"

"Onlara saldırdım."

Adamlar birbirlerine baktılar. "Nasıl?" dedi Luca.

"Bıçağım vardı. Mutfakta yemek yapıyordum; mutfaktan çıktığımda bıçak hâlâ elimdeydi ve onları görünce, düşünmeden üzerlerine yürüdüm. Koşarak merdivenlerden kaçtılar." Başını iki yana salladı, bunlarla ilgilenmiyordu. "O nasıl? Ona ne yapmışlar?"

Doktor söylediklerini duyamayacak ya da anlayamayacak olmasına rağmen, cevap vermeden önce Brett'ten birkaç adım uzaklaştı. "Birkaç kaburgası kırılmış ve bazı kötü kesikler var. Ayrıca, sanırım çenesi kırılmış."

"*Oh, Gesù*" dedi Flavia, eliyle ağzını kapatarak.

"Ama herhangi bir sarsıntı belirtisi yok. Işığa tepki veriyor ve söylediklerimi anlayabiliyor. Yine de mutlaka röntgenini çekmeliyiz."

Doktor konuşurken aşağıdan gelen sesleri duydular. Flavia, Brett'in yanına diz çökerek, "Geliyorlar, *cara*. İyileşeceksin," dedi. Elinin sıcaklığının arkadaşını yatıştırmasını umarak elini battaniyenin üstünden çaresizce Brett'in omzuna koydu. "İyileşeceksin," dedi yeniden.

Kapıda iki beyaz önlüklü adam belirdi ve Luca içeriden onlara eliyle işaret etti. Sedyeyi dört kat aşağıya, ön kapının yanına bırakmışlardı. Venedik'te bu iş böyle yapılmak zorundaydı; sedyeyi yukarı taşımak yerine, hastayı Venedik'in dar, dolambaçlı merdivenlerinden indirebilmek için hasırdan bir sandalye kullanırlardı.

İçeriye girince, yerde yüzü kan içinde yatan kadına doğru baktılar, sanki böyle şeyleri her gün göre göre buna alışmış gibiydiler, muhtemelen de öyleydi. Luca oturma odasına geçti; doktor, kadını kaldırırken özellikle dikkatli olmalarını istedi.

Tüm bunlar olup biterken Brett'in her yanını inanılmaz bir acı kaplamıştı. Bunu tüm vücudunda hissediyordu; her nefesini ıstıraba dönüştüren sıkışmış göğsünde, yüzündeki her kemikte ve yanmakta olan sırtında. Zaman zaman acının farklı parçalara ayrıldığını hissediyordu; ama hemen ardından bir araya toplanıyor, sonra da tüm vücudunda geziniyordu ve geriye sadece inanılmaz bir acı kalıyordu. Bu yaşadıklarından daha sonra hatırlayacağı üç şey vardı; doktorun çenesine, beyninde beyaz bir ışık çaktıran dokunuşu; Flavia'nın omzundaki eli –ki bu soğuk denizde ona sıcaklık veren tek şeydi– ve adamların onu yerden kaldırdıkları, çığlık attığı ve bayıldığı an.

Saatler sonra uyandığında, ağrıları hâlâ sürüyordu, fakat bir ölçüde hafiflemiş gibiydi. Eğer hareket edecek, bir milim bile kıpırdayacak olsa ağrılar geri gelecek ve durum daha da kötü olacaktı; bu yüzden kıpırdamadan yatıyor ve en berbat acının, vücudunun

hangi bölgesinde pusuya yatmış olduğunu keşfetmeye çalışıyordu, ama beynine bunu yapmak için gerekli komutu veremeden uykuya yenik düştü.

Tekrar uyandığında çok temkinli bir şekilde vücudunun ne durumda olduğunu kavramaya çalıştı. Acı halen ondan uzakta bir yerlerde duruyordu, ama artık hareket etmek öyle çok tehlikeli ve ölümcül görünmüyordu. Gözlerini düşündü ve arkalarında yatan şeyin ne olduğunu anlamaya çalıştı; karanlık mı aydınlık mı? Ne olduğunu anlayamadı, sonra bilincini bedeninde gezinmeye bıraktı; acının pusuda beklediği göğsünde, sonra sıcak sıcak zonklayan sırtında ve ardından ellerinde. Biri soğuk, öbürüyse sıcaktı. Saatler sürmüş gibi gelen bir süre hareketsiz yattı ve şunu düşündü: Nasıl olur da bir eli soğukken diğeri sıcak olabiliyordu. Hâlâ bir sonsuzluğun içinde yatıyor ve bulmacayı çözmeye çalışıyordu.

Birisi sıcak, diğeri soğuk. Bir değişiklik olacak mı diye kollarını hareket ettirmeye karar verdi ama bunu başarması çok uzun zaman aldı. Yumruklarını sıkmaya çalıştı, sadece çok hafif oynatabilmişti. Ama bu bile yetmişti; sıcak olan eli daha da ısındı ve kolunda yukarıdan aşağıya doğru bir dokunuş hissetti. Bir ses duydu, tanıdık bir ses olduğunu biliyordu, ama kim olduğunu çıkaramıyordu. Neden İtalyanca konuşuyordu? Yoksa Çince miydi? Söyleneni anlıyordu ama bunun hangi dil olduğunu anımsamıyordu. Yeniden elini hareket ettirdi. Böylesine sıcak bir karşılık bulmak ne kadar hoştu. Yeniden denedi ve cevap veren sesi ve sıcaklığı hissetti. Ah, ne kadar büyüleyiciydi. Anlayabildiği sözler ve hissedebildiği bir sıcaklık vardı ve vücudunun bu kısmında acı yoktu. Bununla teselli buldu ve yeniden uykuya daldı.

Sonunda neden bir elinin sıcak, öbürünün ise soğuk olduğunu anlamıştı. "Flavia," dedi, zar zor ses çıkararak.

Elinde hissettiği ağırlık ve sıcaklık arttı. "Buradayım," dedi Flavia; sesi ona çok yakındı.

Bunun nasıl ayırdına vardığını bilmiyordu, ama konuşmak ya da arkadaşına bakmak için başını ona doğru çeviremeyeceğinin farkındaydı. Gülümsemeye, bir şeyler söylemeye çalıştı; ama bir güç ağzını kapatıyordu. Yardım istemek için çığlık atmayı, ağlamayı denedi; ama görünmez bir güç ağzını açmasını engelliyordu.

"Konuşmaya çalışma, Brett," dedi Flavia, elini daha güçlü sıka-

rak. "Ağzını kıpırdatma. Tel takılı. Çenendeki kemiklerden biri çatlamış. Lütfen konuşmaya çalışma. Düzelecek. İyileşeceksin."

Söylenenlerin tamamını anlamak çok güçtü. Yine de Flavia'nın elinin ağırlığını hissetmek ona yetiyordu, sesini duymak onu sakinleştirdi.

Uyandığında bilinci tamamen yerine gelmişti. Gözünü açmak için hâlâ çabalaması gerekiyordu; ama sonunda ikisini olmasa da birini açmayı başardı. İç geçirdi, artık vücuduna söz geçirebilmek için kurnazlık yapmasına gerek yoktu. Etrafına bakındı, uyuyakalmış olan Flavia'yı gördü. Oturduğu sandalyede kamburu çıkmıştı, ağzı yarı açıktı, başı geriye kaymıştı; kolları sandalyenin yanlarından aşağıya sarkmış ve onu derin bir uykuyla baş başa bırakmıştı.

Brett, Flavia'ya bakarken yeniden vücudunu keşfe çıktı. Ağrı verici olsa da belki kollarını ve bacaklarını oynatabilirdi. Sanki kendi içine gömülmüş gibiydi; sırtında bir sızı, bir acı, bir yanma vardı. Sonunda, bunun en kötüsü olduğunun bilincinde olarak ağzını açmayı denedi ve dişlerine doğru inanılmaz bir iç basınç hissetti. Tel ağzını kapatmıştı ama dudaklarını oynatabiliyordu. Daha da kötüsü dili ağzının içinde hapis kalmıştı. Bunu fark edince birden paniğe kapıldı. Ya öksürürse? Ya nefessiz kalırsa? Bu fikirleri hızla kafasından uzaklaştırdı. Bilinci yerinde olduğuna göre, demek ki iyiydi. Yatağın kenarında bir serum şişesi göremedi, herhangi bir tarafı da askıya alınmamıştı. Yani bu, olabilecek en kötü haliydi, buna da katlanabilirdi. Zor ama katlanılabilir.

Birden susadığını fark edip buna şaşırdı. Ağzı bu istekle yandı, boğazı acıdı, "Flavia," dedi kendisinin bile zor duyabildiği bir sesle. Flavia gözlerini açtı ve aniden uyandığında hep yaptığı gibi, yanına eğilip panik içerisinde gözlerini Brett'e dikti. Ardından sandalyeden öne doğru uzanıp yüzünü yaklaştırdı.

"Flavia, susadım," diye fısıldadı.

"Sana da günaydın," diye cevap verdi Flavia, rahatlamış bir şekilde yüksek sesle gülerek ve işte o zaman Brett, iyileşeceğine kesin inandı.

Flavia dönüp arkasındaki masadan bir bardak su aldı. İçine bir pipet koyup, pipeti Brett'in dudaklarının arasına, şişmiş kesik yerlerine değdirmeden, ağzının sol tarafına dikkatle yerleştirdi. "İçine buz bile koydum, tıpkı senin sevdiğin gibi," dedi. Brett içmeye ça-

lışırken, Flavia da bardağın içindeki pipeti tutuyordu. Kuru dudakları birbirine yapışmıştı, sonunda zorla dudakları arasında pipete bir yer açmayı başarabildi ve o kutsanmış soğuğu, ıslaklığı, suyu önce dişlerinin arasında sonra da boğazında hissetti.

Birkaç yudum aldıktan sonra, Flavia, "Çok fazla değil. Birazcık bekle, sonra yine içebilirsin," diyerek bardağı çekti.

"Uyuşturucu almış gibiyim," dedi Brett.

"Zaten alıyorsun, *cara*. Hemşire birkaç saatte bir gelip sana iğne yapıyor."

"Saat kaç?"

Flavia saatine bakarak, "Sekize çeyrek var," dedi.

Rakamlar henüz onun için bir anlam ifade etmiyordu. "Sabah mı, akşam mı?"

"Sabah."

"Hangi gündeyiz?"

Flavia gülümseyerek cevap verdi: "Salı."

"Sabah mı?"

"Evet."

"Sen neden buradasın?"

"Başka nerede olmamı bekliyordun?"

"Milano'da. Bu gece şarkı söylemen gerek."

"Bu yüzden dublörler var ya, Brett," dedi Flavia alaycı bir şekilde, "Başroldekiler hastalanınca şarkıyı onlar söylesinler diye."

"Ama sen hasta değilsin," dedi Brett ağrıdan ve ilaçlardan sersemlemiş bir halde.

"La Scala'nın sanat yönetmeni bu dediğini duymasın, yoksa benim yerime cezayı sen ödersin." Flavia sesini canlı tutmaya çalışıyordu.

"Ama sen asla iptal etmezdin."

"İyi ya, şimdi ettim ve bu ilki olacak. Siz Anglosaksonlar iş konusunda çok ciddisiniz," dedi Flavia. "Biraz daha su ister misin?"

Brett başını salladı ve bunu yaptığına anında pişman oldu. Birkaç dakikalığına hareketsiz kalıp, gözlerini kapatarak bulantı ve baş dönmesinin geçmesini bekledi. Gözlerini açtığında elinde bardakla Flavia'nın ona doğru uzandığını gördü. Yeniden kutsanmış soğuğu duyumsadı, gözlerini kapatıp bir süreliğine kendini ona bıraktı. Birden, "Ne oldu?" diye sordu.

Flavia korkuyla, "Hatırlamıyor musun?" dedi.

Brett bir iki dakikalığına gözlerini kapattı. "Evet, hatırlıyorum. Seni öldürmelerinden korktum." Çenesindeki tellerden çıkan sevimsiz tını başının içinde çınladı.

Cesaret gösterisinde ısrarkâr Flavia, onun bu sözlerine güldü. "Zor biraz. Oynadığım Tosca rollerinden olsa gerek. Onları bıçakla kovaladım ve bir tanesini tam kolundan bıçakladım." Elini, Brett'in önünde havada sallayıp hareketi tekrar etti. Bu hareketi yaparken Flavia gülümsüyordu. Brett, onu gülümseten şeyin bıçağı sapladığı anın hatırası olduğundan emindi. "Keşke onu öldürseydim," dedi Flavia. Brett onun bunu gerçekten yapabileceğini biliyordu.

"Sonra ne oldu?"

"Kaçtılar. Ardından aşağıya, Luca'ya indim. O da hastaneye gitti ve seni buraya getirdik." Flavia ona bakarken, Brett gözlerini kapattı ve birkaç dakikalığına uykuya daldı; dudakları açıktı, çelik tel dışarıdan çok tuhaf görünüyordu.

Brett, aniden gözlerini açtı, nerede olduğuna şaşırmış bir halde etrafına bakındı, daha sonra Flavia'yı görünce rahatladı.

"Neden yaptılar bunu?" diyerek iki gündür içinden geçen soruyu sordu Flavia.

Brett uzun bir süre sonra cevap verdi: "Semenzato."

"Müzedeki adam mı?"

"Evet."

"Ne, ne söylediler?"

"Anlamıyorum." Eğer acı duymayacağını bilse başını iki yana sallardı. "Çok anlamsız." Dişlerini bir arada tutan tel yüzünden sesi pürüzlü çıktı. Semenzato'nun adını tekrarladı ve uzun bir süre gözlerini kapattı. Gözlerini yeniden açtığında, "Neyim var?" diye sordu.

Flavia bu soruya hazırlıklıydı, kısaca cevapladı: "İki kaburgan kırılmış. Ve çenende de bir çatlak var."

"Başka?"

"En kötüsü, sırtın feci şekilde sıyrılmış." Brett'in şaşırdığını görünce açıkladı: "Duvara çarpmışsın, yere düşerken de sırtını tuğlalara sürtmüşsün. Ayrıca yüzünde de bir sürü morluk var." Flavia, işi şakaya vurarak Brett'i rahatlatmaya çalıştı: "Renkler arasındaki

kontrast, gözlerini öne çıkarmış; ama genel tablodan hoşlanacağını sanmıyorum."

."Ne kadar kötü?" diye sordu Brett, bu şakacı üsluptan hoşlanmamıştı.

"Oo, öyle çok kötü değil," dedi Flavia, yalan söylediği açıkça belli oluyordu. Brett, Flavia'ya doğruyu söylemesi için açık olan tek gözüyle dik bir bakış attı. "Kaburgaların bandajlı ve birkaç hafta kımıldamadan yatman gerekiyor. Doktor, 'Herhangi bir iz kalmayacak' dedi." Duyduğu tek iyi haber bu olduğu için doktorun söylediklerini aktarmaya devam etti: "Birkaç güne kadar telleri alacaklar. Yalnızca çok hafif bir çatlak var ve dişlerin de sağlam." Brett'in çok az da olsa yüreklendiğini görünce devam etti: "Ve burnun da." Hâlâ gülümsemiyordu. "Yüzünde hiçbir iz kalmayacak, şişlikler inince daha iyi olacaksın." Flavia, Brett'e ne sırtında kalabilecek yara izlerinden ne de şişliklerin ve yüzündeki çürüklerin geçmesinin ne kadar uzun süreceğinden bahsetti.

Brett, birden bu kısa konuşmanın kendisini ne kadar yorduğunu fark etti; vücudunu yeni bir uyku dalgası sarıyordu. "Bir süre için eve git Flavia. Ben uyuyacağım, sonra..." Konuşmasını bitiremeden sesi zayıfladı ve uykuya daldı. Flavia sandalyesine geri yaslanarak ondan tarafta olan yaralı yüzü inceledi, alnına ve çenesine dağılmış olan çürükler son bir buçuk günde neredeyse siyaha dönmüştü, bir gözüyse hâlâ şiş ve kapalıydı. Brett'in alt dudağı şişmiş ve dikine olan kesik, geniş bir yarık oluşturmuştu.

Doktorlar Acil'de Brett'in sırtındaki yarayı temizleyip kaburgalarını bandajlarken onu zorla dışarı çıkartmışlardı. Ayrıca çenesini birbirine tutturmak için dişlerine ince bir tel takarken de izlemesine izin vermemişlerdi. Bahçeden süzülen azıcık ışıkla aydınlanan parmaklıkların yanında toplanmış ya da yürümekte olan diğer hastalarla ziyaretçilerin kaygılarına kendininkilerini de katarak, hastanenin uzun koridorlarını arşınlamıştı. Yaklaşık bir saat boyunca koridorlarda bir aşağı bir yukarı dolanmış, değişik insanlardan sigara isteyip on yıl aradan sonra ilk sigarasını içmişti.

Geçen pazar gününün öğle sonrasından beri Brett'in yatağının yanından ayrılmamıştı. Onun uyanmasını beklemiş, sadece bir kereliğine, o da duş almak ve La Scala'da o gece şarkı söyleyemeyeceği için onları arayıp bir hastalık bahane etmek üzere, eve gitmiş-

ti. Çok az uyumuş, çok fazla kahve içmiş, sigara içme isteği yeniden ortaya çıkmış ve bunlar, hastanede çok uzun zaman geçiren insanların içlerine işleyen korkuyla birleşince Flavia'nın sinirleri çok gerilmişti.

Sevgilisine baktı ve bir kez daha, ona bunu yapan adamı öldürebilmiş olmayı diledi. Flavia Petrelli için pişmanlık yabancı bir duyguydu ama intikam konusunda bilmediği pek az şey vardı.

3 Arkasındaki kapı açıldı, Flavia gelenin kim olduğuna bakmak için başını çevirmedi. Gelen bir hemşire olmalıydı. Doktor pek uğramazdı çünkü bu hastanede çok az sayıda doktor vardı. Bir süre sonra bir erkek sesi duydu: "Signora Petrelli?"

Kim olduğunu ve kendisini burada nasıl bulduğunu merak ederek başını çevirdi. Kapının hemen yanında bir adam duruyordu, uzun boylu, oldukça yapılı biriydi, sanki bir yerlerden tanıyormuş gibiydi; ama çıkaramadı. Koğuş doktorlarından biri miydi? Yoksa, daha da kötüsü, bir gazeteci mi?

"Günaydın, Signora," dedi adam, kapının yanından ayrılmadan, "Ben Guido Brunetti. Birkaç yıl önce tanışmıştık."

Bu, o polisti, Wellauer olayını araştıran polis. Onu hatırlıyordu, aptal bir adam değildi ve nedenini tam olarak kavrayamamakla birlikte Flavia onu *simpatico* bulmuştu.

"Günaydın, Dottor Brunetti," diyerek Flavia alçak sesle, resmi bir şekilde cevap verdi. Ayağa kalktı, Brett'e şöyle bir baktı, hâlâ uyuyordu. Adamın yanına gitti ve elini sıktı.

"Bu işi size mi verdiler?" diye sordu. Sorar sormaz bunun ne kadar sert bir soru olduğunu fark edip pişman oldu.

Adam bunu fark etmemiş gibi yaparak, "Hayır Signora, saldırı raporunda Dottoressa Lynch'in adını görünce, nasıl olduğunu görmek üzere buraya geldim," dedi. Flavia'nın, onun bu yavaşlığı üzerine bir şey demesine fırsat vermeden açıkladı Brunetti: "Olay bir başkasına verilmiş, raporu da bu sabaha dek görmemiştim." Nasıl olduğunu sormak isteyen bir bakışla uyumakta olan kadına baktı.

"Daha iyi," dedi Flavia. Geri çekilerek, başıyla yatağa yaklaşmasına izin veren bir hareket yaptı. Brunetti odayı boydan boya geçti ve Flavia'nın sandalyesinin tam arkasında durarak, dövülmüş kadının yüzüne baktı. En sonunda, "Ne oldu?" diye sorabildi. Raporu ve Flavia'nın verdiği ifadenin kopyasını okumuştu, ama bir de kendisinden dinlemek istiyordu.

Flavia içinden gelen, "Her şey apaçık ortada, ne bulacağınızı düşünüyorsunuz," deme dürtüsüne direnerek, alçak sesle anlattı: "Pazar günü eve iki adam geldi. Müzeden geldiklerini söylediler; Brett için bazı evraklar getirmişler. Brett kapıyı açtı. Onlarla girişte uzun süre kalınca ne olup bitiyor diye bakmaya gittim ve onu yerde buldum." Bunları anlatırken adam başını sallıyordu; tüm bu anlattıkları iki polise verdiği ifadesinde de vardı.

"Yanına geldiğimde elimde bıçak vardı. Sebze doğruyordum ama bıçağın elimde olduğunu bile unutmuştum. Onların yaptıklarını görünce, hiç düşünmeden birini bıçakladım. Kolundan oldukça kötü bir şekilde yaralanmış olmalı. Sonra da kaçtılar."

"Hırsız mıydılar?"

Flavia omuz silkti. "Olabilir. Ama neden böyle bir şey yapsınlar ki?" diye sordu eliyle Brett'i işaret ederek.

Brunetti, başıyla yeniden onaylayarak, "Doğru, doğru," diye mırıldandı. Geriye çekilerek Flavia'nın yanına döndü ve "Evinizde değerli eşya var mı?" diye sordu.

"Evet, sanırım var. Halılar, tablolar, seramikler."

"Yani bir soygun olabilir," dedi Brunetti, bu söylediğine kendini inandırmaya çalışıyormuş gibi geldi Flavia'ya.

"Kendilerini müze müdürünün gönderdiğini söylediler. Bunu nereden biliyorlardı?" diye sordu Flavia. Hırsızlık fikri ona saçma gelmişti ve Brett'in yüzüne baktıkça daha da saçma geliyordu. Eğer bu polis de bunu anlamamışsa demek ki hiçbir şey anlamamıştı.

Flavia'nın sorusuna cevap vermeden, "Durumu nasıl?" diye sordu Brunetti. "Doktorlarla konuşacak vaktim olmadı."

"Kaburgaları kırılmış, çenesindeki bir kemik de çatlak; ama herhangi bir travma belirtisi yok."

"Onunla konuştunuz mu?"

"Evet." Flavia'nın sert cevabı Brunetti'ye, son görüşmelerinde aralarında pek de büyük bir samimiyet olmadığını hatırlattı.

"Bu olanlar için üzgünüm," dedi Brunetti, resmi bir görevliden çok bir dost gibi.

Flavia hiçbir şey söylemeden öylesine başını salladı.

"Atlatabilecek mi?" diye sordu Brunetti. Soruyu böyle sormakla, Flavia'nın Brett'e olan yakınlığını teslim etmiş, bir bakıma onu, Brett'in ruhsal nabzını tutabilecek ve bu olayın onda yol açtığı hasarı ölçebilecek biri olarak gördüğünü belli etmişti.

Brett'in yaşamındaki yerini kabul ederek bu soruyu sorduğu için ona teşekkür etme isteği duymuş olması Flavia'nın kafasını karıştırdı. "Evet, atlatacak." Hemen ardından Flavia daha uygun bir tonda sordu: "Ya polis? Herhangi bir şey buldunuz mu?"

"Hayır, maalesef bulunamadı. Bu bölgede, iki adam için vermiş olduğunuz tariflere uygun bildiğimiz kimse yok. Buradaki ve Mestre'deki hastaneleri araştırdık ama bıçak yaralanmasıyla ilgili bir hasta gelmemiş. Öte yandan zarftaki parmak izlerini de araştırıyoruz." Brunetti, Flavia'ya ne zarfın bir kenarına bulaşmış olan kanın bunu ne kadar zorlaştırdığından, ne de zarfın boş çıktığından bahsetti.

Arkasındaki yatakta Brett kımıldayıp iç çektikten sonra tekrar sessizliğe gömüldü.

"Signora Petrelli," diye başladı Brunetti ve sonra durakladı, doğru kelimeleri bulmaya çalışıyordu. "Eğer sizce bir sakıncası yoksa, bir süreliğine onun yanında kalmak istiyorum."

Brunetti'nin, Brett'le olan beraberliğini böylesine doğal bir biçimde kabullenişi neden bu kadar gururunu okşamıştı ki; aslında bunun ne olduğuna dair hiçbir fikrinin olmadığını fark etmesi Flavia'yı daha da şaşırttı. Kendisini kışkırtan bu düşüncelerle kapının yanındaki sandalyeyi çekip, oturduğu sandalyenin yanına koydu.

"*Grazie*," dedi Brunetti. Sandalyeye oturup geriye yaslandı ve kollarını kavuşturdu. Flavia, eğer gerekirse onun bütün gün orada oturmaya hazır olduğu izlenimine kapılmıştı.

Brunetti, Flavia'yla yeniden konuşmak için herhangi bir çaba göstermedi, sessizce oturdu ve olacakları bekledi. Flavia, onunla konuşmak ya da toplumsal davranış kurallarına uygun davranmak için hiçbir istek duymayışına şaşarak, Brunetti'nin yanındaki sandalyeye oturdu. On dakika geçti. Yavaş yavaş başı sandalyeye doğru kaydı ve uyuyakaldı. Bir süre geçtikten sonra, başının öne doğ-

ru düşmesiyle birden kendine geldi. Saatine baktı: On bir otuz. Brunetti bir saattir oradaydı.

"Uyandı mı?" diye sordu Flavia.

"Evet ama sadece birkaç dakikalığına. Hiçbir şey demedi."

"Sizi gördü mü?"

"Evet."

"Kim olduğunuzu biliyor mu?"

"Evet, sanırım."

"Güzel."

Uzun bir sessizlik oldu: "Signora, bir süreliğine eve gitmek ister misiniz? Belki bir şeyler yersiniz. Ben burada kalacağım. Beni gördü, yani uyanırsa korkmayacaktır, ben burada olacağım."

Saatler önce, Flavia'nın açlıktan midesi kazınıyordu; şimdiyse tüm belirtiler kaybolmuştu. Ama yorgundu ve kir pas içindeydi; sıcak bir duş, temiz havlular, temiz saçlar, temiz elbiseler gözünde tütüyordu. Brett uyuyordu ve onu bir polisten daha güvenilir kime bırakabilirdi ki? "Evet," dedi ayağa kalkarak, "çok gecikmem. Eğer uyanacak olursa nereye gittiğimi söyleyin lütfen."

"Tabii ki," dedi Brunetti. Flavia çantasını toplayıp kapının arkasındaki paltosunu alırken o da ayağa kalktı. Kapıdan çıkarken hoşça kal demek için döndü Flavia ve ilk defa olarak samimi bir şekilde gülümsedi. Odadan çıkıp kapıyı yavaşça kapattı.

O sabah Signorina Elettra ona soygunla ilgili raporu verdiğinde; özellikle, resmi polisin olayı ele aldığını görünce şöyle üstünkörü bir göz atmıştı. Brunetti'nin dosyayı masasının yanına koyduğunu görünce, "Belki bakmak istersiniz, Dottore," demişti Signorina Elettra, kendi ofisine gitmeden önce.

Adres onun için hiçbir şey ifade etmiyordu ama sadece altı posta bölgesine ayrılmış bir şehirde adresler zaten anlamsızdı. Fakat dosyadaki isim sanki sayfadan fırlayıvermişti: Brett Lynch. Çin'den döndüğünü bilmiyordu. Son karşılaşmalarından bu yana akıp geçen yıllar içinde onu unutmuştu. Onu hastaneye getiren şey, geçmişteki bu karşılaşmaların anısı ve daha önce yaşananlardı.

Yıllar önce tanıştığı o genç ve güzel kadın şimdi tanınmaz haldeydi. Onun böyle kolaylıkla, polislik hayatı boyunca karşılaştığı dövülmüş kadınlardan biri halini alması ne kadar tuhaftı. Brett'e bakarken, bir yandan da bir kadına böylesine vahşice bir şey yapa-

bilecek erkeklerin listesini çıkarıyordu kafasında; tanıdıkları bir kadına böyle bir şey yapabilecekleri değil, para karşılığı bunu yapabilecek olanları düşünüyordu. Çok kısa bir liste oldu; bir tanesi Trieste'de hapisteydi, bir diğeri de Sicilya'daydı ya da o öyle olduğu sanılıyordu. Tanıdıkları bir kadına böyle bir şey yapabilecek kişilerin sayısı daha fazlaydı ve bunların bir kısmı da Venedik'teydi, ama bu adamların Brett'i tanıdıklarından emin değildi ve eğer tanıyorlarsa bile böyle bir şeyi yapmak için bir nedenleri olması pek olası görünmüyordu.

Hırsızlık olabilir miydi? Signora Petrelli ifade verdiği polislere, evine gelen o iki adamın içeride başka birisinin olduğunu bilir bir tavırları olmadığını söylemişti, bu durumda dövülme olayı çok mantıksızdı. Eğer bu adamlar Brett'in dairesine soygun için gelmiş olsalardı, onu bağlayabilir ya da bir odaya kilitleyebilir, istedikleri ne varsa alıp giderlerdi, bunun için bol bol da vakitleri olurdu. Venedik'te bildiği soyguncular dan hiçbiri böyle bir şey yapmazdı. Eğer bir soygun değilse, o zaman neydi?

Gözleri açık olmadığı için Brett'in sesini duymak bir an için onu şaşırttı: "*Mi dai da bere*?"

Endişeyle ona doğru yaklaştı.

"Su," dedi Brett.

Yatağın yanındaki masanın üzerinde plastik bir sürahi ve içinde pipet bulunan plastik bir bardak gördü. Bardağı doldurup, tüm suyu içinceye kadar pipeti Brett'in dudaklarının arasında tuttu. Bu arada dudaklarının arka kısmında çenesini bir arada tutan tel kafesi gördü. Anlaşılmaz bir şekilde konuşmasının nedeni buydu, bu ve aldığı ilaçlar.

Brett sağ gözünü açtı; etrafına kan oturmuş parlak bir mavi. "Teşekkürler, Commissario." Tek gözüyle göz kırptı, gözü hâlâ açıktı. "Yeniden karşılaşmak için ilginç bir yer." Sesi, teller yüzünden, parazitli bir radyo kanalından geliyormuş gibiydi.

"Evet," dedi Brunetti, bu söylenen şeyin anlamsızlığına ve onun gereksiz resmiyetine gülerek.

"Flavia?" dedi Brett.

"Kısa bir süreliğine eve gitti. Yakında döner."

Brett başını yastığın üzerinde hareket ettirdi, Brunetti onun iç

çektiğini duydu. Birkaç dakika sonra Brett, "Sen neden buradasın?" diye sordu.

"Suç raporunda adını gördüm ve nasıl olduğunu görmek için buraya geldim."

Brett'in dudaklarında oluşan belli belirsiz gülümseme acıyla dondu kaldı. "Pek iyi sayılmam."

Aralarındaki sessizlik uzadı, Brunetti içinden kendine yapmaması gerektiğini söylese de sonunda dayanamayıp sordu: "Neler olduğunu hatırlıyor musun?"

Brett, evet anlamında bir ses çıkararak olup biteni anlatmaya başladı. "Müzeden, Dottor Semenzato'dan evrak getirdiklerini söylediler." Brunetti başını salladı; hem isim hem de adam tanıdıktı. "İçeri girmelerine izin verdim. Sonra da işte, –sesi gittikçe zayıflıyordu– "bunu yaptılar."

"Herhangi bir şey dediler mi?"

Gözü kapandı, uzun bir süre öyle sessizce kaldı. Brunetti, onun hatırlamaya mı yoksa kendisine söylemek için bir karar vermeye mi çalıştığını anlayamadı. O kadar uzun bir zaman geçti ki, onun uyuduğunu düşünmeye başlamıştı. Ama sonunda Brett, "Görüşmeye gitmememi söylediler," dedi.

"Ne görüşmesi?"

"Semenzato'yla olan." Demek ki, bu bir soygun değildi. Hiçbir şey söylemedi. Onu zorlamak için uygun bir zaman değildi.

Sesi gitgide zayıflıyor ve ağırlaşıyordu, Brett açıkladı: "Bu sabah, müzedeydi. Çin sergisindeki seramikler." Uzun bir sessizlik oldu, gözünü açık tutabilmek için mücadele veriyordu. "Beni ve Flavia'yı tanıyorlardı." Bunu dedikten sonra nefes alıp verişi yavaşladı. Brunetti onun yeniden uykuya daldığını fark etti.

Oturduğu yerden Brett'e bakarak, söylediği şeylere bir anlam vermeye çalıştı. Semenzato, Dükalık Sarayı'ndaki müzenin müdürüydü. Burası, Palazzo Grassi restore edilip yeniden açılıncaya kadar Venedik'in en meşhur müzesiydi ve Semenzato da en önemli müze müdürü. Belki hâlâ da öyleydi. Hepsinden öte Dükalık Sarayı, Tiziano gösterisini düzenlemişti; Palazzo Grassi'nin son zamanlarında gösterime sunduğu şeyler ise Keltler dönemine ait parçalar ve Andy Warhol'ın eserleriydi; yani her iki gösteri de "yeni" Venedik'in ürünüydü ve bu yüzden ciddi sanatsal nitelikler taşımaktan

çok, reklam amaçlıydılar.

Brunetti, Semenzato'nun yaklaşık beş yıl önce, Çin sanat sergisinin açılışına yardım ettiğini ve Brett Lynch'in de şehir yönetimiyle Çin hükümeti arasında arabuluculuk yaptığını hatırladı. Brunetti, Brett'le tanışmadan uzun zaman önce sergiyi görmüştü. Orada gördüğü bazı parçaları halen hatırlıyordu; gerçeğiyle aynı boyutlarda pişmiş topraktan asker heykelleri, bronzdan bir savaş arabası ve tamamı el işi süslemelerle bezeli, iç içe geçmiş binlerce yeşimin üzerine işlenmesiyle oluşturulmuş bir savaş kıyafeti. Tablolar da vardı tabii ama ona sıkıcı gelmişti; salkım salkım söğütler, sakallı adamlar, birbirinin aynı, eski çürümüş köprüler. Buna rağmen sergideki asker heykeli onu çok etkilemişti, onun önünde hareketsizce durmuş, yüzünü incelemiş ve onda sadakatin, cesaretin, onurun, iki bin beş yüz yıl öncesinden bugüne uzanan insanlığın tüm izlerini görmüştü.

Brunetti, Semenzato'yla çeşitli ortamlarda bir araya gelmişti; onun zeki, toplumda belli bir yer edinmiş erkeklerin zamanla kazandıkları o ihtişamlı, kibar tavırlarıyla etkileyici biri olduğunu düşünmüştü. Venedikli, köklü bir aileden gelen Semenzato, hepsi de antikalar ve sanat eserleriyle ilgilenen veya bu tür şeylerin ticaretini yapan birkaç erkek kardeşten biriydi.

Sergiyi Brett düzenlediği için Venedik'e döndüğü zaman Semenzato'yla görüşmesi pek de olağandışı bir şey değildi. Akla mantığa sığmayan şey ise, birilerinin bu görüşmeyi engellemek için böylesine insanlık dışı bir şeyi yapmaya kalkışmasıydı.

Bir hemşire kapıyı çalmadan kolunda bir yığın çarşafla odaya girdi ve ondan, hastayı temizlemek ve örtüleri değiştirmek üzere dışarı çıkmasını istedi. Belli ki, Signora Petrelli hastane görevlileriyle anlaşmıştı; küçük zarflar, *bustarelle*,* doğru ellere teslim edilmişti. Bu tarz "hediyeler" olmaksızın bu hastanede en temel hizmetler bile yapılmazdı, hatta bunların verildiği durumlarda bile genelde hastayı doyurmak ve temizlemek hastanın ailesine düşerdi.

Odadan çıktı ve koridordaki camın kenarından, on beşinci yüzyıldan kalma manastırın bir parçası olan merkez avluya baktı. Tam karşısında inşa edilen ve halkın zafer çığlıkları eşliğinde açılışı ya-

* Rüşvet (ç.n.)

pılan ek binayı gördü; nükleer tıp, İtalya'daki en gelişmiş teknoloji ve en ünlü doktorlarla birlikte, fahiş miktarlarda vergi veren Venedik halkının sağlık bakımı için yeni bir çağ başlatmıştı. Hiçbir harcamadan kaçınılmamıştı, bina bir mimarlık harikasıydı. Yüksek mermer kemerleri, ana hastane binasına açılan, Campo* SS Giovanni e Paolo üzerinde göze çarpan zarif kemerlerin modern bir yansımasıydı.

Açılış töreni düzenlenmiş, konuşmalar yapılmış, basın gelmişti; ama bina asla kullanılmamıştı. Ne bir su borusu, ne de bir kanalizasyon vardı. Ne de herhangi bir sorumluluk. Acaba bunun sebebi mimarın plana bunları yerleştirmeyi unutması mıydı? Yoksa müteahhidin gereken yerlere bunları koymaması mıydı? Kesin olan tek şey kimsenin bu sorumluluğu üstlenmediği ve bitmiş durumdaki binaya çok büyük bir masrafla yeni bir tesisatın eklenmesi gerektiğiydi.

Brunetti'ye göre bu bina başından beri bu şekilde planlanmıştı, böylece müteahhit hem yeni binanın inşaatını almış olacak, hem de unutulan tesisatın sonradan eklenebilmesi için bitmiş binanın çoğunun yıkılmasıyla kendisine ek iş çıkarmış olacaktı.

Gülmeli mi yoksa ağlamalı mıydı buna? Bina açılıştan sonra korumasız olarak terk edildi, zaten bu pek de açılış sayılmazdı ya, daha sonra vandallar içeriye hücum edip aletlere zarar verdiler; şimdiyse hastane, boşalmış koridorlarında devriye gezsin diye koruma görevlilerine para ödüyordu. Aslen hastanenin sağlaması gereken hizmetlere ve tedaviye muhtaç hastalar, ya başka hastanelere sevk ediliyor ya beklemeleri ya da özel kliniklere gitmeleri söyleniyordu. Kaç milyar liret harcanmıştı, artık hatırlayamıyordu bile. Ve çarşafları değiştirmek için bile hemşirelere rüşvet verilmesi gerekiyordu.

Birden avlunun ucunda Flavia Petrelli göründü, onun yürüyüşünü seyretti, önündeki boş alanda, bir kraliçe edasıyla ilerliyordu. Kimse onu tanımamıştı ama yanından geçen her erkek onu fark ediyordu. Yürüdükçe her iki yana sallanan uzun, mor bir elbise giymişti. Omuzlarına da bir kürk atmıştı ama bu, vizon gibi harcıâlem bir kürk değildi.

Avlunun karşısındaki bu kadını izlerken, yıllar önce okuduğu

* Meydan, alan (ç.n.)

bir pasaj aklına geldi. Bir kadının otele girişi tasvir ediliyordu. Kadın varlığından ve konumundan öylesine emindi ki kürkünü, etrafına hiç bakmadan üzerinden atıvermişti; nasıl olsa kürkü yakalayacak bir uşak mutlaka bulunurdu. Flavia Petrelli'nin böyle bir şeyi, bir kitaptan okumasına gerek yoktu; o da kendi konumundan aynı derecede emindi.

Üst kata ulaşan merdivenleri çıkarken onu izledi. Üzerindeki elbise ve kürke göre oldukça tuhaf kaçan bir aceleyle merdivenleri ikişer ikişer çıktığını fark etti.

Flavia birkaç dakika sonra merdivenlerin başında göründü, Brunetti'yi odanın dışında görünce birden yüzü gerginleşti. Ona doğru hızla yürüyerek "Ne oldu?" diye sordu.

"Hiçbir şey. Hemşire odada.

Onun yanından geçip kapıyı çalmadan içeri girdi. Bir süre sonra hemşire bir kolu çarşaflarla dolu, öbür elinde bir ördekle dışarı çıktı. Brunetti, birkaç dakika daha bekledikten sonra kapıyı çaldı, "Girin!" sesi duyuldu.

Odaya girdiğinde yatağın başının azıcık yükseltilmiş olduğunu gördü. Brett yatakta uzanıyordu, başının altına yastıklarla destek yapılmıştı. Flavia, Brett'in yanında durmuş, pipeti dudaklarının arasında tutarak içmesine yardım ediyordu. Brett'in yüzündeki izler şimdi daha az korkunç görünüyordu. Bunun nedeni belki Brunetti'nin zamanla buna alışması, belki de şu anda onun yaralanmamış tarafına bakıyor olmasıydı.

Eğilip daha önce bırakmış olduğu yerden çantasını aldı ve yatağa yanaştı. Brett örtülerin altından elini çıkararak ona doğru uzatmaya çalıştı. Brunetti ona uzanan bu eli hafifçe tuttu.

"Teşekkür ederim," dedi Brett.

"Eğer bir sakıncası yoksa, yarın da gelmek isterim."

"Lütfen. Şimdi yapamam ama açıklayacağım."

Flavia önce itiraz edecek gibi oldu, ama sonra vazgeçti. Brunetti'ye dönüp gülümsedi. İlk anda tümüyle yapmacık görünen bu gülümseme, gitgide doğal bir hal alarak ikisini de şaşırttı. "Geldiğiniz için teşekkürler," derken sesi yine öylesine içten çıkmıştı ki, bu her ikisi için yine başka bir sürpriz oldu.

"O zaman, yarın görüşmek üzere," dedi Brunetti, Brett'in elini sıkarak. O dışarı çıkarken Flavia, yatağın kenarında duruyordu.

Brunetti Flavia'nın çıktığı merdivenlerden aşağı inip sola döndü ve açık avluda boydan boya sıralı direklerin arasından geçti. Koridorun bir köşesinde asker paltosuna sarınmış yaşlı bir kadın tekerlekli sandalyeye oturmuş, el işi yapıyordu. Ayaklarının dibinde ise üç kedi, bir fare leşi için kavga ediyorlardı.

4 Brunetti, Questura'ya* dönerken, gördüğü ve duyduğu şeylerin onu ne kadar üzdüğünü fark etti. Brett iyileşecekti, bunu biliyordu; vücudu düzelip eski halini alacaktı. Signora Petrelli onun iyileşeceğine inanıyordu; ama tecrübeleri Brunetti'ye, böyle bir şiddete maruz kalmanın etkilerinin geçmesinin uzun zaman alacağını, belki de yıllar süreceğini söylüyordu. En azından bazen birdenbire çok büyük korkular hissedebilirdi. Belki de kendisi yanılıyordu, Amerikalılar İtalyanlardan daha cesurdu; bu yüzden yine o tanıdığı eski Brett olabilirdi. Buna rağmen Brunetti onun için endişelenmekten kendini alamıyordu.

Questura'ya girdiğinde bir sivil görevli ona doğru yaklaştı, "Dottor Patta sizi arıyordu, efendim," dedi sesini alçak ve duygusuz bir tonda tutarak. Görünüşe bakılırsa buradaki herkes vice-questore'den** bahsederken kısık ve duygusuz bir tonda konuşuyordu.

Brunetti görevliye teşekkür etti ve binanın arka tarafında bulunan merdivenlere doğru yürüdü; odasına giden en kısa yol buydu. İçeri girdiğinde telefonu çalıyordu. Çantasını masanın üzerine bıraktı, telefonu açtı.

"Brunetti?" dedi Patta ve cevabı beklemeden çabucak sordu: "Sen misin?"

"Evet, efendim," dedi, yokluğu sırasında masasının üzerine yığılmış olan kâğıtları iteleyerek.

"Bütün bir sabah seni bulmaya çalıştım, Brunetti. Stresa konferansıyla ilgili bir karar vermemiz gerekiyor. Hemen ofisime gel," diye emretti, ardından da isteksizce ekledi: "Mümkünse?"

* Emniyet Müdürlüğü, Emniyet Sarayı (ç.n.)
** Emniyet Müdür Yardımcısı (ç.n.)

"Tabii efendim, hemen." Brunetti telefonu kapattı. Evrakları şöyle bir karıştırdı, içlerinden bir mektubu açıp iki kere okudu. Pencereye doğru yürüyüp, pencerenin yanında durdu ve Brett'in evinde yapılan saldırının raporunu bir kez daha okudu, sonra masaya bırakıp Patta'nın ofisine gitti.

Signorina Elettra masasında değildi, ama sade bir vazonun içinden taşan sarı frezyaların odayı dolduran hoş kokusu en az onun varlığı kadar güzeldi.

Kapıyı çalıp bekledi. Boğuk bir ses içeri girmesini söyledi. Patta, ofisindeki büyük camlardan birinin oluşturduğu çerçevenin içinde durmuş, San Lorenzo Kilisesi'nin ezelden beri üzerinde çalışılmakta olan ön cephesini seyrediyordu. İçeriye sızan küçük ışık huzmesi Patta'nın vücudunun değişik yerlerinden yansıyordu; ayakkabısının ucundan, yeleğinden sarkan altın zincirden ve kravat iğnesindeki ince yakuttan. Brunetti'ye şöyle bir baktı ve odayı boydan boya geçerek masasına doğru yürüdü. Onun yürüyüşünü görünce, Brunetti, bunun Flavia Petrelli'nin hastanedeki yürüyüşünün kötü bir taklidi olduğunu düşündü. Aralarındaki fark, Flavia Petrelli'nin yaratmış olabileceği etkiye aldırış etmiyor olmasından kaynaklanıyordu, oysa Patta'nın her hareketinin asıl amacı buydu. Vice-questore, masasındaki yerine geçti ve eliyle Brunetti'ye önündeki sandalyeye oturmasını işaret etti.

"Bütün sabah nerelerdeydin?" diye doğrudan konuya girdi Patta, herhangi bir girizgâha gerek duymaksızın.

"Soyguna teşebbüs olayının kurbanını görmeye gittim," diye açıkladı Brunetti, kullandığı ifadelerin belirsiz ve mümkün olduğu kadar da kesin olmamasına gayret ederek.

"Bu işleri yapmaları için resmi görevlilerimiz var."

Brunetti cevap vermedi. Dikkatini yeniden elindeki işe veren Patta, "Peki ya Stresa konferansı ne olacak? Hangimiz katılacağız?" diye sordu.

Brunetti iki hafta önce, Interpol tarafından düzenlenen bir konferans için davet almıştı. Konferans, Maggiore Gölü'ndeki bir tatil kasabası olan Stresa'da yapılacaktı. Bu konferans ona Interpol ağının çeşitli birimlerinden polis yetkilileriyle bağlantı kurma ve dostluğunu pekiştirme olanağı sunuyordu, ayrıca en son bilgisayar teknikleriyle bilgilerin depolanması ve bunların kullanılması amaçlı

bir eğitim programı da hazırlandığından Brunetti bu konferansa katılmak istiyordu. Stresa, İtalya'nın en gözde sayfiye yerlerinden biri olarak tanınıyordu. Stresa'nın sıcak iklimi göz önüne alınırsa, bu davet, aynı zamanda Venedik'in kışın son günlerindeki o nemli, ısırgan soğuğundan kaçmak için iyi bir fırsattı. Bu nedenle de Patta, Brunetti'ye onun yerine kendisinin gitmek istediğini ima etmişti. Fakat davetiye özellikle Brunetti'ye gönderildiği ve üzerinde konferans organizatörü tarafından elle yazılmış bir not bulunduğu için, Brunetti'yi bu hakkından vazgeçmeye ikna etmek Patta'ya zor geliyordu. Son derece isteksizce, üstü kapalı bir şekilde gitmemesini istedi.

Brunetti bacak bacak üstüne attı ve cebinden not defterini çıkardı. Her zamanki gibi sayfalarda mesleğiyle ilgili hiçbir şey yoktu, ama Patta bunu yine fark edemedi. "Konferansın yapılacağı tarihler boş mu diye bir kontrol edeyim," dedi Brunetti, bir yandan da sayfaları çeviriyordu. "On altısındaydı değil mi? Yirmisine kadar mı sürüyordu?" Bu bekleyişteki suskunluk o kadar dramatikleşmişti ki Patta'nın gittikçe artan sabırsızlığının doruğa çıkmasına neden oldu. "O hafta boş olacağımdan artık pek emin değilim."

Patta, "Hangi günler demiştin?" diye sordu, masa takviminin sayfalarını çevirerek, "on altısıyla yirmisi arası mıydı?" Onun duraksaması Brunetti'ninkinden çok daha dramatikti. "İyi, eğer sen gidemeyeceksen, sanırım ben gidebilirim. İçişleri bakanıyla olan toplantımı ertelemem gerekecek ama sanırım halledebilirim."

"Böylesi daha uygun olabilir efendim. Bu tarihlerin size uyacağından eminsiniz değil mi?"

Patta'nın bakışı oldukça ifadesizdi. "Evet," dedi.

"İyi, öyleyse bu iş halledildi," dedi Brunetti, yapmacık bir içtenlikle.

Sesinin tonu ya da belki bu neşeli hali yeniden Patta'nın tepesini attırdı. "Bu sabah nerelerdeydin?"

"Dediğim gibi efendim, bize rapor edilen şu soygun teşebbüsünün kurbanıyla konuşmaya gitmiştim."

"Ne kurbanı?"

"Dottoressa Lynch," diye yanıtladı Brunetti. Patta bir süre ifadesiz gözlerle Brunetti'ye baktı, sonra belleğinden bu ismi bulup çıkarırken gözleri hafifçe kısıldı. Brunetti, Patta'yı izlerken onun

yüzündeki ifadelerden, söz konusu kişinin sadece adını değil, kim olduğunu da hatırladığını an be an görebiliyordu.

"Şu lezbiyen," diye mırıldandı. "Ne olmuş ona?"

"Evinde saldırıya uğramış."

"Kim yapmış? Bardan bulduğu erkek kılıklı bir sevici mi?" Sözlerinin Brunetti üzerinde yarattığı etkiyi görünce, ses tonunu yumuşatarak sordu: "Ne olmuş?"

"Saldırganların her ikisi de erkek," diye açıkladı Brunetti ve ekledi: " 'Erkek kılıklı sevicilere' de pek benzemiyorlar. Şu anda hastanede."

Patta bu konuda yorum yapmayı hiç istemese de sordu: "Konferansa katılamayacak kadar yoğun olmanın sebebi bu mu?"

"Efendim, konferans gelecek ay. Şu anda elimde birkaç olay var."

Patta bu söylenene inanmamışçasına homurdandı, sonra birden, "Ne almışlar?" diye sordu.

"Görünüşe bakılırsa, hiçbir şey."

"Neden? Soygun değil miydi?"

"Birisi onlara engel olmuş. Ayrıca bunun bir soygun olup olmadığını henüz bilmiyorum."

Patta, Brunetti'nin söylediği ikinci şeyle ilgilenmeyerek ilkine atladı: "Kim durdurmuş, o şarkıcı mı?" Bunu söylerken Flavia'dan, sanki La Scala'da değil de sokak köşelerinde birkaç kuruşa şarkı söyleyen birinden bahseder gibi bahsediyordu.

Brunetti buna karşı çıkacakken Patta devam etti: "Tabii bir soygundur. Orada bir servet var." Brunetti, Patta'nın zenginliğe karşı normal bir tavırmış gibi takındığı bu katıksız çekememezliğe değil de, Brett'in evindeki eşyalar hakkında bir fikri olmasına şaşırdı.

"Belki," dedi Brunetti.

"Bunun belkisi yok," diye ısrar etti Patta. "Eğer iki erkekse, bir soygun demektir." Acaba, diye düşündü Brunetti, kadınlar doğaları gereği başka suçlarla mı meşgul oluyorlar? Patta dik dik baktı. "Yani bunun anlamı, bu davanın hırsızlık masasına ait olduğudur. İşi onlara bırak. Burası bir yardım derneği değil, Commissario. Bizim işimiz, senin başı dertte olan arkadaşlarına yardım etmek değil; özellikle de lezbiyen olanlara." Bunu öyle bir tonda söyledi ki, Brunetti'nin kafasında, sanki kendisi çağdaş bir Azize Ursula imiş de

hepsi bakire ve lezbiyen olan on bir bin kadın onun peşinden gidiyormuş gibi bir sahne canlandı.

Zaman içerisinde, üstlerinin söylediği şeylerin çoğunun mantıksız oluşuna kendini alıştırmıştı, yine de Patta bu çok kapsamlı ve ihtiraslı açıklamalarıyla onu şaşırtmayı başarıyordu. Ve de kızdırıyordu. "Hepsi bu kadar mı, efendim?"

"Evet, hepsi bu kadar. Unutma, bu bir soygun ve incelemesi de–" Telefonun çalmasıyla konuşmasını kesti. Sesten rahatsız olmuş bir şekilde telefonun ahizesine bağırdı: "Sana hiçbir telefonu bağlama demedim mi?" Brunetti, onun telefonu çarparcasına kapatmasını bekledi; ama bunun yerine Patta telefonu kulağına daha da yaklaştırdı, Brunetti onun yüzündeki afallamış ifadeyi gördü.

"Evet, evet, tabii ki buradayım, dedi. "Bağla.

Sandalyesinde doğruldu ve sanki arayan onu görecekmiş gibi eliyle saçını düzeltti. Gülümsedi, tekrar gülümsedi ve hattın diğer ucundaki sesi bekledi. Brunetti uzaktan bir erkeğin sesinin gürlediğini duydu ve Patta cevap verdi: "Günaydın, efendim. Evet, evet, çok iyiyim, teşekkürler. Ya siz?"

Cevap Brunetti'ye anlaşılmaz bir mırıltı olarak ulaştı. Patta, masasının yan tarafında duran kalemi almak için uzandı; ceketin cebinde duran Montblanc Meisterstück kalemini unutmuştu. Bir kâğıt parçasını kaparak önüne çekti. "Evet, evet efendim. Duydum efendim. Aslında tam da şu anda bu konuyu görüşüyordum."

"Evet, efendim. Biliyorum, çok korkunç. Duyunca ben de sarsıldım." Patta, karşı tarafın konuşmasını beklerken bir sessizlik daha oldu. Bir an için yeniden Brunetti'ye baktı. "Evet, efendim. Adamlarımdan birisi zaten onunla konuştu." Karşı tarafın sözcükleri arasında ani kesilmeler oluyordu. "Hayır efendim, tabii ki değil. Onu tanıyan biri. Söyledim, efendim, özellikle onu rahatsız etmeyin dedim, sadece nasılmış onu görmek ve doktorlarıyla konuşmak için. Tabii, efendim. Farkındayım, efendim."

Patta kalemi ucundan tutup ritmik olarak masaya vurmaya başladı. Dinliyordu. "Tabii, tabii, ne kadar gerekirse o kadar adamımı görevlendireceğim, efendim. Kendilerinin şehrimize göstermiş olduğu cömertliği biliyorum."

Brunetti'ye bir bakış daha fırlattı ve sonra bakışları masaya vurduğu kaleme kaydı, kalemi yerine koymak için yeniden uzandı.

Kaleme bakarak uzun bir süre dinledi. Bir ya da iki kere konuşmaya çalıştı ama uzaktan gelen ses sözünü kesti. Sonunda, eli telefona kenetlenmiş bir şekilde, "Mümkün olduğunca çabuk, bizzat ben haberdar edeceğim. Evet, efendim. Tabii, efendim. Evet," demeyi başarabildi, fakat diğer taraf çoktan kapattığı için hoşça kalın diyecek vakit bulamadı.

Kibarca telefonu kapattı ve Brunetti'ye baktı. "Sanırım, tahmin etmişsindir. Arayan belediye başkanıydı. Olayı nereden öğrenmiş bilmiyorum, ama her nasılsa öğrenmiş işte." Bunu söylerken belediye başkanının ofisini arayıp isimsiz mesaj bırakan kişinin Brunetti olabileceğini düşündüğü çok açıktı.

"Görünüşe bakılırsa, Dottoressa," diye başladı; kelimeleri öyle bir tonda telaffuz ediyordu ki sanki Harvard ve Yale'in eğitim kalitesi hakkında bazı kuşkuları vardı, –bunlar Dottoressa Lynch'in mezun olduğu okullardı– "başkanın arkadaşlarından biri ve" diye ekledi, anlamlı bir duraklamadan sonra, "ayrıca şehrin hayırseverlerinden. Bu yüzden başkan, bu konunun mümkün olduğu kadar hızlı araştırılmasını ve çözümlenmesini istiyor."

Brunetti şu aşamada getireceği herhangi bir önerinin kendisi açısından ne kadar tehlikeli olabileceğini anladığı için sessizliğini korudu. Önce Patta'nın masasındaki kâğıda, sonra da üstünün yüzüne şöyle bir baktı.

"Şu anda ne üzerinde çalışıyorsun?" diye sordu Patta. Aslında bu sorunun, soruşturmayı ona vereceği anlamına geldiğini biliyordu.

"Bekleyemeyecek bir şey değil."

"O zaman bu olayı senin soruşturmanı istiyorum."

"Peki, efendim," dedi, içinden Patta'nın birtakım özel önerilerde bulunmamasını dileyerek.

Ama bunu dilemek için çok geçti. "Kadının evine git, bir araştır. Ne bulacaksın bak bakalım. Komşularıyla görüş."

"Peki, efendim," dedi Brunetti ve ayağa kalktı, bu hareketin konuşmasını kısa keseceğini umarak.

"Beni gelişmelerden haberdar et."

"Tabii efendim."

"Bu olayın hemen çözülmesini istiyorum Brunetti. O kadın, belediye başkanının dostlarından biri," ve başkanın her dostunun, Patta'nın da dostu sayıldığını Brunetti biliyordu.

5 Odasına geri döndüğünde, aşağıyı arayıp Vianello'nun yukarı gelmesini istedi. Birkaç dakika sonra çavuş geldi ve kendini yavaşça Brunetti'nin masasının önünde duran sandalyeye bıraktı. Üniformasının cebinden küçük bir not defteri çıkarıp meraklı bakışlarla Brunetti'ye baktı.

"Goriller hakkında ne biliyorsun, Vianello?"

Vianello bir süre düşündü ve sonra gereksiz bir soru sordu: "Hayvanat bahçesindekiler mi, yoksa insanların canını yakmak için para alanlar mı?"

"Para alanlar."

Vianello şöyle bir durdu, aklındaki listeyi taradı. "Şehirde onlardan bulunduğunu sanmıyorum, efendim. Ama Mestre'de dört veya beş kadar var. Çoğu da güneyli. Biraz daha durup, kafasındaki birkaç listeyi daha taradı. "Padua'da birkaç tane olduğunu duydum, Treviso ve Pordenone'de de var ama bunlar taşralı. Asıl bu işi yapanlar Mestre'dekiler; burada bir sorun mu çıkardılar?"

İlk soruşturmayı resmi polisler yaptığı ve Flavia'yla onlar görüştüğü için Brunetti, Vianello'nun saldırıdan haberdar olduğunu biliyordu. "Bu sabah Dottoressa Lynch'le görüştüm. Ona saldıran adamlar, Dottor Semenzato'yla görüşmeye gitmemesini söylemişler."

"Müzedeki görüşmeye mi?" diye sordu Vianello.

"Evet."

Vianello birkaç saniye düşündü. "Yani bir soygun değildi?"

"Evet, pek öyle görünmüyor. Birisi onlara engel olmuş."

"Signora Petrelli mi?" diye sordu Vianello.

İsviçre banka sırlarının açığa çıkması bile Venedik'te bir gün sürmezdi. "Evet. Onları oradan uzaklaştırmış. Ama bir şey çalmak için gelmiş gibi görünmüyorlar."

"Kendi hesaplarına ileriyi görememişler. Oysa hırsızlık yapmak için iyi bir yer."

Brunetti daha fazla dayanamadı: "Bunu nereden biliyorsun, Vianello?"

"Hizmetçileri, baldızımın kapı komşusu. Haftada üç gün onlara temizliğe gider; ayrıca Çin'deyken eve o göz kulak oluyor. Evde neler olduğundan söz etmişti, bir servet yatıyor olmalı," diyor.

"Bu, sürekli boş kalan bir ev için söylenecek iyi bir şey olmasa

gerek, değil mi?"

"Ben de ona aynen böyle dedim, efendim."

"Umarım seni dinlemiştir."

"Umarım."

Brunetti yaptığı dolaylı azarlamanın ardından, fedailer konusuna geri döndü. "Hastaneleri tekrar kontrol et bakalım. Herhangi bir bıçakla yaralanma vakası gelmiş mi? Görünüşe bakılırsa, oldukça kötü yaralanmış. Zarftaki parmak izlerinden haber var mı?"

Vianello not defterine baktı. "Kopyaları Roma'ya gönderdim, sonuçlarını bize iletecekler." İkisi de bunun ne kadar uzun zaman alabileceğini biliyordu.

"Interpol'ü de dene."

Vianello başını sallayıp defterine not etti. "Ya Semenzato?" diye sordu, "Görüşme ne hakkındaymış?"

"Bilmiyorum. Sanırım seramiklerle ilgili ama Brett Lynch'e bir şey açıklayamayacak kadar çok ilaç verilmiş. Semenzato hakkında bir şey biliyor musun?"

"Şehirdekilerin bildiğinden fazlasını değil, efendim. Yaklaşık yedi yıldır müzede. Evli, sanırım karısı Messina'dan. Sicilya'da bir yer. Çocukları yok. İyi bir aile ve müzede iyi bir isim yapmış."

Brunetti, Vianello'ya bu bilgileri nereden edindin diye sorma gereği duymadı, polislik mesleği boyunca çavuşun edindiği kişisel veri arşivi artık onun için bir sürpriz değildi. Bunun yerine, "Bak bakalım onun hakkında başka neler bulacaksın. Buraya gelmeden önce nerede çalışıyormuş, nerede okumuş ve neden oradan ayrılmış," diye talimat verdi.

"Onunla konuşmaya gidecek misiniz, efendim?"

Brunetti bir süre düşündükten sonra, "Hayır, ondan uzak durması için Brett'i korkutmak isteyen kişiler her kimse, bunu başardıklarına inanmalarını istiyorum. Semenzato'yla ilgili bilgi topla. Ayrıca şu Mestre'deki adamlar hakkında da bilgi edinmeye bak," dedi.

"Tabii, efendim," diye cevap verdi Vianello, bir yandan söylenenleri not ederek. "Bayana saldıranların aksanını sordunuz mu?"

Brunetti de bunu düşünmüştü ama Brett'le konuşmak için çok az zamanı olmuştu. Brett'in İtalyancası mükemmeldi, bu yüzden adamların aksanından, onların ülkenin hangi bölümünden geldiği konusunda bir fikir yürütebilirdi. "Yarın sorarım."

"Bu arada, ben de Mestre'deki adamlar hakkında neler bulabileceğime bakayım," dedi Vianello. Bir homurtu ile sandalyeden kalkıp odadan çıktı.

Brunetti arkasına yaslandı, masasının en alt çekmecesini ayağının ucuyla açıp bacaklarını çapraz biçimde üzerine uzattı. Kamburunu çıkarıp başını hafifçe öne eğerek, ellerini ensesinde birleştirdi, sonra da dönüp pencereden dışarıyı seyretmeye başladı. Binanın bu tarafından San Lorenzo'nun ön cephesi görünmüyordu, görünen tek şey, kış sonu manzarasında insanı düşünceye iten bulut kümeleriydi.

Brett sergideki seramiklerle ilgili bir şeyler söylemişti. Bu sergi muhtemelen dört beş yıl önce Brett'in organizasyonuna yardım ettiği ve müze meraklılarının Çin'deki kazılardan elde edilen muazzam eserleri görmelerine olanak sağlayan sergi olmalıydı. Son dönemlerin ilk sergisiydi ve Brunetti, Brett'in Çin'de olduğunu sanıyordu.

Bu sabah suç dosyasında onun adını görünce çok şaşırmıştı, hastanede yüzünü gördüğü zaman ise afallamıştı. Ne zaman geri dönmüştü? Burada daha ne kadar kalacaktı? Ve onu Venedik'e getiren şey neydi? Flavia Petrelli bu soruların bazılarına yanıt verebilirdi, hatta Flavia Petrelli'nin kendisi de cevaplardan biri olabilirdi. Ama şu anda bunun acelesi yoktu, o daha çok Dottor Semenzato'yla ilgileniyordu.

Ani bir hareketle koltuğunu düzeltip telefona uzandı ve ezberindeki bir numarayı çevirdi.

Derinden gelen tanıdık ses "*Allo?*" dedi.

"*Ciao* Lele," diye cevapladı Brunetti. "Neden resimlerinin başında değilsin?"

"*Ciao* Guido, *come stai?*" Cevabı beklemeden devam etti: "Bu gün yeterince ışık yoktu. Sabah Zattere'ye gittim ama hiçbir şey yapmadan geri döndüm. Işık donuk ve cansız. Ben de Claudia'nın yemeğini hazırlamak için geri döndüm."

"O nasıl?"

"İyi, iyi. Ya Paola?"

"İyi, çocuklar da iyi. Bak Lele, seninle konuşmak istiyorum. Bu öğleden sonra bana vakit ayırabilir misin?"

"Dost olarak mı, polis olarak mı?"

"Maalesef polis olarak. Yani sanırım öyle olacak."

"Saat üçten sonra galeride olacağım, eğer istiyorsan oraya gelebilirsin. Beşe kadar oradayım." Brunetti, arkadan bir tıslama ve "*Puttana Eva*" diye bir homurdanma duydu ve sonra, "Guido, gitmem lazım. Makarna kaynıyor," dedi Lele. Telefonu kapatmadan önce zar zor hoşça kal diyebildi Brunetti.

Eğer Semenzato'yu tanıyan biri varsa o da Lele olabilirdi. Ressam, antikacı, güzellik hayranı olan Gabriele Cossato, San Marko Katedrali'nin sağında sonsuzluğa kucak açmış dört Moor kadar, Venedik'in bir parçasıydı. Ta eskilere gitti Brunetti, Lele kendini bildi bileli vardı, tanıdığı ilk günden beri bir ressamdı o. Kendi çocukluğunu hatırladığında Lele'yi de hatırlardı, babasının bir arkadaşıydı ve bir oğlan çocuğu olduğu için ona da anlatılan ve anlaması beklenen, Lele'nin kadınlarıyla ilgili hikâyeleri dinlerdi. Brunettiler'in masasından Lele'nin yanında getirdiği *donne, signore, ragazze* hiç eksik olmazdı. O kadınların hiçbiri yoktu artık, karısına duyduğu yıllar süren aşk sonrasında unutuldular; ama şehrin güzelliklerine karşı duyduğu tutku, sanat dünyasına olan sınırsız yakınlığı ve onu içine alan hiçbir şey kaybolmadı; yani antikacılar, satıcılar, müzeler ve galeriler.

Brunetti öğle yemeği için eve gitmeye karar verdi; oradan da Lele'yi görmeye giderim diye düşündü. Ama sonradan, günlerden salı olduğunu hatırladı. Bunun anlamı, Paola muhtemelen üniversitedeki kendi bölüm üyeleriyle beraber olacak demekti, bu da çocukların büyükanneleriyle yemek yiyeceğini ve Brunetti'nin de bu işi tek başına yapmak zorunda kalacağını gösteriyordu. Bundan kaçınmak için yakınlardaki bir restorana gitti, yemeğini yerken bir yandan da bir arkeolog ile bir müze müdürü arasındaki görüşmede böylesine vahşice bir saldırıyla engellenmeye kalkacak kadar önemli ne olabilir diye düşünüyordu.

Saat üçü biraz geçe, Accademia Köprüsü'nden geçti ve Campo San Vio'ya doğru sola döndü. Lele'nin galerisi hemen ilerideydi. Oraya vardığında ressamı bir tahta merdivenin tepesinde buldu; bir elinde fener, diğer elinde bir pense vardı; galerinin arka odasına açılan kapının üzerindeki ahşap bölmede, spagetti gibi birbirine dolanmış olan birtakım elektrik kablolarıyla uğraşıyordu. Brunetti, Lele'yi çizgili takım elbiseler içinde görmeye öyle alışkındı ki,

adamı bu kılıkla bir merdivenin tepesinde görmek bile ona hiç tuhaf gelmedi. Lele aşağıya doğru bakarak onu selamladı: "*Ciao* Guido. Şunları bağlamam için bana birkaç dakika izin ver." Elektrikli el fenerini merdivenin tepesine bıraktı, kablolardan birinin üzerindeki plastiği sıyırdı, daha sonra da ucu açıkta olan ikinci kabloya bağladı ve arka cebinden siyah bir seloteyp çıkarıp üzerlerini sardı. Pensenin ucuyla, diğer kabloların yanına yerleştirdi. Brunetti'ye dönerek, "Guido, depoya git ve şalteri kaldır," dedi.

Brunetti sağ taraftaki kocaman depoya gitti ve gözlerinin zifiri karanlığa alışması için bir süre deponun kapısında durdu.

"Hemen solda," diye seslendi Lele.

Soluna döndü ve duvara monte edilmiş büyük elektrik panosunu gördü. Ana şalteri kaldırdı ve depo birden aydınlanıverdi. Bu sefer de gözleri ışığa alışsın diye bir süre bekledi. Sonra galerinin ana salonuna gitti.

Az sonra Lele duvardaki kapağı kapatıp aşağı indi. "Kapıyı tut," dedi, merdiven elinde Brunetti'ye doğru yürürken. Merdiveni arka odaya koydu. Geri geldiğinde ellerindeki tozu silkeliyordu.

"*Pantegane,*" diye açıkladı. Venediklilerin sıçan anlamında kullandığı bu sözcüğün ilginç bir tınısı vardı; açıkça sıçan anlamına gelmesine rağmen bu isim nasıl oluyorsa, insanda sıcak ve sevimli bir çağrışım yapıyordu. "Gelip kabloların dışını kemiriyorlar."

"Zehirlemiyor musun?" diye sordu Brunetti.

"Boşversene," dedi Lele homurdanarak, "zehri plastiğe tercih ediyorlar. Artık resimlerimi bile depoda saklayamıyorum, gelip tuvali ya da ahşap çerçevelerini yiyorlar."

Brunetti'nin bakışları kendiliğinden, galerinin duvarlarına asılmış olan resimlere kaydı; parlak renklerle boyanmış şehir manzaralarıydı bunlar, canlı ışıklarla ve Lele'nin enerjisiyle doluydular.

"Hayır, onlar güvendeler. Çok yukarıdalar. Ama bir gün gelip de bu piç kurularının geceleyin merdiveni alıp hepsini yemek için tırmandıklarını görürsem hiç şaşmam." Lele bunu söyledikten sonra gülse de aslında bu konuda hiç de şaka yapıyormuş gibi görünmüyordu. Penseyi bıraktı, seloteybi çekmeceye koydu ve Brunetti'ye döndü. "Pekâlâ, neymiş bakalım bu resmi görüşmemizin konusu?"

"Semenzato, şu müzedeki adam ve birkaç yıl önce orada düzenlenmiş olan Çin sergisi," diye açıkladı Brunetti.

Lele homurdanarak odanın diğer tarafına yürüdü ve duvara monte edilmiş dövme demirden şamdanın altında durdu. Ona doğru uzandı ve yaprak şeklindeki sivri uçlarından birini birazcık sola doğru eğdi, geri çekildi, şöyle bir inceledi, sonra yeniden uzanıp bir parça daha sola eğdi. Yaptığı işten memnun bir şekilde Brunetti'nin yanına döndü. "Semenzato yaklaşık sekiz yıldır müzede, pek çok uluslararası sergi düzenledi. Bu, yabancı ülkelerdeki müzelerle veya müdürleriyle iyi ilişkileri olduğu ve farklı yerlerdeki pek çok insanı tanıdığı anlamına gelir."

"Başka?" diye sordu Brunetti, kayıtsız bir ses tonuyla.

"İyi bir idarecidir. Pek çok mükemmel insanla anlaşma yaptı ve onları Venedik'e getirdi. Aslında restorasyon yapabilen sadece iki kişi vardı elinde; ama onları da neredeyse Courtauld'dan çaldı, ayrıca sergilerin halka sunuluş tarzını değiştirmek için de çok şey yaptı."

"Bunu ben de fark ettim," dedi Brunetti; zaman zaman Venedik'i farklı müşteriler arasında seçim yapmak zorunda bırakılan bir fahişeye benzetirdi: Önce Fenike yapımı cam küpelerden çıkma bir yüz sunulmuştu ona. Venedik bu sergi afişinin binlercesini görmüş, daha sonra bunların yerini bir Tiziano portresi almış, arkasından da her yeri Andy Warhol kaplamıştı. Bu arada müzeler şehirdeki her uygun yüzeyi kaplayıp dikkat çekmek için sonsuz bir yarışa girdiklerinde ve her yere turistler için bilet gişeleri koydukları bir dönemde, gümüşten bir Kelt geyiği çok geçmeden Warhol'ın yerini almıştı. Bakalım, bir dahaki ne olacaktı, merak ediyordu. Leonardo tişörtleri mi? Yo olmaz, bunu zaten Floransa'da yapıyorlardı. Bir ömür yetecek kadar sergi afişi görmüştü.

"Onu tanıyor musun?" diye sordu Brunetti, Lele'nin olağan tarafsızlığının nedeninin bu olup olmadığını merak ederek.

"Oh, birkaç kere karşılaştık."

"Nerede?"

"Müzedekiler, sergilenmeleri için onlara gönderilen İtalyan işi çinilerin orijinal olup olmadıklarıyla ilgili fikrimi almak için birkaç kere beni çağırmışlardı."

"Yani böyle mi tanıştınız?"

"Evet."

"Peki sence nasıl biri?"

"Oldukça cana yakın ve işinin ehli bir adam gibi görünüyordu."

Brunetti'nin sabrı taştı. "Hadi Lele, bu resmi olmayan bir görüşme. Sana soru soran benim, Guido, Commissario Brunetti değil. Onun hakkında ne düşündüğünü öğrenmek istiyorum."

Lele önünde duran masanın üzerine baktı, seramik bir kâseyi birkaç milim sola kaydırdı, Brunetti'ye şöyle bir baktı ve "Bence onun gözleri bile satılık," dedi.

"Ne?"

"Berenson gibi. Bilirsin, bir konuda uzmanlaşırsın ve insanlar sana gelip bir parçanın orijinal olup olmadığını sorarlar. Sen yıllarını, hatta bütün bir ömrünü tek bir şeye harcamışsındır; bir ressamı veya heykeltıraşı öğrenmeye. Ve eğer bir parça için orijinal dersen sana inanırlar. Orijinal olmadığını söylediğinde de.

Brunetti başıyla onayladı, İtalya uzmanlarla doluydu ve bunlardan ancak bazıları ne söylediklerini bilen kişilerdi. "Peki neden Berenson?"

"O gözlerini çoktan satmış gibi görünüyor. Galeri sahipleri ya da özel koleksiyoncular, bazı parçaların orijinal olup olmadıklarını ona sorarlar; Berenson, bazen orijinal olduğunu söyler ama sonradan öyle olmadıkları anlaşılır." Brunetti bir soru sormaya hazırlandı, ama Lele onu kesti: "Sakın, sadece yanılmış olamaz mı diye sorma. Bu işler için rüşvet aldığının kanıtı var, özellikle de Duveen'den; satışlardan hisse alıyor. Duveen'in pek çok Amerikalı müşterisi vardır; bu tipleri bilirsin. Sanatı öğrenmek için kendilerini sıkıntıya sokmazlar, muhtemelen sanata öyle bayıldıkları falan da yoktur; ama bir sanat eserinin onlarda olduğunun bilinmesini isterler, ona sahip olmak isterler. Böylece Duveen de onların isteklerini ve paralarının karşılığını Berenson'un ünü ve uzmanlığıyla birleştirir. Herkes mutlu olur: Amerikalılar kalitesinden emin oldukları resimleriyle, Duveen satışlardan elde ettiği kârla ve Berenson da hem devam eden ünü, hem de satışlardan aldığı hisselerle."

Brunetti sormadan önce bir süre duraksadı. "Semenzato da mı aynısını yapıyor?"

"Emin değilim, ama bakmam için beni çağırdıkları son dört parçanın ikisi taklitti." Bir süre düşündükten sonra gönülsüzce ekledi: "İyi taklitlerdi, ama yine de taklittiler."

"Bunu nereden anladın?"

Lele Brunetti'ye öyle bir baktı ki sanki Brunetti ona bir çiçeğin gül mü, yoksa yaban çiçeği mi olduğunu nasıl ayırt edebilirsin, diye sormuştu. "Onları gördüm," dedi yalın bir şekilde.

"Sana inandılar mı?"

Lele bir süre, bu soruya da alınsın mı alınmasın mı bilemedi; ama sonra Brunetti'nin her şeye rağmen aslında sadece bir polis olduğunu hatırladı. "Küratörler parçaları almamaya karar verdi."

"Başlangıçta onları almaya kim karar vermişti?"

"Semenzato."

"Peki onları satmak isteyen kimdi?"

"Bu bize hiç açıklanmadı. Semenzato bunun özel bir satış olduğunu söylemişti, yani adam parçayı satması için bir aracıyla bağlantı kurmuştu. Çinilerden ikisi sözde on dördüncü yüzyıldan kalma, Floransa işiydi, diğer ikisi ise Venedik. Sadece bu son ikisi orijinaldi."

"Dördü de aynı adama mı aitti?"

"Sanırım."

"Çalıntı olabilirler mi?" diye sordu Brunetti.

Lele cevap vermeden önce bir süre bunu kafasında tarttı. "Belki. Ama insanlar eğer orijinallerse bu tip belli başlı parçaları bilirler. Satışların kayıtları tutulur, böylece İtalyan parçalarını tanıyan insanlar, en iyi parçaya kimin sahip olduğunu ve ne zaman satıldığını bilirler. Ama bu, o Floransa işi çiniler ile ilgili bir mesele değil. Sahteydiler."

"Peki sen bunu söyleyince Semenzato'nun tepkisi ne oldu?"

"Ah, bunu ortaya çıkardığım için çok memnun olduğunu ve müzeyi utanç verici bir kazançtan koruduğumu söyledi. Aynen böyle dedi: 'utanç verici bir kazanç'. Sahte parçaları satmaya çalışan aracı için hiçbir sorun yokmuş gibi konuştu."

"Bunu ona da söyledin mi?" diye sordu Brunetti.

Lele, hayatta kalmanın yüzyıllık hatta bin yıllık sırrını özetlercesine omuz silkti. "Bunu duymak istemeyecektir diye düşündüm."

"Sonra ne oldu?"

"Bu parçaları aracıya geri göndereceğini ve ona, müzenin böyle parçalarla ilgilenmediğini bildireceğini söyledi."

"Peki ya öteki iki parça?"

"Onları satın aldılar."

"Aynı aracıdan mı?"

"Sanırım, evet."

"Kim olduğunu sordun mu?"

Bu soruyla birlikte Brunetti o bakışlardan bir tane daha yedi. "Böyle şeyleri soramazsın," diye açıkladı Lele.

Brunetti Lele'yi doğduğu ilk günden beri tanıyordu, o yüzden tekrar sordu: "Peki küratörler sana kim olduğunu söylediler mi?"

Lele, kendi kibirli tavrının Brunetti tarafından bu kadar kolay delinmesi karşısında keyifle güldü. "Birisine sordum ama hiçbir bilgisi yoktu. Semenzato adamın kim olduğundan hiç bahsetmemiş."

"Peki senin bu parçaları satıcının yine de bir başka müze ya da koleksiyoncuya satmaya çalışacağını Semenzato nereden biliyordu?"

Lele bir dudağı aşağıya kaymış şekilde gülümsedi, bu gülüş Brunetti'ye her zaman tipik İtalyan karakterinin en iyi ifadesi gibi görünürdü; sinirli mi yoksa neşeli mi asla emin olamazdı insan; her zaman birinden diğerine geçmeye hazır. "Bunu söylemenin bir yararı olmayacağını anladım," dedi Lele.

"Neden?"

"Bende her zaman sorgulanmaktan ya da akıl verilmesinden hoşlanmayan biri etkisini bırakmıştı."

"Ama çinilere bakman için seni onlar davet etmedi mi?"

Lele gene aynı gülüşle, "Küratörler ettiler. Bu yüzden akıl verilmesinden hoşlanmaz dedim ya. Onların orijinal olmadığını söyleyince bundan hiç hoşlanmadı. Oldukça şirin bir şekilde yardımlarımdan dolayı teşekkür etti. Müzenin minnettar olduğunu söyledi, ama yine de bunu söylememden hoşlanmamıştı," dedi.

"İlginç değil mi?" diye sordu Brunetti.

"Çok," dedi Lele onaylayarak, "özellikle de işi, müzedeki koleksiyonun güvenilirliğini korumak olan ve taklitlerin piyasada olmaması gerektiğini bilen birisi için." Brunetti'nin önünden geçerek odanın öbür ucundaki duvara yürüdü ve orada asılı duran bir resmi düzeltti.

"Onunla ilgili bilmem gereken başka bir şey var mı?" diye sordu Brunetti.

Lele bakışlarını Brunetti'den kendi resimlerine kaydırdı, sonra

da cevap verdi: "Muhtemelen onun hakkında bilmen gereken daha çok şey vardır."

"Ne gibi?" diye sordu Brunetti.

Lele ona doğru yürüyerek daha uzak bir mesafeden resme baktı. Yaptığı düzeltmeden ise büyük bir keyif almış gibiydi. "Belirgin bir şey değil. Şehirde oldukça iyi bir ün yapmış, ayrıca yüksek mevkilerde tanıdıkları var."

"Yani ne demeye çalışıyorsun?"

"Guido, bizim dünyamız küçüktür," diye başladı Lele, sonra durdu.

"Venedik'i mi yoksa antika işiyle uğraşanları mı kastediyorsun?"

"Her ikisini de ama özellikle ikincisini. Bu şehirde işe yarayan topu topu beş ya da on kişiyizdir; erkek kardeşim, Bartoluzzi ve Ravanello. Bizim iş genelde küçük izlere, ipuçlarına dayalıdır; öyle ki başka hiç kimse ne olup bittiğini anlayamaz." Brunetti'nin bunu anlamadığını görünce açıklamaya çalıştı: "Geçen hafta birisi bana, kucağında bebek İsa'yı taşıyan polikrom bir Meryem Ana göstermeye geldi. Kesinlikle on beşinci yüzyıldan kalma, Toscana'dan. Hatta on dördüncü yüzyıl sonlarından bile olabilir. Bana bunu göstermeye getiren satıcı, bebeği bulunduğu yerden aldı –bu ayrı bir parçaydı– ve bebeğin sırtındaki yamaların belli belirsiz görüldüğü yeri işaret etti, hemen omuzlarının altındaydı." Lele sustu ve Brunetti'nin yanıtını bekledi.

Yanıt gelmeyince devam etti. "Bu onun İsa değil bir melek olduğu anlamına geliyordu. Yama tam da kanatların olduğu yerdeydi. Ve kim bilir ne zaman, İsa gibi görünsün diye kanatlar çıkarıldığında, o yamalar yapılmıştı."

"Neden?"

"Çünkü her zaman İsa'dan çok melek vardır. O yüzden kanatlar çıkarılınca..." Lele sustu.

"Yani böylece meleği terfi ettirmiş mi oldular?" diye sordu Brunetti.

Lele'nin kahkahası bir anda galeriyi doldurdu. "Evet, aynen öyle. İsalığa terfi etmiş oldu ve bu terfi de satıcıya daha çok para kazandıracaktı."

"Ama satıcı bunu sana gösterdi?"

"İşte söylemeye çalıştığım şey bu, Guido. Bana doğrudan söy-

lemedi ama bu izi göstererek dolaylı olarak söylemiş oldu. İçimizden kim olsa ona da aynı şeyi yapardı."

"Ama sıradan bir müşteriye yapmazdı, değil mi?" diye sordu Brunetti.

Lele, "Muhtemelen hayır," diyerek bunu onayladı. "Yama o kadar iyi yapılmış ve üstü o kadar iyi kapatılmıştı ki çok az insan bunu fark edebilirdi. Etseler bile bunun ne olduğunu anlamayabilirlerdi."

"Sen anlar mıydın?"

Lele başıyla onayladı. "Eğer eve götürüp onunla yaşasaydım eninde sonunda anlardım."

"Ama sıradan bir alıcı anlamazdı."

"Hayır, muhtemelen anlamazdı.

"Peki neden bunu sana gösterdi?"

"Bunun nedeni, yine de almak isteyebileceğimi düşünmesi. Ayrıca bizim için bunu bilmek önemlidir, en azından kendi aramızda. Bizler yalan söylemeyiz ya da aldatmayız veya öyle olmadığını bildiğimiz bir şeyi öyleymiş gibi yutturmaya çalışmayız."

"Peki bundan çıkarılması gereken bir ders var mı, Lele?" diye sordu Brunetti gülerek. Çocukluğundan bu yana, Lele'nin ona söylediği şeylerin içinde genelde çıkarılması gereken bir ders olurdu.

"Bundan emin değilim Guido ama Semenzato bu gruba dahil değil. O bizlerden biri değil."

"Buna kim karar veriyor, sen mi, o mu?"

"Böyle bir şey için kimsenin herhangi bir karar verdiğini sanmıyorum. Ayrıca kesinlikle onun hakkında doğrudan bir şey duymadım." Kelimelerin değil, imgelerin adamı olan Lele, galerinin geniş penceresinden dışarı baktı ve bir süre aşağıdaki kanalın üzerindeki ışık oyunlarını izledi. "Bilinçli olarak dışlanmamıştı ama tam olarak aramızdan biri gibi de görülmezdi."

"Peki, bu olayı başka kimler biliyor?"

"Çinilerle ilgili olarak konuştuğum ilk kişi sensin. Şu biliyordur diyebileceğim kimse yok, en azından kimse bunun farkına varamaz. Bu sadece bizlerin anlayabileceği bir şey."

"Peki ya onun hakkında?"

Lele gülerek, "Eğer doğrusunu istersen, antika satıcılarının ço-

ğu hakkında," dedi, sonra daha ciddi bir şekilde ekledi: "Evet, o da onlardan birisi."

"İtalya'nın önde gelen müzelerinden birinin müdürü için hiç de olumlu bir vasıf sayılmaz değil mi?" diye sordu Brunetti. "İnsanda, ondan bir polikrom Meryem Ana heykeli alma isteğini kırıyor."

Lele gürültülü kahkahasının ardından, "Sen bir de diğerlerini görsen, onlardan plastik bir tarak bile almam," dedi. İkisi birden gülmeye başladı, bir süre sonra Lele ciddiyetle sordu: "Onunla neden ilgileniyorsun?"

Brunetti'nin, kanunların uygulayıcısı olarak ettiği sadakat yemininin bir parçası da yetkili olmayan kişilere polis bilgilerinin asla verilmemesiydi. "Birileri onun, burada birkaç yıl önce düzenlenen Çin sergisi hakkında konuşmasını istemiyor."

"Eee?" diye sordu Lele, daha fazla bilgi istercesine.

"Sergiyi düzenleyen kişinin onunla görüşmek üzere bir randevusu vardı; ama dövüldü, çok kötü bir şekilde dövüldü ve gitmemesi söylendi."

"Dottoressa Lynch mi?" diye sordu Lele.

Brunetti başıyla doğruladı.

"Semenzato'yla görüştün mü?"

"Hayır. Dikkatleri onun üzerine çekmek istemiyorum. Bırakalım, bunu yapanlar uyarıları işe yaradı sansınlar."

Lele başını salladı ve elini dudaklarının üzerinde hafifçe ovalamaya başladı, bir sorunu çözmeye çalışırken hep bunu yapardı.

"Tanıdıklarına sorabilir misin Lele? Bak bakalım ortalıkta dolaşan onunla ilgili söylentiler var mı?"

"Neyle ilgili?"

"Bilmiyorum. Alacaklıları veya etrafındaki kadınlar ile ilgili olabilir. En azından satıcının kim olduğunu öğrenebilirsin ya da bu işe karışmış olan diğerlerini..." Sustu, nasıl adlandıracağından emin değildi.

"Bu piyasadaki herkesi tanıyacak kadar bağlantısı var."

"Bunu biliyorum ama benim asıl bilmek istediğim herhangi bir yasadışı işe karışıp karışmadığı." Lele cevap vermeyince, Brunetti devam etti: "Aslında tüm bunların ne anlama geldiğini bilmiyorum, ayrıca senin bir şeyler bulacağından da emin değilim."

"Ben her şeyi bulabilirim," dedi Lele sakin bir şekilde. Bu bir açıklamaydı, övünme değil. Bir süre hiçbir şey söylemeden durdu, parmaklarıyla hâlâ dudaklarını sıkıştırmış, bir öne, bir arkaya ovalayıp duruyordu. Sonunda elini aşağı indirdi ve "Pekâlâ, sorabileceğim birkaç kişi tanıyorum; ama birkaç güne ihtiyacım var. Konuşmam gereken kişilerden biri Burma'da, hafta sonu seni ararım. Tamam mı?" dedi.

"Çok iyi Lele. Nasıl teşekkür edeceğimi bilmiyorum."

Ressam elini bir şeyi itercesine savurarak, "Bir şey buluncaya kadar bana teşekkür etme," dedi.

"Tabii, eğer bulunacak bir şey varsa," diye ekledi Brunetti, müze müdürüne karşı Lele'de hissettiği antipatiyi hafifletmeye çalışırcasına.

"Ah, her zaman bir şey vardır."

6 Lele'nin galerisinden ayrılınca, sola dönüp *calle*'ye girdi; burası Zattera'ya, Giudecca Kanalı boyunca uzanan uzun açık *fondamenta*'ya çıkıyordu. Suyun öte yanında Zittelle Kilisesi'ni ve daha ileride kubbeleri hepsinin üzerinde yükselen Redentore Kilisesi'ni gördü. Doğudan kuvvetli bir rüzgâr esiyordu; denizde beyaz köpüklü dalgalar oluşturuyor, bu dalgalar da *vaporetti*'leri bir küvetin içindeki oyuncaklar gibi zıplatıp, sağa sola yalpalatıyordu. Bu mesafeden bile Brunetti, içlerinden birinin palamarlara çarpıp, sıçrayıp, onu iskeleye bağlayan ipi koparmaya çalışırken çıkardığı sesin gürültülü yankısını duyabiliyordu. Brunetti paltosunun yakasını kaldırdı ve rüzgârın onu ileri doğru sürükleyişine bıraktı kendisini. Bir yandan da sağ tarafa, binalara yakın durmaya ve seti aşıp denizden gelen su zerreciklerinden korunmaya çalışıyordu. Sahil barlarından Il Cucciolo açıktı; burada Paola ile birlikte, beraberliklerinin ilk haftalarında uzun saatler geçirmişlerdi. Ama şimdi barın önünde, suyun üzerine inşa edilmiş geniş tahta rıhtım bomboştu; ne bir sandalye, ne bir masa ne de şemsiyeler vardı. Brunetti için ilkbaha-

rın gelişinin ilk belirtisi, bu eşyaların kış uykusundan uyanıp yeniden ortalara dökülmeleri olurdu. Bunu düşününce birden ürperdi. Bar açıktı; ama yine de oradan uzak durmayı tercih etti, çünkü garsonları, şehrin en kaba garsonlarıydı. Onların kibirli, soğuk tavırları ancak güneşin altında boş vakit geçirmek isteyenlerin dayanabileceği bir şeydi.

Gesuati Kilisesi'ni geçtikten sonra yüz metre kadar ilerideki Nico's Bar'ın cam kapısını çekince içeriden gelen sıcaklığı içinde hissetti. Birkaç kez ayaklarını yere vurdu, paltosunun düğmelerini açtı ve ardından tezgâha yaklaştı. Kendine bir *grog* ısmarlayıp barmeni seyretmeye başladı; barmen önce cam bir bardağı espresso makinesinin tapasının altında tutarak, içini kaynamış suyla doldurdu, ardından bardağın içine biraz rom, bir dilim limon ve bir şişeden hızlı bir şekilde bolca bir içki daha koydu ve işte içkisi önünde hazırdı. Üç tane de şeker ekleyince Brunetti kurtarıcısına kavuşmuştu artık. Yayılan aromatik buharın keyfiyle içkisini yavaşça karıştırdı. Pek çok içkide olduğu gibi, bunun da tadı, kokusu kadar iyi değildi; ama Brunetti bu gerçeğe o kadar alışkındı ki artık hayal kırıklığına uğramıyordu.

Kapı yeniden açıldı, içeriye iki genç kızla beraber dondurucu bir rüzgâr girdi. Kayak montlarının kenarlarında boyunlarını ve pembeleşmiş yüzlerini saran kürkleri vardı; kalın botlar, deri eldivenler ve yün pantolonlar giymişlerdi. Amerikalılara benziyorlardı, belki de Almandılar; ama eğer çok zenginlerse bunu tahmin etmek zordu.

"Ah, Kimberly, o yerin burası olduğundan emin misin?" diye sordu biri zümrüt yeşili gözleriyle etrafı süzerek. İngilizce konuşuyordu.

"Kitapta böyle yazıyor, Alison. Çok tutulan bir yermiş. Nico'nun (Bunu söylerken 'sicko' der gibi söylemişti; Brunetti, bu kelimeyi son Interpol toplantısında öğrenmişti) *gelato*su meşhurmuş." Kız t'yi çift *d* şeklinde telaffuz etmişti, yani İtalyancada olmayan bir sesle.

Brunetti'nin o sırada neler olabileceğini sezinlemesi için bir süre geçmesi gerekti. Grogundan çabucak bir yudum aldı ama hâlâ sıcak olduğu için dili yandı. Kaşığı aldı ve hızlı hızlı grogunu ka-

rıştırdı. Sanki daha çabuk soğumasını sağlayacakmış gibi içindekini bardağın kenarlarına doğru taşırıyordu.

"Ah, bahse girerim ki şu yuvarlak kapakların altındadır," dedi ilki. Brunetti'nin yanına gelerek barın üzerinden, mevsim yüzünden ciddi miktarda azalmış olan ve gerçekten de kapakların altında duran Nico'nun meşhur *gelato*'larının bulunduğu yere, aşağıya doğru baktı. "Dondurmanız neli olsun?"

"Sence burda Heath Bar'dakilerden var mıdır?"

"Sanmıyorum, İtalya'da o kadar çeşidi bulamayız."

"Evet, bence de. O zaman bildik şeylerden isteyelim. Vanilyalı ve çikolatalı gibi."

Barmen, kızların güzelliklerini ve ışık saçan sağlıklı tenlerini ve cesaretlerini teslim eden bir gülümseme ile yaklaştı. "Si?"

"*Gelato*'nuz var mı?" diye sordu bir tanesi. Doğru telaffuz etmemiş olsa da ilk sözcüğü yüksek sesle söylemişti.

Barmen hiç duraksamadan –görünüşe bakılırsa buna alışkındı– tezgâhın üzerinde ters duran uzun külah öbeğinden iki külah çekmek için geri döndü.

"Neli istersiniz?" diye sordu fena olmayan İngilizcesiyle.

"Neler var?"

"*Vaniglia, cioccolato, fragola, fior di latte, e tiramisù.*"

Kızlar büyük bir şaşkınlıkla birbirlerine baktılar. "Sanırım, vanilyalı ve çikolatalıdan alsak iyi olur, ne dersin?" diye sordu bir tanesi. Brunetti onları seslerinden ayırt edemiyordu, ikisi de burundan çıkan, bezgin bir tonda konuşuyordu.

"Evet, bence de."

İlki barmene dönerek, "*Due* vanilyalı ve çikolatalı lütfen," dedi.

Bir dakika içerisinde iş bitmiş, külahlar dolmuş ve tezgâhın diğer tarafına doğru uzatılmıştı. Bu arada, Brunetti'nin tek tesellisi içkisinden aldığı kocaman bir yudumdu, onu yutmadan önce yarısı halen dolu olan bardağı bir süre daha dudaklarında tuttu.

Kızların külahları alabilmesi için eldivenlerini çıkarmaları gerekiyordu. Biri dört bin liret çıkarmak için ceplerini karıştırırken, diğeri iki külahı birden tutuyordu. Barmen dondurmalarını belki içeride yerler umuduyla onlara peçete uzattı; ama bu, kızları durduramadı. Peçeteleri alıp dikkatlice külahların etrafına sardılar, ardından kapıyı açıp öğle sonrasının artan kasveti içinde gözden kaybol-

dular. Bar o anda, iskeleye çarpan bir teknenin acı uğultusuyla doldu.

Barmen, Brunetti'ye şöyle bir baktı, göz göze geldiler. Tek bir kelime etmediler. Brunetti grogunu bitirip hesabı ödedi ve çıktı.

Hava şimdi tamamıyla kararmıştı. Brunetti'de soğuktan ve halen su kenarı boyunca açık alanda esen rüzgârdan kurtulmak için eve gitme isteği uyanmıştı. Fransız Konsolosluğu'nun önünden karşıya geçti ve Giustiniani Hastanesi'nin yanı boyunca dizilen eski harabeleri geçerek evine ulaştı. Çok hızlı yürüdüğü için oraya varmak on dakikasını almıştı. Apartmanın girişi nem kokuyordu ama kaldırım hâlâ kuruydu. *Acqua alta* için çalan sirenler o sabah üç kere çalarak herkesi uyandırmıştı ama dalgalar daha kaldırımlardaki yarıklara ulaşamadan sular çekilmeye başlamıştı. Dolunaya birkaç gün daha vardı, yine de Friuli'nin kuzeyine yağan aşırı yağmur yüzünden bu gece yılın ilk büyük seli olabilirdi.

Merdivenleri çıkıp evinin kapısına ulaştığında aradığı şeyi buldu Brunetti; sıcaklık, yeni soyulmuş mandalina kokusu ve Paola'yla çocuklarının evde olduğunun kesin izleri. Kapının yanındaki askılardan birine paltosunu astı ve oturma odasına geçti. Chiara oradaydı, masanın üzerine dirseklerini dayamış, bir eliyle kitabını tutuyor, diğer eliyle de soyulmuş mandalinaları ağzına atıyordu. Babası içeri girince ona doğru dönüp gülümseyerek, mandalinasından bir dilim uzattı. "*Ciao Papà.*"

Brunetti sıcaktan memnun, odanın içinde yürürken, birden ayaklarının ne kadar çok üşüdüğünü fark etti. Kızının yanına gidip mandalinayı ağzına atabilmesi için öne doğru eğildi. Bir tane, bir tane daha. Brunetti ağzındakileri çiğnerken, Chiara yanındaki tabağın içinde duran, soyulmuş mandalinaları bitirmişti.

"Kibriti sen tut, *Papà,*" dedi ve masanın ucuna uzanıp, kutuyu babasına verdi. Brunetti, kızının dediğini yaparak, bir tane kibrit alıp yaktıktan sonra ateşi kızına doğru uzattı. Chiara, yanındaki mandalina kabuğu yığınından bir parça mandalina kabuğu alıp ikiye katladı. Bunu yapınca kıvrık olan yüzeyden fışkıran sıvı, yanan renk çağlayanı içinde aniden parladı. Chiara "*Che bella*!" dedi, gözleri keyiften öyle açılmıştı ki, bunu daha önce defalarca yapmış olmaları hiçbir şeyi değiştirmiyordu.

"Biraz daha var mı?" diye sordu Brunetti.

"Hayır, *Papà*, bu sonuncusuydu." Brunetti ne yapalım gibilerinden omuz silkerken, o sırada kızının buna üzüldüğünü fark etti. "Özür dilerim *Papà*, ben hepsini yedim. Birkaç tane portakal var, senin için bir tane soymamı ister misin?"

"Hayır meleğim, gerek yok. Akşam yemeğine kadar bekleyebilirim." Sağ tarafa doğru eğilip mutfağa göz attı. "*Mamma* nerede?"

"Çalışma odasında," dedi Chiara, kitabına dönerek, "ve hiç havasında değil, bu yüzden ne zaman yemek yiyeceğimizi bilmiyorum."

"Havasında olmadığını nasıl anladın?" diye sordu Brunetti.

Chiara babasına bakarak, gözlerini kırpıştırdı, "Ah, *Papà*, aptal olma. Öyle zamanlarda nasıl olduğunu bilirsin. Raffi'ye ev ödevinde yardım edemeyeceğini söyledi ve bana da çöpleri bu sabah aşağıya bırakmadığım için bağırdı." Çenesini ellerine dayayarak tekrar kitabına döndü. "Böyle olduğu zamanlar ondan nefret ediyorum."

"Üniversitede pek çok sorunla karşılaşıyor, Chiara."

Chiara kitabın sayfasını çevirdi. "Sen zaten hep onu korursun. Ama böyle olduğu zamanlar hiç de hoş görünmüyor."

"Onunla konuşurum. Belki işe yarar." İkisi de bunun işe yaramayacağını biliyordu, yine de ailenin iyimser bireyleri olarak, belki gibilerinden birbirlerine gülümsediler.

Chiara yeniden kitabına dönünce, Brunetti eğilip kızını başından öptü ve odadan çıkarken başucunda duran lambayı yaktı. Koridorun sonunda, Paola'nın çalışma odasının önünde durdu. Onunla konuşmaktansa, onu dinlemek daha çok işe yarardı. Kapısını çaldı.

"*Avanti*" diye seslendi Paola içeriden; Brunetti kapıyı itti. Terasa açılan cam kapının yanında ayakta duran Paola'dan önce, masasının üzerindeki dağınıklık dikkatini çekti. Kâğıtlar, kitaplar, etrafa dağılmış dergiler; bazıları açık, bazıları kapalı, bazıları da diğerlerini işaretlemek için kullanılmış. Yalnızca, kendini kandıran veya görme gücü zayıf biri Paola için derli toplu veya düzenli biri derdi; ama masadaki karışıklık Paola'nın bile hoşgörü sınırlarını aşıyordu. Paola başını ondan tarafa çevirince, Brunetti'nin masasına nasıl bakakaldığını gördü, "Bir şey arıyordum da," diye açıklama getirdi.

"Edwin Drood'un katilini mi?" diye sordu Brunetti, geçen yıl

yazmak için üç ayını harcadığı makaleyi ima ederek, "Onu buldun sanıyordum."

"Dalga geçme, Guido." Sesi, gelinin eski erkek arkadaşının yapacağı etki kadar kötüydü. "Öğleden sonramın neredeyse tamamını bir alıntıyı bulmak için harcadım."

"Neden arıyorsun?"

"Ders için. Bir alıntıyla başlamak istiyorum ve onlara bunu nereden aldığımı söylemem lazım, yani kaynağını bulmalıyım."

"Söyleyen kim?"

"Üstat," dedi Paola İngilizce ve Brunetti onun gözlerindeki sisi fark etti, ne zaman Henry James hakkında konuşsa hep böyle olurdu. Kıskanmanın bir anlamı var mı diye düşündü. Paola'nın onun hakkında söylediklerinden yalnızca ülkesini değil, cinsiyetini bile kestiremediği bir adamı mı kıskanıyordu?

Bu iş yirmi yıldır böyleydi. Üstat, balayına gittiklerinde onlarla beraberdi, çocuklarının her ikisinin doğumu sırasında da oradaydı, tatilde bile sanki gölge gibi peşlerindeydi. Güçlü ve serinkanlıydı. Eserlerini kaç kere İngilizce veya İtalyanca okumaya çalışmış olursa olsun, öyle bir üslubu vardı ki, Brunetti, artık içine nüfuz edemeyeceğini anlamıştı. Henry James, Paola'nın hayatındaki öteki adamdı.

"Alıntı ne?"

"Yaşamının son dönemlerinde ona sorulan bir soru üzerine söylediği bir şey, yani bütün yaşamı boyunca edindiği tecrübelere dair bir şey."

Brunetti, ne yapması gerektiğini biliyordu, yaptı da. "Peki ne demiş?"

"Hoşgörülü olun, yine hoşgörülü olun ve yine hoşgörülü olun," dedi Paola İngilizce.

Brunetti'yi şeytan dürttü: "Aralarında virgül var mı, yok mu?"

Paola korkunç bir bakış fırlattı. Belli ki bugün şaka yapmak için hiç de iyi bir gün değildi, özellikle de Üstat'la ilgili bir konuda. Bakışlarından bir anlam çıkarmaya çalışarak, "Görünüşe göre, bir edebiyat dersine başlamak için ilginç bir alıntı," dedi Brunetti.

Paola bir an için, acaba şu noktalama konusu üzerine mi gitsin, yoksa son söylediğiyle mi uğraşsın, karar veremedi. Neyse ki şanslıydı, bu akşam yemek yiyebilecekti; çünkü Paola ikinci konu üze-

rinde durmaya karar verdi: "Yarın Whitman ve Dickinson'a başlayacağız ve bu alıntının sınıftaki birkaç berbat öğrenci için uzlaştırıcı olmasını umut ediyorum."

"*Il piccolo Marchesino*?"* diye sordu Brunetti, Kont Francesco Bruscoli'nin yasal vârisi Vittorio'yu küçümser bir edayla. Görünüşe bakılırsa Vittorio, Bologna, Padua ve Ferrara üniversitelerine daha fazla devam etmemesi gerektiğine ikna edilmişti, sonunda da kendini İngiliz dili üzerine eğitim görmek için altı ay önce gittiği Cà Foscari'de bulmuştu. İngiliz dili üzerine eğitim görmek istemesinin nedeni de öyle İngiliz edebiyatına duyduğu ilgi ya da heves değil –aslına bakılırsa yazılı tek bir metine bile ilgi duymuyor gibiydi– sadece onu büyüten İngiliz dadıların öğrettiği akıcı İngilizcesiydi.

"Aklı kötülükten başka bir şeye çalışmayan küçük domuzun teki," dedi Paola sert bir şekilde. "Gerçekten acımasız."

"Peki, yine ne yaptı?"

"Ah, Guido, bu, yaptığı değil, söylediği şeyle ve nasıl söylediğiyle ilgili. Komünistler, kürtaj, homoseksüeller. Bu konulardan hangisi açılacak olsa, hemen üstüne atlıyor. Komünistler nasıl da Avrupa'da yenilmişlermiş, kürtaj Tanrı'ya karşı işlenen bir günahmış ve de homoseksüeller..." Sanki önünde uzanan çatılardan anlamalarını dilercesine, elini pencereye doğru salladı. "Ona göre, bütün bu insanlar toplatılmalı ve toplama kamplarına konulmalıymış, ayrıca AIDS'li herkes de toplumdan tecrit edilmeliymiş. Bazen içimden ona şöyle birkaç tane patlatmak geliyor," deyip, elini sallamaya devam etti; ama hemen sonra yaptığı şeyin farkına varıp yavaşça indirdi.

"Nasıl oluyor da bir edebiyat dersinde bu konular açılıyor Paola?"

"Ara sıra oluyor işte," diye cevap verdi, Brunetti'nin ima ettiği şeyi kabul edercesine, "ama diğer hocalardan da duydum." Brunetti'ye dönerek sordu: "Sen onu tanımıyorsun, değil mi?"

"Hayır ama babasını tanırım."

"Nasıl biri?"

"Hemen hemen aynı. Çekici, zengin ve yakışıklı. Ve de inanılmaz acımasız."

* "Şu küçük kont mu?" (ç.n.)

"Onu bu kadar tehlikeli yapan da bunlar zaten. Yakışıklı, çok zengin ve öğrencilerin çoğu da onun ne boktan biri olduğuna aldırmaksızın bir kontla görülebilmek için canını verir. Bu yüzden onu taklit edip fikirlerini benimsiyorlar."

"İyi de sen neden onun yüzünden canını bu kadar sıkıyorsun şimdi?"

"Dedim ya, çünkü yarın Whitman ile Dickinson'a başlayacağım."

Brunetti onların şair olduklarını biliyordu, Whitman'ı okumuş ve hoşlanmamıştı, Dickinson ise ona ağır gelmişti; ama anlamaya başlayınca da hayran olmuştu. Bir açıklama bekler gibi başını salladı.

"Whitman homoseksüeldir ve muhtemelen Dickinson da; bu nedenle o alıntıyla başlamak istiyorum."

"Sence bu herhangi bir şeyi değiştirecek mi?"

"Hayır, muhtemelen değiştirmeyecektir," diye belirtti Paola koltuğuna oturmuş masasının üzerindeki yığınların bir kısmını düzenlerken.

Brunetti de duvara dayalı koltuğa oturdu ve ayaklarını öne doğru uzattı. Paola kitapları kapatıyor, bir yandan da dergileri üst üste istifliyordu. "Bugün ben de buna benzer bir şey yaşadım," dedi Brunetti.

Paola yaptığı işi bırakıp ona baktı: "Ne demek istiyorsun?"

"Homoseksüellerden hoşlanmayan biri." Bir süre durup sonra ekledi: "Patta."

Paola bir an gözlerini kapatıp sordu: "Ne oldu?"

"Dottoressa Lynch'i hatırlıyor musun?"

"Amerikalı'yı mı? Çin'de değil miydi o?"

"Birinci sorunun cevabı evet, ikincisininki hayır. Buraya geri dönmüş. Bugün onu gördüm, hastanede yatıyor."

"Ne olmuş?" diye sordu Paola gerçekten ilgilenerek, masasının üzerindeki kitapları düzeltmeyi bırakmıştı.

"Birisi onu dövmüş. Daha doğrusu iki adam. Pazar günü evine gitmişler, bir iş için geldiklerini söyleyip içeri girince onu dövmüşler."

"Durumu nasıl?"

"Tanrı'ya şükür ki iyi, çok daha kötü olabilirdi."

"Bu da ne demek, Guido?"

"Çatlak bir çene, birkaç kırık kaburga kemiği ve feci şekilde sıyrılmış bir sırt."

"Eğer bunlara çok kötü demiyorsan, doğrusu, senin kötüden ne anladığını duymak istemem," dedi Paola ve ardından sordu: "Kim yapmış? Neden?"

"Müzeyle ilgili bir şey yüzünden olabilir ama benim Amerikalı iş arkadaşlarımın direttiği gibi onun "yaşam şekli" ile de ilgili olabilir."

"Yani lezbiyen olduğu için mi demek istiyorsun?"

"Evet."

"Ama bu çok saçma."

"Sana katılıyorum, ama yine de bu doğru."

"Burada da mı başladı?" Öylesine söylemişti. "Ben bu tip şeylerin sadece Amerika'da olduğunu sanırdım."

"Gelişiyoruz tatlım."

"İyi de niye nedenin bu olduğunu düşünüyorsun?"

"Brett bana, eve gelen adamların Signora Petrelli'yle aralarındaki ilişkiyi bildiklerini söyledi."

Paola böyle şeylere asla dayanamazdı. "Birkaç yıl önce henüz Çin'e gitmeden, Venedik'te, Signora Petrelli'yle onun arasındaki ilişkiyi bilmeyen yoktu neredeyse."

Brunetti safsatadan çok gerçeklerle ilgilendiğinden buna itiraz etti: "Çok abarttın."

"Tamam, belki; ama o zamanlar bunun konuşulduğu doğru," diye ısrar etti Paola.

Brunetti Paola'yı bir kez düzelttikten sonra, konuyu kapatmayı tercih etti. Bu arada da açlığı giderek artıyor ve artık akşam yemeğini yemek istiyordu.

"Neden gazeteler bunu yazmadı?" diye sordu Paola birden.

"Pazar günü olmuş. Birisi raporda onun adını fark edinceye kadar ben de bilmiyordum. Olay resmi polislere verilmiş ve olağan bir şey gibi düşünülmüş."

Paola şaşkınlık içinde "Olağan mı?" diye sordu: "Guido, burada böyle şeyler olmaz ki!"

Brunetti yeniden "Gelişiyoruz," demedi. Onun herhangi bir açıklama yapmayacağını fark eden Paola, masasını düzenlemeye devam etti. "Bunu bulacağım diye daha fazla vakit harcayamam ar-

tık. Başka bir alıntı bulmalıyım."

"Neden yalan söylemiyorsun?" diye önerdi Brunetti çok doğal bir tavırla.

Paola aniden başını kaldırıp ona baktı: "Yalan söylemekle neyi kastediyorsun?"

Brunetti için durum yeterince açıktı. "Yapacağın tek şey tahminen hangisinin içinde olabileceğini düşünmek ve oradan alıntı yaptığını söylemek."

"İyi de, ya o kitabı okumuşlarsa?"

"Pek çok mektup yazmıştı, değil mi?" Brunetti mektupları olduğunu çok iyi biliyordu çünkü iki yıl kadar önce Paris'e onlarla gitmişlerdi.

"Ya hangi mektup diye sorarlarsa?"

Brunetti bu kadar aptalca bir soruyu yanıtlamayı reddetti.

"20 Temmuz 1906'da, Edith Wharton'a yazdığı mektupta," dedi Paola hemen, en beklenmedik anlardaki parlak buluşlarında kullandığı ve Brunetti'nin de iyi bildiği, mutlak bir kesinlik barındıran o ses tonuyla.

"Bence oldu," dedi Brunetti ve gülümsedi.

"Bence de." Önündeki son kitabı da kapattıktan sonra saatine baktı ve Brunetti'nin yanına gitti. "Neredeyse yedi olmuş. Bugün Gianni'de harika pirzolalar vardı. Hadi, gel bir kadeh de şarap al kendine, ben onları pişirirken sen de olan biteni anlatırsın."

Brunetti, Dante'nin, "Şeytanın Elçileri"ni, sonsuza dek içinde dönüp duracakları ve yanacakları devasa alev yalazlarının içine kapatarak cezalandırdığını hatırladı. Ama orada pirzolalardan bahsedilmemişti.

7 Ertesi gün, hikâye sonunda ortaya çıktığında, manşetlerde "Cannaregio'da soygun girişimi" olarak geçiyor ve olaydan kısaca bahsediliyordu. Brett'ten, Sian'da Batılı ve Çinli arkeologlar arasında koordinasyon sağlayan ve yaptığı kazılar için İtalyan hükümetinden fon sağlamak üzere Venedik'e dönen bir Çin sanatı uz-

manı olarak bahsedilmişti. Olay sırasında Dottoressa Lynch'in dairesinde bulunan ve saldırganları engelleyen "*amica*"nın kimliği gizli tutulmuş ve saldırganların kısa bir tarifi verilmişti. Brunetti bunu okuduğunda, Flavia'nın adının gizli kalmasını sağlayan "*amico*"nun kimliğini merak etti. Muhtemelen bu kişi ya belediye başkanıydı ya da La Scala'nın müdürüydü; seçkin prima donna'larını ününe gelebilecek bir zarardan korumak istemişlerdi.

Brunetti sabah işe gittiğinde, kendi ofisine girmeden önce Signorina Elettra'nın odasına uğradı. Bugün frezyalar ortalıkta yoktu; yerini ışıldayan zambaklara bırakmışlardı. Brunetti içeri girdiğinde, Signorina başını çevirip günaydın bile demeksizin doğrudan söze girdi: "Çavuş Vianello size, Mestre'de hiçbir şey bulamadığını bildirmemi istedi. Orada bazı kişilerle konuştuğunu, ama kimsenin saldırıyla ilgili bir şey bilmediğini söyledi. Ve..." Masasındaki kâğıda bakarak devam etti: "Bölgedeki hastanelerin hiçbirine bıçak yaralanması yüzünden başvuran olmamış." Brunetti sormadan hemen ardından ekledi: "Ayrıca Roma'dan parmak izleriyle ilgili bir haber de henüz gelmedi."

Brunetti hiçbir yerden sonuç elde edemeyince, Semenzato hakkında bulabileceği başka bir şey var mı diye araştırmaya karar verdi. "Siz Banca d'Italia'da çalışmıştınız değil mi, Signorina?"

"Evet efendim."

"Ve orada hâlâ arkadaşlarınız vardır, değil mi?"

"Ve başka bankalarda da." Signorina Elettra daha leb demeden leblebiyi anlamıştı.

"Acaba bilgisayarınızdan bir fısıltı ağı oluşturup Francesco Semenzato hakkında neler bulabileceğinize bakabilir misiniz? Banka hesapları, sahip olduğu hisse senetleri gibi her türden yatırımlarına."

Signorina öyle anlamlı gülümsedi ki, Brunetti, Questura'daki haberlerin yayılma hızına şaştı.

"Tabii ki, Dottore. Bu çok kolay. Ayrıca, isterseniz karısıyla ilgili bilgileri de kontrol edebilirim. Sanırım Sicilyalı."

"Evet, karısını da araştırın lütfen."

Signorina yine Brunetti'nin sormasını beklemeden atıldı: "Bankadaki telefon hatlarında bir problem var, yarın öğle sonrasına kadar vakit alabilir."

"Kaynağınızı açıklayabilir misiniz, Signorina?"

"Bankanın bilgi işlem müdürü evine gidinceye kadar beklemek zorunda olan birisi." Bu verebileceği tek bilgiydi.

"Çok iyi," dedi Brunetti, açıklama hoşuna gitmişti. "Ayrıca Cenova'daki Interpol'den de kontrol etmenizi istiyorum. Orada bağlantı kuracağınız..."

Signorina Elettra onun sözünü bitirmesine fırsat vermeden, gülerek, "Adresi biliyorum efendim. Sanırım kiminle bağlantı kurmam gerektiğini de," dedi.

"Heinegger mi?" diye sordu Brunetti, finansal soruşturmalardan sorumlu adamının adını söyleyerek.

"Evet, Heinegger," diye cevap verdi Elettra ve ardından adresi ve faks numarasını ekledi.

"Bunu nasıl bu kadar çabuk öğrendiniz, Signorina?" diye sordu Brunetti, gerçekten şaşırmış bir halde.

"Daha önceki işimde onunla pek çok kez görüşmüştüm," diye cevapladı Signorina Elettra nazik bir şekilde.

Brunetti bir polis olmasına rağmen, Banca d'Italia ile Interpol arasındaki bağlantıyı sormak istemiyordu. "Yani ne yapmanız gerektiğini biliyorsunuz," diyebildi sadece.

"Heinegger'dan cevap gelir gelmez size aktaracağım," dedi Elettra ve bilgisayarına geri döndü.

"Tamam, teşekkürler. Bu arada günaydın, Signorina." Geri dönüp ofisten çıktı, ama çıkmadan önce camın önünde duran çiçeklere bir kere daha bakmayı ihmal etmedi.

Son birkaç gündür yağan yağmur durmuştu, her an olabilecek *acqua alta* tehlikesini de beraberinde götürerek yerini berrak bir gökyüzüne bırakmıştı, dolayısıyla böyle bir havada Lele'yi evde bulma şansı hiç yoktu; muhtemelen şehirde bir yerlerde resim yapıyordu. Brunetti hastaneye gidip Brett'in sorgulamasına devam etmeye karar verdi, çünkü hâlâ onun dünyanın bir ucundan buraya gelmesine sebep olan şeyler hakkında en ufak bir ipucu elde edememişti.

Hastanedeki odaya girdiğinde, bir an için Signorina Elettra'nın burada da işbaşında olduğunu düşündü; bütün oda baştan aşağı çiçek demetleriyle dolup taşmıştı. Güller, yabansüsenleri, zambaklar, orkideler, hepsi birbirine karışmış hoş kokularıyla Brett'in odasını

boydan boya kaplamıştı, çöp kutusu ise Venediklilerin en çok tercih ettikleri çiçekçiler olan Fantin ve Biancat'ın ambalaj kâğıtlarıyla ağzına kadar dolmuştu. Brunetti ayrıca Amerikalıların ya da en azından yabancı birilerinin de çiçek yolladığını fark etti; çünkü hiçbir İtalyan, bir hastaya, genellikle cenaze törenleri ve mezar taşları için kullanılan krizantemlerden oluşan devasa buketlerden göndermezdi. Hastane odasında cenaze çiçekleriyle birlikte olmak onu rahatsız etse de bunun kötü bir batıl inanç olduğunu düşünerek bu fikri kafasından çıkardı.

Tam beklediği gibi ya da en azından ümit ettiği gibi, her iki kadın da oradaydı. Brett'in yatağının arkası kaldırılmış, başı yastıkların arasına gömülmüştü ve Flavia da yatağın yanı başındaki bir sandalyede oturuyordu. Yatağın üzerine, uzun şık gece kıyafetleri giyinmiş kadınları gösteren birkaç renkli çizim yayılmıştı. Gece kıyafetlerini taşıyan mankenlerin her birinin başına mücevherlerle süslenmiş, ışıl ışıl parlayan birer taç çizilmişti. Brunetti içeri girdiğinde, Brett taslaklara göz atıyordu. Dudaklarını ona doğru belli belirsiz oynatırken, gözlerinin içinde sıcak bir gülümseme belirdi. Flavia ise bir an duraksadıktan sonra, daha az bir sıcaklıkla Brett'in yaptığını yaptı.

"Günaydın," dedi Brunetti her ikisine birden ve ardından çizimlere baktı. Elbiselerden ikisinin kenarlarındaki dalgalı çizim, onlara Doğu'ya özgü bir hava vermişti. Kıyafetler, o bildik ejderha motifleri yerine, saldırgan renkler püskürten soyut lekelerle süslenmiş ama buna rağmen yine de bir uyum sağlanmıştı, rahatsız edici değildi.

"Bunlar da ne böyle?" diye sordu Brunetti, büyük bir merakla, ardından da öncelikle yapması gereken şeyin, Brett'e nasıl olduğunu sormak olduğunu fark etti.

Flavia, "La Scala'daki yeni *Turandot* oyunu için eskizler," diye cevapladı.

"Yani soprano siz mi olacaksınız?" diye sordu Brunetti. Basın haftalardır bunu yazıyordu, oysa açılışa daha tam bir yıl vardı. Çıkarılan dedikodularla –La Scala'nın açıklama yapma yöntemi buydu– soprano olacak kişi konuyla ilgilendiğini, bunu düşüneceğini söylemişti; bunun anlamıysa hiçbir şekilde oyunla ilgilenmediği ve düşünmediğiydi. Daha önce bu rolde hiç oynamamış olan Flavia

Petrelli ise öteki olasılıktı ve iki hafta kadar önce basına yaptığı bir açıklamada, böyle bir şeyi aklının ucundan bile geçirmediğini söylemişti ki, bu da aslında sahneye çıkacak bir sopranonun resmi bir açıklaması demekti.

"Eminim, Turandot muammasını çözmekten daha fazla bilgiye sahipsinizdir," dedi Flavia biraz sert bir dille, görmemesi gereken bir şeyi gördüğünü ima ederek. Daha sonra öne doğru eğildi ve yayılmış olan çizimleri toparladı. Brunetti, Flavia'nın dile getirmeye çalıştığı şeylerden, bu konu hakkında konuşmaması gerektiğini anlamıştı.

"Nasılsın?" diyebildi sonunda.

Çenesindeki teller alınmış olmasına rağmen, Brett'in gülümsemesi hâlâ birazcık tuhaf görünüyordu, birbirinden hâlâ ayrık duran dudakları ağız kenarlarına doğru yukarı çekilmişti. "Daha iyi. Bir güne kadar eve çıkabilirim."

"İki," diyerek düzeltti Flavia.

"Bir ya da iki," dedi Brett de doğrulayarak. Brunetti'nin orada hâlâ paltosuyla, ayakta dikildiğini fark edince, "Özür dilerim. Lütfen otur," diyerek Flavia'nın arkasındaki sandalyeyi işaret etti. Brunetti sandalyeyi alıp, yatağın yanına koydu, daha sonra paltosunu çıkarıp sandalyenin arkasına astı ve oturdu.

"Olanlar hakkında konuşabilecek durumda mısın?" diye sordu, aslında soruyu Flavia'ya da yöneltmişti.

Brett bir an için şaşırarak, "Ama biz bu konu hakkında zaten konuşmuştuk, değil mi?" dedi.

Brunetti başıyla doğruladıktan sonra, "Sana tam olarak ne söylediler? Hatırlayabiliyor musun?" diye sordu.

"Tam olarak mı?" diye tekrarladı Brett, kafası karışmıştı.

"Onların nereli olduklarını çıkarabileceğin kadar konuştular mı?" diye başka bir soru sordu Brunetti.

"Anlıyorum," dedi Brett. Gözlerini kapadı ve dairesinde olayları yaşadığı ana geri döndü; adamları hatırlıyordu, yüzlerini, seslerini. "Sicilyalılardı. En azından bana vuran adam öyleydi. Diğerinden o kadar emin değilim. Çok az konuştu." Brunetti'ye döndü. "Bu neyi değiştirir ki?"

Brunetti, "Onları belirlememize yardımcı olabilir," dedi.

"Umarım, öyle olur," diye söze karıştı Flavia, serzenişte mi bu-

lunuyor, yoksa gerçekten bunu mu diliyor, belirsizdi.

Daha önce ifadelerini almaya gelen memurun tarife uyan adamların resimlerini getirdiğinde herhangi birini eğer tanımış olsalardı memurun bunu kendisine söyleyeceğinden emin olsa da, "Fotoğraflardan kim olduklarını çıkarabildiniz mi?" diye sordu Brunetti.

Flavia başını salladı ve Brett de, "Hayır," dedi.

"Dottor Semenzato'yla olan görüşmene gitmemeni söylediklerinden bahsetmiştin. Ardından Çin'deki sergide bulunan bazı seramiklerle ilgili bir şeyler söyledin. Burada, Dükalık Sarayı'nda olan sergiden mi bahsediyorsun?"

"Evet."

"Hatırladığım kadarıyla, bunu sen düzenlemiştin, değil mi?"

Brett unutmuştu, başını salladı, sonra dinlenmek için başını yeniden yastıkların arasına bıraktı; bir süre etrafında dönen dünyanın durmasını bekledi. Durduğu zaman, "Bazı parçalar bizim kazılardan çıkmıştı, yani Sian'daki kazılardan. Çinliler beni aracı olarak seçmişti. Çünkü pek çok kişiyi tanıyorum" dedi. Teller çıksa da, çenesini çok yavaş hareket ettirebiliyordu; söylediği her şey halen bozuk bir tonda çıkıyor, kulaklarını sürekli bir çınlamayla dolduruyordu.

Flavia araya girip Brett'in yerine açıkladı. "Sergi ilk olarak New York'ta açıldı, ardından da Londra'da. Brett, New York'taki açılış için oraya gitmişti; daha sonra parçaların Londra'ya götürülebilmesi için gerekli işlemleri yapmak üzere geri geldi. Ama Londra'daki açılıştan önce Çin'e gitmesi gerekiyordu, çünkü kazıda bir şey olmuştu." Brett'e dönerek sordu: "Neydi o, *cara*?"

"Define," diyerek Brett onun sözünü tamamladı.

Geri kalanı hatırlamak için bu kadarı yetmişti Flavia'ya. "Gömülü bulunan bir mezar odasına ulaşmışlardı, sonra Londra'dan Brett'i aradılar ve mezarın açılışında, denetimde bulunması için Çin'e çağırdılar."

"Buradaki açılışı kim düzenliyordu?"

Bu sefer Brett cevapladı: "Ben. Londra'daki kapanıştan üç gün önce Çin'den dönmüştüm. Ve sergiyi İtalya'da da düzenlemek için buraya gelmiştim." Gözlerini kapayınca, Brunetti onun konuşmaktan yorulduğunu düşündü ama Brett yeniden gözlerini açarak konuşmaya devam etti: "Buradaki sergi bitmeden önce Çin'e geri

döndüm, onlar da parçaları Çin'e geri gönderdiler."

"Onlar mı?" diye sordu Brunetti.

Brett cevap vermeden önce Flavia'ya baktı, "Dottor Semenzato buradaydı, ayrıca sergiyi kapatması ve her şeyi geri yollaması için asistanımı buraya göndermiştim."

"Yani sen başında değildin?" diye sordu.

Yeniden Flavia'ya baktı. "Hayır, burada olmama imkân yoktu. Bu kışa kadar da o parçaları bir daha görmedim."

"Beş yıl aradan sonra mı gördün onları?" diye sordu Brunetti.

"Evet," dedi ve sanki bunu söylemesine yardım ediyormuş gibi elini salladı. "Çin'e dönerken Pekin'de nakliyeye el koydular. Bürokratik işlemler. Şanghay'daki depodan çıkması için gerekli olan gümrük işlemleriyse iki yıl sürdü ve bu arada Pekin'de de sergilendi. Sian'a ait parçalar ise ancak üç ay önce geri gelebildi." Brunetti söylenenleri dikkatli bir şekilde dinliyordu, onun açıklama yapmak için bir yol arayışını izliyordu. "Geri dönen parçalardan bazıları orijinal değildi. Kopyaydılar. Askerler ve onların üzerindeki yeşim taşlı giysiler orijinaldi, ama seramiklerin orijinal olmadıklarını biliyordum. Ancak onları test edinceye kadar bunu ispat edemezdim ve bunu Çin'de yapmam da mümkün değildi."

Brunetti, Lele sayesinde, Brett'in bunu nasıl anladığını sormamayı artık öğrenmişti. Bir şekilde biliyordu, bu böyleydi. Onu da gücendirmemeye çalışarak bir soru daha sordu; "İçlerinden kaçı kopyaydı?"

"Üç tanesi. Bunlar sadece benim de çalıştığım, Sian'daki kazılardan çıkarılanlar."

"Peki ya sergideki diğer parçalar?" diye sordu Brunetti.

"Bilmiyorum. Bu Çin'de sorabileceğiniz bir şey değil."

Tüm bunlar olup biterken, Flavia sessiz bir şekilde oturmuş, başını bir ileri bir geri çeviriyordu. Tüm bu olup bitenleri zaten bildiği bir şaşkınlık belirtisi göstermemesinden anlaşılıyordu.

"Sen ne yaptın?" diye sordu Brunetti.

"Şu ana kadar, hiçbir şey."

Bu konuşmanın bir hastane odasında geçmesi ve Brett'in tüm bunları şişmiş dudaklarının arasından dile getirmesi, Brunetti'ye zayıf bir ifade gibi gelmişti. "Bu konudan başka kime bahsettin?"

"Sadece Semenzato'ya. Bazı parçaların kopyalarının gönderil-

diğini anlayınca ona derhal Çin'den bir mektup yazdım. Onu görmek istediğimi belirttim."

"Peki o ne dedi?"

"Hiçbir şey. Mektubuma cevap vermedi. Nerdeyse iki ay bekledim ve onu aramaya çalıştım ama Çin'den bunu yapmak pek kolay değil. Böylece sonunda onunla konuşmak için buraya geldim."

Hepsi bu muydu? Telefonla ulaşamıyorsun, bu yüzden bir uçağa atlayıp, birisiyle konuşmak için dünyanın yarısını aşıyorsun?

Brett, onun aklından geçenleri okumuşçasına, "Burada benim itibarım söz konusu. Bu parçalar benim sorumluluğum altındaydı," dedi.

Flavia söze karıştı: "Parçalar Çin'e döndükleri zaman da değiştirilmiş olabilir. İlle de burada yapılmış olması gerekmiyor. Ayrıca parçaların başına gelenlerden sen sorumlu tutulamazsın." Flavia'nın sesinde güçlü bir nefret vardı. Onun sanki bir ülkeyi kıskanıyormuşçasına tutumu, Brunetti'ye tuhaf gelmişti.

Bu Brett'in de gözünden kaçmadı, sert bir şekilde cevap verdi: "Bunun nerede olduğu hiçbir şeyi değiştirmez, önemli olan olması."

Konuyu dağıtmak için, Lele'nin, bir şeyin orijinal olup olmadığını "anlama"ya dair sözünü hatırlayarak Brunetti sordu: "Kanıtın var mı?"

"Evet," diye başladı Brett, sesi daha da anlaşılmaz çıkıyordu şimdi.

Flavia bunu fark eder etmez konuşmayı kesip Brunetti'ye dönerek, "Sanırım bu kadar yeter, Dottor Brunetti" dedi.

Brunetti, Brett'e bakınca bunu kabul etmek zorunda kaldı. Brett'in yüzündeki yaralar, geldiği zamankinden daha da koyu renkteydi ve başı yeniden yastığa gömülmüştü. Gülümsedi ve gözlerini kapadı.

Brunetti ısrar etmedi. "Üzgünüm, Signora," dedi Flavia'ya, "bunlar bekleyemez."

"En azından eve çıkıncaya kadar da mı?" diye sordu Flavia.

O ne düşünüyor gibilerinden Brett'e baktı; ama o çoktan uyumuştu bile, başı bir yana düşmüş, ağzı gevşemiş ve açıktı. "Yarın?"

Flavia bir an kararsız kaldı, sonra gönülsüz bir şekilde, "Peki," dedi.

Brunetti ayağa kalkıp sandalyenin arkasından paltosunu aldı.

Flavia kapıya kadar ona eşlik etti, "O sadece kendi itibarı için endişelenmiyor, anlıyor musunuz?" dedi. "Neden bilmiyorum ama o parçaların Çin'e gittiğini görmesi gerekiyor," diye ekledi, başını şaşkın bir ifadeyle iki yana sallayarak.

Flavia Petrelli, zamanın en iyi operacılarından biri olduğundan, Brunetti onun ne zaman bir aktris, ne zaman bir kadın olarak davrandığını anlamanın imkânsız olduğunu biliyordu, ama bu sefer daha çok ikincisiymiş gibi gelmişti ona. Böyle olduğunu varsayarak cevap verdi. "Biliyorum. Sanıyorum ki bu, benim de bu olayı açıklığa kavuşturmak isteme nedenlerimden biri."

"Ya diğer nedenleriniz?" diye sordu Flavia şüpheli bir şekilde, onun sesinde sezinlediği kıskançlık Brunetti'yi şaşırtmıştı.

"Kişisel nedenlerim olsaydı bile bundan daha iyisini yapamazdım, Signora" dedi Brunetti, aralarındaki kısa süreli kişisel ateşkesin sona erdiği sinyalini vererek. Paltosunu giydi ve odadan dışarı çıktı. Flavia bir süre Brett'e baktı ve sonra yeniden yatağın kenarındaki sandalyesine oturdu ve gece kıyafeti eskizlerine bakmaya devam etti.

8 Hastaneden ayrılırken, Brunetti havanın daha da karardığını fark etti; güneyden, bütün şehri etkisi altına alan keskin bir rüzgâr esmeye başlamıştı. Hava oldukça ağır ve nemliydi, bunlar yağmurun habercisiydi; bunun anlamıysa gecenin bir vakti ortalığı yıkan o keskin sirenlerle uyanabilecekleriydi. Tüm Venedikliler gibi o da *acqua alta*'dan nefret ediyordu; kurulan tahta koruyucuların üzerinde toplanan, kıkırdayarak parmaklarıyla birbirine yükselen suları gösteren, durmadan fotoğraf çeken ve aynı zamanda sürekli insanı huzursuz eden bu engellenemez sulardan kaçıp kuru kalmak, bu sıkıntıdan kurtulmak için iş ya da alışveriş yerlerine gitmek isteyen yerli halkı da engelleyen turistler, onda büyük bir hiddet uyandırıyordu. Brunetti Rialto Köprüsü'nün bir ayağında yer alan Campo San Bartolomeo'dan geçeceği sırada, ya işe giderken ya da işten dönerken sulara yakalanacağını çoktan hesaplamıştı bile. Şan-

sına, Questura'nın bulunduğu bölge çok büyük bir sel baskını için olmasa bile daha küçükleri için yeterince yüksekteydi.

Paltosunun yakasını kaldırarak, sabah çıkarken keşke kaşkolumu alsaydım diye aklından geçirdi, başını öne doğru eğmişti, arkasından esen rüzgârla sürükleniyordu. Colleoni heykelinin arkasından geçerken, ilk kocaman yağmur damlası hemen önüne, kaldırımın üzerine düşmüştü. Rüzgârın tek avantajı, yağan yağmura çaprazlama bir yön vererek çatıların da yardımıyla dar *calle*'nin bir tarafının tamamıyla kuru kalmasını sağlamasıydı. Kendisinden daha akıllı olanlar yanlarında taşıdıkları şemsiyelerle yağmurdan korunuyorlar ve sağa sola koşuşturanları umursamıyorlardı.

Questura'ya vardığında, paltosunun omuzları ıslanmış, ayakkabılarıysa sırılsıklam olmuştu. Paltosunu çıkardı, askıya geçirdi ve onu da kalorifer radyatörünün hemen üzerindeki, pencerenin önünde duran perde kancasına taktı. Kanal boyunca dışarıdan odaya bakan herkes rahatlıkla içerisini görebilirdi, hatta birisinin ofiste, kendini astığını bile sanabilirlerdi. Eğer Questura'dan biri görürse vereceği ilk tepki, şüphesiz Patta'nın ofisi olup olmadığını anlamak için katları tek tek saymak olurdu.

Brunetti masasının üzerinde bir kâğıt gördü, Cenova'daki Interpol'den gelen rapordu bu; Francesco Semenzato hakkında ellerinde hiçbir kayıt olmadığını söylüyorlardı. Kâğıdın alt kısımlarında bir not vardı, el yazısıyla yazılmış kısa bir not: "Burada dedikodulardan başka kesin bir bilgi yok. Etrafı araştıracağım." Onun da altındaki kargacık burgacık imzanın Piet Heinegger'a ait olduğunu anladı.

Öğle sonrası geç saatlerde telefon çaldı. Arayan Lele'ydi, Burma'da olan da dahil, birkaç arkadaşına ulaşmayı başardığını söylüyordu. Hiçbiri de Semenzato'yla ilgili doğrudan bir şey söylemeye gönüllü değildi ama Lele, müze müdürünün birtakım antika işlerine karıştığını öğrenebilmişti. Hayır, bir alıcı olarak değil, satıcı olarak. Konuştuğu adamlardan birisi, Semenzato'nun bir antika dükkânına yatırım yaptığını duyduğunu ama bunun dışında dükkânın nerede olduğu ya da resmi sahibinin kim olabileceği gibi konularda hiçbir bilgisi olmadığını söylemişti.

"Görünüşe bakılırsa, çıkar çatışması yaratabilir," dedi Brunetti, "müzenin parasıyla kendi ortağından mal satın almak."

"Tek kendisi olmayabilir," diye mırıldandı Lele, ama Brunetti bunu dikkate almadı. "Bir şey daha var," diye ekledi ressam.

"Nedir?"

"Çalıntı sanat eserlerinden bahsedince, konuştuklarımdan biri Venedik'teki önemli bir koleksiyoncuyla ilgili bazı dedikodular duyduğunu söyledi."

"Semenzato mu?"

"Hayır," diye cevapladı Lele: "Sormadım ama lafı geçtiği için ben de kim olduğunu merak ediyorum, fakat eğer o olsaydı eminim arkadaşım bana söylerdi."

"Kim olduğunu söylemedi mi?"

"Hayır. Bilmiyordu. Ama dedikoduya göre adam, güneyli bir beyefendiymiş. Lele bunu sanki güneyden bir beyefendi çıkması imkânsızmış gibi söylemişti.

"Ama isim yok."

"Hayır, Guido. Araştırmaya devam edeceğim."

"Teşekkürler. Bunun için sana minnettarım Lele. Ben tek başıma bu kadarını yapamazdım."

"Evet, yapamazdın," diye cevap verdi Lele, aynı tonda. Brunetti'nin teşekkürlerine cevap verme gereği duymaksızın, "Eğer bir şey duyarsam seni ararım," dedi ve telefonu kapattı.

Bu öğle sonrası için yeterince iş yaptığına inanan Brunetti, şu anda gelmekte olan *acqua alta*'ya şehrin bu tarafında yakalanmamayı dileyerek erkenden evine döndü, bu sayede Paola üniversiteden gelmeden önce kendisine sakin bir iki saat de ayırabilmişti. Paola eve geldiğinde sürekli şiddeti artan yağmurla sırılsıklam olmuştu, alıntıyı kullandığını söyledi, sahte bir kaynağa dayandırarak; ama yine de dehşet verici kont bozuntusu her şeyi berbat etmeyi başarmıştı: İyi bir ünü olduğu varsayılan James adındaki bu yazar bu tipte basit, ağdalı sözlerden kaçınmalıymış. Paola anlatırken Brunetti dinliyordu, hiç tanışmadığı bu genç adamdan son birkaç aydır böylesine nefret ediyor olmasına kendi de şaştı. Her zaman olduğu gibi yemek ve şarap, Paola'nın sinirini yatıştırmıştı, hele bir de Raffi bulaşıklar için gönüllü olunca bir anda etrafına huzur ve mutluluk yaymaya başladı.

Saat onda yataktaydılar. Paola bir öğrencisinin yazdığı uygunsuz bir yazının üzerinde uyuyakalmıştı, Brunetti de Suetonius'un

yeni bir çevirisine dalmıştı. Tam Capri'deki Tiberius'un havuzunda yüzen küçük çocukların tasvir edildiği bölüme gelmişti ki, telefon çaldı.

"*Pronto!*" diye cevapladı, bir iş için olmamasını umut ederek; ama saat on ile on bir arasında bundan başka bir şey olamayacağını da biliyordu.

"Commissario, ben Monico." Çavuş Monico'ydu, Brunetti onun bu haftaki gece nöbetçisi olduğunu hatırladı.

"Ne oldu Monico?"

"Sanırım bir cinayet, efendim."

"Nerede?"

"Palazzo Ducale'de."

"Kim?" diye sordu, bilmesine rağmen.

"Müdür, efendim."

"Semenzato mu?"

"Evet, efendim."

"Ne olmuş?"

"Görünüşe bakılırsa, içeri zorla girilmiş. Temizlikçi kadın onu, yaklaşık on dakika önce bulmuş ve korumalara seslenmiş. Onlar da ofisine, yukarı çıkmışlar ve onu görünce hemen bizi aramışlar."

"Sen ne yaptın?" Bu arada yatağın kenarında duran kitabı yere düşürmüştü, bir yandan da kıyafetlerini odanın neresine koyduğunu seçmeye çalışıyordu.

"Vice-Questore Patta'yı aradık ama eşi evde olmadığını söyledi ve nasıl ulaşabileceğimizi de bilmiyormuş." Brunetti her ikisinin de yalan olabileceğini düşündü. "Bu yüzden sizi aramaya karar verdim, efendim."

"Korumalar neler olduğuna ilişkin bir şey söylediler mi sana?"

"Evet, efendim. Konuştuğum adam çok fazla kan olduğunu ve görünüşe bakılırsa başına vurulduğunu söyledi."

"Temizlikçi onu bulduğunda ölü müymüş?"

"Sanırım öyle, efendim. Korumalar odaya vardıklarında onun ölmüş olduğunu söylediler."

"Pekâlâ," dedi Brunetti, üzerindeki örtüyü atarak; "Ben hemen oraya gidiyorum. Sen de kim varsa oraya gönder; bu gece kimindi?"

"Vianello'nun efendim. Gece nöbetinde benimle beraberdi, telefon gelir gelmez hemen oraya gitti."

"Güzel. Dottor Rizzardi'yi ara ve benimle orada buluşmasını söyle."

"Peki efendim, sizinle konuşur konuşmaz onu da arayacaktım zaten."

"Güzel," dedi Brunetti, ayaklarını yataktan çıkarıp yere basarak. "Yaklaşık yirmi dakikaya kadar orada olurum. Fotoğraf çekecek ve parmak izi alacak ekibe ihtiyacımız olacaktır."

"Evet efendim, Dottor Rizzardi'yle konuşur konuşmaz, Pavese ve Foscolo'yu ararım."

"Tamam. Yirmi dakika," dedi Brunetti ve telefonu kapattı. Şaşırmayıp yine de afallamak mümkün mü diye geçirdi aklından Brunetti. Vahşice bir ölüm, hem de Brett'e yapılan benzer bir saldırıdan sadece dört gün sonra. Bir yandan kıyafetini giyip ayakkabılarını bağlarken, bir yandan da hemen bir sonuç çıkarmamak için kendi kendini uyarıyordu. Yatağın Paola'nın yattığı tarafına doğru yürüdü, eğildi ve yavaşça omzunu dürttü.

Paola gözlerini açtı ve bu yıl takmaya başladığı okuma gözlüklerinin üzerinden ona baktı. Yaklaşık on yıl önce İskoçya'dan aldığı çok eski pamuklu bir gecelik giymişti, onun üzerindeyse ailesinin yılbaşı için ona verdiği, yine en az geceliği kadar eski bir İrlanda işi el örgüsü hırka vardı. Derin uykusundan uyandırıldığı için ani bir şaşkınlık yaşayan ve kendisine iyi seçemeyen gözlerle bakan Paola'yı görünce, bir an için onun, tren istasyonunda kışları geceleyen deli olduğu belli kadınlara ya da sokaklardaki evsizlere ne kadar çok benzediğini düşündü. Bunları düşündüğü için kendini bir hain gibi hissetti, Paola'nın okuma lambasının yarattığı ışık demetine doğru uzanıp onu alnından öptü.

"Görevinin yüce bir çağrısı mıydı?" diye sordu Paola hemen uyanarak.

"Evet. Semenzato. Temizlikçi kadın onu, Palazzo Ducale'deki ofisinde ölü olarak bulmuş."

"Ölmüş ha?"

"Evet."

"Cinayet mi?"

"Görünüşe bakılırsa öyle."

Gözlüklerini çıkarıp, yorganın üzerinde dağılmış halde duran kâğıtların üzerine koydu. "Amerikalının odasına koruma koymuş

muydun?" diye sordu, aklından hızla geçenin ne olduğunu Brunetti'ye bırakarak.

"Hayır," dedi Brunetti, "ama Palazzo'ya gider gitmez birini göndereceğim. Bir gecede iki kişiyi öldürme riskini göze alacaklarını sanmıyorum ama yine de oraya birini göndereceğim." Brunetti'nin tesadüflere, Paola'nın da insan iyiliğine inanmamaktaki kararlılığı yüzünden, zanlı sayısı bir çırpıda birin üstüne çıkmıştı.

"Kim aradı?" diye sordu Paola.

"Monico."

"Güzel." Sesinden onu tanıdığı belli oluyordu. "Ben onu arar, korumayla ilgili olarak gerekeni söylerim."

"Teşekkürler," dedi Brunetti: "Beni bekleme. Sanırım, uzun sürecek."

"Sanırım bu da öyle," dedi Paola ve öne doğru eğilip kâğıtları toparlamaya başladı.

Brunetti yeniden eğilip bu sefer dudaklarından hafifçe öptü. Paola ise dudaklarını bırakmayıp ona gerçek bir öpücükle cevap verdi. Doğrulmaya çalışırken, Paola'nın kollarını beline dolayıp, başını karnına doğru yaslaması Brunetti'yi birden şaşırtmıştı. Karısı bir şeyler söylüyordu ama sesi çok boğuk çıktığı için anlaşılmıyordu. Brunetti yavaşça onun saçlarını okşadı ama aklı tamamıyla Semenzato'da ve Çin seramiklerindeydi.

Paola kendini geri çekti, gözlüklerine uzanıp taktı ve "Botlarını almayı unutma," dedi.

9 Venedik polisinden Commissario Brunetti, şehirdeki en önemli müzenin müdürünün öldürüldüğü yere geldiğinde, sağ elinde, üzerinde kırmızı harflerle süpermarketin adının yazılı olduğu, beyaz bir naylon torba vardı. Torbanın içinde üç yıl önce Standa'dan aldığı, kırk iki numara, siyah renkli bir çift lastik çizme duruyordu; oraya gittiğinde yaptığı ilk şey, müzeye çıkan merdivenlerin altındaki güvenlik bölümüne giderek bulduğu ilk güvenlik görevlisine torbayı uzatıp, buradan çıkarken onu kendisine vermesini istemek oldu.

Güvenlik görevlisi torbayı masanın arkasına koyarken, "Adamlarınızdan birisi yukarıda efendim," dedi.

"Güzel. Daha da gelecekler var. Ayrıca adli tabip de gelecek. Basın henüz gelmedi mi?"

"Hayır, efendim."

"Ya temizlikçi kadına ne oldu?"

"Onu evine götürmek zorunda kaldılar, efendim. Adamı bulduğundan beri ağlaması hiç durmadı."

"O kadar kötüydü ha?"

Görevli başıyla onayladı: "Çok fazla kan var."

Başına vurulduğunu hatırladı Brunetti. Evet, muhtemelen her yer kan içindedir diye düşündü. "Herhalde temizlikçi kadın evine gidince ortalığı birbirine katmıştır, bunun anlamı birilerinin *Il Gazzettino*'yu arayacağıdır. Lütfen muhabirler gelince onları aşağıda tutar mısınız?"

"Denerim efendim ama bunu yapabilir miyim bilmiyorum."

"Onları burada tutacaksın," dedi Brunetti.

"Peki, efendim."

Brunetti koridorun sonunda başlayan merdivenlere doğru baktı. "Ofis bu tarafta mı?" diye sordu.

"Evet, efendim. Yukarı çıkınca sola dönün, koridorun sonundaki ışıkları görürsünüz. Sanırım adamınız ofiste."

Brunetti koridorda yürümeye başladı, ayak sesleri her iki taraftaki duvarlardan ve merdivenlerden ürkütücü bir şekilde yankılanıyordu. Soğuk ve kışın dondurucu nemi, ayağının altındaki döşemeden ve koridorun tuğla duvarlarından içeriye sızmıştı. Arkasında taşa inen keskin bir metal sesi duydu; ama yardım isteyen kimseyi göremeyince, koridorda yürümeye devam etti. Geceyle beraber inen pus, ayağının altındaki geniş taş merdivenlerin üzerinde ince, kaygan bir tabaka oluşturmuştu.

Yukarıya çıktığında, sola döndü ve koridorun sonunda açık bir kapıdan gelen ışığa doğru yürümeye başladı. Yolu yarıladığında "Vianello?" diye seslendi. Seslenir seslenmez de çavuş kapıda göründü, kalın yünden paltosunun altından parlak sarı lastik çizmeleri fırlamıştı.

"*Buona sera,* Dottore," dedi, elini selamlarcasına sallayarak.

"*Buona sera,* Vianello," dedi Brunetti. "Durum nedir?"

Vianello cevap verirken yüzünü kayıtsız bir ifade kapladı: "Oldukça kötü, efendim. Görünüşe bakılırsa boğuşmuşlar; her yer dağılmış, sandalyeler devrilmiş, lambalar düşmüş. İriyarı bir adamdı, o yüzden en az iki kişi olmalılar, diye düşündüm. Ama tabii bunlar ilk izlenimler. Laboratuvardakilerin bize daha fazla şey söyleyebileceğinden eminim." Konuşurken bir yandan da Brunetti'ye içeriye girmesi için yol veriyordu.

Durum aynen Vianello'nun dediği gibiydi; ayaklı bir lamba masaya doğru fırlatılmış ve kırılan camları masanın üzerine dağılmıştı; masanın ardındaki sandalye yana devrilmişti; bir ipek halı masanın önünde toplanmış, kenarındaki saçaklar ise yerde boylu boyunca yatan adamın ayak bileğine dolanmıştı. Yüzükoyun yatıyordu, bir kolu ağır vücudunun altında kalmış, öbür kolu ve açık parmakları ise ileriye doğru uzanmıştı, sanki cennetin kapısında bağışlanmayı diler gibiydi.

Brunetti adamın başına baktı; yayılan kan başının etrafında abartılı bir hale oluşturmuştu. Sonra hemen çevirdi kafasını. Ama nereye baksa, kan vardı; masanın üzerindeki küçük kan gölü ince ince halıya sızıyordu. Cesedin hemen yarım metre ilerisindeki kobalt mavisi tuğla ise tamamen kana bulanmıştı.

"Aşağıdaki güvenlik görevlisi onun Dottor Semenzato olduğunu söyledi." Vianello, Brunetti'den yayılan sessizliğin içinde açıklama yapıyordu: "Temizlikçi kadın onu yaklaşık on otuzda bulmuş. Ofis dışarıdan kilitlenmiş ama kadında yedek anahtar varmış, pencerelerin kapalı olup olmadığını kontrol etmek ve odayı temizlemek üzere içeri girmiş ve onu bulmuş. Aynen bu şekilde."

Brunetti hâlâ bir şey söylememişti, yalnızca pencerelerden birine yöneldi ve aşağıya, Palazzo Ducale'nin bahçesine baktı. Her şey sakindi; kocaman heykeller hâlâ merdivenleri korumaktaydılar; ortalarda mehtabın sükûnetini bozabilecek bir kedi bile yoktu.

"Ne kadar zamandır buradasın?" diye sordu Brunetti.

Vianello gömleğinin manşetini geri çekerek saatine baktı. "On sekiz dakikadır, efendim. Nabzına baktım fakat çoktan ölmüştü ve ceset soğuktu. Yaklaşık birkaç saat önce öldürüldüğünü söyleyebilirim ama tabii doktor bize daha net bilgi verecektir."

Brunetti sol taraftan gelen ve gecenin sessizliğini yırtan siren sesini duydu. Bir an için, laboratuvar ekibinin tekneyle geldiğini ve

düşüncesizce siren öttürdüğünü sandı. Ama siren derece derece artıyor, vınıltısı gittikçe tizleşiyor, sonra azalıp tekrar ilk haline geri dönüyordu. Bu San Marco'daki sirendi, şehirde uyuyan insanlara suların yükseldiğini haber veriyordu; *acqua alta* başlamıştı.

Bu siren sesi yüzünden oraya varan ekibin sesleri arada kaynamıştı, laboratuvar ekibinden iki kişi ekipmanlarını odanın dışındaki koridorda hazırlıyorlardı. Fotoğrafçı Pavese, başını odadan içeriye doğru uzattı ve yerde yatan cesedi gördü. Gördüğünden hiç etkilenmemiş bir halde ikisine doğru seslendi, sesini duyurabilmek için sirenden daha çok bağırıyordu: "Komple bir çekim istiyor musunuz, Commissario?"

Brunetti pencereden uzaklaşıp sesin geldiği yere doğru yürüdü; ipucu olabilecek herhangi bir iplik, saç teli ya da olası bir yara izi bulunabilmesi için oda aranıncaya ve cesedin fotoğrafı çekilinceye kadar cesede yaklaşmamaya özen gösteriyordu. Acaba, diye düşündü Brunetti, bu önlemler gerçekten işe yarıyor mu? Semenzato'nun cesedine pek çok kişi yaklaşmıştı, yani olay yeri başkaları tarafından çoktan bozulmuştu.

"Evet ve mümkün olduğu kadar çabuk, herhangi bir iplik ya da saç kılı bulabilecek misin bir bak bakalım. Sonra biz yeniden bakarız."

Pavese, üstünün, zaten bildiği şeyleri tekrarlamasından ve istemesinden pek rahatsız olmuş gibi görünmüyordu. "Başının farklı yönlerden fotoğrafını istiyor musunuz?"

"Evet."

Fotoğrafçı ekipmanına döndü. Foscolo, ekibin ikinci adamı, çoktan ağır tripotu açmış, kamerayı da onun üzerine yerleştirmişti. Pavese öne doğru eğilmiş, çantasının altını üstüne getiriyordu; film rulolarını ve filtre paketlerini bir kenara itti, sonunda ucundan elektrik kordonu sarkan flaşa ulaşabildi. Bunu Foscolo'ya uzattı ve tripotu aldı. Cesede şöyle profesyonelce, bir kere bakması yetmişti. "Luca, bu açıdan odanın birkaç fotoğrafını çekeceğim, sonra da diğer açılardan. Pencerenin altında bir priz var. Bütün odanın çekimini bitirdikten sonra oraya geçeriz, pencere ile cesedin başının arasına. Tüm vücudun birkaç fotoğrafını çekmek istiyorum, sonra da başı çekmek için Nikon'u alırım. Sanırım, sol açıdan çekmek daha iyi olacak." Bir süre durup düşündü. "Filtrelere ihtiyacımız olmayacak. Kanı görüntülemek için flaş yeterli."

Brunetti ve Vianello kapının dışında bekliyorlardı. İçeriden dışarıya flaşın aralıklarla patlayışı yansıyordu. "Sizce bu tuğlayı mı kullandılar?" diye sordu Vianello sonunda.

Brunetti başıyla doğruladı: "Kafasını gördün."

"Emin olmak istemişler, değil mi?"

Brunetti, Brett'in yüzünü gözünün önüne getirdi. "Ya da yaptıkları işten keyif alıyorlar."

"Ben böyle düşünmemiştim," dedi Vianello, "sanırım bu da olası."

Birkaç dakika sonra, Pavese kapıdan başını uzattı. "Biz fotoğrafları çektik, Dottore."

"Ne zaman çıkarlar?" diye sordu Brunetti.

"Bu öğleden sonra, dörde doğru diyebilirim."

Brunetti'nin bu konuya ilişkin edinmek üzere olduğu bilgiler, Ettore Rizzardi'nin, *medico legale*'nin oraya gelmesiyle yarıda kaldı. Adamın ölü olduğunu ve ölümün olası nedenini –ki bu pek de zor değildi– bildirmek üzere orada bulunuyordu.

Vianello gibi o da ayağına yalnızca lastik çizmeler giymişti, fakat onunkiler siyahtı ve paltosunun yalnızca alt kısmına kadar uzanıyordu. "İyi akşamlar Guido," dedi içeri girerken. "Aşağıdaki adam, öldürülen kişinin Semenzato olduğunu söyledi." Brunetti başıyla doğrularken, doktor, "Ne olmuş?" diye sordu.

Brunetti cevap vermek yerine, Rizzardi'nin, yerde yatan cesedi ve parlak kan lekelerini görebilmesi için kenara çekildi. Teknisyenler çalışıyordu, ellerinde bulunan parlak sarı renkteki şeritleri, iki telefon rehberi büyüklüğünde dikdörtgen biçiminde izlerin etrafına sarıyorlardı.

"Cesede dokunabilir miyiz?" diye sordu Brunetti, Semenzato'nun masasının üzerine siyah bir toz serpmekte olan Foscola'ya.

Teknisyenle mavi tuğlanın etrafına dikdörtgen biçiminde şerit saran meslektaşı birbirlerine şöyle bir baktılar ve Pavese başıyla onayladı.

Cesede ilk yaklaşan Rizzardi oldu. Sandalyelerden birinin üzerine çantasını koydu, kapağını açarak içinden bir çift plastik eldiven çıkardı. Eldivenleri taktıktan sonra cesedin yanına yere çöktü ve ölü adamın boynuna elini koydu. Semenzato'nun başından akan kanın her yeri kapladığını görünce, bileğinden tutmayı tercih etti. Vücudu

soğumuş, kanı sonsuza kadar durmuştu. Rizzardi kendiliğinden kolalı manşetini sıyırıp saate baktı.

Ölüm sebebini bulmak için çok fazla bir araştırma yapmaya gerek yoktu; başının kenarında iki derin yarık açılmıştı, görünüşe bakılırsa üçüncü darbeyi de alnına yemişti ama Semenzato'nun öldüğü sırada öne doğru düşmüş saçları yaranın bir kısmını kapatmıştı. Rizzardi biraz daha yakına eğilince, kulağının hemen arkasındaki oyukta kemiklerden bazılarının dışarı çıkmış olduğunu fark etti.

Rizzardi, iki dizinin üzerine çökmüş, cesedi sırtüstü çevirebilmek için itmeye çalışıyordu. Üçüncü yarık şimdi daha net görülebiliyordu, etrafındaki deri çürümüş ve morarmıştı. Uzanıp cesedin önce bir elini, sonra öbürünü kaldırdı. "Guido, şuna bak," dedi, sağ elinin üstünü göstererek. Bunun üzerine Brunetti de Rizzardi'nin yanına çökerek Semenzato'nun elinin üstüne baktı. Parmak eklemi sıyrılmıştı, parmaklarından birisi şişmiş ve kırık olduğu için bir yana kıvrılmıştı.

"Kendini korumaya çalışmış," dedi Rizzardi ve ardından vücudun uzunluğuna bakarak. "Sence bu adamın boyu ne kadardır, Guido?"

"Bir doksan civarında, en azından ikimizden de uzun olduğu kesin."

"Ve daha ağır," diye ekledi Rizzardi. "İki kişi olmalılar."

Brunetti hemfikir olduğunu belirtircesine mırıldandı.

"Anladığım kadarıyla, saldırı önden yapılmış, yani saldırı karşısında bir şaşkınlık yaşamamış eğer şununla vurmadılarsa," dedi Rizzardi, bir yandan da cesedin yaklaşık bir metre kadar ilerisinde bantlarla çevrelenmiş mavi tuğlayı göstererek. "Peki ya ses duyan olmamış mı?"

"Güvenlik görevlisinin aşağıdaki odasında bir televizyon var," diye cevapladı Brunetti, "Ben geldiğimde açık değildi."

"Anlıyorum," dedi Rizzardi ayağa kalkarak. Elindeki plastik eldivenleri çıkarıp rastgele paltosunun cebine koydu. "Benim bu akşamlık yapabileceklerim bu kadar. Eğer çocuklar onu San Michele'e getirirlerse, yarın sabah daha yakından inceleyebilirim. Ama sanırım yeterince açık, şu tuğlayla başına aldığı üç ağır darbe yüzünden ölmüş. Bundan başka bir şey olamaz."

Tüm bunlar olup biterken sessizce yanlarında duran Vianello, bir-

den sessizliğini bozarak sordu: "Hemen ölmüş mü, Dottore?"

Rizzardi bu soruya cevap vermeden önce yerde yatan cesede baktı. "Bu, ilk darbeyi neresine aldığına bağlı ve tabii darbenin ne kadar şiddetli olduğuna. Onlarla boğuşmuş olabilir ama bunun çok uzun sürdüğünü sanmıyorum. Daha sonra tırnaklarının içinde bir şeyler var mı diye kontrol edeceğim. Tahminim, olayın çok kısa sürede olup bittiği yönünde. Ama işin aslını yarın öğreneceğiz."

Vianello başını salladı, Brunetti, "Teşekkürler Ettore. Bu gece çocuklarla onu gönderirim," dedi.

"Unutma, hastaneye değil, San Michele'e göndereceksin."

Brunetti "Tamam," derken, bir yandan da onun bu konuda böylesine ısrarlı olmasının sebebini merak ediyordu, yine *Ospedale Civile*'in müdürüyle kapıştılar herhalde diye düşündü.

"O zaman, iyi akşamlar diliyorum Guido. Yarın öğleden sonraya kadar senin için bir şeyler toparlamış olurum ama şu anda söylemiş olduklarımın dışında sürpriz bir şey çıkacağını sanmıyorum."

Brunetti de hemfikirdi. Vahşice işlenmiş bir cinayetin fiziksel sonuçları, cinayet sırlarını ele vermezdi; bu sırlar, katili harekete geçiren güdüde saklıydı.

Rizzardi, Vianello'yla selamlaştıktan sonra dışarı çıktı. Fakat ani bir hareketle geri dönerek Brunetti'nin ayaklarına baktı. "Çizmelerini giymedin mi?" diye sordu meraklı bir şekilde.

"Onları aşağıda bıraktım."

"İyi, yanına almakla akıllılık etmişsin. Gelirken, Calle della Mandorla'nın orada sular neredeyse ayak bileklerime kadar çıkmıştı. Tembel herifler, hâlâ setleri kapatmamışlar, eve gitmek için Rialto'ya dönmem gerekecek. Sular şimdi dizlerimden de yukarıya çıkmıştır."

"Neden 1 numaraya binip, Sant' Angelo'da inmiyorsun?" diye önerdi Brunetti. Rizzardi'nin, Cinema Rossini'nin yanında oturduğunu biliyordu, şehrin en alçak bölgelerinden biri olan Calle della Mandorla'ya uğramadan, 1 numaralı tekneyle oraya çok daha çabuk ulaşabilirdi.

Rizzardi saatine baktı ve hızlıca hesapladı. "Olmaz. Bir sonraki tekne üç dakikaya kadar kalkacak. Kesinlikle ona yetişemem. Ondan sonraki içinse gecenin bu saatinde yirmi dakika beklemem gerekecek. Yürüyebilirim de. Ayrıca meydandaki seti kapatıp kapat-

madıklarını da bilmiyoruz. Eğer kötü bir gelgitse orada su zaten dizlerimizin üstüne çıkacaktır." Kapıya yöneldi, son zamanlarda Venedik'te yaşamanın artık ne kadar zor olduğu düşüncesiyle sinirleri iyice gerilmişti. "İleride bir gün Alman bir belediye başkanı seçmeliyiz. Böylece işler daha iyi yürür."

Brunetti gülümsedikten sonra, iyi geceler diledi ve sesi kesilinceye kadar doktorun koridorda botlarının çıkardığı sert adımlarını dinledi.

"Güvenlik görevlilcriylc konuşmaya gidiyorum ayrıca aşağıya şöyle bir göz atacağım, efendim" dedi Vianello ve ofisten çıktı.

Brunetti Semenzato'nun masasına gitti, "Bununla işiniz bitti mi?" diye sordu Pavese'ye. O sırada teknisyen odanın öteki ucunda telefonla meşguldü, telefon duvara doğru öyle bir güçle fırlatılmıştı ki, yere düşüp parçalara ayrılmadan önce duvardaki sıvanın üzerinde derin bir yarık bırakmıştı.

Pavese başıyla onayladıktan sonra Brunetti ilk çekmeceyi açtı; kurşun kalemler, tükenmez kalemler, bir seloteyp ve bir kutu naneşekeri.

İkincisindeyse, üzerinde Semenzato'nun adının, titrinin ve müzenin adının yer aldığı bir kutu kırtasiye malzemesi vardı. Müzenin adının daha küçük harflerle yazılmış olması, Brunetti'nin tuhafına gitti.

En alt çekmecedeyse bazı kalın kahverengi dosyalar duruyordu. Brunetti ilk dosyayı masanın üzerine koyup açtı ve sayfalarını karıştırmaya başladı.

On beş dakika sonra, teknisyenler odanın öbür ucunda işlerini bitirdiklerini söylediklerinde Brunetti, Semenzato hakkında oldukça fazla bilgi edinmişti; müzenin, başlıca Rönesans eserleriyle ilgili iki yıl içinde düzenlenecek bir sergi için hazırlandığını, ayrıca bunun için de Kanada, Almanya ve Amerika'daki müzelerden büyük bir tutar karşılığı eserler temin edildiğini biliyordu zaten.

Brunetti dosyaları çekmeceye yerleştirdi. Başını kaldırınca kapıda bir adamın durduğunu fark etti. Kısa ve oldukça güçlü yapılı biriydi, bir yağmurluk giymişti, önden hastane görevlilerinin giydiği beyaz önlüğü görünüyordu. Ayağında uzun, siyah lastik çizmeler vardı. "İşiniz bitti mi efendim?" diye sordu, yerde yatan Semenzato'nun cesedine gözucuyla bakarak. Konuşurken yanında, benzer

kıyafetli ve çizmeli bir başka adam göründü, taşıdığı katlanmış sedyenin uçları bir çift kürek gibi duruyordu.

Teknisyenlerden birinin başıyla onaylaması üzerine Brunetti, "Evet. Artık onu götürebilirsiniz. Doğrudan San Michele'e gidecek," dedi.

"Hastaneye değil mi?"

"Hayır. Dottor Rizzardi onun San Michele'e götürülmesini istedi."

"Peki, efendim," dedi görevli omuz silkerek. San Michele hastaneden daha uzaktı ama onlar harcadıkları bu zaman için fazla mesai ücreti alacaklardı.

"Meydandan geçerek mi geldiniz?" diye sordu Brunetti.

"Evet, efendim. Teknemiz gondolların hemen yanında."

"Sular ne kadar yükselmiş?"

"Yaklaşık otuz santimetre kadar derim ben. Ama meydandaki setler yükseltilmiş, o yüzden buraya ulaşmak çok zor olmadı. Buradan giderken hangi yolu kullanacaksınız, efendim?"

"San Silvestro üzerinden gideceğim," diye cevapladı Brunetti. "Calle dei Fuseri'nin ne durumda olduğunu merak ediyorum."

Bu sefer, kasketinin kenarından bir tutam sarı saçı gözüken, daha uzun ve ince yapılı ikinci görevli cevap verdi: "Yaklaşık iki saat kadar önce işe giderken oradaki setler henüz yükseltilmemişti."

"Büyük Kanal'ın oradan gidebiliriz," dedi ilki gülümseyerek. "Sizi San Silvestro'ya bırakabiliriz."

"Çok naziksiniz," dedi Brunetti, yine gülümseyerek. O da ötekiler gibi fazla mesai ücretinden haberdardı. "Ama ben Questura'ya geri dönmek zorundayım," dedi. "Zaten botlarımı da aşağıya bırakmıştım." Son kısmı dışında gerisi yalandı, botlarını almamış olsaydı bile, yine de onların teklifini reddedecekti; çünkü Brunetti'nin, ölülerin refakatinden zevk aldığı söylenemezdi, bir cesetle evine gitmektense, lastik çizmeleriyle taban tepmeyi tercih ederdi.

Vianello o sırada geri geldi ve güvenlik görevlilerinden yeni bir bilgi edinemediğini söyledi. İçlerinden birisi küçük ofiste olduklarını ve temizlikçi kadının merdivenlerde çığlığını duyduklarında da televizyon seyrettiklerini doğrulamıştı. Merdivenler de Vianello'nun onu temin ettiği gibi müzenin bu bölümüne girebilmek için kullanılabilecek tek yoldu.

Ceset kaldırılıncaya kadar orada kaldılar, ardından teknisyenlerin yetkili olmayanların içeriye girmesini önlemek için kapıyı kilitleyip mühürlemelerini beklediler. Adamlardan dördü birlikte aşağıya inip, güvenliğin bulunduğu odanın açık kapısında durdu. Brunetti'nin geldiği zaman karşılaştığı güvenlik görevlisi, onların sesini duyunca, okumakta olduğu *Quattruote*'den başını kaldırarak baktı. Tek bir arabanın bile olmadığı bir şehirde yaşayıp da, otomobil dergisi okuyan bu tip insanlarla karşılaşmak Brunetti'yi hep şaşırtırdı. Her tarafı sularla hapsedilmiş bir şehirde yaşayan insanın araba hayali kurması ile hapishanedeki bir erkeğin kadın hayali kurması arasında acaba bir fark var mıydı? Venedik gecelerinin mutlak sessizliği içinde korna seslerini ve trafik gürültüsünü mü özlüyorlardı? Aslında mantıklı düşünülecek olursa, onların tüm istedikleri, kalabalık caddeler boyunca ellerinde ağır torbalarla köprüler inip çıkmak ya da Venediklileri sinsice pusuda bekleyen ve aniden karşılarına çıkan merdivenlerde, yine o torbalarla perişan olmak yerine, süpermarketten evlerine arabalarıyla dönüp, kapının önüne park ederek, alışveriş çantalarını orada boşaltabilmekti.

Brunetti'yi tanıyınca sordu: "Çizmeleriniz için mi geldiniz, efendim?"

"Evet."

"İşte buradalar, masanın altında," dedi ve alışveriş torbasını çıkarmak için masanın altına eğildi.

Uzattığı torbayı alırken Brunetti, görevliye teşekkür etti.

"Aynen bıraktığınız gibi," dedi görevli ve yine gülümsedi.

Müzenin müdürü ofisinde ölünceye kadar dövülmüş ve bunu yapan her kimse güvenlik görevlilerine görünmeden yürüyüp geçebilmişti, tüm bunlara rağmen en azından Brunetti'nin çizmeleri aynen bıraktığı gibi duruyordu.

10 Brunetti gece eve döndüğünde saat ikiyi geçiyordu, bu nedenle, ertesi sabah sekiz buçuğa kadar uyudu ve Paola omzuna dokunup kahvenin yanı başında olduğunu söyleyene dek uyanmadı. Birkaç dakika boyunca kafasını toparlayamadı, ardından kahvenin kokusuyla beraber her şey yerli yerine oturdu. Paola kahveyi getirdikten sonra ortalardan kaybolmuştu, yılların tecrübesiyle artık ne zaman ne yapması gerektiğini öğrenmişti.

Brunetti kahvesini bitirdiğinde, üzerindeki örtüleri çekip attı ve dışarıya bakabilmek için pencereye gitti. Yağmur yağıyordu. Birden dün gece dolunay olduğunu hatırladı, yani bunun anlamı *acqua alta*'nın daha da artacağıydı. Koridordan banyoya geçti ve gün boyunca ona yetecek kadar ısıyı depolayabilmek için uzun süre duş aldı. Yatak odasına geri dönerek giyinmeye başladı, bir yandan kravatını bağlarken bir yandan da ceketin altına süveter giysem iyi olacak diye düşünüyordu, çünkü hem Brett'i hem de Lele'yi ziyaret edecekti; bunun için de şehri bir uçtan öbür uca yürüyerek geçmek zorundaydı. Gri renkli yün süveterini almak için *armadio*'daki ikinci çekmeceyi açtı, orada bulamayınca bir sonraki çekmeceye sonra da bir üsttekine baktı. Sonra bir dedektif gibi düşünmeye başladı, nereye konmuş olabilirdi acaba? Kalan son iki çekmeceye daha baktı ve sonra oğlu Raffi'yi hatırladı, geçen hafta süveterini ödünç almıştı. Brunetti süveterinin, oğlunun dolabının dibinde buruşmuş bir halde olduğundan ya da dertop edilip bir çekmecenin dibine tıkıldığından emindi. Onun son zamanlarda derslerinde gösterdiği başarı, ne yazık ki kişisel veya genel temizlik alışkanlıklarına yansımamıştı.

Oğlunun odasının kapısı açıktı, koridordan geçip doğruca içeri girdi. Raffi bu saatlerde genelde okulda olurdu; Brunetti, onun süveterini giymemiş olmasını diledi. Süveterini giyemeyeceği fikri aklına geldikçe, hem daha çok onu giymek istiyor hem de buna sinirlenmesi onu daha çok rahatsız ediyordu.

Dolabı açtı: Ceketler, tişörtler, bir kayak montu; yerde ise çeşitli botlar, tenis ayakkabıları ve bir çift yazlık sandalet. Ama süveteri yoktu. Sandalyeye fırlatılıp atılmamıştı, yatağının üzerinde de yoktu. Dolaptaki birinci çekmeceyi açtı ve darmadağınık iç çamaşırlarıyla karşılaştı. İkincisi çorap çekmecesiydi ve tek bir çorabın bile çiftini bulmak imkânsızdı, hatta temizliklerinden bile şüphe et-

ti Brunetti. Üçüncü çekmece biraz daha umut vericiydi; içinde bir süveter ve üzerinde okumaya bile zahmet etmediği yazılar olan iki tişört duruyordu. Ama Brunetti kendi süveterini istiyordu, yağmur ormanları yararına üretilmiş süveterler değil. İkinci tişörtü de bir kenara ittikten sonra gördüğü şey karşısında donup kaldı.

Tişörtlerin alt kısmında, dikkatsizce saklanmış, steril paketler içinde duran iki adet şırınga vardı. Onlara bakarken, Brunetti'nin kalp atışları hızlanmıştı. "*Madre di dio*" diye bağırdı ve hemen ardından Raffi'nin aniden çıkagelip babasını, onun odasını karıştırırken bulmasından korktu, omzunun üzerinden arkasına baktı. Tişörtleri yerine, iğnelerin üzerine koyduktan sonra çekmeceyi kapattı.

Birden bir pazar öğleden sonrasını hatırladı, on yıl kadar önceydi; çocukları da alıp Paola'yla Lido'ya gitmişlerdi. Raffi, kumsalda koşarken kırılmış bir şişe parçasına basmıştı ve tabanında bir yarık açılmıştı. Oğlunun acısı karşısında Brunetti'nin dili tutulmuş, ona olan büyük sevgisiyle içi sızlamıştı. Kesiği hemen bir havluyla sarmış, oğlunu kucağına alarak sahilin sonunda bulunan hastaneye kadar bir kilometre boyunca koşmuştu. Hastanede beklediği iki saat boyunca, üzerinde mayo, hem korkudan, hem de havalandırmanın etkisiyle iliklerine kadar donmuştu. Bir süre sonra doktor gelip oğlunun iyi olduğunu söylemişti. Altı dikiş ve bir hafta boyunca kullanması gereken koltuk değnekleri; ama olsun, oğlu iyiydi.

Raffi bunu niye yapmıştı? Çok mu katı bir babaydı? Asla çocuklarına el kaldırmamıştı, sesini bile çok nadir yükseltmişti; kendi çocukluğunda görmüş olduğu şiddet yüzünden, içinde çocuklarına karşı en ufak bir şiddet dürtüsü bile yoktu. Acaba işiyle çok mu meşguldü? Toplumun problemleriyle kendi çocuklarınınkiyle uğraşamayacak kadar çok mu ilgileniyordu? En son ne zaman çocuklarından birisinin ödevine yardım etmişti? Peki oğlu uyuşturucuyu nereden alıyordu? Ve ne kullanıyordu? Lütfen eroin olmasındı, o olamazdı.

Paola? O çocukların ne yaptıklarını genelde Brunetti'den önce öğrenirdi. O da şüphelenmiş miydi? Bilip de kendisine söylememiş olabilir miydi? Ve eğer bilmiyorsa, o da aynısını yapıp, onu bu işten uzak mı tutmalıydı?

Olduğu yerden, Raffi'nin yatağına doğru titreyen elini uzattı ve

hemen yanına, yere diz çöktü. Ellerini kenetleyip dizlerinin arasına sokarak gözlerini yere dikti. Bu bölgede kimlerin uyuşturucu sattığını Vianello bilirdi. Raffi hakkında da bir şeyler biliyor muydu acaba? Tişörtlerinden biri hemen yanı başında, yatağın üzerinde duruyordu. Uzanıp aldı, yüzüne bastırdı ve oğlunun tişörte sinmiş kokusunu içine çekti; bu koku, Paola Raffi'yle birlikte hastaneden eve geldiği zaman, Raffi'nin çıplak karnına yüzünü bastırdığında aldığı kokuyla aynıydı. Boğazı düğümlendi ve süzülen tuzun tadını hissetti.

Geçmişi düşünerek uzunca süre yatağın kenarında oturdu, bir yandan da bu durumdan Paola'ya bahsetmek zorunda kalabileceği fikrinden kaçmaya çalışıyordu. Her ne kadar o kendi suçunu çoktan kabul etmiş olsa bile, yine de Paola'nın onu suçlamamasını ve onu çocukları için iyi bir baba olduğuna ikna etmesini umut ediyordu. Peki ya Chiara? O bunu biliyor muydu? Ya da şüphelenmiş miydi? Acaba bilmediği başka şeyler de var mıydı? Bu düşünceyle ayağa kalktı ve odadan çıktı. Kapıyı bulduğu gibi açık bırakmıştı.

Paola oturma odasındaki kanepede oturmuş, alçak mermer sehpaya ayaklarını uzatmış sabah gazetesini okuyordu. Gazete almak için bu yağmurda dışarı çıkmıştı.

Brunetti kapıda durdu ve karısının sayfayı çevirişini seyretti. Uzun süren evliliklerde kurulan bağla Paola bir an için ona baktı, "Guido, biraz daha kahve yapar mısın?" diye sordu, sonra yeniden gazetesine döndü.

"Paola," diye başladı Brunetti. Ses tonundaki tedirginliği fark eden Paola, gazeteyi kucağına bıraktı. "Paola," dedi yeniden, ne diyeceğini, nasıl söyleyeceğini bilmiyordu: "Raffi'nin odasında iki şırınga buldum."

Paola bir an için durdu, başka bir şey söyleyecek mi diye bekledi, sonra yeniden gazeteyi alarak okumaya devam etti.

"Paola, ne dediğimi duydun mu?"

"Ee?" diye sordu, bir yandan da gazetenin en üst kısmındaki manşeti okuyordu.

"Sana Raffi'nin odasında iki şırınga buldum diyorum. Çekmecesinin dibinde," dedi ona doğru yürüyerek, bir an için, karısının elindeki gazeteyi alıp yere fırlatmak geldi içinden.

"Demek oraya koymuş ha," dedi ve sayfayı çevirdi Paola.

Brunetti kanepeye, onun yanına oturdu, sakin olmaya çalışıyordu. Gazeteye uzanarak karısının elinden alıp yavaşça onun kucağına indirdi. "Oraya koymuş da ne demek Paola?" diye sordu gergin bir ses tonuyla.

Artık gazeteye bakamadığı için Paola ona doğru dönüp tüm dikkatini vererek, "Guido, senin neyin var? İyi misin?" diye sordu.

Brunetti, sinirli bir şekilde yumruğunu sıktı, elinin altında duran gazete, avucunun içinde buruş buruş olmuştu. "Sana Raffi'nin odasında iki şırınga buldum diyorum Paola. Şırınga. Anlıyor musun?"

Bir an için Paola ona baktı, gözlerinde büyük bir şaşkınlık vardı ve ardından Brunetti için şırıngaların ne anlama geldiğini fark etti. Göz göze gelmişlerdi ve Brunetti'ye, oğlunun uyuşturucu bağımlısı olduğunu kabullenmiş bir anneye bakıyormuş gibi geldi. Paola'nın dudakları büzülmüş, gözleriyse kocaman açılmıştı, ardından başını geriye atarak kahkahalarla gülmeye başladı. Durmadan gülüyor, kahkahası odanın içinde çınlıyordu. Brunetti'nin karşısında kanepenin üzerine kapanıyor, artık gülmekten gözlerinden yaşlar geliyordu. Onları silmeye çalıştı, ama kendini gülmekten alıkoyamıyordu. "Ah Guido," dedi, elini ağzına götürüp gülmemek için büyük bir çaba sarf ederek, "Yo Guido, hayır, bunu düşünmüş olamazsın. Uyuşturucu kullandığını düşünmüş olamazsın," dedikten sonra yeni bir gülme krizi daha geçirdi.

Brunetti bir an için bunun panikten kaynaklanan bir histeri nöbeti olduğunu düşündü ama Paola'nın böyle bir şey yaşamayacak kadar güçlü olduğunu biliyordu; ayrıca histeriden çok, muhteşem bir komediye gülüyormuş gibiydi. Brunetti sert bir şekilde kucağındaki gazeteyi aldı ve yere fırlattı. Bu hareket karşısında Paola birden kendine geldi ve kanepede doğruldu.

"Guido. *I tarli*," dedi, sanki bu her şeyi açıklıyormuşçasına.

Acaba o da mı uyuşturucu almıştı? Tahtakurusuyla bunun ne ilgisi vardı?

"Guido," diye tekrarladı Paola, sesine daha yumuşak bir ton vererek; sesi sanki bir deliyle ya da tehlikeli biriyle konuşuyormuş gibiydi. "Geçen hafta sana söylemiştim, mutfaktaki masada tahtakurusu var diye. Masanın ayaklarını bütünüyle sarmışlar. Onlardan kurtulmanın tek yolu da o deliklere zehir enjekte etmekti. Hatırlasana, ilk güneşli günde onu terasa çıkarmak için senden yardım is-

temiştim, zehrin gazı bizi de öldürmesin diye."

Evet, bunu hatırlıyordu ama belli belirsiz; çünkü Paola anlatırken çok fazla ilgilenmemişti ama şimdi anımsamaya başlamıştı.

"Sonra Raffi'den benim için şırınga ve plastik eldiven almasını rica ettim, böylece zehri masanın içine enjekte edebilecektik. Onları almayı unuttu sanmıştım ama almış ve çekmecesine koymuş; aldığını söylemeyi de unuttu tabii." Ellerini Brunetti'ye doğru uzatıp onun ellerinin üzerine koydu. "Hepsi bu Guido. Senin düşündüğün gibi değil."

Üzerinden yakıcı bir rahatlama dalgası geçmiş gibi, Brunetti kanepeye yaslandı. Başını geriye dayayıp gözlerini kapattı. Bu inanılmaz aptallığına gülmek istiyordu, bu anlamsız korkusuyla Paola gibi o da alay etmek istiyordu; ama imkânsızdı, en azından şimdilik.

Sonunda konuşmayı becerebildiğinde, karısına dönerek, "Lütfen, sakın Raffi'ye söyleme, Paola," dedi.

Paola ona doğru eğilip yanaklarını avucunun içine alarak, bir süre yüzünü seyretti, Brunetti onun söz vereceğini düşünüyordu ki Paola, kendini tutamayarak Brunetti'nin göğsüne kapanıp, yeniden kahkahalarla gülmeye başladı.

Onun vücuduyla kurduğu bu iletişimle Brunetti sonunda rahatlamıştı ve o da gülmeye başladı, önce kıkır kıkır gülerek başını sallarken, büyük bir rahatlama ve keyifle kahkahalar atmaya başladı. Paola kollarını ona doladı, yavaş yavaş göğsünden yukarı doğru çıktı, dudaklarıyla onun dudaklarını aradı. Yeniyetmeler gibi orada, kanepenin üzerinde sevişmeye başladılar, biri gelir de onları görürse diye endişelenmeden, Raffi'nin odasındaki eşya yığınları gibi, kanepenin kenarına yığılan kıyafetleri buruşur mu diye aldırmadan.

11 Brunetti, Rialto Köprüsü'nden geçerek Goldoni heykelinin sağından SS Giovanni e Paolo'nun ve Brett'in evinin bulunduğu yöne doğru yürümeye başladı. Brett'in evinde olduğunu biliyordu; hastanedeki odasında bir buçuk gün nöbet tutan görevli, Qu-

estura'ya, onun hastaneden ayrılıp evine döndüğünü rapor etmişti. Evinin kapısına bir görevli konulmamıştı, çünkü Venedik'in dar *calli*'sinden birinde duran üniformalı bir polis, mutlaka o sokaktan geçen herkes tarafından soru yağmuruna tutulurdu; aynı şekilde herhangi bir dedektif de muhiti olmayan bir yerde bir saatten fazla dolanırsa hemen ardından Questura'ya, etrafta şüpheli birinin dolaştığına dair telefonlar gelmeye başlardı. Venedikli olmayanlar burayı bir kent sanabilirlerdi; ama yerleşik halk, burada yaşayan insanların dar kafalı olduğunu ve ayrıca biricik yaşam dürtülerinin merak ve dedikodu olduğunu bilirdi. Venedik'teki insanların hayatının Calabria veya Aspromonte'deki en küçük *paese*'de yaşayanlarınkinden bu açıdan hiçbir farkı yoktu.

En son dört yıl önce buraya gelmiş olmasına rağmen, Brett'in evini bulmak Brunetti için o kadar da zor olmadı. Calle dello Suquero Vecchio'nun sağ tarafında, öyle küçük bir sokaktaydı ki, kimse sokağın adını yazma gereği bile duymamıştı. Kapıyı çaldıktan birkaç dakika sonra diafondan kim olduğunu soran bir ses geldi. Küçük de olsa en azından böyle bir önlem almış olmalarına memnun oldu Brunetti, çünkü bu barışçı şehirde insanlar çoğu kez kapılarını, gelenin kim olduğunu sormaksızın açarlardı.

Her ne kadar bina birkaç yıl önce restore edilmiş ve merdivenler yeni cilalanıp boyanmışsa da, tuz ve rutubet çoktan işe koyulmuş, boyaları harap etmeye ve masanın altına düşen ekmek kırıntıları gibi, yerlerde minik minik kabartılar oluşturmaya başlamıştı bile. Dördüncü ve sonuncu katın merdivenini çıkmaya başladığında yukarıya baktı ve Flavia Petrelli'nin ağır metal kapıyı tuttuğunu gördü. Sinirli ve gergin olmasına rağmen yine de bu, bir gülümsemeye benziyordu.

Kapıda el sıkıştıktan sonra Flavia, Brunetti'ye içeri girmesi için yol vermek üzere geri çekildi. "Geldiğinize sevindim," derken, Brunetti de nazik bir şekilde, "*Permesso,*" dedi.

Siyah bir etek ve onun üzerine de giymeye pek az kadının cesaret edebileceği, kanarya sarısı kısa boğazlı bir kazak giymişti. Zeytin esmerliğindeki yüzü ve neredeyse simsiyah gözleri, canlı renklerin arasından parlıyordu; ama biraz daha yaklaşınca bu muhteşem gözlerin yorgunluğu ve ağzının kenarlarındaki küçük çizgilerin yansıttığı gerginlik fark ediliyordu.

Flavia, Brunetti'nin paltosunu alıp koridorun solunda bulunan büyük *armadio*'ya astı. Brunetti, saldırıyla ilgilenen görevlilerin raporunda okuduğu şeylerden sonra yer döşemesine ve duvardaki tuğlalara bakmaktan kendini alamamıştı. Hiç kan izi yoktu, ama ağır bir deterjan ve cila kokusu olduğunu sandığı bir koku vardı.

Oturma odasına gitmek için hiçbir niyet göstermeyen Flavia, Brunetti'yi orada tutup alçak sesle ona: "Herhangi bir şey bulabildiniz mi?" diye sordu.

"Dottor Semenzato hakkında mı?"

Flavia başını salladı.

Brunetti cevap veremeden Brett içeriden seslendi: "Gizli saklı konuşmayı bırak da onu buraya getir Flavia."

Gülümseme inceliğini gösterdikten sonra omuzlarını silkip, Brunetti'yi odaya aldı. Her şey hatırladığı gibiydi, böylesine kasvetli bir günde bile altı çatı penceresinden içeriye ışık doluyordu. Brett'in üzerinde şarap kırmızısı bir pantolon ve balıkçı yaka siyah bir kazak vardı; iki uzun pencere arasına konulmuş bir kanepede oturuyordu. Brunetti, onun yüzündeki şişlerin hastanedekine nazaran indiğini ama hâlâ o koyu morlukları taşıdığını gördü. Brett sola doğru kayarak ona, yanına oturabilmesi için yer açtı ve elini uzattı.

Brunetti elini tutup yanına oturdu, şimdi yüzünü daha yakından görebiliyordu.

"Artık öyle Frankenstein gibi görünmüyorum," dedi Brett ve ardından hem hastanedeyken dişlerini bir arada tutması için uzun bir süre takmak zorunda kaldığı tellerden kurtulduğunu, hem de dudağındaki yarığın ağzını kapatabileceği kadar iyileştiğini gösterebilmek için gülümsedi.

Brunetti İtalyan doktorların bilgiçlik taslama ve başkalarının söylediklerine kulak asmama huylarını iyi bildiği için, gerçekten şaşkın bir halde sordu: "O tellerden kurtulmayı nasıl başardın?"

"Biraz olaylı oldu," dedi doğal bir rahatlıkla.

Brett, bu konuda başka bir şey söylemeyince Brunetti, elleriyle gözlerini kapatan ve olay hatırlatıldığı için başını sallamakta olan Flavia'ya baktı.

"Ve?" diye sordu Brunetti.

"Eğer yemek yiyeceksem, gidebileceğimi söylediler, ben de

muz ve yoğurda terfi ettim."

Yiyecekle ilgili konuşurlarken Brunetti, Brett'i daha yakından inceledi; yüzündeki yara ve sıyrıkların altındaki deri gerçekten çok incelmişti, yüzünde çizgiler oluşmuş ve kemikleri çıkmıştı.

"Bundan fazlasını yemelisin," dedi Brunetti. O anda arkasında duran Flavia'nın güldüğünü duydu, arkasını döndüğünde Flavia ona işini hatırlattı: "Semenzato'ya ne oldu? Bu sabah okuduk."

"Olay aynen yazdıkları gibi olmuş. Ofisinde öldürülmüş."

"Kim bulmuş?" diye sordu Brett.

"Temizlikçi kadın."

"Peki ne olmuş? Nasıl öldürülmüş?"

"Başına vurmuşlar."

"Neyle?" Soran Flavia'ydı.

"Bir tuğlayla."

Birden meraklanan Brett sordu: "Ne çeşit bir tuğla?"

Brunetti bir an, Semenzato'nun başının yanında duran tuğlayı gözünün önüne getirdi. "Koyu maviydi, benim elimin iki katı büyüklüğünde, üzerinde altından bazı işaretler vardı."

"Peki o tuğlanın orada ne işi varmış?" diye sordu Brett.

"Temizlikçi kadın Semenzato'nun onu kâğıt ağırlığı olarak kullandığını söyledi. Neden sordun bunu?"

Brett sanki başka bir sorunun cevabını bulmuş gibi başını salladı ve kanepeden kalkarak odanın diğer ucunda duran kütüphaneye doğru gitti. Brunetti onun böyle ihtiyatlı yürümesinden ve elini yavaşça kaldırıp üstteki raflardan birinden kalınca bir kitap almasından bir an için endişe duydu. Kitabı bir kolunun altına koyup yeniden onlara doğru yürüdü ve kanepenin önünde duran sehpanın üzerine bıraktı. Kitabı düzüne çevirdikten sonra, sayfaları karıştırmaya başladı ve aradığını bulunca elleriyle resmin kenarlarına bastırarak sayfayı düzledi.

Brunetti öne doğru eğilip renkli fotoğrafa baktı. Çok büyük bir kapıya benziyordu; ama boyutları anlaşılamıyordu çünkü herhangi bir duvara bitişik değildi, onun yerine boş bir alanda, muhtemelen müze galerilerinden birinde duruyordu. Kapının her iki tarafında, dev boyutlarda kanatlı boğa kabartmaları duruyordu. Geri plandaysa Semenzato'nun cinayetinde kullanılan mavi tuğlalardan vardı, üzerlerinde altınla işlenmiş hayvan motifleri göze çarpıyordu. Bru-

netti daha da yakından bakınca tüm duvarın aynı dikdörtgen tuğlalarla inşa edildiğini fark etti, boğalar ince kabartmalar halinde onların yüzeyine işlenmişti.

"Bu nedir?" diye sordu, fotoğrafı göstererek.

"İştar'daki boğa kapısı. Büyük bir kısmı yeniden inşa edildi, tuğla da muhtemelen bu yapıdan işte. Ya bu ya da aynı yerde bulunan benzer başka bir yapı." Brunetti sormadan, Brett devam etti: "Hatırladığım kadarıyla, tuğlalardan bazıları, biz çalışırken müzenin deposuna konulmuştu."

"Peki nasıl oluyor da tuğla onun masasında duruyor?" diye sordu Brunetti.

Brett yeniden gülümseyerek, "Sanırım bu da işin başka kazançları. O müdürdü, o yüzden hemen hemen istediği her şeyi daimi koleksiyondan odasına çıkartabiliyordu."

"Bu olağan bir şey mi?"

"Evet, öyle. Tabii, kalkıp bir Leonardo ya da Bellini'yi duvarlarına asamazlar; ama müzenin deposundan bazı parçaları alıp bir ofisi dekore edebilirler, özellikle de müdürün ofisini."

"Peki bu tip ödünç alınan eşyaların bir kaydı tutuluyor mu?"

Masanın öbür ucunda Flavia, bacaklarını bir ipek kayganlığıyla üst üste atarak sakin sakin, "Ah, demek işler böyle yürüyor," dedi. Ardından sanki Brunetti sormuş gibi ekledi: "Onunla bir kere tanışmıştım ama ondan hoşlanmadım."

"Sen onunla ne zaman tanıştın, Flavia?" diye sordu Brett, Brunetti'nin sorusuna cevap vermeden.

"Seninle tanışmadan, yaklaşık yarım saat kadar önce, *cara*. Palazzo Ducale'deki serginde."

Brett, söylediği şeyi düzeltti: "O, benim sergim değildi." Brunetti, Brett'in bunu söyleyişinden, sanki daha önce defalarca söylemiş olduğu izlenimini çıkardı.

"Her kiminkiyse işte orada," dedi Flavia. "Sergi yeni açılmıştı ve ben de şehre tanıtılıyordum, özel ilgi gösteriyorlardı; yani 'diva' onları ziyaret ediyordu." Şöhretinden bu şekilde bahsetmesi çok komik görünmüştü Brunetti'ye. Brett bu hikâyeyi zaten bildiğine göre, Brunetti bu açıklamanın sadece kendisi için yapıldığını anlamıştı.

"Semenzato bana galerileri gezdirmişti ama o öğleden sonra bir

provam olduğu için ona biraz kabalık ettim sanırım." Kabalık mı? Brunetti Flavia'nın acımasız olduğu zamanları görmüştü ve ona göre buna sadece kabalık demek yeterli olmazdı.

"Bana sürekli, yeteneğime ne kadar hayran olduğunu söyleyip duruyordu." Flavia durakladı, ardından Brunetti'ye doğru eğilerek, elini koluna koydu ve anlatmaya devam etti: "Bu aslında beni şarkı söylerken hiç dinlemedikleri anlamına gelir, dinleseler de büyük ihtimalle beğenmeyeceklerdir; ama meşhur olduğumu biliyorlar ya, bana yaltaklanmak zorunda hissederler kendilerini." Bu açıklamayı yaptıktan sonra elini çekti ve yeniden sandalyesine yaslandı. "İşte, o bana serginin ne kadar güzel olduğundan bahsederken," Brett'e dönerek ekledi: "Ayrıca, sergi gerçekten de güzeldi." Ardından yeniden Brunetti'ye dönerek devam etti: "O anda, onun bu sergi gibi, güzel bir fikre sahip olmasının ne kadar olağanüstü olduğunu düşünmek zorundaymışım gibi hissettim. Gerçekte fikir onun fikri olmasa da. Tabii, bunu o zamanlar bilmiyordum, Brett'in sergisi olduğunu yani ama o bu konuda kendini çok fazla ön plana çıkarmıştı ve bu tavırlarından hiç hoşlanmamıştım."

Brunetti, Flavia'nın, kendisini ön plana çıkarmak için rekabet eden insanlardan hoşlanmadığından adı gibi emindi. Hayır, bu hiç de adil değildi; çünkü o böyle bir şey için rekabet etmezdi. Onunla son karşılaşmalarında yanılmış olduğunu kabul etmeliydi Brunetti. Burada söz konusu olan şey kibir değil, onun kendi değerinin ve yeteneğinin hakkının verilmesiydi ve Brunetti onun geçmişi üzerine, bunları elde etmek için ne kadar zorlu yollardan geçtiğini anlayacak kadar bilgiye sahipti.

"Ama ardından sen elinde bir kadeh şampanyayla geldin ve beni onun elinden kurtardın," dedi Brett'e gülümseyerek.

"Aslında şampanya iyi fikir," dedi Brett Flavia'ya, artık bu kadarı yeter gibilerinden bir tonda. Brunetti bu tepkinin, Paola'nın verdiği tepkiye ne kadar benzediğini görünce çok şaşırdı. Brunetti ne zaman insanlara, kütüphane rafları arasında dolaşırken nasıl birbirlerine çarparak tanıştıklarını anlatsa böyle olurdu. Birliktelikleri boyunca kim bilir kaç defa Brunetti karşılaşmalarını anlatırken Paola birden araya girerek, bir içki getirmesini istemiş ya da hikâyenin tam ortasında başka birine soru sorarak onun konuşmasını kesmişti. Peki, kendisi neden ısrarla bu hikâyeyi anlatmaktan bu kadar

çok keyif alıyordu? Anlaşılamaz şeyler, hep bir muamma.

Mesajı alan Flavia sandalyeden kalkıp odanın diğer tarafına gitti. Daha sabahın on bir buçuğuydu ama onlar şampanya içmek istiyorlarsa Brunetti'nin bu konuda söyleyecek pek bir şeyi olamazdı.

Brett, kitaptan bir sayfa çevirerek kanepeye oturdu ve sayfaları yine bularak Brunetti'ye bir parçasının Semenzato'nun cinayetinde kullanıldığı boğayı gösterdi.

"Onunla nasıl tanıştınız?" diye sordu Brunetti.

"Çin'deki sergi için birlikte çalışmıştık, birkaç yıl önce. Bağlantıyı genelde mektupla kuruyorduk, çünkü ben Çin'deydim ve düzenlemelerin büyük kısmı orada yapılıyordu. Ona mektup yazıp parçaların sayısını bildirdim, fotoğraflarını, boyutlarını ve ağırlıklarını gönderdim, çünkü hepsinin Sian dan ve Pekin'den havayoluyla New York'a, Londra'ya, ardından da Milano'ya uçak kargosuyla gönderilmesi, daha sonraysa buradan kamyonlara ve gemilere yüklenmesi gerekiyordu." Brett bir an durdu ve daha sonra "Burada sergiyi hazırlayana kadar da onunla hiç karşılaşmadım" diye ekledi.

"Peki, Çin'den hangi parçaların geleceğine kim karar verdi?"

Bu soru Brett'i öfkelendirmişti, yüzünü buruşturarak, "Kim bilir," dedi. Brunetti'nin buna bir anlam veremediğini anlayınca açıklamaya çalıştı: "Bu işin içinde olanlar Çin hükümeti, tarihi eserler bakanlığı, dışişleri bakanlıkları ve bizimkiler," –Brett'in, Venedik'ten "bizimkiler" diye bahsetmesi Brunetti'nin dikkatini çekti– "Müze, tarihi eserler bölümü, mali polis, kültür bakanlığı ve kim olduklarını kendimi unutmaya zorladığım birkaç bürokrattı," diye sürdürdü sözlerini Brett. Bir an için Brett'in gözünün önünden tüm o bürokrat takımı geçti. "Buradakiler korkunçtu, New York veya Londra'dakilerden çok daha beterdiler. Üstüne üstlük, ben tüm bu işlemleri Sian'dan yapmak zorundaydım, mektuplar postada gecikiyor ya da sansüre takılıyordu. Nihayet, üç ay sonra –bu açılıştan bir yıl önceydi– iki haftalığına buraya geldim ve gerekli işlemlerin hemen hepsini bu süre içinde tamamladım, hatta bu arada iki kere Roma'ya bile gidip geldim."

"Ya Semenzato?" diye sordu Brunetti.

"Öncelikle anlamanı istediğim şey, onun açısından bu daha çok politik bir buluşmaydı." Bunu derken Brunetti'nin hayretle gülüm-

sediğini gördü. "Nerede edindiğini hatırlamıyorum ama müze konusunda deneyimliydi, ancak onun müdür olarak seçilmesi tamamıyla politik bir rüşvetti. Neyse, müzede koleksiyonlara gerçekten önem veren küratörler de vardı," –ardından hemen düzeltti– "yani hâlâ da var, ama zaten onun işi öncelikle müzenin idaresiyle ilgiliydi ve o bu işi hakikaten iyi yapıyordu."

"Peki ya buradaki sergi ne oldu? Onu burada hazırlamana yardım etti mi?" Dairenin diğer ucunda Flavia'nın çıkardığı sesler duyuluyordu; çekmeceler açılıp kapanıyor, bardak sesleri geliyordu.

"Çok az. Size Sian'dan, New York ve Londra'daki sergilere sürekli gidip geldiğimi söylemiştim; ama Venedik'teki açılışta buradaydım." Brunetti Brett'in konuşmasını bitirdiğini düşündü, ama o ardından ekledi: "Ve açılıştan sonra yaklaşık bir ay daha burada kaldım."

"Onunla kaç kere görüştünüz?"

"Oldukça az. Serginin hazırlandığı sürenin çoğunda tatildeydi ve geri geldiğindeyse başka bir sergi için Milano'daki Brera Müzesi ile bir değiş tokuş ayarlayabilmek üzere, Kültür Bakanı'yla Roma'daki bir konferansa gitmişti."

"Ama yine de tüm bunlar olup biterken sen onunla görüştün değil mi?"

"Evet, görüştüm. Oldukça çekici ve son derece yardımseverdi, yardım etmek isterse tabii. Tüm yetkiyi bana verdi ve sergiyi istediğim şekilde düzenleyebileceğimi söyledi. Daha sonra sergi kapandığında aynı şeyi asistanıma da yaptı."

"Asistanın mı?" diye sordu Brunetti.

Brett mutfağa doğru şöyle bir baktıktan sonra cevap verdi: "Matsuko Shibata. Benim Sian'daki asistanımdı. Aslında Tokyo Müzesi'ndendi. Ama Japon hükümeti ile Çin hükümeti arasındaki bir anlaşma sonucu benimle çalışıyordu. Eğitimini Berkeley'de tamamlamış, diplomasını aldıktan sonra Tokyo'ya dönmüştü."

"Peki şimdi o nerede?"

Brett yeniden kitaba yöneldi ve bir blok sayfa çevirdi. Sonunda uçan balıkçıl kuşlarının ve uzun bambuların resmedildiği güzel bir Japon resminin bulunduğu sayfada durdu. "Öldü. Kazı yerindeki bir kazada öldü."

"Nasıl oldu?" diye sordu Brunetti yumuşak bir tonda, Semenza-

to'nun ölümüyle birlikte Brett'in kafasında bazı şeyleri yeniden gözden geçirdiğini fark etmişti.

"Düştü. Sian'daki kazı yeri bir uçak hangarının kaplayabileceği alandan biraz daha büyükçe bir çukurdu. İmparatorun sonsuzluğa beraberinde götüreceği bir grup asker ile tüm heykeller gömülüydü orada. Bazı yerlerde onlara ulaşabilmek için üç hatta dört metreye kadar kazıyorduk. Çukurun üzerinde çukuru çevreleyen bir sınır vardı. Ayrıca turistler düşmesin ya da biz çalışırken üzerimize toz toprak yuvarlanmasın diye de alçak bir duvar örülmüştü. Turistlerin girmesine izin verilmeyen yerlerdeyse duvar yoktu. Matsuko oradan düştü," diye başladı ama ardından sanki bazı yeni olasılıklar aklına gelmiş gibi ifadesini düzeltti, sonra yeniden açıkladı: "Matsuko'nun cesedi çukurlardan birinin dibinde bulundu. Üç metrelik bir çukura düşüp, boynunu kırmış." Brunetti'ye şöyle bir baktı ve bu konudaki şüphelerini dile getirecek bir tonda son cümlesini değiştirerek tekrar etti: "Yani kırık bir boyunla çukurun dibinde bulundu."

"Ne zaman öldürülmüş?"

O anda mutfakta büyük bir gürültü koptu. Brunetti hiç düşünmeden ani bir hareketle kanepeden kapıya doğru dönerek Brett'e kendisini siper etti; onunla açık mutfak kapısının arasında duruyordu. Flavia'nın "*Porca vaca!*" diye bağırdığı sırada Brunetti'nin, tabancasını çıkarmak için hazır tuttuğu eli ceketinin içindeydi. Sonra ikisi de şişenin ağzından yere fışkıran şampanya sesini duydular.

Brunetti tabancasından elini çekerek, Brett'e hiçbir şey demeden tekrar kanepedeki yerini aldı. Farklı koşullar altında bu komik olabilirdi ama hiç kimse gülmüyordu. Sessizce anlaşmış gibi bunu önemsememeye karar verdiler ve Brunetti sorusunu tekrarladı: "Ne zaman öldü?"

Brett bu işin daha fazla uzamaması için soruları doğrudan cevaplamaya karar vererek açıkladı: "Semenzato'ya ilk mektubumu gönderdikten üç hafta sonra oldu."

"Tam olarak ne zamandı?"

"Aralık ayının ortasında. Cesedini Tokyo'ya götürdüm, yani ben de gittim, onunla beraber." Sustu, sesi, Brunetti'yle asla paylaşmayacağı bu anıdan dolayı çatallanmıştı.

"Yılbaşı için San Francisco'ya gidecektim," diye devam etti: "O yüzden Sian'dan erken ayrılıp Tokyo'da üç gün geçirdim. Ailesini gördüm." Yine uzun bir sessizlik. "Sonra da San Francisco'ya gittim."

"Peki, daha sonra?" diye sordu Brunetti.

"Çin'e geri döndüm," dedi Brett sakin bir şekilde.

"Semenzato'yu aramadın mı?"

Gözlerini yere eğip başını iki yana salladı.

O sırada Flavia mutfaktan çıkmıştı, bir elinde üzerinde üç uzun şampanya kadehi olan gümüş bir tepsi, diğer elindeyse bir şişe Dom Pérignon vardı; şişeyi bir tenis raketi tutar gibi boynundan tutmuştu. Tepside, bir "kahvaltı sonrası" şampanyasından daha fazlası vardı.

Flavia, son söylediklerini duymuştu, "Guido'ya bizim o muhteşem yılbaşımızı mı anlatıyordun?" diye sordu. Brunetti'nin ilk adını kullanması ve "muhteşem" kelimesinin üzerine basa basa söylemesi diğer ikisinin gözünden kaçmamıştı.

Brunetti tepsiyi aldı ve sehpanın üzerine koydu; Flavia şampanyayı cömertçe bardaklara doldurdu. Birisinden taşan köpükler önce tepsiye, ardından da tepsinin kenarından süzülerek hâlâ sehpanın üzerinde açık duran kitaba kadar yayıldı. Brett kitabı alıp kapatarak kanepenin üzerine, kendi yanına koydu. Flavia, kadehlerden birini Brunetti'ye verdi, öbürünü kendi oturacağı yere, sehpanın üzerine bıraktı, üçüncüsünü de Brett'e uzattı.

Flavia onlara kadeh kaldırıp "*Cin cin*" dedikten sonra ötekiler de birbirlerine kadeh kaldırdılar. "Eğer San Francisco hakkında konuşacaksak en azından şampanyaya ihtiyacım olacak sanırım," dedi Flavia. Onların tam karşısına gelebilecek bir yere oturduktan sonra, şampanyasından büyükten de öte bir yudum aldı.

Brunetti ona sorarcasına bakınca, Flavia telaşla anlatmaya girişti: "Orada şarkı söylüyordum. *Tosca*'ydı. Tanrım! Ne felaketti." Bunu söyledikten sonra kendini komik duruma düşüren bir hareket yaptı, elinin tersini alnına götürüp, gözlerini kapatarak bir süre durduktan sonra devam etti: "Bir Alman yönetmenimiz vardı, kafasında da bir mizansen yaratmıştı. Bu da maalesef operaya 'uyarlanacaktı' " Bu kelimeyi söylerken özellikle aşağılar bir tavır takınmıştı. Bu mizansene göre opera, Romanya Devrimi zamanında geçe-

cek, Scarpia da Çavuşesku ya da o korkunç adam ne diyorsa onun adına, o olacaktı. Ben de o zamanki diva olacaktım ama Roma'nın değil de Bükreş'in divası. Olayı anımsayınca Flavia eliyle gözlerini örttü ama sonra iyice açılarak anlatmaya devam etti: "Tanklar, makineli tüfekler falan vardı, hatta göğsümde bir el bombası saklamak zorunda kalmıştım."

"Telefonu unutma," dedi Brett, eliyle ağzını kapatıp, dudaklarına bastırarak gülmesini engellemeye çalışıyordu.

"Ah, Aman Tanrım! Tabii ya, telefon. Bu olayı unutmayı öylesine istiyordum ki telefonu bile hatırlamadım." Brunetti'ye döndü ve içkisinden ağız dolusu bir yudum daha aldı, şampanya değil de sanki soda içiyormuş gibiydi, olay gözlerinin önünde canlanmıştı, devam etti: Tam ben *'Visse d'arte'* şarkısının ortasındayken, yönetmen bana, yardım çağırmak için telefon aç gibilerinden işaretler yapmaya başladı. Oysa ben orada kanepenin üzerinde uzanmış, Tanrı'ya bunların hiçbirini hak etmediğimi söylüyordum, hakikaten etmemiştim, Scarpia'nın –bence tam bir Rumendi– dediği tek bir şeyi bile anlamıyordum." Bir an için duraksadı ve ekledi: "Ya da söylediği herhangi bir şarkıyı."

Brett onu düzeltmek için araya girdi: "O Bulgardı, Flavia."

Flavia dolu bir kadeh tutmasına rağmen, ne fark eder ki gibilerinden küçümser bir havayla elini salladı. "Aynı şey, *cara*. Hepsi patates gibi ve kırmızı biber kokuyorlar. Ve öyle çok bağırıyorlar ki, özellikle de sopranoları." Şampanyasını bitirdi ve bardağını yeniden doldurabilecek kadar uzun bir süre konuşmasına ara verdi. "Nerede kalmıştım?"

"Kanepenin üzerine yayılmış, Tanrı'yla konuşuyordun," dedi Brett.

"Ah, evet. Ve ardından Scarpia, o kocaman, büyük dağ adamı, telefonun kablosuna takılıp, tökezledi ve telefonun fişi duvardan çıktı. Yani ben öyle kanepeye uzanmıştım ve birden, Tanrı'yla olan bağlantım kesilmişti, baritonun arkasından yönetmenin kollarını kanat gibi çırptığını gördüm, deliler gibi sallayıp duruyordu. Sanırım benden, onu fişe takıp eski haline getirmemi ve konuşmayı bir şekilde bitirmemi istiyordu." Brunetti'ye içten bir şekilde gülümseyerek kadehinden bir yudum daha aldı. Bu içtenlik karşısında

* "Sanatçı olarak yaşadı" veya "Sanatla ve sanat için yaşadı." (ç.n.)

Brunetti de şampanyasından bir yudum aldı. "Fakat bir sanatçının standartları olmalı." Şimdiyse Brett'e bakıyordu. "Ya da siz Amerikalıların dediği gibi, kuma bir çizgi çekmeli."

Durdu, onun durmasıyla Brunetti ne yapması gerektiğini hemen sezinledi: "Peki ne yaptınız?"

"Sanki diğer ucunda biri varmış gibi, sanki telefon kablosunu kimse duvardan sökmemiş gibi ahizeyi aldım ve konuşmaya başladım." Bardağını sehpanın üzerine koydu, ayağa kalktı, kollarını haç şeklinde iki yana açarak herhangi bir şey demeden birden aryanın son kısmını söylemeye başladı: "*Nell'ora del dolor perchè, Signor, ah perchè me ne rimuneri così?*" Bunu nasıl yapmıştı? Normal bir tonda konuşurken, hiç hazırlık yapmadan o notalarda nasıl gezinmişti?

Brunetti kahkahalarla gülüyordu, kadehinden üzerine şampanya dökülmüştü. Brett kadehini sehpanın üzerine bırakmış, elleriyle yanaklarına vurarak alkışlıyordu.

Flavia ise sanki sadece mutfağa gidip rostonun olup olmadığına bakmış biri kadar sakindi, sandalyesinde arkaya yaslanmış hikâyesinin devamını getiriyordu: "Scarpia öyle çok gülüyordu ki seyirciye arkasını dönmek zorunda kaldı. Bu, bir ay boyunca hoşuma giden tek davranışı oldu. Hatta neredeyse, birkaç dakika sonraki sahnede onu öldürmek zorunda kalacağım için üzülmüştüm bile. Yönetmen sahne arasında, histeri nöbetine tutulmuş gibiydi; durmadan bana bağırıyor ve eserini mahvettiğimi söylüyordu, benimle bir daha asla çalışmayacağına yemin etti. Bundan emindim zaten. Eleştiriler de çok kötüydü."

Brett, "Flavia," diye çıkıştı, "eserin sahnelenmesiyle ilgili eleştiriler çok kötüydü; seninle ilgili olanlar harikaydı."

Flavia, tane tane, "Benimle ilgili eleştiriler her zaman harikadır, *cara*," dedi. Yeniden Brunetti'ye dönerek, "O da bu büyük fiyaskonun tam ortasındayken geldi," dedi Brett'i işaret ederek, "benimle ve çocuklarımla yılbaşını kutlayabilmek için." Bir süre düşünceli düşünceli başını salladı. "Buraya gelmeden önce o genç kadının cesedini Tokyo'ya götürmüştü. Hayır, hiç de neşeli bir yılbaşı değildi."

Brunetti, belki de şampanya yüzünden, Brett'in asistanının ölümüne ilişkin daha fazla şey öğrenmek istiyordu. "Peki kaza olamayacağına dair herhangi bir belirti var mıydı?"

Brett başını salladı, önünde duran kadehi unutmuştu. "Hayır. Hemen hemen hepimizin, kazı bölgesinin üst kısımlarında yürürken birkaç kere ayağı kaymıştır. Hatta olaydan bir ay kadar önce Çinli arkeologlardan biri düşüp ayak bileğini kırmıştı. Dolayısıyla o zaman hepimiz bunun bir kaza olduğuna inanmıştık. Yani öyle olmalıydı." Bunu söylerken sesinde buna inandığına dair tek bir iz bile yoktu.

"Buradaki sergide o mu çalışıyordu?" diye sordu Brunetti.

"Açılışta yoktu, çünkü buraya yalnız gelmiştim. Ama parçalar Çin'e gönderilmek üzere paketlenirken Matsuko'nun denetimindeydi."

"Sen burada mıydın?"

Brett cevap vermeden önce uzunca bir süre tereddüt etti, Flavia'ya baktı, sonra başını yere eğerek, "Hayır, değildim," diye cevap verdi.

Flavia yeniden şişeye doğru uzanıp bardaklara şampanya koydu, aslında tamamı boş olan tek bardak onunkiydi.

Bir süre hiçbiri konuşmadı, ardından Flavia Brett'e dönerek, sormaktan çok, açıklar bir şekilde, "İtalyanca bilmiyordu, değil mi?" dedi.

"Hayır, bilmiyordu," diye cevapladı Brett.

"Ama hatırladığım kadarıyla hem o hem de Semenzato İngilizce konuşabiliyordu."

"Bu neyi değiştirir ki?" diye sordu Brett, Brunetti tam çıkaramasa da sesinde bir öfke sezinlemişti.

Flavia diliyle bir "cık-cık" sesi çıkardıktan sonra uydurma bir sabır tükenmişliğiyle Brunetti'ye döndü. "Belki de insanların biz İtalyanlar için söylediği şeyler doğrudur, yani bizler belki de sahtekârlığa karşı diğer insanlardan daha anlayışlıyız. Ne demek istediğimi anlıyorsunuz, değil mi?"

Brunetti başıyla onayladı, ardından Flavia'nın devamını getirmeyeceğini anlayınca kendisi açıkladı: "Bunun anlamı," diye başladı Brett'e dönerek, "Matsuko'nun buradayken Semenzato'nun dışında kimseyle bir ilişki kuramayacağıdır. Aynı dili konuşuyorlardı."

"Bir dakika," dedi Brett. Bunun ne anlama geldiğini şimdi anlıyordu ama hiç hoşuna gitmemişti. "Yani şimdi Semenzato ve Mat-

suko suçlu, öyle mi? Ve tek neden, ikisinin de İngilizce konuşabiliyor olması mı?"

Ne Brunetti ne de Flavia tek bir kelime etmediler.

"Matsuko'yla beraber tam üç yıl çalıştım," diye ısrarlı bir şekilde devam etti Brett: "O bir arkeologdu, bir müzeciydi. Siz ikiniz böyle karşıma geçip onun bir hırsız olduğunu söyleyemezsiniz, burada oturup kim suçlu oyunu oynayamazsınız ve elinizde hiçbir bilgi ve hiçbir kanıt yokken, onun suçlu olduğuna karar veremezsiniz." Brunetti onun en azından Semenzato'nun suçluluğuyla ilgili bir problemi olmadığını fark etmişti.

İkisi de hâlâ konuşmuyordu. Neredeyse bir dakika geçmişti. Sonunda Brett ayağa kalktı, öne doğru uzanıp bardağını aldı. Ama içmedi, elinde tuttuğu kadehin içindeki içkiyi bir süre döndürdü ve yeniden sehpanın üzerine bıraktı. "Occam'ın usturası," dedi İngilizce, sesinde bir teslimiyet vardı.

Brunetti, Flavia'nın konuşmasını bekledi, belki bu ona bir şey hatırlatır diye ummuştu; ama Flavia hiçbir şey demedi. Bu yüzden sormak zorunda kaldı: "Kimin usturası?"

"Occamlı William," diye cevapladı Brett, gözlerini bardaktan ayırmıyordu. "O bir ortaçağ filozofuydu. İngilizdi, sanırım. Onun teorisine göre, bir problemin en doğru çözümü, eldeki bilgileri en basit biçimde kullanan çözümdü."

Brunetti kendi kendine, Signor William'ın İtalyan olmadığı çok açık, diye düşündü. Flavia'ya baktı ve kalkmış kaşlarını görünce o anda onun da aynı şeyi düşündüğüne karar verdi, hatta buna yemin bile ederdi.

"Flavia, içecek başka bir şey alabilir miyim?" diye sordu Brett, yarısı dolu kadehini kaldırarak. Brunetti, Flavia'nın bir an için tereddüt ettiğini fark etti; şüpheli bir şekilde Brunetti'ye, ardından da Brett'e bakmıştı. Onun bakışları ile Chiara'nın bakışları ne kadar çok benzeşiyor diye düşündü Brunetti. Paola ve kendisi Chiara'dan gizli bir şey konuşmak istedikleri zaman, onun odadan dışarı çıkmasını gerektirecek bir şey yapmasını istediklerinde Chiara da aynen Flavia gibi bakışlar atardı ona. Hemen ardından Flavia sandalyesinden kalktı, Brett'in bardağını aldı ve mutfağa doğru yürüdü. Kapıda bir süre durdu ve omzunun üzerinden seslendi: "Sana soda getireyim. Ama sanırım, şişeyi açmam uzun vakit alacak." Sonra

kapıyı çarparak odadan çıktı.

Tüm bunlar da ne demek oluyor diye merak etti Brunetti.

Flavia gidince, Brett ona dönerek, "Matsuko ve ben sevgiliydik. Bunu hiçbir zaman Flavia'ya söylemedim ama o yine de anlamıştı," dedi. Mutfaktan gelen tangur tungur sesler bunu doğruladı.

"Sian'da başladı; o, kazılara katıldıktan bir yıl sonra." Daha da açıklık getirmek için ekledi: "Sergi için birlikte çalışmıştık ve tanıtım kataloğunun bir bölümünü de o yazmıştı."

"Onun sergi işine katılması hanginizin fikriydi?" diye sordu Brunetti.

Brett huzursuzluğunu saklamaya gerek duymadan cevap verdi: "Benimdi, hayır onundu. Hatırlamıyorum. Bir anda oluvermişti. Bir gece bununla ilgili konuşuyorduk. Çürüklerinin altında, yüzü kızarmıştı. "Ve sabahleyin, bir makale yazmasına ve New York'a gelip sergiye yardım etmesine karar verildi."

"Ama sen Venedik'e yalnız geldin değil mi?" diye sordu Brunetti.

Brett, başıyla doğruladı. "New York'taki açılıştan sonra birlikte Çin'e döndük. Sonra ben serginin kapanışı ve parçaların toplanması için yeniden New York'a gittim, ardından Matsuko da Londra'daki açılış için bana yardım etmek üzere, Londra'ya geldi. Ve yine Londra'daki açılıştan sonra beraber Çin'e döndük. Daha sonra sergiyi toparlamak için Londra'ya geri döndüm. Onun da Venedik'teki açılışta bana katılacağını sanmıştım, ama o bunu reddetti. Bana dediği şey..." Brett'in sesi gitmişti. Boğazını temizledi ve tekrarladı: "Bana, en azından serginin bu kısmının tamamen bana ait olması gerektiğini söyledi ve bu yüzden benimle gelmedi."

"Ama sergi kapandıktan sonra geldi. Yani parçalar Çin'e gönderileceği zaman."

"Sian'dan buraya üç haftalığına gelmişti," dedi Brett. Burada konuşmasını kesti ve birbirine kenetlediği ellerine baktı. "Buna inanamıyorum, inanamıyorum," diye söyleniyordu. Brunetti Brett'in artık bunu kabullendiğini anlamıştı.

"Bu olaydan sonra aramızdaki ilişki bitmişti, yani o buraya geldiğinde. Açılışta Flavia ile tanıştım. Buradaki açılıştan bir ay sonra Çin'e döndüğümde Matsuko'ya Flavia'dan bahsettim."

"Peki, tepkisi ne oldu?"

"Nasıl tepki göstermesini beklerdin Guido? O bir eşcinseldi, bir çocuktan biraz daha büyüktü; iki kültür arasında kalmış, Japonya'da büyümüş ve Amerika'da eğitim görmüş biri. Venedik'teki açılıştan sonra Sian'a döndüğümde –yaklaşık iki ay kadar uzak kalmıştım– ona İtalyan kataloğundaki yazısını gösterdiğimde ağladı. Uzun zamandır bizim alanımızda yapılan en önemli sergiye yardımcı olmuştu, patronuna âşıktı ve patronunun da ona âşık olduğunu sanıyordu. Ama ben Venedik'te bir başkasına âşık olduğumu ve aramızdaki her şeyin bittiğini söyledim. Bana neden diye sorduğunda ise büyük bir aptallıkla bunun kültürle ilgili bir şey olduğunu, farklı kültürlerden gelen insanların birbirlerini anlamakta zorlandıklarını anlattım. Ona, 'Seninle aramızda ortak bir yan yok, oysa ben ve Flavia ortak bir kültürü paylaşıyoruz, dedim." Mutfaktan gelen ikinci bir gürültü bunun ne kadar gerçek dışı olduğunu açıklamaya yetmişti.

"Ne yaptı?" diye sordu Brunetti.

"Eğer onun yerinde Flavia olsaydı beni kesinlikle öldürürdü. Amerika'da ne kadar uzun kalmış olsa da, Matsuko sonuçta bir Japondu ve üzgün bir şekilde başını öne eğerek odamdan çıktı."

"Peki, ya sonra?"

"Sonrası, o mükemmel bir asistandı. İşinde ciddi, mesafeli ve üretkendi. Yaptığı şeyle ilgili büyük bir yeteneği vardı." Bir süre durduktan sonra ekledi yumuşak bir sesle: "Ona yaptığım şeyi onaylamıyorum, Guido."

"Neden parçaları Çin'e göndermek için buraya o geldi?"

"Ben New York'taydım," dedi Brett, sanki bu yeterli bir açıklamaymış gibi. Brunetti içinse bu yeterli değildi, ama şimdilik bunu bir kenara bırakmaya karar verdi. "Matsuko'yu aradım ve buradaki serginin kapanışında gözcülük etmesini ve parçaları Çin'e göndermesini istedim."

"Kabul etti mi?"

"Dedim ya, o benim asistanımdı. Bu serginin benim için anlamı neyse, onun için de oydu." Sonra biraz düşününce yeniden ekledi: "En azından öyle olduğunu sanıyordum."

"Peki ya ailesi?" diye sordu Brunetti.

Açıkçası bu soru onu şaşırtmıştı. "Ailesine ne olmuş?" diye sordu Brett.

"Zengin miydiler?"

"*Ricca sfondata*," diye açıkladı Brett. Uçsuz bucaksız bir servetleri vardı. "Bunu neden sordun?"

"Para için yapıp yapmadığını anlamak için," dedi Brunetti.

"Onun bu işe karışmış olabileceğini böyle kolayca öne sürmenden hiç hoşlanmıyorum," diye karşı çıktı Brett, ama sesi zayıf çıkıyordu.

"Artık gelebilir miyim?" diye yüksek sesle sordu Flavia mutfaktan.

"Kes şunu Flavia" diye bağırdı Brett kızgın bir şekilde.

Flavia, kabarcıklar çıkaran bir bardak sodayla içeriye girdi. Bardağı Brett'in önüne bıraktı, saatine baktı ve "İlaçlarını alma zamanı geldi," dedi. Bir süre sessizlikten sonra sordu: "İlaçlarını getirmemi ister misin?"

Brett aniden yumruğunu mermer sehpanın üzerine indirdi, darbenin etkisiyle tepsi tıngırdadı, sarsılan bardakların dibinden kabarcıklar yükseldi. "İlaçlarımı ben alırım, lanet olsun!" Kanepeden fırladı ve hızlı hızlı yürüyerek odadan çıktı. Birkaç saniye sonra içeriden, sesi ta oturma odasında yankılanan bir kapı çarpması duyuldu.

Flavia kendi sandalyesine oturmuş, kadehini eline almış ve kocaman bir yudum daha içmişti. "Isınmış," dedi. Acaba şampanyayı mı, odanın ısısını mı, yoksa Brett'in alevlenen öfkesini mi kastetmişti? Kendi kadehinde kalanı Brett'inkine boşalttı, ardından şişenin dibinde kalanı da kendi kadehine boşalttıktan sonra tadına bakmak üzere küçük bir yudum aldı, sonra Brunetti'ye gülümseyerek, "Daha iyi oldu," dedi ve bardağı yeniden sehpanın üzerine koydu.

Brunetti bunun bir tiyatro sahnesi olup olmadığından emin olamıyordu, bu yüzden onun gelmesini beklemeye karar verdi. Bir süre birlikte içkilerini yudumladılar, ta ki Flavia sessizliği bozuncaya kadar: "Hastaneye koruma koymak çok mu gerekliydi?"

"Neler olup bittiğini anlayıncaya kadar, bunun ne kadar gerekli olup olmadığını bilemem," diye cevapladı Brunetti.

Flavia son derece açık bir gülümsemeyle, "Resmi bir görevlinin, gerekli bilgiyi henüz edinemediğini duymak ne kadar da rahatlatıcı böyle," dedi ve boşalmış kadehini uzanarak sehpanın üzerine bıraktı.

Şampanya bitmişti, sesi değişmiş ve daha ciddi bir hal almıştı.

"Matsuko mu?" diye sordu.

"Muhtemelen."

"Ama Semenzato'yu nereden tanıyordu? Ya da onunla böyle bir bağlantı kurabileceğini nereden biliyordu?"

Brunetti bir süre bunu düşündü: "Görünüşe bakılırsa Semenzato bu konuda oldukça büyük bir ün yapmış; en azından burada."

"Matsuko'nun ilgilendiği türden bir ün mü?"

"Herhalde. O da yıllardır bu antika işinin içindeymiş, bu yüzden bir şeyler duymuş olabilir. Ayrıca Brett, ailesinin çok zengin olduğunu söyledi. Belki de çok zenginler bu tip şeyleri biliyorlar."

"Evet, gerçekten de biliriz." Bunu fazla düşünmeden öylesine bir rahatlıkla söylemişti ki, Brunetti içtenliğinden emindi. "Zenginlik özel bir kulüp gibidir, birbirimizin sırlarını tutmak için sanki yemin etmişizdir. Sahtekâr bir vergi avukatını nereden bulacağını öğrenmek istiyorsan –yani örnek olarak, yoksa başka tipte bir avukat bulunamayacağından değil, en azından bu ülkede– ya da uyuşturucu satan birini arıyorsan, hatta kız ve oğlan pazarlayanları veya bir ülkeden diğerine dolaşan ünlü bir resmi görmek ve tüm bunlara hiç soru sorulmadan ulaşmak istiyorsan, bunlar bizim için son derece kolaydır. Tabii bu tip işlerin Japonya'da nasıl yürüdüğünü bilemem ama neden arada bir fark olsun ki. Zenginlik, birçok kolaylığı beraberinde getirir."

"Semenzato hakkında bir şey duydunuz mu?"

"Size söylemiştim, onunla sadece bir kere karşılaştım ve hiç hoşlanmadım, bu nedenle de onunla ilgili söylenen şeylerle hiçbir zaman ilgilenmedim. Şimdi bunları yeniden ortaya çıkarmak içinse oldukça geç çünkü şu anda herkes onun için iyi konuşuyordur." Öne doğru uzanarak Brett'in sodasını aldı ve yudumladı. "Tabii, bu durum birkaç haftaya kadar değişir ve onun hakkındaki gerçekleri anlatmaya başlarlar. Ama şu an, bunları öğrenmek için hiç de uygun bir zaman değil." Bardağı yeniden sehpanın üzerine bıraktı.

Brunetti cevabın ne olduğunu bildiği halde sormadan edemedi: "Brett, Matsuko hakkında herhangi bir şey anlatmış mıydı? Yani Semenzato'nun ölümünden sonra?"

Flavia başını iki yana salladı. "O hiçbir şey hakkında fazla bir şey söylemedi. Bu olaylar başladığından beri hiçbir şey." Öne doğru uzanıp bardağı birkaç milimetre daha sola kaydırdı. "Brett şid-

detten korkardı. Aslında bu bana anlamsız geliyor, çünkü o oldukça cesur biri. Biz İtalyan kadınları öyle değilizdir, siz de bilirsiniz. Bizler küstah ve arsızızdır ama yine de fiziksel anlamda çok az cesaretimiz vardır. Brett, Çin'e gittiğinde, zamanın yarısını çadırlarda geçirerek, ülkeyi gezmiş, hatta Tibet'e otobüsle gitmiş. Bana, Çinli yetkililer vize vermeyi reddedince, kâğıtları önlerine bırakıp gittiğini söylemişti. Pek çok insan yetkililerle başının derde girmesinden ya da tutuklanmaktan korkar, oysa o böyle şeylere aldırış etmez. Ama fiziksel şiddet onu gerçekten ürkütüyor. Bence bunun nedeni onun pek çok şeyi kendi içinde yaşıyor olması; problemlerini kafasında çözüyor, onlarla orada mücadele ediyor. Bu olaydan sonra oldukça değişti. Artık kapıya bakmak istemiyor. Ya duymamış gibi yapıyor ya da benim gidip açmamı bekliyor. Ama asıl neden, korkuyor olması."

Brunetti, Flavia'nın tüm bunları neden anlattığını merak etti. "Önümüzdeki hafta gitmem gerekiyor," dedi, onun sorusuna cevap verircesine. "Çocuklarım iki haftadır babalarıyla beraber tatildeler, kayak yapıyorlar, sonra eve dönecekler. Üç ayrı oyunu iptal ettim ama artık daha fazlasını yapamam. Ayrıca yapmak da istemiyorum. Ona, benimle gelir misin diye sordum ama istemedi."

"Neden?"

"Bilmiyorum. Söylemiyor ya da söyleyemiyor."

"Peki bunu neden bana anlatıyorsunuz?"

"Bence sizi dinleyecektir."

"Ne söylememi istiyorsunuz?"

"Benimle gelmesini."

"Milano'ya mı?"

"Evet. Sonra martta bir aylığına Münih'e gideceğim. O da benimle gelebilir."

"Ya Çin ne olacak? Oraya dönmesi gerekmiyor mu?"

"Oraya gittikten sonra bir çukurun dibinde boynu kırılmış bir şekilde bulunsun diye mi?" Brunetti, Flavia'nın öfkesinin kendisine karşı olmadığını bilse de, bunu söyleyiş tarzından ürkmüştü.

"Size, geri dönmekle ilgili bir şey söyledi mi?"

"Henüz hiçbir şey hakkında bir şey söylemiş değil."

"Ne zaman geri dönmesi gerekiyordu, biliyor musunuz?"

"Bu konuda daha önce bir plan yaptığını sanmıyorum. Vene-

dik'e geldiğinde dönüş için rezervasyon yaptırmadığını söylemişti." Brunetti merakla dinliyordu. "Bu, Semenzato'dan öğrenecekle-rine bağlıydı." Ses tonundan, tek nedenin bu olmadığı açıktı. Lafını bitirmesini bekledi. "Biraz da bana, sanırım." Durdu, bakışları uzağa kaydı, sonra yine ona çevrildi, ardından ekledi: "Oradan bana master dersi vermem için teklif gelmesini sağladı, Pekin Konservatuvarı'ndan. Beraber, oraya gitmemizi istiyordu."

"Ve?" diye sordu Brunetti.

"Bu olaydan önce bu konuyu hiç konuşmamıştık."

"Herhalde sonrasında da konuşulmadı."

Flavia başını sallayarak doğruladı.

Brett'le ilgili tüm bu konuşmalar Brunetti'ye, onun uzun süreden beri odada olmadığını fark ettirdi. "Bu tek çıkış kapısı, değil mi?" diye sordu.

Öyle ani bir şekilde sordu ki, Flavia'nın soruyu kavraması birkaç saniye sürdü ve sonrasında da olabilecekleri anladı.

"Evet. Başka çıkış yok. Ya da giriş. Ayrıca çatıdan da bir giriş yok." Ayağa kalkarak, "Ben gidip, nasıl olduğuna bir bakayım," dedi.

Gideli uzun zaman olmuştu, bu süre içerisinde Brunetti, Brett'in sehpanın üzerine bıraktığı kitabı eline almış, sayfalarını karıştırıyordu. Uzun uzun, boğalı kapının fotoğrafına baktı, sanki Semenzato'yu öldüren tuğlanın hangi figüre ait olduğunu bulmaya çalışıyordu. Yap-boza benziyordu. Brunetti önünde duran resme bakarak, Questura polis laboratuvarında duran o tek parçanın ait olduğu yeri bulamamıştı.

Flavia yaklaşık on dakika sonra geri geldi. Artık konuşmalarının bittiğini ima edercesine, sehpanın yanında ayakta durarak konuştu: "Uykuya dalmış. Ağrı kesici ilaçlar oldukça ağır ve sanırım içlerinde şakinleştirici de var. Şampanya bazı şeylere yetmiyor. Herhalde öğleden sonraya kadar uyuyacaktır."

Brunetti, "Onunla yeniden konuşmam gerekecek," dedi.

"Yarına kadar bekleyemez mi?" Sadece sormuştu, bir talep değildi bu.

Aslında bekleyemezdi ama Brunetti'nin başka bir seçeneği yoktu. "Peki. Yarın aynı saatte gelmemin bir sakıncası var mı?"

"Tabii ki yok. Tekrar geleceğinizi ona söylerim. Ayrıca daha az

şampanya çıkaracağım." Konuşma bitmişti ama o anda aralarında bir güven oluşmuştu.

Dom Pèrignon'un, kahvaltıdan sonra içilecek harika bir içki olduğuna karar veren Brunetti, Flavia'nın böyle bir sınırlama getirmesinin gereksiz olduğunu düşündü ve yarına kadar bu fikrinden vazgeçmesini diledi.

12 Acaba bu alkolizm başlangıcı mıydı? Brunetti, Questura'ya giderken yolunun üzerindeki bir barda durup bir kadeh daha şampanya içmek istediğinde bunu düşündü. Yoksa bu istek Patta'yla bu sabah yapacağı kaçınılmaz konuşmanın yarattığı sıkıntının bir sonucu muydu? İlk seçenek ona daha cazip göründü.

Ofisinin kapısını açtığında, içeriden gelen sıcak hava dalgası öyle hissedilir bir şekilde yüzüne vurdu ki, Brunetti dönüp arkasına baktı; sanki sıcak havayı, merkezi ısıtmanın azizliklerinden habersiz birini sarmalamak üzere koridorda ilerlerken görecekmiş gibi. Her yıl 5 Şubat'taki Azize Agatha kutlamaları sırasında ya da ona yakın tarihlerde, Questura'nın kuzey kanadının dördüncü katındaki odalardan aynı anda aşırı bir sıcaklık ortaya çıkar ve güney kanadının üçüncü katındaki koridor ve ofislerde de benzer bir şekilde ısı düşerdi. Bu durum, Aziz Leandro kutlamalarına kadar yaklaşık üç hafta sürer, bu nedenle de binadaki pek çok insan bu kurtuluş günü için Aziz Leandro'ya teşekkür ederdi. Yaklaşık beş yıldır, belki daha da fazla zamandır yaşanan bu inanılmaz olayı çözmeyi ya da değiştirmeyi başaran olmamıştı. Merkezi ısıtma sistemi farklı zamanlarda, farklı teknisyenler tarafından çalıştırılmış, incelenmiş, ayarlanmış, tamir edilmiş, küfredilmiş, tekmelenmiş; ama asla düzeltilememişti. Artık bu iki katta çalışanlar bu duruma boyun eğmiş, kendilerince ofislerinde gerekli önlemleri almışlardı; bir taraftakiler ceketlerini çıkarırken, diğer taraftakiler eldivenlerini giyiyorlardı.

Brunetti bu belirsiz olay ile Azize Agatha arasında o kadar yakın bir ilgi kurmuştu ki, bu şehidin resmini artık gerçek haliyle göremez hale gelmişti. Resminde azize, koparılmış iki memesini bir

tepsinin içinde tutuyordu, oysa Brunetti iki meme yerine, merkezi ısıtma sisteminde onlara benzer iki parça hayal ediyordu; büyük rondelalar belki de.

Odasından içeriye girip, paltosunu ve ceketini çıkardı ve ardından uzun pencerelerin her ikisini birden açtı. Bunu yapar yapmaz da ani bir titremeyle, masasının üzerine fırlatıp attığı ceketi yeniden giydi. Yıllar içerisinde pencereleri açıp kapama konusunda bir ritim geliştirmişti, böylelikle yalnızca odanın ısısını gayet etkili bir şekilde ayarlamakla kalmıyor, aynı zamanda bu, onun herhangi başka bir şeye odaklanmasını da engelliyordu. Yoksa kapıcı mafyadan rüşvet mi alıyor diye düşündü? Kayıtlara göre polis için çalışan her iki kişiden biri alıyordu, neden kapıcı almasındı ki?

Masasının üzerinde her zamanki olağan personel raporlarının yanı sıra şehir içinden olduğu kadar başka şehirlerden de polisten bilgi isteyen kişilerin gönderdiği mektuplar duruyordu. Bir tanesi küçük Torcello Adası'ndaki bir kadındandı; Brunetti'den, Suriyeliler tarafından kaçırıldığını söylediği kayıp oğluyla özel olarak ilgilenmesini rica ediyordu. Kadın deliydi ve ayda bir kere farklı bölümlerdeki polislere böyle bir mektup gönderirdi; hep aynı var olmayan oğluyla ilgili olurdu bu mektuplar, ama onu kaçıranlar politikada esen rüzgârlara göre değişirdi.

Eğer şimdi giderse, öğle yemeğinden önce Patta'yı yakalayabilirdi. Onu yerinde bulmayı ümit ederek, Semenzato ve Lynch olaylarıyla ilgili oldukça ince dosyayı alıp odasından çıktı.

Masasının üzeri yepyeni yabansüsleriyle doluydu ama Signorina Elettra yerinde yoktu. Muhtemelen peyzajcıya gitmiştir diye düşündü Brunetti. Kapıyı çaldı ve içeriye girmesi söylendi. Isıtma sisteminin lütfuyla, Patta'nın ofisinin sıcaklığı mükemmeldi: Yirmi iki derece; bu ideal sıcaklık çalışma tempoları aşırıya kaçtığı takdirde Patta'ya, ceketini çıkarma lüksünü veriyordu. Kendisine verilen ayrıcalıklarla beraber masasına kurulmuştu; moher ceketinin düğmeleri açıktı, pırlanta taşlı kravat iğnesi her zamanki yerinde duruyordu. Eski bir Roma parasının üzerinden fırlamış gibi görünüyordu Patta, kocaman kahverengi gözleri, düzgün hatlı yüzüne mükemmel uyum sağlıyordu.

Patta'nın işaret ettiği yere otururken "Günaydın, efendim," dedi Brunetti.

"Günaydın Brunetti." Dosyayı Patta'nın masasına doğru uzatırken o, gerek yok gibilerinden eliyle iteledi. "Okudum. Oldukça dikkatli biçimde. Sanırım Dottoressa Lynch'i dövenler ile Dottor Semenzato'yu öldürenler arasında bir ilişki olduğunu düşünüyorsun."

"Evet efendim, öyle düşünüyorum. Başka türlü olamaz."

Patta yine her zamanki gibi mutlaka itiraz edecek, diye düşündü Brunetti. Ne zaman kendisi dışında biri, bir şey hakkında kesin konuşsa böyle olurdu; ama bu sefer Patta onu şaşırttı, başını sallayarak, "Evet, galiba haklısın. Şu ana kadar neler buldun?" dedi.

"Dottoressa Lynch'le görüştüm," diye başladı Brunetti ama Patta sözünü kesti.

"Umarım ona karşı nazik davranmışsındır."

Brunetti kendinden emin bir şekilde, "Kesinlikle, efendim," dedi.

"İyi, iyi. Kendisi şehrimizin önde gelen hayırseverlerinden biri ve ona karşı olan tutumumuzda bunu göz önünde bulundurmalıyız."

Brunetti konuşması bitsin diye sabırla bekledikten sonra, konuyu özetledi: "Japon bir asistanı olduğundan söz etti; buraya gelerek sergiyi kapatan ve parçaları Çin'e gönderen oymuş."

"Dottoressa Lynch'in asistanı mı?"

"Evet, efendim."

"Kadın mı?" diye sordu Patta, keskin bir dille.

Ses tonu öyle aşağılayıcıydı ki, Brunetti cevap vermeden önce bir süre duraladı. "Evet efendim, bir kadın."

"Oo, anlıyorum."

"Devam edeyim mi, efendim?"

"Evet, evet. Tabii."

"Dottoressa Lynch bana, kadının Çin'deyken bir kaza sonucu öldüğünü söyledi."

"Ne çeşit bir kazaymış bu?" diye sordu Patta, öyle bir edayla sormuştu ki, sanki ölümünün sebebi sapkın cinsel eğilimlerinin bir sonucuydu.

"Kazı yerinde düşerek ölmüş."

"Bu ne zaman olmuş?"

"Altı hafta önce. Dottoressa Lynch'in Semenzato'ya, Çin'e ge-

ri dönen parçaların bazılarının taklit olduğunu bildiren mektubu göndermesinden sonra olmuş."

"Ve bu ölen kadın onları burada paketleyen kişiydi, öyle mi?"

"Öyle, efendim."

"Dottoressa Lynch'e kadınla arasında ne tipte bir ilişki olduğunu sordun mu?"

Aslında sormamıştı, sormuş muydu? "Hayır, efendim. Sormadım. Dottoressa bu genç bayanın ölümü ve bu olaylara karışmış olabileceği ihtimaliyle oldukça sarsılmıştı. Bundan başka da bir şey henüz bulamadım."

"Bundan emin misin, Brunetti?" Bunu sorarken Patta gözlerini kısmıştı.

"Kesinlikle, efendim. Onurum üzerine yemin ederim." Patta'ya yalan söylediği zaman hep yaptığı gibi, gözlerini kocaman açarak, doğrudan doğruya onun gözlerinin içine baktı. "Devam edeyim mi, efendim?" Brunetti bunu der demez söyleyecek başka bir şeyi kalmadığını fark etti, yani Patta'ya söylemek istediği başka bir şey kalmadığını. Tabii ki Japon kızın ailesinin zenginliğinden bahsedemezdi ya da malları değiştirmesinin nedeninin –henüz daha kesinleşmemişti ama– parayla ilgili olmadığından. Çünkü Patta'nın bu konuda vereceği tepki kızın bunu cinsel kıskançlık nedeniyle yaptığını söylemek olacaktı ki, bu da Brunetti'nin midesini bulandırmaya yeterdi.

"Sence bu Japon kadın, Çin'e gönderilen parçaların sahte olduğunu biliyor muydu?"

"Olabilir, efendim."

"Ama" dedi Patta üzerine basa basa, "Bunu kendi başına yapması imkânsız." Mutlaka birilerinin ona yardım etmiş olması gerekiyor, yani burada, Venedik'te."

"Zaten görünüşe bakılırsa da etmiş, efendim. Bu da benim ısrarla üzerinde durduğum bir olasılık."

"Nasıl?"

"Dottor Semenzato'nun mali durumunu ortaya çıkaracak bir araştırma başlattım."

"Bu emri kim verdi?" dedi Patta öfkeli bir şekilde çabuk çabuk.

"Ben verdim."

Patta ayağa kalktı. "Başka?"

"Şu ana kadar Semenzato hakkında birkaç kişiyle görüştüm ve ayrıca onun gerçek şöhretiyle ilgili bilgileri bekliyorum."

"Gerçek şöhret demekle neyi kastediyorsun?"

Ah, kader ne kadar ender, düşmanını insanın avucunun içine verip canın ne istiyorsa onu yap diyor. "Yani efendim her bürokratın bir resmi şöhreti vardır. Bu, toplum içinde insanların ondan nasıl söz ettikleriyle ilgilidir. Bir de gerçek şöhreti vardır ki bu da insanların gerçekte onunla ilgili neler bildiği ve aralarında onun hakkında neler konuştuğuna dair şeylerdir. Sizce de öyle değil midir, efendim?"

Patta, masanın üzerinde duran sağ elini yukarı doğru açıp, baş parmağı ile serçe parmağındaki yüzüğü çevirdi; sonra bunu doğru yapıp yapmadığını kontrol etti. "Evet, olabilir, olabilir." Ona doğru bakarak, "Devam et, Brunetti" dedi.

"Bunlarla işe koyulmaya ve ne gibi sonuçlar çıkaracağını izlemeye karar verdim."

"Evet, şu anda bu uygun görünüyor," dedi Patta: "Unutma, yaptığın ya da bulduğun her şeyden beni haberdar edeceksin." Gömleğinin kolunu yukarı doğru çekerek, Rolex Oyster'ına baktı. "Seni yoğun işlerinden daha fazla alıkoymak istemem, Brunetti."

Bundan, Patta'nın öğle yemeği saatinin geldiğini çıkaran Brunetti ayağa kalkıp kapıya yöneldi, bu arada da Patta'nın ona Brett'e nazik davranması gerektiğini yeniden nasıl hatırlatacağını merak ediyordu.

"Brunetti," dedi Patta, Brunetti kapıdayken.

"Evet, efendim?" Brunetti gerçekten meraklanmıştı ki Patta'yla beraberken böyle şeyler pek olmazdı.

"Dottoressa Lynch'e saygıda kusur edilmesin." İşte, sonunda söylemişti.

13 Ofisine dönünce penceresini açtıktan sonra yaptığı ilk şey Lele'yi aramak oldu. Evi cevap vermiyordu, Brunetti de galeriyi denedi, telefon altı kere çaldıktan sonra ressam cevap verdi: "*Allo?*"

"*Ciao* Lele, benim, Guido. Bir şey bulup bulmadığına bakmak için seni bir arayayım dedim."

"O kişiyle mi ilgiliydi acaba?" diye sordu Lele, rahat konuşamadığını belli etmeye çalışıyordu.

"Evet, yanında biri mi var?"

"Ah, evet, bu konuda çok haklısınız, doğru. Ofisinizde misiniz Signor Scarpa?"

"Evet, birkaç saat daha buradayım."

"Güzel. Müsait olunca ben sizi ararım, Signor Scarpa."

"Teşekkürler, Lele," dedi Brunetti ve telefonu kapattı.

Acaba Lele'nin yanındaki adam kimdi? Neden bir polis komiseriyle konuştuğunu bilmesini istemedi ki?

Dosyadaki evraklara döndü, oradan buraya birkaç not düştü. Birkaç kere, sanat hırsızlığıyla ilgilenen özel polis departmanıyla temasa geçmişti, ama bu sefer Semenzato'nun adı dışında, onlara verecek hiçbir şeyi yoktu; elinde hiçbir kanıt yoktu. Her ne kadar Semenzato'nun belli bir şöhreti olsa da, resmi kayıtlarda bu geçmezdi. Bu tip şeyler yazıya dökülmezdi.

Dört yıl önce, bu bölümün Roma'daki şefiyle, San Giacomo dell'Orio kilisesindeki sunağın arka tarafından çalınan gotik bir sanat eseri için bağlantıya geçmişti. Adamın adı, Giulio ya da buna benzer bir şeydi ama soyadını hatırlayamıyordu. Telefonu eline aldı ve Signorina Elettra'nın numarasını çevirdi.

Brunetti kendisini tanıtınca, "Buyurun, Commissario?" diye cevapladı Signorina.

"Heinegger'dan ya da bankadaki arkadaşlarınızdan bir haber aldınız mı?"

"Bu öğleden sonra arayacaklar, efendim."

"Güzel. Bu arada eğer mümkünse dosyalara bakıp, benim için Roma'daki sanat hırsızlığı bürosunun başındaki adamın adını bulabilir misiniz? Giulio gibi bir şeydi. Onunla şu San Giacomo dell'Orio hırsızlığıyla ilgili davada birkaç kez yazışmıştık. Yaklaşık dört yıl önce, belki de beş."

"Olayın ne şekilde dosyalandığını biliyor musunuz, efendim?"

"Ya benim adımadır, çünkü asıl raporu ben yazmıştım ya da kilisenin adına, sanat hırsızlığı adı altında da dosyalanmış olabilir." Bir süre düşündükten sonra ekledi: "Aslında siz Sandro –yoo, Al-

lessandro'ydu– Benelli'nin kayıtlarını bir kontrol edin, adresi San Lio'daydı. Sanırım halen hapiste, kayıtlarda bölüm şefinin adı geçiyor olabilir, çünkü galiba davada tanıklık etmişti."

"Tabii, efendim. Bugün mü?"

"Evet, Signorina, mümkünse."

"Şimdi dosya bölümüne inip bir bakarım. Belki yemekten önce bir şeyler bulabilirim."

Gençlik iyimserliği işte. "Teşekkürler, Signorina," dedi ve telefonu kapattı. Kapatır kapatmaz da telefon çaldı, arayan Lele'ydi.

"Biraz önce konuşamadım, Guido. Galeride bu konuda senin işine yarayabileceğini düşündüğüm biri vardı."

"Kim?" Lele yanıt vermeyince Brunetti, kaynağına değil, bilginin kendisine ihtiyacı olduğunu hatırladı. "Özür dilerim, Lele. Bunu sorduğumu unut. Peki, adam ne dedi?"

"Görünüşe bakılırsa, Dottor Semenzato pek çok alanla ilgileniyormuş. Kendisi sadece müze müdürü değil aynı zamanda iki antika dükkânının gizli ortağıymış, biri burada, diğeriyse Milano'da. Görüştüğüm adam o dükkânlardan birinde çalışıyor."

Brunetti hangisinde diye sorma isteğini dizginledi. Bunun yerine sessiz kalarak, Lele'nin onun için önemli gördüğü şeyleri anlatmasını bekledi.

"Yine görünüşe göre bu dükkânların sahibi –Semenzato değil, resmi sahibi– dükkânlarına asla koymadıkları parçalar satın alıyormuş. Konuştuğum adam daha önce iki kere, getirilen bazı özel parçaları yanlışlıkla paketlerinden çıkardığını; ama dükkân sahibinin onları görür görmez yeniden paketleyerek gözden uzak bir yere koyduğunu söyledi. Onların kendi özel koleksiyonu için olduğunu söylemiş."

"Peki, bu parçaların neler olduğunu sana söyledi mi?"

"Bana dediğine göre bir tanesi Çin yapımı bir bronzmuş, diğeriyse İslamiyet öncesi döneme ait bir seramik. Ayrıca bir şey daha söyledi, sanırım bununla ilgileneceksin; o seramiğin, gazete haberinde resmini gördüğü Kuveyt Müzesi'nden çalınan seramiğin ta kendisi olduğundan neredeyse yüzde yüz emin."

"Bunlar ne zaman olmuş?" diye sordu Brunetti.

"İlki, yaklaşık bir yıl ve diğeri de üç ay kadar önce," diye cevapladı Lele.

"Peki, sana başka bir şey anlattı mı?"

"Dükkân sahibinin özel koleksiyonuyla ilgilenen pek çok müşterisi varmış."

"Bunu nereden biliyormuş?"

"Bazen dükkânın sahibi bu tarz müşterilerle konuşurken bazı parçalardan söz ediyormuş ama bu parçalar dükkânda sergilenmiyorlarmış ya da müşterilerden birini arayıp, belli bir tarihte elinde özel bir parça olacağını söylüyormuş ama sonra bu parça dükkâna hiç getirilmiyormuş. Daha sonra da sanki bir satış olmuş gibi gösteriliyormuş."

"Sana bunları neden anlattı, Lele?" diye sordu Brunetti, sormaması gerektiğini bile bile.

"Londra'da beraber çalışmıştık yıllar önce ve o zamanlar ona bazı iyiliklerde bulunmuştum."

"Peki, bu kadar insan arasından ona sormayı nasıl akıl ettin?"

Lele alınmak yerine güldü. "Bazı arkadaşlarıma Semenzato'yu sordum ve birkaçı bu arkadaşımın adını verdi."

"Teşekkürler, Lele," dedi. Brunetti işi kapmıştı. Tüm İtalyanlar gibi, kişisel ricaların sosyal sistem içerisinde nasıl çalıştığını, bu işlerin nasıl yürüdüğünü görebiliyordu. Her şey son derece olağandı; birisi gider, bir arkadaşıyla konuşur ya da bir kuzeniyle bir iki çift laf eder ve bu yolla bilgiler el değiştirirdi. Bu bilgi alışverişi sırasında yeni bir alacaklı-borçlu dengesi oluşur ve er ya da geç her şeyin karşılığı ödenir, tüm borçlar bir gün hatırlatılırdı.

"Bu dükkânların sahibi kim?"

"Francesco Murino. Napolili. Burada dükkânını yeni açtığı zamanlar, onunla bazı işler yapmıştık, yıllar önceydi ve kendisi *un vero figlio di migniotta*. Eğer orada birtakım sahtekârlıklar söz konusuysa, mutlaka onun da parmağı vardır."

"Bu adam şu Santa Maria Formosa'daki dükkânın sahibi olan adam mı?"

"Evet, onu tanıyor musun?"

"Sima olarak. Şu ana kadar benim bildiğim kadarıyla başı herhangi bir belaya girmedi."

"Guido, sana onun Napolili olduğunu söylemiştim. Tabii ki başı belaya girmez ama bu onun bir yılan gibi sinsi olmadığını göstermez." Lele'nin bu ateşli konuşması Brunetti'de, Murino'yla birlik-

te geçmişte ne gibi ortak işler yaptığı konusunda merak uyandırdı.

"Semenzato'yla ilgili başka bir şey söyleyen oldu mu?"

Lele bıkkın bir ifadeyle, "Birisi ölünce neler olduğunu bilirsin. Kimse gerçeği söylemek istemez," dedi.

"Evet birileri daha bunu söyledi, hem de bu sabah."

"Peki o birileri sana başka ne söyledi?" diye sordu Lele, büyük bir merakla.

"Birkaç hafta beklemem gerektiğini, sonra yeniden bu insanların gerçeklerden bahsetmeye başlayacaklarını söyledi."

Lele öyle gürültülü bir şekilde kahkaha attı ki, Brunetti, susana kadar ahizeyi kulağından uzaklaştırmak zorunda kaldı. Sakinleştikten sonra Lele, "Ne kadar da haklılar. Ama bu sefer bu kadar uzun süreceğini sanmıyorum, dedi.

"Bunun anlamı, onun hakkında daha konuşulacak başka şeylerin olduğu mu?"

"Hayır, seni yanıltmak istemem Guido ama onun bu şekilde öldürülmüş olmasına hiç şaşırmamış olan birkaç kişi var." Brunetti bunun ne anlama geldiğini sormayınca Lele ekledi: "Duruma bakılırsa güneyli bazı kişilerle bağlantısı varmış."

"Ne o, güneyliler şimdi de sanatla mı ilgileniyorlarmış?" diye sordu Brunetti.

"Evet, görünüşe göre uyuşturucu ve kadın ticareti artık onlara yetmiyor."

"Sanırım müzelerdeki korumaların sayısını iki katına çıkarsak daha iyi olacak."

"Guido, sence resimleri kimlerden alıyorlar?"

Acaba toplum içinde kendilerine daha iyi bir yer edinmeye mi uğraşıyorlar, diye meraklandı Brunetti, mafya şimdi de Sotheby's ile mi rekabet ediyordu? "Lele, bu senin konuştuğun adamlara ne kadar güvenilir?"

"Söyledikleri şeylere güvenebilirsin, Guido."

"Teşekkürler, Lele. Eğer onunla ilgili başka bir şey duyarsan lütfen beni haberdar et."

"Tabii ederim. Guido, ayrıca eğer bu güneyli beyler bu işe karışmışlarsa, daha dikkatli davransan iyi olur, tamam mı?" İnsanların mafyanın adını ağızlarına bile almak istememesi mafyanın burada, kuzeydeki gücünün bir kanıtıydı.

"Tamam, Lele, tekrar teşekkür ederim."

"Ben ciddiyim," dedi Lele telefonu kapatmadan önce.

Brunetti ahizeyi yerine koyar koymaz ani bir hareketle yerinden kalkarak, içeriye biraz soğuk hava girmesi için camı açtı. San Lorenzo Kilisesi'nin tadilat gören yüzü ile kendi ofisi karşı karşıyaydı, kış yüzünden inşaatı durdurmuşlardı, iskele ise hâlâ terk edilmiş bir halde orada duruyordu. Etrafını saran büyük naylonlardan biri yırtılmış, dolayısıyla gevşemişti. Rüzgârla beraber sağa sola vurarak buradan bile duyulan inanılmaz sesler çıkarıyordu. Brunetti kilisenin üzerine bakınca, güneyden gelen kara bulutları gördü, muhtemelen bu öğleden sonrası için yağmur taşıyorlardı.

Saatine baktı. Yemekten önce Signor Murino'yla konuşacak kadar vakti yoktu, ama öğleden sonra oraya gidecek ve *commissario* olarak kendini tanıttıktan sonra vereceği tepkiyi izleyecekti. Mafya ve sanat hırsızlığı. Ülkedeki müzelerin yarıdan fazlasının kısa ya da uzun süreyle geçici olarak kapatıldığını biliyordu; ama bunun sebebinin, el altından eser kaçırma, hırsızlık veya Çin sergisindeki gibi, orijinal eserleri kopyalarıyla değiştirmek gibi nedenler olduğunu düşünmemişti. Güvenlik görevlilerine çok az maaş ödeniyordu, öte yandan sendikaları da öyle güçlüydü ki dışarıdan gönüllü çalışmak isteyebilecek kişilere engel oluyorlardı. Brunetti yıllar önce, bir buçuk yıl askerlik yapmak yerine, iki yıl toplum hizmetinde çalışmayı seçen genç erkeklerin, müzelerde güvenlik görevlisi olarak çalışmalarına izin verilmesinin önerildiğini duymuş olduğunu hatırladı. Ama bu öneri senatoda görüşmeye bile alınmamıştı.

Eserlerin değiştirilmesi işinde Semenzato'nun yer aldığı düşünülecek olunursa, orijinal parçaların elden çıkarma işini bir antikacıdan daha iyi kim yapabilirdi ki? Hem alacak müşteri hazırdı hem de eserin değerini tam olarak tahmin edebilecek uzman kişiler elinin altındaydı; ayrıca eğer gerekecek olursa, hem Mali Polis'i hem de Güzel Sanatlar Komisyonu'nu atlatarak teslimatı yapabilirlerdi. Eserleri ülkeye sokmak ya da ülkeden çıkarmak onlar için çocuk oyuncağıydı. Haritaya şöyle bir bakıldığında, İtalya sınırlarının bu işe ne kadar uygun olduğu görülürdü. Binlerce kilometre boyunca uzanan körfezler, küçük limanlar, koylar, sahiller. Hatta, iyi örgütlenmiş veya bağlantıları sağlam kişiler, havaalanları ve limanlardan da her istediklerini geçirebilirlerdi. Düşük maaşlarla geçin-

mek zorunda olanlar sadece müze görevlileri değildi.

Brunetti, kapının çalınmasıyla birlikte düşüncelerinden sıyrıldı, "*Avanti,*" diye seslendi ve pencereyi kapattı. Az sonra yeniden sıcaktan kavrulacaktı.

Signorina Elettra odaya girdi, bir elinde not defteri, diğerindeyse bir dosya vardı. "Şefin adını dosyada buldum, efendim. Carrara, Giulio Carrara. Kendisi halen Roma'da ama geçen yıl *maggiore*'liğe terfi ettirilmiş."

"Bunu nasıl öğrendiniz, Signorina?"

"Kendisini Roma'dan arayıp sekreteriyle görüştüm. Bu öğleden sonra sizin, kendisini arayacağınızı bildirdim. Şu anda öğle tatiline çıkmış ve saat üç buçuğa kadar da yerinde olmayacakmış." Brunetti bu üç buçuğun Roma'da ne anlama geldiğini iyi bilirdi.

Brunetti sanki sormuş gibi Signorina Elettra cevap verdi: "Ben sekreterine sordum, efendim. Bana saat üç otuzdan sonra hakikaten yerinde olacağını bildirdi, yani onu arayabilirsiniz."

"Teşekkürler, Signorina," dedikten sonra kendi sınırlarını aşıp Patta'nın yetki alanına girdiği ve bu harika insan da buna izin verdiği için bir kez daha bakışlarıyla sessizce teşekkür etti. "Eğer bir sakıncası yoksa, bu kişinin adını nasıl bu kadar çabuk bulabildiğinizi sorabilir miyim?"

"Ooo, aylardır bu dosyalarla uğraştığım için artık bazı şeyler tanıdık geliyor. Dosyaları belli bir mantığa göre yeniden düzenlemiştim. Umarım kimsenin aklını karıştırmaz."

"Hayır, karıştıracağını sanmıyorum. Kimse şu ana kadar bir şey bulmayı başaramamıştı zaten, dolayısıyla sisteme herhangi bir zarar vermiş olamazsınız. Aslında hepsinin bilgisayara geçirilmesi gerekiyor."

Signorina, Brunetti'ye, karmakarışık dosya yığınları arasında zamanını geçirmiş birinin yüz ifadesiyle baktı; Brunetti bir daha bunu dile getirmeyecekti. Signorina masasına yaklaşarak dosyayı bıraktı. Bugün, siyah yünden bir elbise giymiş, ince beline de kırmızı bir kemer takmıştı. Yakasındaki mendili çıkararak, alnını sildi. "Burası hep böyle sıcak mıdır, efendim?" diye sordu.

"Hayır, Signorina. Şubat ayında birkaç haftalığına böyle olur. Genelde ayın sonuna doğru biter ve sizin ofisiniz bu olaydan etkilenmez." Signorina Elettra geçen sene bu zamanlarda Bali'deydi,

dolayısıyla bu tuhaflıkla ilk kez karşılaşmıştı.

"Bu *scirocco* mu?" diye sordu; oldukça mantıklı bir soruydu. Eğer Afrika'dan esen sıcak rüzgârlar *acqua alta*'ya neden oluyorsa, neden ofisinin sıcaklığını da yükseltmesindi ki.

"Hayır, Signorina. Bu ısıtma sisteminden kaynaklanan bir şey. Hiç kimse bunun nedenini bulamadı. Zamanla alışırsınız ve hakikaten de ay sonuna doğru geçiyor."

"Umarım öyle olur," dedi yeniden alnını silerek: "Eğer başka bir şey yoksa, efendim, öğle yemeğine çıkacağım."

Brunetti saatine baktı ve neredeyse bire geldiğini gördü. "Dışarı çıkarken yanınıza şemsiye alın," dedi. "Görünüşe bakılırsa yeniden yağmur yağacak."

Brunetti öğle yemeğinde ailesiyle beraber olabilmek için evine gitti. Paola sözünü tutmuş, babasının bulduğu şıringalardan ve şüphelerinden oğluna bahsetmemişti. Ama bunun karşılığında Brunetti'den, hem ilk güneş açtığında masayı terasa taşımasına yardım etmesi için, hem de tahtakurularının kışlarını konfor içinde geçirdikleri masa ayaklarındaki her bir deliğe zehir şırınga etmesi için söz almıştı.

Raffi, Yunanca ev ödevini yapacağını söyleyerek yemekten sonra odasına kapandı; ertesi sabaha Homeros'tan on sayfa çeviri yapmış olması gerekiyordu. İki yıl önce, bir anarşist olarak düşlediği zamanlarda, kendisini odasına kapatarak kapitalizm hakkında belki de sonunu çabuklaştırmada karmaşık düşüncelere dalıyordu. Ancak bu yıl kendisine hem bir kız arkadaş edinmiş, hem de üniversiteye kabul edilebilmek için bir istek duymuştu.

Paola, Chiara'yı, eğer bulaşıklarda kendisine yardım etmezse çok kötü şeyler yapmakla tehdit ederken, Brunetti kafasını mutfaktan içeri uzatarak işe döneceğini söyledi.

Evden çıktığında, tehditkâr yağmur çiselemeye başlamıştı; ama çok daha şiddetli bir sağanağın geleceği belliydi. Şemsiyesini açarak sağa, Rugetta'ya döndü ve geldiği yola, Rialto Köprüsü'ne doğru yürümeye başladı. Birkaç dakika sonra, botlarını giymeyi unutmadığı için kendi kendine sevindi, kaldırımı kaplayan yağmur suları arasından kocaman adımlarla ilerliyordu. Köprünün diğer tarafına ulaştığında, yağmur daha da hızlanmıştı ve Questura'ya vardığında botlarının koruduğu yerler hariç, pantolonunun dizlerinden

yukarısı tamamen sırılsıklam olmuştu.

Ofisine girdiğinde ceketini çıkarıp ısıtıcının üzerine astı. Bir an için pantolonunu da çıkarıp asmayı istedi; birkaç dakika içinde kurudu. Fakat bunun yerine camı açarak ofis bir parça serinleyinceye kadar bekledi, ardından kapatıp masasına oturdu. Santralı aradı ve Roma'daki Emniyet Genel Müdürlüğü'nden sanat hırsızlığı bölümünün bağlanmasını istedi. Telefon bağlandığında karşı tarafa adını vererek Maggiore Carrara'yla görüşmek istediğini söyledi.

"*Buon giorno,* Commissario."

"Tebrikler, Maggiore."

"Teşekkürler, artık bunu yapmalarının zamanı gelmişti."

"Hâlâ çok gençsin. Genel müdür olmak için dünya kadar vaktin var."

"Ama ben bir genel müdür olduğumda bu ülkedeki müzelerde tek bir resim bile kalmamış olacak," dedi Carrara, arkasından attığı kahkaha o kadar uzun sürdü ki, Brunetti bunun bir şaka olup olmadığını anlayamadı.

"Seni aramamın nedeni de bu, Giulio."

"Ne? Resimler mi?"

"Tam olarak öyle denemez. Ama her halükârda müzelerle ilgili."

"Peki, konu nedir?" diye öyle bir merakla sordu ki bu, Brunetti'ye, onun işine ne kadar bağlı biri olduğunu hatırlattı.

"Burada bir cinayet işlendi."

"Evet biliyorum, Semenzato, Palazzo Ducale'de." Ses tonu son derece sıradandı.

"Onun hakkında bir şey biliyor musun, Giulio?"

"Resmi olarak mı, gayri resmi olarak mı?"

"Resmi olarak."

"Kesinlikle hayır. Hiçbir şey. Tek bir şey bile yok ortada."

Brunetti elinde telefonla gülümsedi. "Peki resmi olmayan kaynaklara göre?"

"Böyle bir şey sorman ne kadar garip. Aslında ben de masamda seni aramam için bir not buldum. Bu sabah gazetelerde adını görünceye kadar bu soruşturmayı senin aldığını bilmiyordum, sonra seni arayıp birkaç tavsiyede bulunmak istedim. Ve tabii, birkaç da rica. Sanırım her ikimizi de ilgilendirecek birkaç şey var."

"Ne gibi?"

"Banka kayıtları gibi."

"Semenzato'nun mu?"

"Hakkında konuştuğumuz kişi o değil mi?"

"Üzgünüm Giulio ama bugün tüm gün boyunca insanlar bana ölünün arkasından kötü konuşulamayacağını hatırlattı."

"Eğer ölünün arkasından kötü konuşamazsak, kimin arkasından kötü konuşabiliriz?" diye sordu Carrara, şaşırtıcı derecede doğru bir mantıkla.

"Konu üzerinde çalışan birkaç kişi var. Yarına kadar onlardan bilgi alırım. Başka bir şey var mı?"

"Hem evinden hem de müzedeki ofisinden yapmış olduğu şehirlerarası telefon kayıtlarını istiyorum. Sen onları bulabilir misin?"

"Bu da mı resmi olmayan bir talep?"

"Evet."

"Tamam, hallederim."

"Güzel."

"Başka?"

"Karısıyla konuştun mu?"

"Hayır, henüz gidip görüşmedim. Ama adamlarımdan birisi görüştü. Neden sordun?"

"Son birkaç ay içinde gitmiş olabileceği yerler hakkında bilgisi olabilir."

"Bunu neden öğrenmek istiyorsun?" diye sordu Brunetti, gerçekten merak etmişti.

"Özel bir sebebi yok, Guido. Ama eğer birinin adı birden fazla kez önümüze çıkarsa, bu tip şeyleri bilmek isteriz."

"Ve onunki çıktı, öyle mi?"

"Evet."

"Neyle ilgili olarak?"

"Doğruyu söylemek gerekirse öyle çok net bir durum yoktu ortada." Carrara'nın sesinde, Brunetti'ye suçlamayı tam olarak tanımlayamamanın verdiği can sıkıntısı vardı. "Buradaki havaalanında iki adam tutukladık, birkaç yıldan fazla oluyor, yeşim taşlı küçük Çin heykelcikler söz konusuydu. Bize onun adını sadece bir konuşma sırasında duyduklarını söylediler. Bunlar kuryeydi; çok fazla şey bilmiyorlardı, hatta taşıdıkları şeyin değerinden bile ha-

berleri yoktu."

"Peki heykelciklerin ederi neydi?" diye sordu Brunetti.

"Milyarlar. Heykeller tekrar ait oldukları yere, Tayvan'daki Milli Müze'ye iade edildiler. Üç yıl önce ortadan kaybolmuş heykelcikler; hiçbir zaman kimse bunun nasıl olduğunu anlayamadı."

"Alınan parçalar sadece onlar mıymış?"

"Hayır, ama geri dönen bir tek o heykelcikler oldu, yani şu ana kadar."

"Peki Semenzato'nun adı başka nerede geçmişti?"

"Aa, burada kontrolümüz altında olan, pis işlere bulaşmış bir adam vardı; bir de ondan duymuştum. Onu istediğimiz an uyuşturucudan ya da haneye tecavüz gibi suçlardan içeri alabiliriz ama onu dışarıda tutuyoruz. O da bize arada sırada bazı haberler taşıyor. Nasıl olduğunu bilirsin. Bize dediğine göre, bazı parçaların satışı sırasında, alıcı olan adamlardan birinin telefonda Semenzato'nun adını söylediğine kulak misafiri olmuş."

"Çalıntı parçalar mı?"

"Tabii ki. Başka bir şey satmaz o."

"Adam telefonda Semenzato'yla mı görüşüyormuş, yoksa onun hakkında mı konuşuyormuş?"

"Onun hakkında konuşuyormuş."

"Peki sana ne duyduğunu söyledi mi?"

"Konuşan adamın söylediği tek şey ötekinin Semenzato'yla konuşması gerektiğiymiş. İlk önce adamın masum olabileceğini düşündük, her şey bir yana, adam bir müze müdürüydü. Ancak önce havaalanında o iki adamı yakaladık sonra da Semenzato ofisinde ölü bulundu. Ben de artık seninle konuşma vaktinin geldiğini anladım." Carrara söyleyeceklerini bitirdiğini belli eden bir duraksamadan sonra, Brunetti'nin elindeki bilgileri öğrenmek için sordu: "Sen onun hakkında neler buldun orada?"

"Birkaç yıl önceki Çin sergisini hatırlıyor musun?"

"Evet."

"Çin'e geri gönderilen parçalardan bazıları kopyaymış."

Carrara, hattın diğer ucundan net duyulabilecek bir ıslık çaldı.

"Ayrıca, görünüşe bakılırsa, biri burada ve diğeri Milano'da olmak üzere iki antika dükkânının gizli ortağıymış," dedi Brunetti.

"Peki, dükkânlar kimin?"

"Francesco Murino'nun. Tanıyor musun?"

Carrara yavaş ve ölçülü bir tonda "Semenzato'yu tanıdığımız yollardan, yani resmi olmayanlardan adını duymuşluğum var. Ama adı birkaç kereden fazla karşıma çıktı," dedi.

"Kesin bir şey var mı?"

"Hayır, hiçbir şey yok. Duruma bakılırsa kendini iyi koruyor." Carrara uzun bir duraklamanın ardından aniden ciddileşen ses tonuyla ekledi: "Ya da başka birileri onu korumak için bazı şeyleri örtbas ediyor."

"Öyle görünüyor, değil mi?" dedi Brunetti. Bu birileri, herkes olabilirdi; hükümetin bazı bölümleri, mafya, yabancı bir hükümet, hatta kilise bile.

"Evet. Nereye elimizi atsak kuruyor. Adını bir duyuyor, bir kaybediyoruz. Mali polis son iki yıl içinde üç kere kontrol etti; adam hep temiz çıkıyor."

"Adı hiç Semenzato'yla beraber geçti mi?"

"Hayır geçmedi. Peki elinde başka neler var?"

"Dottoressa Lynch'i duydun mu?"

"*L'americana*?" diye sordu Carrara.

"Evet."

"Tabii ki duydum, Guido; ben sanat tarihi konusunda öğrenim gördüm."

"Çok mu tanınan biri?"

"Sian'daki kazılarla ilgili kitabı bir klasiktir. Hâlâ Çin'de değil mi?"

"Hayır, burada."

"Venedik'te mi? Orada ne işi var?"

Brunetti de kendine bu soruyu sormuştu. Onun Çin'e mi gideceğine, yoksa sevgilisi yüzünden ve de bir önceki sevgilisinin öldürülüp öldürülmediğini öğrenmek için burada mı kalacağına karar vermeye çalışıyordu. "Çin'e geri gönderilen parçalarla ilgili Semenzato'yla konuşmak üzere buraya gelmiş. Geçen hafta iki kabadayı tarafından dövüldü. Çenesinde bir çatlak var ve birkaç kaburgası kırık. Burada gazetelere geçti."

Carrara, Roma'dan hattın diğer ucundan yeni bir ıslık gönderdi; ama bu seferki, nasıl başardıysa, acıma duygusunu da dile getirmişti. "Burada hiç haberimiz olmadı," dedi.

"Sergideki parçaların Çin'e geri yollanmasına gözcülük etmesi için Venedik'e gönderdiği Japon asistanı, ülkeye döndüğünde bir kaza sonucu ölüyor."

"Freud bir yerde, kaza diye bir şey yoktur der, değil mi?" diye sordu Carrara.

"Freud bunu söylerken Çin'i de dahil etmiş miydi, bilemem; ama hayır, bu pek kazaymış gibi görünmüyor."

Brunetti Carrara'nın çıkardığı homurdanmayı onun da bunu onayladığı şeklinde yorumlayarak devam etti: "Yarın sabah Dottoressa Lynch'le konuşmaya gideceğim."

"Neden?"

"Onu, bir süreliğine şehir dışına çıkmaya ikna etmeye çalışacağım ve ayrıca şu kopyalarıyla değiştirilen parçalar hakkında biraz daha bilgi edinmek istiyorum. Hangi parçalardı veya piyasa değerleri yüksek mi?.."

Carrara burada onun sözünü kesti: "Tabii ki piyasa değerleri yüksek."

"Evet, anlıyorum Giulio; ama ben piyasaya nasıl çıkarılacak, açıktan mı satılacaklar, bu gibi konularda bilgi edinmek istiyorum."

"Özür dilerim Guido ama ben ne demek istediğini anlamadım." Bir süre durduktan sonra ekledi: "Eğer onlar Çin'deki bir kazıdan geliyorlarsa, istediğin fiyatı üzerine koyar satarsın."

"O kadar nadide olsalar da mı?" diye sordu Brunetti.

"Evet, o kadar nadide olsalar da. Ama onlarla ilgili ne öğrenmek istiyorsun ki?"

"Asıl olarak bilmek istediğim, bu kopyaların nasıl yapıldığı."

Carrara yeniden lafını kesti: "Guido, İtalya kopya yapan stüdyolarla dolu. Her şeyi yaparlar; Yunan heykelleri, Etrüsk mücevherleri, Ming çömlekleri, Rönesans tabloları. Sen istediğini seçiyorsun ve bir İtalyan sanatçı da uzmanları kandıracak kadar iyi kopyalar yaratabiliyor."

"Ama farklı açılardan inceleyip bunların kopya olduğunu anlayabilecek adamlarınız yok mu orada? Bir keresinde okumuştum. Karbon 14 mü ne, öyle bir şeyler vardı."

Carrara bir kahkaha attı. "Dottoressa Lynch'le git konuş, Guido. Kitaplarından birinde bütün bir bölümü bu konuya ayırmıştı. Seni bu uzun kış gecelerinde uykusuz bırakacak türden şeyler anlataca-

ğına eminim." Brunetti o sırada hattın diğer ucundan gelen birtakım sesler duydu, ardından Carrara telefonun ahizesini eliyle kapadığı için bir süre sessizlik oldu. Hemen sonra geri dönerek, "Üzgünüm Guido; ama Vietnam'dan bir telefon gelmiş, orayı düşürmek iki günümüzü aldı. Eğer bir şey duyarsan beni ara, ben de seni ararım," dedi. Daha Brunetti tamam diyemeden hat kesilmişti.

14 Brunetti ofisinin ne kadar çok ısındığının farkında olmaksızın, masasına oturup Carrara'yla konuştukları üzerine düşünmeye başladı. Bir müze müdürünü al, koruma görevlilerini ve sendikaları ekle, birazcık mafyayla çalkala ve bir de Napolili sanat eserleri satıcısını ekle, işte sana sanat hırsızlığı bölümünü akşamdan kalmıştan beter edecek kadar sert bir kokteyl. Çekmecesinden çıkardığı kâğıtlara notlar almaya başladı, öncelikle Brett'den alması gerektiğini düşündüğü bilgilerin listesini yaptı. Kopyası yapılan parçaların tam bir tanımını istiyordu. Orijinaliyle kopyasının nerede değiştirildiği ve kopya eserlerin nerede yapıldığıyla ilgili daha fazla bilgiye ihtiyacı vardı. Bir de Semenzato'yla yapmış olduğu görüşmeler veya mektuplaşmaların ne üzerine olduğuna dair tam bilgi istiyordu.

Yazmayı bıraktı, düşünceleri daha kişisel yönlere kaymıştı; acaba geri dönecek miydi? Onu düşündüğü zamanlar, gözünün önüne hep onu son görüşündeki hali geliyordu; elini sert bir şekilde masanın üzerine vurmuş ve sonra öfkeli bir şekilde odadan çıkıp gitmişti. Daha önce gözden kaçırdığı bir çelişki birden Brunetti'nin aklına geldi. Neden Semenzato'yu öldürmüşler ama onu sadece dövmüşlerdi? Brett'in evine gönderilen adamların, oraya hakikaten sadece randevuya gitmesini engellemek üzere gözdağı vermek amacıyla gittiğinden şüphesi yoktu. Ama madem Semenzato'yu öldüreceklerdi, neden böyle bir şey yapmışlardı? Acaba Flavia'nın araya girmesi bazı hesapları mı bozmuştu, yoksa Semenzato da bir şekilde şiddeti tırmandırarak kendi sonuna giden yolu kendisi mi hazırlamıştı?

Önce pratik işleri halledecekti. Aşağıyı arayıp Vianello'yu oda-

sına çağırdı ve yukarı gelirken Patta'nın ofisine uğrayıp, Signorina Elettra'ya kendisiyle yukarı gelip gelemeyeceğini sormasını istedi. Interpol raporu henüz gelmemişti, o yüzden kendi başına araştırmaya karar verdi. Gelmelerini beklerken, pencereyi açtı.

Birkaç dakika sonra birlikte geldiler, Vianello, kapıyı açarak Signorina'ya önce girmesi için yol verdi. Onları içeriye girer girmez, Brunetti pencereyi kapattı ve kaba saba görünüşlü bir adam olan çavuş, Brunetti'nin masasına bir sandalye çekerek Signorina Elettra'ya yer verdi. Vianello muydu bu?

Signorina otururken, Brunetti'nin masasına bir kâğıt uzattı. "Bu Roma'dan geldi efendim." Brunetti daha ağzını açmamıştı ki, soracağı soruya cevap vermek üzere ekledi: "Parmak izlerine uyan izler bulmuşlar."

Carabinieri antetinin altında yer alan ve kimin imzaladığı anlaşılmayan mektupta, Semenzato'nun telefonundaki parmak izlerinin, Salvatore La Capra adında, yirmi üç yaşında ve Palermo'da ikamet eden birisine ait olduğu bildiriliyordu. Çok genç olmasına rağmen La Capra'nın kayıtları tutuklamalar ve ithamlarla yüklüydü; gasp, tecavüz, saldırı, adam öldürmeye teşebbüs ve bazı bildik mafya üyeleriyle bağlantı. Tüm bu farklı zamanlarda tutuklama kararından duruşmalara kadar geçen uzun yasal işlemler sırasında şikâyetlerden vazgeçiliyordu. Gasp olayındaki üç şahit aniden ortadan kaybolmuştu, tecavüz suçlamasında bulunan kadın *denuncia*sı'nı geri almıştı. La Capra'ya karşı devam edebilen tek suçlama, hız sınırını aştığı için açılan davaydı, dört yüz yirmi bin liret para cezasına çarptırılmıştı. Hakkındaki rapora göre işsiz olan La Capra, babasıyla yaşıyordu.

Brunetti, raporu okumayı bitirince Vianello'ya baktı. "Bunu gördün mü?"

Vianello başıyla onayladı.

"Neden bu isim bana hiç yabancı gelmiyor?" diye her ikisine birden sordu Brunetti.

Signorina Elettra ve Vianello aynı anda konuşmaya başladılar; ama Vianello, Signorina'nın sesini duyunca sustu ve eliyle ona devam etmesini işaret etti.

O da devam etmeyince, Brunetti bu nezaket ortamında alacağı yanıt için sabırsızlanmış, onları harekete geçirmek için, "Eee?" di-

ye merakla sordu.

"Mimar olmasın?" diye sordu Signorina Elettra, Vianello da başıyla ismin aynı şeyi hatırlattığını onayladı.

Brunetti için de bu kadarı yeterli olmuştu. Beş ay önceydi, Büyük Kanal üzerinde bulunan bir palazzo'nun restorasyonundan sorumlu olan bir mimar gelip, palazzo'nun sahibinin oğlundan şikâyetçi olmuş, sekizinci aya girmiş restorasyonda başka gecikme olursa şiddet uygulamakla tehdit ettiğini söylemişti. Mimarın, ona bir inşaat iznini almanın ne kadar zor olduğunu anlatmasına aldırış etmeyen bu genç adam, babasının böyle bekletilmeye alışkın olmadığını ve babasını veya kendisini böyle üzen insanların başlarına hep kötü şeyler geldiğini söylemişti. Ertesi gün, daha polis olaya müdahale edemeden, mimar tekrar Questura'ya gelmiş ve anlattığı her şeyin aslında bir yanlış anlamadan kaynaklandığını ve ortada bir tehdidin söz konusu olmadığını söylemişti. Şikâyet geri alınmıştı; fakat asıl *denuncia*'nın tam raporu yazılmış, oradaki üç kişi tarafından da okunmuştu ve şimdi hepsi bu şikâyetin, Salvatore La Capra'ya karşı yapıldığını da hatırlamışlardı.

"Bence, bir bakalım Signorino La Capra ya da babası evde miymiş," dedi Brunetti. Ardından "Ve Signorina," diyerek ona döndü, "belki siz de babasıyla ilgili neler bulabileceğimize bakabilirsiniz; ayrıca şu palazzo'nun parasını nasıl ödediklerini de merak ediyorum. Bunun için vaktiniz var mı?"

"Tabii ki, Dottore," dedi Elettra kibarca. "Zaten emniyet müdür yardımcımızın akşam yemeği rezervasyonunu yaptırmıştım, dolayısıyla hemen bu işe başlayabilirim."

"Geçen sene müzeden biri kovulmuş mu bir bakın ve eğer öyleyse, Semenzato bu işe karışmış mı?"

"Mali kayıtlarını da kontrol etmemi ister misiniz, efendim?"

Brunetti, hem bunu akıl ettiği, hem de teklif ettiği için teşekkür edercesine başını salladı. "Evet ve bir de..."

Gülümseyerek Brunetti'nin sözünü kesti: "Biliyorum, mümkün olduğunca çabuk istiyorsunuz." Notlarını aldıktan sonra sordu: "Hepsi bu kadar mı, efendim?"

"Evet. Ve çok teşekkür ederim, Signorina."

Ayağa kalktı, Vianello da gölgesi gibi peşi sıra ayağa kalkarak kapıya kadar onu takip etti ve ofisten çıkması için kapıyı açarak

ona yol verdi. Daha sonra geri dönerek yerine oturdu. Brunetti yine önünde duran kâğıtlara baktı ama yine hiçbir şey elde edememişti.

"Eşiyle görüştüm, efendim. Semenzato'nun artık dul olan eşiyle."

"Evet, raporunu okudum. Görünüşe göre oldukça kısa bir görüşme olmuş."

"Evet, öyle oldu, efendim," dedi Vianello, kısık bir sesle. "Söyleyecek pek fazla bir şeyi yoktu. Üzüntüsünden hasta olmuştu, zorlukla konuşabiliyordu. Birkaç soru sordum; ama her seferinde öyle çok ağladı ki daha fazla ileri gidemedim. Benim orada bulunmamın ya da soru sormamın nedenini anlayabildiğini dahi sanmıyorum."

"Çektiği acı gerçek miydi yoksa rol gereği mi?" diye sordu Brunetti. Polisler meslek hayatları boyunca her türden gerçek ve sahte acı çekenleri yeterince görüyorlardı.

"Bence gerçekti, efendim."

"Nasıl bir kadın?"

"Yaklaşık kırk yaşlarında, kocasından on yaş daha genç. Çocukları yok, yani her şeyi kocasıymış. Buraya ayak uydurduğunu sanmıyorum."

"Neden?" diye sordu Brunetti.

"Semenzato Venedikliydi; ama karısı güneyden, Sicilya'dan. Ve buradan asla hoşlanmamış. Her şey bittikten sonra evine dönmek istediğini söyledi."

Bu olayda ne kadar çok ipucu dönüp dolaşıp güneye uzanıyor diye düşündü Brunetti. Kadının doğum yeri güney diye onun da suça karıştığından şüphelenmek tabii ki söz konusu olamazdı. Kendi kendine bunları düşündükten sonra, "Onun telefonunu dinletmek istiyorum," dedi.

"Signora Semenzato'nun mu?" Ses tonundan Vianello'nun şaşkınlığı son derece açıktı.

"Sence biz kimden bahsediyoruz, Vianello?"

"Ama onunla daha yeni konuştum, ayakta durmakta bile güçlük çekiyordu. Numara yapmıyordu, efendim. Bundan eminim."

"Bizim sorunumuz onun çektiği acı değil Vianello, kocası." Brunetti, dul kadının, kocasının yaptıklarının ne kadarından haberdar olduğunu merak ediyordu; ama Vianello'nun pek de olağan olmayan bu ateşli hallerine bakınca, bu konuda şimdilik konuşmama-

nın yapılacak en iyi şey olduğuna karar verdi.

Vianello gönülsüzce kabul eder bir tavırla: "Her ne kadar bunun sebebi..."

Brunetti konuşmasını kesti: "Peki müzedeki görevlilerden ne haber?"

Vianello bir süre kendini topladıktan sonra, "Görünüşe bakılırsa Semenzato'dan hoşlanıyorlarmış. İyi çalışan bir adammış, sendikaları iyi idare ediyormuş ve bakanlığın izin verdiği ölçüde yetkiyi başkalarına devretme konusunda çok başarılıymış," dedi.

"Nasıl yani?"

"Hangi tabloların restorasyona gideceğine, hangi tekniklerin kullanılacağına, ne zaman dışarıdan uzman çağrılacağına karar vermeyi küratörlere bırakırmış. Konuştuklarım arasında bir adam bana, Semenzato'dan önceki yetkilinin her detayı bilmek istediğini, bunun da işleri son derece yavaşlattığını söyledi. Pek çoğu Semenzato'yu tercih edermiş."

"Başka?"

"Semenzato'nun ofisinin bulunduğu koridoru gün ışığında incelemek için bir kez daha oraya gittim. Koridoru sol kanada ulaştıran bir kapı var, fakat çivi çakılarak tamamen kapatılmış. Ayrıca çatıdan birisinin girmesine de imkân yok. Dolayısıyla merdivenlerden çıkmışlar."

"Güvenlik görevlilerinin odasının önünden," diye tamamladı Brunetti.

"Ve sonra tekrar oradan inmişler," dedi Vianello, pek de nazik olmayan bir ifadeyle.

"O gece televizyonda ne vardı?"

"*Colpo Grosso*'nun tekrarı," diye cevapladı Vianello; fakat öyle hızlı cevap vermişti ki, Brunetti acaba İtalya'nın yarısı gibi çavuş da, ateşli çığlıklar atan bir stüdyo dolusu seyirci karşısında parça parça giysilerini çıkaran şu yarı ünlüleri mi seyretti, diye düşündü. Eğer göğüsler de yeterince büyük idiyse, hırsızlar *piazza*'ya girebilir ve oradan Bazilika'yı yürütebilirlerdi ve kimse de bir sonraki sabaha kadar olanları fark etmezdi.

Bu aşamada konuyu değiştirmek daha akıllıca olacaktı. "Peki Vianello, şu telefonun dinlenmesi konusunda bak bakalım neler yapabilirsin."

Ortak sessiz bir rızayla konuşma sona erdi. Vianello ayağa kalktı, Semenzato'nun acı içindeki dul eşiyle ilgili bu gelişmeden hâlâ rahatsızdı; ama yapılması istenen şeyi kabullenmişti. "Başka bir şey var mı, efendim?"

"Hayır, sanmıyorum." Normalde Brunetti dinleme cihazı yerleştirildiğinde kendisine bilgi verilmesini isterdi ama bu sefer hiçbir şey demedi. Çavuş sandalyesini azıcık ileri iterek sessizce yerine koydu, belli belirsiz selam vererek odadan çıktı. Brunetti, Cannaregio'da ilgilenilmesi gereken bir prima donna yeterli, diye düşündü. Questura'da onun gibi bir tanesine daha ihtiyacı yoktu.

15 Brunetti on beş dakika sonra Questura'dan çıktığında, botlarını giymiş ve şemsiyesini yanına almıştı. Sola dönerek Rialto'ya doğru yürümeye başladı; fakat sonra önce sağa, ardından da sola döndü. Kendini birden Campo Santa Maria Formosa'ya giden köprüden aşağıya doğru inerken buldu. Tam önünde, *campo*'nun diğer tarafında, Palazzo Priuli duruyordu; kendini bildi bileli bu bina terk edilmişti. Bir miras kavgası sonucu açılan dava yüzünden böyle boştu. Vârisler ve olası vârisler binanın sahibi kim olacak diye kavga edip dururlarken palazzo, vârislerin, müşterilerin ve yasaların görmezden gelerek kararlı bir çöküş yaşıyordu. İzinsiz girişleri engellemeye çalışan demir parmaklıklardan aşağıya akan paslar, duvarlarda lekeler oluşturmuştu. Eğik çatıda kısmi çöküntülerin yanı sıra çatlaklar vardı; buralardan içeriye yağmur suları akıyordu, yıllardan beri de kapalıydı. Brunetti bir hayalperest olarak Palazzo Priuli'nin, deli bir teyzenin, laftan anlamayan bir eşin veya bir türlü rıza göstermeyen bir vârisin kapatılabileceği ideal bir yer olduğunu düşünürdü. Oraya daha ciddi ve Venediklilere özgü o pratik yönüyle baktığı zaman ise Brunetti, onun en iyilerinden biri olduğunu düşünür, pencerelere bakar ve kendince bu büyük yapıyı dairelere, bürolara ve stüdyolara pay ederdi.

Murino'nun dükkânını şöyle böyle hatırlıyordu, kuzey taraftaydı, *pizzeria* ile maske satan dükkânın arasında. Pizzeria, sezondan

dolayı kapalıydı, turistlerin gelmesini bekliyordu ama hem maske dükkânı, hem de antikacı açıktı; bu kış sonu yağmurlarının arasından ışıkları pırıl pırıl parlıyordu.

Brunetti dükkânın kapısını açmak için ittiği sırada, antrede bulunan gül rengindeki kadife perdelerin arkasında bir zil sesi duyuldu. Oda, çağlar boyunca elde tutulmuş servetin üstü kapalı ışıltısıyla doluydu. Şaşırtıcı bir şekilde, çok az parça sergilenmiş olsa bile, bakanların dikkatini çekmeye yetiyordu. Arka tarafta duran ceviz büfenin sol tarafında, beş çekmece alt alta duruyordu; ahşap, asırlardır süregelen bakımla hâlâ parlaklığını koruyordu. Elinin hemen altında uzun, meşeden bir masa vardı; muhtemelen bir manastırın yemekhanesinden alınmıştı. Bu masa da ışıldayacak derecede çok cilalanmış olmasına rağmen, uzun süre kullanılmasından kaynaklanan çentikleri örtmek ya da lekeleri çıkartmak üzere herhangi bir zahmete girilmemişti. Brunetti'nin ayaklarının önünde, yere çömelmiş bir şekilde duran, mermerden bir çift aslan figürü vardı. Gözdağı veren bir edayla gösterdiği dişleri bir zamanlar ürkütücü göründüklerini düşündürüyordu. Ama aradan geçen yılların etkisiyle dişleri yıpranmış, görüntüsü yumuşamış, artık bir kükremeden çok, bir miyavlamayı düşündürür hale gelmişti.

"*Cè qualcuno?*" diye seslendi Brunetti arka tarafa doğru. Yere baktığında şemsiyesinin, parke zemin üzerinde çoktan küçük bir gölet oluşturduğunu fark etti. Şehrin bu bölümündeki bir yeri, parkeyle döşettiği için Signor Murino oldukça iyimser biri olmalıydı, ayrıca muhtemelen Venedikli de değildi. Evin deniz seviyesine yakın olması nedeniyle, daha ilk *acqua alta*'da burayı su basacak, gelgit çekildiğindeyse bütün parkeler kabarmış ve cilaları mahvolmuş olacaktı.

"*Buon giorno!*" diye seslendi yeniden ve arkasında yağmur damlaları bırakarak girişten içeriye birkaç adım attı.

Perdenin yanından bir el görünüp perdeyi çekti. Brunetti, içeriye giren adamın şehirde, Santa Maria Formosa'dan gelen antika satıcısı olarak kendisine gösterilmiş olan adamın ta kendisi olduğunu hatırlamıştı; kimin gösterdiğini çıkaramıyordu ama. Pek çok güneyli gibi Murino da kısa boyluydu; geniş iri omuzlarına kadar inen parlak siyah renkte bir peruk takmıştı. Koyu tenliydi, pürüzsüz bir cildi vardı, ufak tefek yapılı, vücudu kendisine göre orantılı bir

adamdı. Ama onda, bu tipik Akdenizli görünüşüne ters düşen bir şey vardı; o da gözleriydi; berrak, opal yeşili gözler. Her ne kadar etrafındaki dünyayı, onu kısmen gizleyen altın çerçeveli gözlüklerinin ardından izlese ve siyah kirpikleri tarafından o gözler gölgelenseler de, sonuçta yüzünde en göze çarpan şey yine gözleriydi. Brunetti, Fransızların yüzyıllar önce Napoli'yi işgal ettiğini biliyordu, onların uzun süren egemenliğinden geride kalan genetik bir hatıra olarak kızıl saçlar bazen şehirde görülebiliyordu ama bu kadar belirgin, böyle İskandinav gözler yoktu.

"Signor Murino?" diye sordu elini uzatarak.

"*Sì*," diye cevapladı antikacı ve Brunetti'nin uzanmış elini resmi bir şekilde sıktı.

"Ben Guido Brunetti, polis komiseri. Sizinle bir konu hakkında konuşmak istiyordum."

Murino kibar bir edayla ama meraklı bir şekilde bekliyordu.

"Ortağınızla ilgili bazı sorular sormak istiyorum. Ya da eski ortağınız mı diyelim?"

Brunetti, Murino'nun bu bilgi karşısındaki tepkilerini inceliyordu, bir yandan beklerken diğer yandan da peşi sıra alacağı cevabın ne olacağını düşünüyordu. Tüm bunlar sadece birkaç saniye sürmesine rağmen Brunetti yıllardır bu süreci izlediği için bu sahneye alışıktı. Kendisini tanıttıktan sonra, insanların ona verebileceği uygun bir cevap için, bir çekmece dolusu seçenekleri olurdu ve işinin bir parçası da onları bu cevaplar arasından en uygununu ararlarken seyretmekti. Şaşkınlık mı? Korku mu? Masumiyet mi? Merak mı? Murino bunların arasında gidip gelirken, Brunetti de onu seyrediyordu; o, düşünceler arasında dönüp dururken, Brunetti de onun yüzünü inceliyordu. Sonunda birkaç olasılığı kafasından çıkardı. Görünüşe bakılırsa sonuncusunda karar kılmıştı.

"Evet? Ne öğrenmek istiyorsunuz, Commissario?"

Gülüşü kibarcaydı, ses tonu da dostça. Yere baktı ve Brunetti'nin şemsiyesini fark etti. "İzin verirseniz onu alayım lütfen," dedi; sesindeki vurgu, damlayan suların döşemeye vereceği zarardan çok Brunetti'nin verdiği rahatsızlığa yönelmiş gibiydi. Şemsiyeyi aldı ve kapının yanında duran çiçek desenli porselen bir şemsiyeliğin içine koydu, daha sonra geri dönerek, "Paltonuzu alabilir miyim?" diye sordu.

Brunetti, Murino'nun görüşme ortamını hazırlamaya çalıştığını fark etti; bu ortamın dostane ve rahatlatıcı olmasını planlıyordu. Ses tonu masumiyetini kanıtlar bir tondaydı. "Teşekkür ederim, zahmet etmeyin," diye cevapladı Brunetti. Cevabı kontrolü yeniden ele aldığını belirtir bir tondaydı. "Ne kadar zamandır onun ortağınız olduğunu söyler misiniz?"

"Beş yıldır," diye cevapladı. "Bu dükkânı açtığımdan beri."

"Peki, ya Milano'daki dükkânınız? Ortaklığınız oradakini de kapsıyor mu?"

"Ah, hayır. Bunlar farklı işlerdir. Onun ortaklığı sadece burası için geçerli."

"Nasıl ortaklık kurdunuz?"

"Nasıl olduğunu bilirsiniz. Haberler ondan ona gezinir durur."

"Hayır, maalesef bunun nasıl olduğunu bilmiyorum, Signor Murino. Onunla nasıl ortak oldunuz?"

Murino gülümsedi, soğukkanlılığını hâlâ koruyordu; Brunetti'nin bu kabalığını görmezden gelerek, "Burayı kiralayacağım sırada, borç para alabilmek için burada bulunan bazı arkadaşlarımla bağlantı kurdum. Sermayemin çoğunu Milano'daki dükkânımda bulunan mallara bağlamıştım ve o sıralarda antika işi çok yavaşlamıştı."

"Buna rağmen yine de bir ikinci antikacı dükkânı açmak istediniz, öyle mi?"

Murino'nun gülümsemesi bir meleğinki kadar masumaneydi. "Geleceği düşünerek hareket etmiştim. İnsanlar bir süreliğine alışveriş yapmayabilirler ama her zaman bunun bir sonu vardır ve her zaman bu harika şeyleri almak için yeniden gelirler."

Eğer Murino bir kadın olsaydı, Brunetti onun iltifat almak için uğraştığını düşünürdü. Brunetti'den dükkânındaki parçaların ne kadar hayranlık verici olduğunu onaylamasını bekler, bununla beraber, soruların yarattığı gerilim ortamını yumuşatırdı.

"Peki bu olumlu fikirlerinizin karşılığını alabildiniz mi, Signor Murino?"

"Ah, bundan pek yakınamayacağım doğrusu."

"Ya ortağınız? Sizin borç para aradığınızı ne şekilde öğrendi?"

"Sesler gezinirler. Kelimeler insandan insana yayılır."

"Ve öylece elinde parayla bir anda ortaya çıkıverdi ve ortağınız

olmak istedi, öyle mi?"

Murino, bir Rönesans çeyiz sandığına eğilerek mendiliyle üzerindeki parmak izini sildi. Ardından yanına, yere çömelerek sandığı yatay pozisyonda bir kere daha inceledi ve mendiliyle iz çıkıncaya kadar, tekrar tekrar sildi. Mendilini düzgünce dörde katlayıp, ceketinin cebine yerleştirdi ve sandığın kenarına yaslandı. "Evet, sanırım böyle söyleyebiliriz."

"Peki bu yatırımın karşılığında ne aldı?"

"On yıl boyunca kârın yüzde ellisini."

"Hesapları kim tutuyordu?"

"Bu işi bizim için yapmak üzere *un contabile* tutmuştuk."

"Dükkân için alımları kim yapıyordu?"

"Ben yapıyordum.

"Ya satışlar?"

"Ben veya kızım. Haftanın iki günü burada çalışır."

"Yani nelerin alındığı ya da kaça alındığını ve nelerin satıldığı ya da kaça satıldığını siz veya kızınız biliyordunuz, öyle mi?"

"Her alım ya da satımda makbuz kullanırız, Dottor Brunetti," dedi Murino, sesinde neredeyse bir hiddet vardı.

Brunetti bir süre Murino'nun söylediği şeyi düşündü, İtalya'da her şey için makbuz alınırdı; ama bunlar vergi kaçırmaktan başka bir işe yaramazdı.

"Evet, eminim makbuzlarınız vardır, Signor Murino," dedi Brunetti ve konuyu değiştirdi: "Onu en son ne zaman gördünüz?"

Murino hemen cevapladı: "İki hafta önce. Bir şeyler içmek için buluşmuştuk ve bu ayın sonunda ona Lombardia'ya bir gezi planladığımı söyledim. Dükkânı bir haftalığına kapatmam gerekiyordu ve ona bir sakıncası olup olmadığını sordum."

"Ne dedi?"

"Hayır, yok dedi."

"Peki, ya kızınız?"

"Sınavlarına çalıştığı için çok meşgul. Hukuk okuyor. Bu günlerde de kimse dükkâna gelmiyor, böyle bir dönemde bir süreliğine dükkânı kapatmak iyi olur, diye düşündüm. Ayrıca yapmamız gereken işler de vardı."

"Ne çeşit işler?"

"Kanala açılan bir kapımız var, menteşeleri eskimiş. Eğer kul-

lanmak istiyorsak bütün kapı çerçevesini yeniden yaptırmamız gerekiyor," diyerek kadife perdeleri işaret etti. "Görmek ister misiniz?" diye sordu.

"Hayır, teşekkürler," dedi Brunetti. "Signor Murino, ortağınızın konumu itibarıyla durumu kendi çıkarları doğrultusunda kullanabileceğini hiç düşündünüz mü?"

Murino meraklı bir şekilde gülümsedi. "Ne yazık ki, sorunuzu anlayamadım."

"Öyleyse, daha açık bir şekilde anlatayım. Mesleki konumunu, buradaki ortak yatırımınız yararına kullanmış olabilir."

"Tekrar özür dilerim ama hâlâ ne demek istediğinizi anlamadım."

Brunetti örnekler verdi: "Hangi parçaların veya koleksiyonların satışının yapılacağını öğrenmek için sizi bir danışman olarak kullanmış ya da özellikle belli parçalarla ilgilenen insanlara burayı salık vermiş olabilir."

"Hayır, ben asla böyle bir işe bulaşmadım."

"Peki ya ortağınız, o bulaştı mı?"

Murino mendilini çıkararak kirli olan başka bir yeri sildi. Yüzeyin temiz olduğuna kanaat getirdikten sonra, "Ben onun iş arkadaşıydım Commissario, günah çıkardığı bir papaz değil. Korkarım bu ancak onun cevap verebileceği bir soru."

"Fakat, ne yazık ki o artık yok."

Murino üzgün bir şekilde başını salladı. "Evet, artık yok."

"Peki, onun dükkândaki hissesine ne olacak şimdi?"

Murino kesinlikle masum bir ifadeyle: "Oo, kârı, onun dul eşiyle paylaşmaya devam edeceğim."

"Siz ve kızınız da alım satım işine devam edeceksiniz."

Murino'nun cevabı yavaş ama çok netti: "Evet, elbette."

"Elbette," diye tekrarladı Brunetti.

Murino'nun yüzüne ani bir öfke yayıldı, daha bir şey söylemeden Brunetti, "Vakit ayırdığınız için teşekkürler, Signor Murino. Lombardia'ya yapacağınız seyahatin başarılı geçmesini dilerim," dedi.

Murino sandıktan uzaklaşarak Brunetti'nin şemsiyesini alabilmek için kapıya yöneldi. Şemsiyeyi önce eliyle yokladı, sonra Bru-

netti'ye uzattı. Ardından kapıyı açtı, Brunetti'yi uğurlamak için kibarca kapıyı tuttu ve o çıkınca arkasından yavaşça kapadı. Brunetti, yağmurun altında durup şemsiyesini açtı. Bunu yaptığı sırada aniden esen bir rüzgâr, şemsiyeyi elinden almak için çekiştirdi ama Brunetti sapını sımsıkı tutarak evine doğru yürümeye başladı. Bütün konuşmaları boyunca her ikisi de Semenzato'nun adını bir kere bile ağızlarına almamışlardı.

16 Brunetti yağmur altında yoluna devam ederken, bir yandan da Semenzato gibi bir adam tüm satışların ve makbuzların kayıtlarında Murino'ya güvenebilir mi diye düşünüyordu. Brunetti geçmişte pek çok çetrefilli işle uğraşmıştı ve bu tecrübelerine dayanarak, açıklanması zor bir seziyle Semenzato olayında bunları aklının bir kenarında tutuyordu. Ama yine de bir aptal bile böylesine kaypak bir antikacının sözüne güvenmezdi. İçinden gelen, duymazdan gelmeye çalıştığı ama yine de bastıramadığı bir ses, o adamın, üstüne üstlük bir de Napolili olduğunu söylüyordu. Kimse onların ilk anda verdiği fiyatı kabul etmezdi. Ama eğer onların ortaklığı sonuçta çalıntı veya kopya eserlere dayalıysa, dükkânın meşru gelirinden elde edilen kazancın burada pek bir önemi olamazdı. Bu durumda, Semenzato asla gelip de Murino'ya makbuzları ya da belli bir fiyattan alınmış bir *armadio* ya da bir masanın kaça satıldığı gibi soruları sormak zorunda kalmamış olmalıydı. Bu kâr-zarar hesaplarına dalınca, aslında, ne taban fiyatları hakkında ne de Brett'in sözünü ettiği kayıp parçaların piyasa değerlerinin ne kadar yüksek olduğu hakkında hiçbir fikri olmadığını fark etti. Aslında bu parçaların neler olduğundan bile haberi yoktu. Yarın öğrenecekti. Ama bundan önce Signor Murino hakkında daha fazla bilgi edinmek istiyordu. Bir telefon kulübesinde durdu, Signorina Elettra'yı arayıp ondan, La Capra ve Semenzato için yapmasını istediği mali araştırmaların aynısını Signor Murino için de yapmasını rica etti. Telefonun diğer ucundaki sessizliğin, bu ekstra iş karşısında bir gönülsüzlük olabileceği anlamına gelmesinden korkarak ekledi: "Napolili."

Elettra'nın kapatmadan önce söylediği tek şey, "Ah!" oldu.

Bu saatler, insanların işten eve dönme zamanı ve ayrıca dükkânlar kapanmadan önce alışveriş yapabilecekleri son saatler olmasına rağmen, artan yağmur ve *acqua alta* korkusu yüzünden sokaklar inanılmayacak derecede boştu. Bu yüzden Brunetti dar sokaklarda yürürken kısa boylu insanların şemsiyelerine çarpmamak için sürekli çaba harcamak zorunda kalmayacak olmasına sevindi. Hatta geniş Rialto Köprüsü'nün üzeri bile boştu, daha önce böyle bir şey gördüğünü hiç hatırlamıyordu. Pek çok tezgâhın üstü boştu, sahipleri diş takırdatan bu soğuktan ve halen gümbür gümbür yağan yağmurdan kaçabilmek için sebze ve meyve kasalarını normal kapanma saatinden çok önce kaldırmışlardı.

Apartmana girdikten sonra kapıyı arkasından sert bir şekilde iterek kapattı; nemli havalarda, kapı yerine zor oturuyordu ve bu ağır kapıyı açıp kapamak ancak böyle sert bir şekilde çarpmakla mümkündü. Şemsiyesini birkaç kere sallayıp kapattı ve kolunun altına aldı. Sağ eliyle tırabzanlara tutunarak apartmanın uzun merdivenlerini çıkmaya başladı. Birinci katta, bir avukatın sağır ve dul eşi olan Signora Bussola *telegiornale*'yi seyrediyordu, bunun anlamı kattaki herkesin onunla birlikte haberleri dinlemek zorunda olduğuydu. Muhtemelen radikal solcuların ve sosyalist takımının olduğu RAI Due'deki değil, RAI Uno'daki haberleri seyrediyordu. İkinci kattaki Rossiler'in ise sesi hiç çıkmıyordu; bunun anlamı, tartışmalarının bittiği ve evin arka tarafına, yatak odasına geçmiş olduklarıydı. Üçüncü kat da sessizdi. Yaklaşık iki yıl kadar önce genç bir çift taşınmıştı ve tüm katı satın almışlardı; ama Brunetti'nin onlardan biriyle merdivenlerde karşılaşması, parmakla sayılacak kadar azdı. Adamın belediyede çalıştığı söylenmişti ama kimse tam olarak ne yaptığını bilmiyordu. Karısı her sabah erkenden çıkıp her öğleden sonra beş buçukta evde oluyordu; ama yine kimse onun da nereye gittiğini ya da ne yaptığını bilmiyordu, bu durum Brunetti'yi epey şaşırtmıştı. Dördüncü katta yalnızca kokular vardı. Amabileler çok nadir görünürlerdi ama merdivenler her zaman olağanüstü, baştan çıkarıcı yemek kokularıyla dolu olurdu. Görünüşe bakılırsa bu geceki *capriolo*'ydu ve eğer yanılmıyorsa, enginar da vardı veya kızarmış patlıcan.

İşte evinin kapısına gelmişti, huzurun yerine. Kapıyı açıp içeri-

ye adım atacağı kadar bir mesafede onu bekliyordu. Evin iç kısımlarından Chiara'nın hıçkırıklarını duydu. Onun küçük ama sağlam yapılı kızı ağlıyordu. Aslında şu ana kadar neredeyse ağladığını hiç duymamıştı, hatta bir keresinde bileği çıktığı halde tek bir damla gözyaşı dökmemişti, sadece yerine oturtulurken beti benzi atmıştı. İçeriden sadece ağlama değil, hıçkırık sesleri geliyordu.

Hızlı hızlı antreden geçtikten sonra kızının odasına girdi. Paola yatağın kenarına oturmuş, Chiara'yı kollarının arasında sallıyordu. "Ama bebeğim yapabileceğimiz bir şey olduğunu sanmıyorum. Üzerine buz koydum ama yine de acısı geçinceye kadar beklemek zorundasın."

"Ama *Mamma*, acıyor. Çok acıyor. Durduramaz mısın?"

"Bir aspirin verebilirim, Chiara. Belki yardımı olur."

Chiara gözyaşlarını sildi. "*Mamma*, lütfen bir şeyler yap." Her seferinde sesi daha çok yükseliyordu.

"Paola, ne oluyor?" diye sordu Brunetti, ses tonunu sakin tutmaya çalışarak.

"Ah, Guido," dedi Paola, Chiara'yı tutarken bir yandan da ona döndü. "Masa Chiara'nın ayak parmağının üzerine düştü."

"Hangi masa?" diye sordu Brunetti, hangi parmağı yerine.

"Mutfakta duran." Tahtakurulu masaydı bu. Ne yapıyorlardı? Kendi başlarına taşımaya mı kalkmışlardı? Ama neden bunu böyle yağmurlu bir günde yapıyorlardı ki? Ayrıca onu terasa kadar taşıyamazlardı, onlar için çok ağırdı.

"Ne oldu?"

"İçinde bir sürü delik olduğuna inanmadı ve delikli olan kısmı yana çevirmeye kalktı, o da elinden kaydı ve parmağının üzerine düştü."

"Bir bakayım," dedi Brunetti; yatağın üzerindeki sağ ayaktaki yaralı parmağın şişmesini önlemek için parmağın buza sarılı olduğunu, buzun da bir havluyla ayağa sarıldığını gördü.

Tam tahmin ettiği gibiydi ve daha da kötüleşebilirdi. Sağ ayağının başparmağıydı bu, şişmişti ve tüm tırnak kan toplamıştı, zamanla moraracağı kesindi.

"Kırık mı?" diye sordu.

"Hayır *Papà*, bükebiliyorum, acımıyor. Ama durmadan zonkluyor, çok zonkluyor," dedi Chiara. Hıçkırmıyordu artık, ama Brunet-

ti yüz ifadesinden onun hâlâ çok acı çektiğini görebiliyordu. "*Papà*, lütfen bir şeyler yap."

"*Papà*'nın da yapabileceği bir şey yok, Chiara," dedi Paola, ayağı biraz daha kenara itti ve buz torbasını yeniden üzerine yerleştirdi.

"Ne zaman oldu bu?" diye sordu Brunetti.

"Bu öğleden sonra, sen çıktıktan hemen sonra," diye cevapladı Paola.

"Bütün gün boyunca böyle miydi?"

"Hayır, *Papà*," dedi Chiara, bütün öğleden sonrasını böyle gözyaşlarıyla geçirdiği tarzındaki imalara karşı kendini savunmak için. "Başlarda acıyordu ve sonra bir süreliğine geçti ama şimdi çok acıyor." Babasından, yapabileceği bir şey varsa yapmasını istemişti zaten, o yüzden ikinci kez bunu tekrar etmedi; öyle bir çocuk değildi.

Brunetti yıllar önce öğrendiği bir şeyi hatırladı, askerliğini yaparken bölüğündeki adamlardan biri ayak parmağının üzerine ağır bir kapak düşürmüştü. Kapağın sadece uç tarafı çarptığı için parmağı kırılmamıştı ama Chiara'nınki gibi kan toplayıp şişmişti.

"Yapabileceğimiz bir şey var," diye başladı Brunetti. Paola ve Chiara bir anda ona doğru başlarını çevirdiler.

Bir ağızdan, "Ne?" diye sordular.

"Berbat bir şey ama," dedi, "yardımı olacaktır."

"Nedir, *Papà*?" diye sordu Chiara, artan acıyla birlikte dudakları yeniden titremeye başlamıştı.

"Toplanmış kanı dışarı çıkarabilmek için iğneyle tırnak üzerinde küçük bir delik açmam gerekecek."

"Hayır," diye bağırdı Paola, Chiara'ya daha sıkı sarılarak.

"İşe yarar mı, *Papà*?"

"Daha önce yapıldığında işe yaradığını görmüştüm ama bu yıllar önceydi. Daha önce hiç yapmadım ama bunu yaparken doktoru seyrettim."

"Peki, sence bunu yapabilir misin *Papà*?"

Paltosunu çıkardı ve yatağın ayakucuna koydu. "Sanırım yapabilirim meleğim. Denememi ister misin?"

"Acıyı dindirecek mi?"

"Sanırım."

"Peki, *Papà*."

Brunetti fikrini sorar gibi Paola'ya baktı. Paola eğildi ve kızını alnından öptü, ona sımsıkı sarıldı ve gülümsemeye çalışarak Brunetti'ye başını salladı.

Brunetti mutfağa giderek lavabonun sağında duran çekmecelerin üçüncü gözünden bir mum aldı. Onu seramikten bir şamdanın içine yerleştirdikten sonra, bir kutu kibritle beraber tekrar yatak odasına döndü. Şamdanı Chiara'nın masasının üzerine koydu, mumu yaktı, ardından Paola'nın çalışma odasına geçti. Onun en üst çekmecesinden bir ataş aldı ve yeniden Chiara'nın odasına giderken bükerek düzeltti. "İğne" demişti; ama ardından doktorun, iğnenin tırnağın acısını dindirmek için yeterince kalın olmaması nedeniyle, ataş kullandığını hatırlamıştı.

Odaya girdi, şamdanı aldı ve yatağın ayakucuna, Paola'nın arkasına bir yere koydu. "Meleğim, bence sen bunu seyretmesen daha iyi olur," dedi Brunetti Chiara'ya. Bundan emin olabilmek için de yatağın kenarına, hemen Paola'nın yanına, sırtı ona dönük olacak biçimde oturdu ve Chiara'nın ayağının üstündeki havluyu kaldırdı.

Ayağına dokunduğu sırada, Chiara içgüdüsel olarak ayağını çekti, annesinin omuzuna yaslanarak özür diledi ve sonra yeniden ayağını babasının yanına uzattı. Brunetti sol eliyle ayağı tutmuştu. Buz torbasını itti. Yataktaki duruşunu değiştirmesi gerekiyordu, bunu yaparken de şamdana dikkat etmeliydi, sonunda yüzü onlara dönük bir şekilde oturdu. Chiara'nın topuğunu dizlerinin arasına koydu ve kımıldamaması için dizleriyle topuğunu sıktı.

"Tamam, bebeğim. Yalnızca birkaç saniye sürecek," dedi. Bir eliyle mumu tutuyor, diğer eliyle de ataşın ucunu yakıyordu. Ataşın ısınmasıyla sıcaklık parmaklarına ulaşınca ataşı birden elinden bıraktı ve erimiş mum damlaları yatak örtüsüne dağıldı. Hem karısı hem de kızı onun bu ani hareketiyle ürktüler.

"Bir saniye, bir saniye," dedi Brunetti ve yeniden mutfağa gitti; bir yandan da homurdanıyordu. En alt çekmeceden bir pense aldı ve yeniden yatak odasına döndü. Bir önceki duruşunu aldıktan sonra, penseyle ataşın ucundan tutup öbür elinde tuttuğu şamdanın alevinin içinde bekletti. Ataş kor hale gelinceye kadar bekledi ve sonra çok hızlı bir şekilde, ne yaptığını hiç düşünmeden, ucu kora dön-

müş ataşı kızının tırnağının tam orta yerine bastırdı. Bir süre orada tuttu, ayak tırnağı kokmaya başlamıştı, kızı ayağını geri çekerse diye sol eliyle onu dizinden tutuyordu.

Birden ataşın altındaki direnç yok oldu ve parmaklarına doğru koyu renkte bir kan boşaldı. Ataşı geri çekti ve hatırladığından çok, içgüdüsel bir hareketle tırnağın dip tarafına doğru basmaya başladı, tırnakta açılan delikten koyu renkli birikmiş kanı çıkartmaya çalışıyordu.

Tüm bunlar olup biterken Chiara Paola'ya sımsıkı sarılmıştı. Paola da Brunetti'nin ne yaptığını görmemek için başını öte yana çevirmişti. Brunetti başını kaldırınca annesinin omuzları üzerinden ne yaptığına bakan kızıyla göz göze geldi. "Hepsi bu kadar mı?" diye sordu Chiara.

"Evet," diye cevapladı. "Kendini nasıl hissediyorsun?"

"Şimdiden daha iyiyim, *Papà*. Sıkıntım kalmadı ve artık zonklamıyor." Babasının tedavide kullandığı aletleri incelemeye başladı; mum, pense ve ataş. "Bunu yapmak için ihtiyacın olan şeyler bunlar mı?" diye sordu gerçekten meraklı bir şekilde, gözyaşlarını unutmuştu.

"Hepsi bu," dedi Brunetti, kızının ayak bileğini sıkarak.

"Sence ben de bunu yapabilir miyim?"

"Kendine mi, yoksa bir başkasına mı?" diye sordu Brunetti.

"Her ikisi için de."

"Neden olmasın ki."

Paola, bu yeni bilimsel buluşun heyecanıyla kendisini unutmuş görünen ve artık acısı dinmiş olan kızını, kolları arasından bıraktı ve yatağın üzerindeki havluyu ve buz torbasını aldı. Ayağa kalktı ve bir süre sanki başka dünyalardan gelmişler gibi bu ikiliyi seyretti, ardından mutfağa doğru yürüdü.

17

Ertesi sabah Chiara'nın parmağı, okula gidebilecek kadar iyileşmişti, yine de ayağına üç çift yün çorap giyme konusunda ısrarlıydı. Ayrıca ağabeyinin uzun lastik botlarını giymek is-

tiyordu, bunun sebebi sadece şiddetli yağan ve *acqua alta* tehdidi yaratan yağmur değil, botların, iyileşmekte olan parmağının rahat edebileceği ölçüde büyük ve geniş olmasıydı. Babası işe gitmek üzere hazırlanırken o evden çıkmıştı, Brunetti mutfağa geldiğinde masada, üzerine kocaman bir kırmızı kalp çizilmiş bir kâğıt buldu, kalbin altında büyük harflerle, "*Grazie, Papà*" yazılmıştı. Kâğıdı alıp dörde katladı ve cüzdanının içine koydu.

Flavia ve Brett'i arayıp onlara gelmekte olduğunu bildirme gereği duymadı Brunetti, –ikisi de evdedir nasıl olsa diye tahmin etmişti– kapıyı çaldığında saat neredeyse ona geliyordu. Cinayet hakkında konuşmak için yeterince muteber bir saat diye düşündü.

Diafona kim olduğunu söyledikten sonra yukarıdan verilen emirle kilidin açılmasının ardından, ağır kapıyı iterek içeri girdi. Şemsiyesini kapatıp girişteki köşeye koydu, köpeğinkine benzer bir tavırla silkelendi ve merdivenleri çıkmaya başladı.

Bugün açık kapının yanında, ayakta duran ve içeri davet eden kişi Brett'ti. Brunetti'yi görünce gülümsedi; Brunetti onun dişlerindeki beyaz parıltıyı yeniden gördü.

"Signora Petrelli nerede?" diye sordu oturma odasına doğru ilerlerken.

"Flavia, saat on birden önce çok seyrek olarak ortalarda görünür. Saat ondan önce de tanınacak halde değildir zaten." Oturma odasına geçerlerken Brunetti, Brett'in daha kolaylıkla yürüyebildiğini fark etti ve neredeyse tamamıyla doğal olan hareketlerine bakılırsa, vücudunun ağrıları artık onu o kadar etkilemiyordu.

Brett ona oturmasını işaret etti ve kendisi de kanepedeki yerini aldı; Brett'in arkasından odaya giren azıcık ışık yüzünü kısmen gölgelemişti. Brunetti oturdukları zaman bir gün önce aldığı notların bulunduğu kâğıdı çıkardı, aslında tam olarak neyi öğrenmesi gerektiğini biliyordu.

"Çin'de bulduğunuz şu parçalardan bahsetmeni istiyorum, şu değiştirilmiş olduğunu düşündüğün parçalardan," diye doğrudan konuya girdi.

"Ne bilmek istiyorsun?"

"Her şeyi."

"Oldukça çok şey var."

"Öğrenmek istediğim şey, sence kaç parçanın çalınmış olduğu,

ayrıca bunun nasıl yapıldığı."

Brett hiç duraksamadan cevap verdi: "Şu an için üç parçadan eminim ama şüphelendiğim iki tane daha var." Bu noktada surat ifadesi değişti ve Brunetti'ye çelişkili bir şekilde baktı: "Ama bunun nasıl yapıldığı konusunda hiçbir fikrim yok."

Şimdi anlamama sırası Brunetti'deydi, "Ama dün konuştuğum biri bana, senin bir kitapta bu konu hakkında koca bir bölüm yazdığını söylemişti."

"Ah!" dedi Brett, "senin söylemeye çalıştığın şey sahtelerinin nasıl yapıldığı. Ben onların nasıl çalındığını sorduğunu sandım. Nasıl çalındıkları hakkında bir bilgim yok ama bu kopyaların nasıl üretildiğini söyleyebilirim."

Brunetti, Matsuko'yu bu işe karıştırmak istemiyordu, yani en azından şimdilik, o yüzden sadece "Nasıl?" diye sordu.

"Bu basit bir işlem." Ses tonu değişmişti, bir uzman olarak kendinden emin bir şekilde anlatıyordu: "Çömlekler ya da seramikler hakkında bilgin var mı?"

"Çok az," dedi Brunetti.

"Bu çalınan parçaların tamamı milattan ince ikinci yüzyıla aitti," diye açıklamaya başladı ama Brunetti birden sözünü kesti.

"İki bin yıl önceye mi?"

"Evet. Çinlilerin çok güzel çömlekleri vardır, bundan da öte, bunları yapma yöntemleri oldukça gelişmiştir. Ama çalınan parçalar son derece basit şeylerdi, en azından o zamanlar, yapıldıkları tarihlerde öyleydiler. Sırsızlar, elle boyanmışlar ve genelde hayvan figürleriyle bezenmişler. Öncelikli renkler; kırmızı ve beyaz, genelde siyah bir fon üzerine." Burada duraklayarak ayağa kalktı ve kitaplığın yanına gitti, birkaç dakika önünde durarak kitapların isimlerine baktı. Kitap isimlerini incelerken kafası belli bir ritimle oynuyordu. Sonunda tam önünde duran raftan bir kitap aldı ve Brunetti'nin yanına döndü. İçindekiler bölümünü açtı, ardından aradığı bölümü bulana kadar sayfaları çevirdi. Daha sonra kitabı açık halde Brunetti'ye uzattı.

Brunetti, sukabağı şeklinde, üstü işlemelerle kaplı bir vazo fotoğrafı gördü. Ölçütleri hakkında hiçbir fikri yoktu. Vazonun üzerindeki işlemeler üç yatay bölüme ayrılmıştı; birincisi boyun ve kapak kısmı, ikincisi geniş orta bölüm, üçüncüsü de vazonun alt ta-

rafıydı. Ortadaki siyah bölüm en geniş bölümdü ve bu bölümde ağzı açık bir hayvanın profilden figürü vardı; bu bir kurt olabilirdi veya tilki, hatta belki de köpekti. Açık arka ayaklarının üzerine kalkmış, ön ayaklarını iki yana doğru uzatmış, sola doğru sıçrar bir halde duruyordu. Vazonun ön tarafında duran bu hayvana hareket ediyormuş hissini verebilmek için uzuvlarının etrafına küçük eğriler çizilmişti, muhtemelen bu figürler vazonun kitapta gösterilmeyen arka kısmında da vardı. Kenarlarda, görebildiği kadarıyla, çukurlar ve çentikler oluşmuştu; ama ortada duran figür bozulmamıştı ve muhteşemdi. Resmin altındaki yazıda, Çin Hanedanlığı'na ait olduğu yazıyordu; ama bu, Brunetti'ye bir şey ifade etmemişti.

"Senin Sian'da buldukların buna benzer şeyler miydi?" diye sordu.

"Bu, Batı Çin'den bir parça. Evet bu türden şeylerdi fakat bu Sian'dan değil. Oldukça nadir bulunan bir parça bu; böyle bir şey bulabileceğimizden emin değilim."

"Neden?"

"Çünkü üzerinden iki bin yıl geçti."

"Bana bunun kopyasının nasıl çıkarıldığını anlat," dedi Brunetti gözlerini fotoğraftan ayırmadan.

"Öncelikle bir çömlek uzmanına ihtiyaç duyarsın, bu kişi bu parçaları çıkaran kişilerle çalışma şansına erişmiş biri olmalı: onlarla yakından ilgilenmiş, çıkarılması veya sergilenmesi aşamasında yardım etmiş birisi. Bu, ona parçaları görme şansı verir, böylece çeşitli bölümlerin kalınlıkları hakkında bir fikir edinmiş olur. Sonra çok iyi bir ressama ihtiyaç duyarsın, mesela bu vazodaki figürlerin kopyalarını çıkarabilecek ve bunları yeniden çizebilecek birine, öyle ki, kopyanın sergide gösterilen asıl parçadan hiçbir farkı olmamalıdır."

"Bunu yapmak ne kadar zordur?"

"Çok zor. Ama bu konuda kendini eğitmiş ve hakikaten bu işi çok iyi yapan insanlar var."

Brunetti parmağını ortadaki figürün hemen üzerine koydu. "Bu kısım yıpranmış; oldukça eski görünüyor. Böyle bir şeyi nasıl kopyalayabiliyorlar?"

"Bu aslında basit bir işlem. Onları toprağa gömüyorlar, hatta bazıları bunun için lağım pisliği kullanıyor, onun içine gömüyorlar."

Brunetti'nin iğrenerek yüzünü buruşturduğunu görünce, açıklama getirdi: "Böylece boyaları aşınıyor ve hızlı bir şekilde eski bir görünüm alıyor. Ardından bazı küçük parçalarını koparıyorlar, genellikle kenarlarından ya da alt kısımlarından." Bunu açıklamak için de fotoğraftaki vazonun üst kenarındaki küçük oyuğu gösterdi, silindir şeklindeki kapakla buluştuğu noktaydı burası ve ayrıca vazonun toprağa değdiği yerde, alt kısmında da benzer izler bulunuyordu.

"Bunu yapmak zor mu?" diye sordu Brunetti.

"Hayır değil, bunu yaparak bu işten anlamayan birini kandırabilirsin ama bir uzmanı kandıracak şekilde bunu yapmak gerçekten zordur."

"Senin gibi mi?"

"Evet," dedi Brett alçakgönüllülüğe gerek duymaksızın.

"Bundan nasıl emin olabiliyorsun?" diye sordu Brunetti, sonra soruyu daha da açtı: "Sana parçanın bir taklit olduğunu gösteren şeyler nelerdir? Başkalarının göremeyeceği şeyler?"

Brett, cevap vermeden önce kitapta birkaç sayfa daha çevirdi ve başka bir fotoğrafa bakmaya başladı. Sonunda kitabı ani bir hareketle kapatıp doğrudan Brunetti'ye baktı. "Vazonun yapıldığı tahmin edilen zamana uygun renkler seçilse de, boyalar farklıdır. Ve bir de çekilen çizgiler; eğer parça kopya ise çekilen çizgilerde belli bir tereddüt vardır. Bu, ressamın bir şeyi kopyalamaya çalıştığını gösterir, yani bunu yaparken düşünmesi, işi doğru yaptığından emin olmak için bazı yerlerde durması gerekir. Asıl sanatçı ise herhangi bir standarda göre çalışmamıştır; nasıl istiyorsa öylece boyamıştır, dolayısıyla onun çektiği çizgiler her zaman düzgündür. Eğer beğenmemişlerse büyük olasılıkla kabı kırıp atmışlardır."

Brunetti hangi kelimenin doğru olduğunu merak etti. "Bunlar kap mı, vazo mu?"

Brett bu soru karşısında gülerek, "Biz şimdi onlara vazo diyoruz; ama sanırım, yaklaşık iki bin yıl önceki insanlar için, bunlar yaptıkları ve kullandıkları birer kaptı sadece."

"Ne için kullanıyorlardı?" diye sordu Brunetti. "Yani daha önceden?"

Brett aldırmaz bir tavırla omuzlarını silkti. "İnsanlar genelde kapları ne için kullanırlarsa onun için; su taşımak, tahıllarını koy-

mak. Bu hayvan desenli olanının kapağı var, dolayısıyla bir şeyleri korumak için kullanıyorlardı. Muhtemelen pirinçlerini, tahıllarını farelerden saklamak için olabilir."

"Bunların değeri ne kadardır?" diye sordu Brunetti.

Brett kanepede arkasına yaslanarak bacak bacak üzerine attı. "Buna nasıl cevap vereceğimi bilmiyorum."

"Neden?"

"Çünkü böyle bir şeyin fiyatı olması için öncelikle piyasasının oluşması gerekir."

"Ve?"

"Bu parçaların bir piyasası yok."

"Neden olmasın?"

"Çünkü bunlardan çok az var. Bu kitaptaki New York'taki Metropolitan Müzesi'nde. Dünyanın farklı yerlerinde farklı müzelerde ise bunlardan üç ya da dört tane daha olabilir." Bir an için gözlerini kapadı. Brunetti onun, kafasındaki listeleri ve katalogları taradığını görebiliyordu. Gözlerini yeniden açtığında, "Üçünün nerede olduğunu söyleyebilirim; ikisi Tayvan'da, diğeri ise özel bir koleksiyonda yer alıyor," dedi.

"Başka yok mu?" diye sordu Brunetti.

Brett başını salladı. "Yok." Ardından ekledi: "En azından bilinen bir koleksiyonda ya da bir müzede sergilenmiş olan yok."

"Peki, ya özel koleksiyonlar?"

"Belki ama olsaydı birimiz bunu duyardı. Ayrıca başka bir tane daha olduğuna dair yazılı bir bilgi de yok. Dolayısıyla başka parça olmadığını söylemek yanlış olmaz."

"Bir müzede yer alan bir parçanın değeri ne kadar olabilir?" diye sordu Brunetti ve onun başını sallamaya başladığını görünce hemen ekledi: "Biliyorum, ne dediğini biliyorum, tam bir fiyat söylemek imkânsız olabilir; ama bana en azından değerinin ne olabileceği konusunda bir fikir veremez misin?"

Brett cevap vermeden önce bir süre düşündü. "Fiyat satıcının ne isteyeceğine veya alıcının ne kadar verebileceğine bağlıdır. Piyasa fiyatları dolar üzerindendir. Yüz bin dolar? İki yüz bin dolar? Belki de daha fazla ama gerçekten bir fiyat söylenemez; çünkü bu kalitede parçalardan çok az var. Bu tamamıyla, alıcının parçayı ne kadar istediğine ve ne kadar parası olduğuna bağlı."

Brunetti, Brett'in söylediği fiyatları lirete çevirince, yüz milyonlarca liret etti. Üç yüz milyon liret? Dört yüz milyon liret? O bunları hesaplarken, Brett devam ediyordu:

"Ama bunlar sadece çömlekler için, vazolar için geçerli. Bildiğim kadarıyla asker heykellerinden kayıp olan yok ama olsa bile onun için bir fiyat söylenemez."

"Ama sahibinin bunu açıkça sergilemesinin de bir yolu yok zaten, değil mi?"

Bu noktada Brett gülümsedi. "Ne yazık ki, bu türden parçaları sergilemeyi umursamayacak insanlar var. Onlar sadece sahip olmak, bu parçaların kendilerinde olmasını isterler. Güzellik veya sahip olma arzusu mu onları buna itiyor bilmiyorum ama, inan bana hiç kimse görmeyecek olsa dahi bir parçanın koleksiyonlarında olmasını isteyen pek çok insan var. Kendileri için ayırıyorlar, hepsi bu." Brett, Brunetti'nin şüphe içerisindeki bakışlarını görünce ekledi: "Van Gogh'u ile gömülmek isteyen Japon milyarderi unuttun mu?"

Brunetti geçen yıl bununla ilgili bir şeyler okuduğunu hatırladı. Adam resmi bir açık artırmadan almıştı ve vasiyetine bu tabloyla birlikte gömülmeyi ekletmişti; daha düzgün söylemek gerekirse, tablonun kendisiyle birlikte gömülmesini istemişti. Bununla ilgili olarak, sanat dünyasında kıyamet koptuğunu hatırlıyordu. "Sonunda vazgeçti ve bunu yapmayacağını söyledi, değil mi?"

"Öyle denildi," diye doğruladı Brett. "Bu hikâyeye hiç inanmadım, buna değinmemin sebebi insanların sahip oldukları şeylerle ilgili neler hissettikleri konusunda bir fikir verebilmekti. Sahip olma haklarına olan inanç, koleksiyonculuğun kesin ölçütü veya gerçek amacıdır, objenin güzelliği önemli değildir." Brett bu noktada başını salladı. "Sanırım pek iyi açıklayamadım; ama dediğim gibi, bu bana hiç de akılcı gelmiyor."

Brunetti halen asıl sorduğu soruya cevap alamamıştı. "Ama hâlâ hangisinin orijinal, hangisinin kopya olduğunu nasıl anlıyorsun anlamadım." Brett cevap vermeden Brunetti ekledi: "Arkadaşlarımdan biri altıncı histen bahsetti, bir şeyin orijinal olup olmadığını fark etmekten. Ama bu çok öznel. Yani demek istediğim; eğer iki uzman farklı düşünüyorsa, birisi parçanın orijinal olduğunu, diğeri de olmadığını söylerse, bu fikir ayrılığı nasıl çözümlenir? Üçüncü

bir uzman çağrılıp, onun oyuna mı başvurulur?" Şaka yaptığını göstermek istercesine gülümsedi ama aslında böyle bir durumda yapılacak başka bir şey de yok gibiydi.

Brett'in ona gülümsemesi şakayı anladığını gösteriyordu. "Hayır, teknisyenleri çağırırız. Bir objenin yaşını kanıtlayabilecek pek çok test var." Sesini değiştirerek sordu: "Bunların hepsini dinlemek istediğine emin misin?"

"Evet, eminim."

"Fazla ukalalık etmemeye çalışacağım," dedi ve ayağını altına topladı. "Boyalarla ilgili yapabileceğimiz pek çok türde test var; resmin yapıldığı söylenen tarihteki boyalarla boyanıp boyanmadığını görmek için boyanın kimyasal bileşeninin analizinin yapılması, boyanın altındaki yüzeyi görebilmek için X ışınlarıyla bakılması, hatta karbon 14 testinin uygulanması gibi." Brunetti sözü edilen üç yönteme de yabancı olmadığını göstermek için başını salladı.

"Ama bizim konumuz boyalar değil," dedi.

"Tamam, değil. Çinliler asla yağlıboya kullanmadılar, en azından sergide gösterilen dönemi kapsayan zamanda. Objelerin çoğunluğu seramik ya da metaldi. Asla metal parçalarla ilgilenmemişimdir yani çok yakından değil ama bilimsel olarak onların kontrol edilmesinin neredeyse imkânsız olduğunu biliyorum. Onlar için iyi bir göze ihtiyaç vardır."

"Ama seramikler için öyle değil?"

"Tabii bir uzman görüşüne ihtiyaç duyulur ama neyse ki orijinal olup olmadığını anlamak için yapılan testler en az boyama teknikleri için uygulananlar kadar gelişmiştir." Brett bir süre durdu ve yeniden sordu: "Teknik detaylara girmemi istiyor musun?"

"Evet, istiyorum," dedi Brunetti kalemini çıkarırken, kendini bir öğrenci gibi hissediyordu.

"Kullandığımız başlıca teknik ve en güvenilir olanı ısıl ışınımdır. Yapmamız gereken tek şey, test etmek istediğimiz parçadan otuz miligram kadar seramik almak." Brunetti'den gelecek soruyu tahmin ederek açıkladı: "Çok kolaydır. Bunu bir tabağın arka tarafından ya da bir heykelin ya da vazonun alt kısmından alabiliriz. Alacağımız miktar fark edilemeyecek kadar azdır, sadece bir örnek olabilecek kadar. Ardından bir foton çoğaltıcısı bize, yüzde on, on beş oranında bir doğruluk payıyla sonucu bildirir."

"Bu nasıl bir işlem?" diye sordu Brunetti, "Yani hangi prensipten yola çıkılıyor?"

"Eğer kil yakılırsa, yani eğer üç yüz derecenin üzerinde yakılırlarsa, materyali oluşturan tüm elektronlar –sanırım bunu tanımlamak için bundan daha iyi bir kelime yoktur– silinecektir. Sıcaklık onların elektrik şarjlarını yok edecektir. Sonra, bu noktada, materyal yeniden elektrik şarj etmeye başlayacaktır. İşte, yeniden ne kadar enerji yüklendiğini foton çoğaltıcılardan öğreniriz. Materyal ne kadar yaşlıysa, o kadar parlak olur."

"Peki, bu güvenilir bir yöntem midir?"

"Dediğim gibi, yüzde on, on beş oranında bir doğruluk payı vardır. Bunun anlamı, iki bin yıllık olduğu söylenen bir parçanın en fazla üç yüz yıllık bir yanılma payıyla tüm hikâyesini öğrenebileceğimizdir; ne zaman yapıldığını, en son ne zaman fırınlandığını."

"Çin'deyken parçalar üzerinde bu testi uyguladın mı?"

Brett başını salladı. "Hayır, Sian'da bunu yapabilecek ekipmanımız yok."

"Peki nasıl bu kadar emin olabiliyorsun?"

Brett gülümsedi. "Gözler. Onlara baktım ve hemen hemen kesin olarak kopya olduklarından emin oldum."

"Peki emin olmak için başka birine sordun mu?"

"Sana anlatmıştım. Semenzato'ya yazdım. Bir cevap alamayınca da buraya geri döndüm." Brunetti'yi soru sormaktan kurtararak, "Evet, örnekler aldım; en çok şüphe duyduğum üç parçadan ve belki sahte olabilir diye düşündüğüm öteki iki parçadan da," dedi.

"Semenzato senin bu örnekleri aldığını biliyor muydu?"

"Hayır. Bundan asla ona söz etmemiştim."

"Neredeler?"

"Buraya gelirken, Kaliforniya'da Getty'de müzeci olan bir arkadaşıma bıraktım. Onların aletleri var, benim için kontrol etmelerini istedim."

"Peki etti mi?"

"Evet."

"Ve?"

"Hastaneden eve gelince onu aradım. Kopya olduğunu düşündüğüm üç parça da yeniydi, muhtemelen son birkaç yıl içinde yapılmışlardı."

"Peki diğer ikisi?"

"Her ikisi de orijinaldi."

"Tek bir test yeterli oluyor mu?" diye sordu Brunetti.

"Evet."

Brunetti, bu yeterli bir kanıt olmasa da Brett'in ve Semenzato'nun başına gelenler yeterli kanıtlar, diye düşündü.

Birkaç dakika sonra Brett, "Peki, ya şimdi?" diye sordu.

"Semenzato'yu öldüren adamın ve buraya gelen iki adamın kim olduklarını bulmaya çalışacağız."

Brett oldukça şüpheli bir şekilde baktı. Sonunda, "Bulma şansınız ne kadar?" diye sordu.

Brunetti iç cebinden Salvatore La Capra'nın poliste çekilmiş fotoğraflarını çıkardı ve Brett'e uzattı. "Onlardan biri bu adam mıydı?"

Brett fotoğrafı aldıktan sonra bir süre inceledi, "Hayır," dedi açık bir ifadeyle ve tekrar Brunetti'ye verdi. "Onlar Sicilyalıydı," dedi, "muhtemelen paralarını aldılar ve şimdi karıları ve çocuklarıyla mutlu mutlu yaşıyorlardır. Onlar için oldukça başarılı bir seyahatti; yapmaları gereken her iki işi de yerine getirdiler; beni korkuttular ve Semenzato'yu öldürdüler."

"Bu hiç de mantıklı gelmiyor, değil mi?" diye sordu Brunetti.

"Mantıklı gelmeyen nedir?"

"Onu tanıyan veya onun hakkında bir şeyler bilen insanlarla konuşuyorum ve görünüşe bakılırsa Semenzato, bir müze müdürünün karışmaması gereken pek çok işe karışmış."

"Ne gibi?"

"Bir antika işine el altından ortak olmuş. Onun uzman görüşlerinin satılık olduğunu söyleyenler oldu."

"Bu neden bu kadar önemli ki?"

"Eğer niyetleri onu öldürmek olsaydı, önce onu öldürürlerdi ve sonra gelip sessiz kalman için seni uyarırlardı veya seni de öldürürlerdi. Ama böyle yapmadılar; önce sana geldiler. Eğer bu işe yarasaydı Semenzato asla bilmeyecekti, en azından resmi olarak bu değiştirme işinden haberi olmayacaktı."

"Sen hâlâ onun bu işin bir parçası olduğuna inanıyorsun," dedi Brett. Brunetti onaylarcasına başını sallayınca, devam etti: "Sanırım bu oldukça abartılı bir varsayım."

"Başka türlü hiçbir anlam ifade etmiyor," diye açıkladı Brunetti. "Yoksa sana gelenler randevun olduğunu nereden bileceklerdi ki?"

"Peki, ya eğer yine de ben onunla konuşsaydım, bana bu yaptıklarından sonra da yani?" Brunetti, Brett'in bunun sonucunu tahmin edememiş olmasına şaşırmıştı ve şimdi ona bunu açıklamayı istemiyordu. Cevap vermedi.

"Evet?" diye ısrar etti Brett.

"Eğer Semenzato bunun bir parçasıysa onunla konuştuğunda senin başına ne geleceği oldukça açık," dedi Brunetti, yine de detaya girmek istemiyordu.

"Ben hâlâ anlamadım."

"O zaman seni öldürürlerdi, onu değil," dedi yalın bir şekilde.

Brunetti, Brett'in gözlerindeki şoku ve inanmamışlığı gördü ama birkaç dakika sonra anlamıştı. Yüz ifadesi sertleşmiş, dudaklarını sıkıyordu, ağzı iyice gerilmişti.

Şanslarına, Flavia odaya girmek için bu anı seçmişti. Peşi sıra odaya bir sabun veya şampuanın ya da kadınların günün yanlış saatinde güzel kokmalarını sağlayan türden bir şeyden gelen çiçek kokusu yayılmıştı. Neden akşam değil de sabah yaparlardı bunu?

Kahverengi yünden, sade bir elbise giymişti. Parlak kavuniçi uzun bir eşarbı beline birkaç kere sardıktan sonra yandan düğüm atmıştı; ucu dizlerine kadar iniyordu ve yürüdükçe onunla beraber yanında salınıyordu. Makyaj yapmamıştı. Brunetti onu böyle makyajsız görünce neden makyaj yapıyor ki diye düşündü.

"*Buon giorno,*" dedi gülümseyerek ve elini uzattı.

Brunetti tokalaşmak üzere ayağa kalktı. Flavia, Brett'e baktıktan sonra, "Gidip kahve yapayım. Sizler de içersiniz değil mi?" diye sordu. Ardından gülümseyerek, "Şampanya için biraz erken," dedi.

Brunetti onayladı ama Brett başını istemem anlamında iki yana salladı. Flavia döndü ve mutfağa doğru gözden kayboldu. Onun bu bir anlık odaya girişi son konuştukları konuyu bir an için olsun unutturmuştu. Ama buna geri dönmekten başka çare yoktu.

"Neden onu öldürdüler?" diye sordu Brett.

"Bilmiyorum. Belki diğer insanlarla yaptığı bir tartışma sonucudur veya ne yapacakları konuşundaki ya da sana ne yapacakları konusundaki fikir ayrılıkları yüzünden."

"Sence ölüm sebebi tüm bunlar olabilir mi?"

"Bence üzerinde durabileceğimiz en mantıklı varsayımlar bunlar," diye sakin bir şekilde cevapladı Brunetti, Brett'in bunu duymak istemeyeceğini bile bile. Bunu bu şekilde görmekle Brett, açıkça kendisinin tehlikede olduğunu da kabul etmiş oluyordu; Matsuko ve Semenzato, her ikisi de ölmüştü, Brett ise bunların dışında bu hırsızlığı bilen tek kişiydi. Semenzato'yu her kim öldürdüyse, Brett'in Çin'den gelirken sadece şüphelerle değil, aynı zamanda yanında delillerle geldiğinden haberi yoktu ve dolayısıyla Semenzato'nun ölümünün bu davanın sonu olacağına inanıyordu. Bu sahtekârlık gelecekte bir gün ortaya çıksa bile Çin komünist hükümeti bunun sorumlularını, ölüm saçan, gözü dönmüş Batılı kapitalistlerde değil, muhtemelen kendisine yakın çevrelerde arayacaktı.

"Parçalar daha Çin'deyken, sergi için onları seçen kişi kimdi?"

"Pekin Müzesi'nden bir adamla anlaşmıştık, Xu Lin. Müzenin önemli arkeologlarından ve sanat tarihi konusunda da oldukça bilgili birisidir."

"Çin dışındaki sergilere eşlik etti mi?"

Brett başını salladı. "Hayır, politik geçmişi bunu engelliyordu."

"Neden?"

"Büyükbabası bir toprak efendisiydi ve dolayısıyla o da pek hoş karşılanmayan birisiydi, en azından bir şüpheliydi." Brunetti'nin şaşkın gözlerle ona baktığını görünce, "Mantıksız geldiğini biliyorum," diyerek konuyu ona açıkladı: "Mantıksız ama böyle oluyor. Kültür Devrimi sırasında on yılını domuz sürüleri arasında ve lahana tarlalarına gübre atarak geçirmiş. Devrim biter bitmez üniversiteye dönmüş ve çok parlak bir öğrenci olduğu için Pekin'deki bu işi almayı başarmış. Ama onun ülkeyi terk etmesine izin vermiyorlar. Sergiyle beraber yurtdışına çıkabilen kişiler sadece, alışveriş yapmak üzere giden partililerdi."

"Ve sen."

"Evet ve ben." Bir süre sessizlikten sonra kısık bir sesle ekledi: "Ve Matsuko."

"Bu yüzden soygunun sorumluluğunu üstlenmesi gereken kişi sen misin?"

"Tabii, sorumluluk benim. Sadece gezinti için gelmiş olan par-

tilileri suçlayacak değiller ya, ya da en azından ellerinde bir Batılı varken bunu yapmazlar."

"Sence ne oldu?"

Başını iki yana sallayarak, "Mantıklı bir açıklama bulamıyorum ya da mantıklı olabilecek şeye inanamıyorum," dedi.

"Hangisine?" Brunetti'nin sorusu o sırada elinde bir tepsiyle içeri giren Flavia yüzünden kesildi. Onun yanından geçerek Brett'in yanına oturdu ve elindeki tepsiyi önlerinde duran sehpaya bıraktı. Üzerinde iki kahve fincanı vardı. Birisini Brunetti'ye uzattı, diğerini kendi aldı ve kanepeye yaslandı. "İçinde iki şeker var."

Bu araya girişi görmezden gelen Brett devam etti: "Burada birisi parti kadrosundan biriyle bağlantı kurmuş olmalı." Flavia soruyu kaçırmış olsa da Brett'in vermiş olduğu cevaba karşı tepkisini gizleme gereği görmedi. Dönüp ağzını bıçak açmaz bir halde Brett'e baktı, gözlerini Brunetti'ye çevirince onun bakışlarıyla karşılaştı. İkisi de hiçbir şey söylemezken Brett devam etti: "Tamam, tamam. Veya Matsuko. Belki de o kişi Matsuko'ydu."

Brett er ya da geç, o belkiyi de kaldırmak zorunda kalacaktı. Brunetti bundan emindi.

"Ya Semenzato?" diye sordu Brunetti.

"Muhtemelen. Her durumda da müzeden birisi işin içinde olmalı."

Brunetti konuşmasını kesti: "Bu insanlar, şu parti kadrosundan olanlar, içlerinde İtalyanca bilen var mıydı?"

"Evet, iki ya da üç tanesi biliyordu."

"İki ya da üç ha?" diye tekrarladı Brunetti. "Toplam kaç kişilerdi?"

"Altı" diye cevapladı Brett. "Onlara parti göz kulak oluyordu."

Flavia burnunu çekti.

"İtalyancaları ne kadar iyiydi? Hatırlıyor musun?" diye sordu Brunetti.

"Yeterince iyiydi," diye kısaca cevapladı Brett. Bir süre durdu ve ardından, "Hayır, böyle bir iş yapacak kadar iyi değildi. İtalyanlarla konuşacak kadar iyi İtalyancası olan bir ben vardım. Eğer böyle bir şey yapmışlarsa, İngilizce konuşmuş olmalılar," dedi. Matsuko'nun, eğitimini Berkeley'de tamamladığını hatırladı Brunetti.

Flavia öfkeyle çıkıştı: "Brett, böyle aptalca davranmayı ne zaman kesip olan biteni görmeye başlayacaksın? Sen ve şu Japon kız umurumda bile değil ama artık gözünü açmalısın. Bu senin hayatın ve sen bununla oyun oynuyorsun." Başladığı gibi yine birden sustu, kahvesinden bir yudum almak istedi; ama fincanı boşalmıştı, sert bir şekilde sehpanın üzerine geri koydu.

Uzun bir süre konuşan olmadı, ta ki Brunetti, "Seramikleri kopyalarıyla ne zaman değiştirmiş olabilirler?" diye soruncaya kadar.

"Sergi kapandıktan sonra," diye cevapladı Brett titreyen bir sesle.

Brunetti, Flavia'ya baktı. Sessiz bir şekilde, kucağında kenetlediği ellerine bakıyordu.

Brett derin bir şekilde iç çekti ve "Tamam, tamam," diye fısıldadı. Başını kanepenin arkasına yasladı ve çatının penceresine düşen yağmur damlalarını seyretmeye başladı. Sonunda, "Paketleme yapmak için buradaydı. İtalyan gümrük polisi eşyaları mühürlemeden önce her bir parçayı kontrol etmesi gerekiyordu. Bu kutuların konulduğu büyük sandıklar daha sonra mühürlendi," dedi.

"Bir parçanın kopya olup olmadığını anlayabilir miydi?" diye sordu Brunetti.

Brett'in cevabı uzun bir sürenin sonunda geldi: "Evet, Matsuko aradaki farkı anlayabilirdi." Bir an için Brunetti bir şey ekleyeceğini sandı; ama hayır, eklemedi. Brett yağmuru seyretmeye devam ediyordu.

"Her şeyi paketlemeleri ne kadar sürdü?"

Brett bir an için bunu düşündü ve cevapladı: "Dört veya beş gün."

"Peki ya sonra? Bu sandıklar nereye gönderildi?"

"Buradan Alitalia ile Roma'ya uçtular, ama oradaki grev yüzünden bir haftadan uzun bir süre orada kaldılar. Oradan New York'a gönderildiler, burada da Amerikan gümrükçüleri onlara el koydu. Sonunda bir Çin uçağına yüklenerek Pekin'e geri gönderildiler. Uçaklara her yükleniş ya da indirilişlerinde mühürler kontrol edildi ve yurtdışındaki havaalanlarındayken sürekli olarak güvenlik görevlileri tarafından korundular."

"Venedik'ten Pekin'e ulaşmaları ne kadar sürdü?"

"Bir aydan fazla."

"Onları tekrar görmen ne kadar zaman aldı?"

Brett cevap vermeden önce kanepedeki yerini değiştirdi, ama

hâlâ Brunetti'ye bakmıyordu. "Sana söyledim, bu kışa kadar görmemiştim."

"Onlar paketlenirken sen neredeydin?"

"Dedim ya, New York'taydım."

Flavia araya girdi: "Benimle birlikteydi. Met'te* galam vardı. Açılış gecesi, buradaki serginin kapanışından iki gün önceydi. Brett'ten benimle gelmesini istedim, o da kabul etti."

Brett nihayet yağmuru seyretmeyi bırakarak Flavia'ya döndü. "Ve sevkıyat işini de Matsuko'ya bıraktım." Yeniden başını kanepeye yasladı ve çatı pencerelerinden dışarıyı seyretmeye devam etti. "New York'a bir haftalığına gitmiştim. Sonra sevkıyatı beklemek üzere Pekin'e döndüm. Gelmeyince yeniden New York'a gittim ve Amerikan gümrükçüleriyle görüştüm. Ama sonra..." Biraz durduktan sonra devam etti: "New York'ta kaldım. Matsuko'yu arayıp ona gecikeceğimi bildirdim, o da Pekin'e gidip koleksiyon Çin'e geldiğinde kontrol etmeyi teklif etti."

"Sevkıyattaki parçaları kontrol etmek onun işi miydi?" diye sordu Brunetti.

Brett başıyla onayladı.

"Eğer sen Çin'de olsaydın, paketleri açma işini kendin mi yapardın?"

"Az önce söyledim ya," diye cevap verdi Brett ani bir çıkışla.

"Ve değiştirme işini fark ederdin."

"Tabii ki."

"Bu kıştan önce parçalardan herhangi birini gördün mü?"

"Hayır. Çin'e geldiklerinde bazı bürokratik işlemler yüzünden altı ay boyunca ortada değillerdi, o antrepoda kilitli durdular, ardından Pekin'de sergilendiler ve sonunda ödünç alındıkları müzelere geri gönderildiler."

"Ve sen onların değiştirildiğini o zaman anladın."

"Evet ve sonra Semenzato'ya mektup yazdım. Yaklaşık üç ay kadar önceydi." Brett ani bir hareketle elini kaldırıp kanepenin koluna vurdu, "Piç kuruları," dedi, sesi boğuk çıkıyordu. "Aşağılık piç kuruları."

Flavia elini Brett'in dizinin üzerine koydu. "Brett, senin yapa-

* Metropolitan Operası (ç.n.)

bileceğin hiçbir şey yok."

Brett ona doğru dönerek, "Mahvolan senin kariyerin değil Flavia. İnsanlar gelir ve ne yaptığınla ilgilenmeksizin sen sahnede ne söylüyorsan onu dinlerler ama bu adamlar benim hayatımın son on yılını mahvettiler," dedi. Sesinde hiçbir değişiklik yoktu, bir süre durdu, ardından ekledi, sesi biraz daha yumuşak çıkıyordu: "Ve Matsuko'nun bütün hayatını."

Flavia buna itiraz etmeye çalışırken Brett devam etti: "Bitti. Çinliler bir kere böyle bir şeyi öğrendiler mi, asla geri dönmeme izin vermezler. Bu parçalardan ben sorumluydum. Matsuko, evrakları, Pekin'e dönerken beraberinde götürmüştü ve Sian'a döndüğümde ben de onları imzaladım. Tüm parçaların orada olduğunu, aynen bu ülkeden çıktıkları gibi olduklarını onayladım. Orada olmam gerekiyordu, orada olup onları kontrol etmeliydim; ama yerime onun yapmasına izin verdim. Çünkü ben seninle New York'taydım, seni dinlemek için. Ve bu kariyerime mal oldu."

Brunetti, Flavia'ya baktığında, Brett'in artan öfkesiyle yüzünün kızardığını gördü. Flavia Brett'i dinlerken, Brunetti de bir yandan onun zarif omuzlarına ve kollarına bakıyor, boynunun ve çenesinin kıvrımlarını inceliyordu. Belki de Flavia bu kariyere değer diye düşündü.

"Çinliler doğruyu öğrenmek zorunda değiller," dedi Brunetti.

"Ne?" diye sordu her ikisi birden.

"Arkadaşına örnekleri nereden aldığını söylemiş miydin?"

"Hayır, söylemedim. Neden?"

"O zaman bu konu hakkında bilgisi olan kişiler sadece bizleriz. Tabii, eğer sen Çin'de bir başkasına söylemediysen."

Brett başını salladı. "Hayır, kimseye söylemedim. Sadece Semenzato biliyordu."

Flavia konuşmayı kesip araya girdi: "Onun da parçayı sattığı kişi dışında birine söyleyebileceği konusunda endişelenmemize gerek yok sanırım."

"Ama ben söylemek zorundayım," diye ısrar etti Brett.

Brunetti ve Flavia o an birbirlerine bakarak ne yapılması gerektiği konusunda uzlaşmaya vardılar. İçlerinden gelen büyük isteğe rağmen, ikisi de "Ah, siz Amerikalılar," dememek için direndi.

Flavia olayı ona açıklamaya karar verdi: "Eğer Çinliler bunu

öğrenmezlerse, senin kariyerine de hiçbir şey olmaz."

Brett, Flavia'nın söylediklerini hiç duymamış gibiydi. "O parçaları sergileyemezler, onlar sahte."

"Brett, onlar ne kadar zamandır Pekin'de sergideler?"

"Bir yıldan fazla oldu."

"Ve kimse de onların orijinal olmadıklarını fark etmedi, değil mi?"

"Evet," diye onayladı Brett.

Bu aşamada devreye Brunetti girdi: "Görünüşe bakılırsa kimsenin fark edeceği de yok. Bunun yanı sıra değiştirme işlemi herhangi bir zamanda da yapılmış olabilir, değil mi?"

"Ama bunun böyle olmadığını biz biliyoruz," diye ısrar etti Brett.

"Evet, aynen böyle, *cara,* dedi Flavia. Yeniden anlatmaya karar vererek açıkladı: "Vazoları çalanların dışında bu konuyu bilen tek kişi bizleriz."

"Bu bir şeyi değiştirmez," dedi Brett, yeniden öfkelenmeye başlamıştı: "Ayrıca eninde sonunda bir gün birisi onların sahte olduğunu anlayacaktır."

"Bu daha sonra gerçekleşeceği için kimse seninle bu olay arasında bir bağlantı kurmayacaktır," dedi Flavia büyük bir gülümsemeyle. Konuyu iyice kavraması için bir süre sustuktan sonra ekledi: "Tabii sen eğer on yıllık çalışmanı fırlatıp bir kenara atmazsan."

Diğer ikisi onun söylenenleri düşünmesini beklerken Brett uzunca bir süre hiçbir şey söylemeden oturdu. Brunetti onun yüzünü inceliyordu, yüzünde duyguları ve düşünceleri arasındaki oyunu hissedebiliyordu. Tam Brett bir şeyler söylüyordu ki, Brunetti birden konuşmaya başladı: "Tabii eğer biz Semenzato'nun katilini bulacak olursak, orijinal vazoları da geri alabiliriz." Bu söylediğinin doğru olup olmadığı hakkında hiçbir fikri yoktu ama Brett'in yüzüne baktığında onun sessiz kalmayı reddedeceğini anlamıştı.

"Onlar buraya ait değil. Çin'e geri dönmeleri gerekir ve bunu yapmak da imkânsız."

"Hiç de değil," diye araya girdi Flavia ve yüksek sesle kahkaha attı. Brunetti'nin dinlemeye daha istekli olduğunu görünce ona dönerek açıkladı: "Pekin'de ders vereceğim master sınıfı."

Brett çok hızlı bir şekilde atıldı: "Ama bununla ilgilenmediğini söylemiştin."

"O geçen aydı. Eğer ben istediğim zaman fikrimi değiştiremeyeceksem, prima donna olmanın ne anlamı var? Teklifi kabul edecek olursam bana kraliyet ailesindenmişim gibi davranacaklarını sen söylemiştin. Pekin havaalanında, kültür bakanı beni karşılarken bavullarımı aramaları çok zor. Ben bir divayım, yani onlar benim on bir adet bavulla seyahat etmemi beklerler. İnsanları hayal kırıklığına uğratmaktan nefret ederim."

"Peki ya çantalarını açarlarsa?" diye sordu Brett ama sesinde bir korku yoktu.

Flavia hemen cevap verdi: "Eğer hafızam beni yanıltmıyorsa, bizim bakanlardan biri Afrika'daki havaalanlarından birinde uyuşturucu haplarla yakalanmıştı ve hiçbir şey olmamıştı. Ve Çin'de bir diva kesinlikle bir bakandan daha önemlidir. Ayrıca biz senin şöhretin için endişe ediyoruz, benimki için değil."

"Ciddi ol Flavia," dedi Brett.

"Ben ciddiyim. Benim bagajlarımı arama şansları hiç yok, en azından ben oraya giriş yaparken. Bana senin eşyalarını hiçbir zaman aramadıklarını söylemiştin ve sen yıllardır Çin'e giriş çıkış yapıyorsun."

"Her zaman böyle bir olasılık vardır, Flavia," dedi Brett; ama Brunetti, onun bu söylediğine kendisinin de inanmadığını anlamıştı.

"Şu anki duruma bakacak olursak uçağımın düşme olasılığı bundan daha fazla; ama bu, uçağa binmemem için bir neden olamaz. Öte yandan, gitmek ilginç de olabilir. *Turandot* hakkında belki bana bir fikir verir." Brunetti konuşmasını bitirdiğini sanmıştı, ama Flavia ekledi: "Ama neden vaktimizi bunu konuşarak harcıyoruz ki?" Sanki kayıp vazolardan o sorumluymuş gibi Brunetti'ye baktı.

Parçaları Çin'e geri götürmek konusunda Flavia'nın ciddi olup olmadığına dair hiçbir fikri olmadığını fark etmek Brunetti'yi şaşırttı. Brett'e dönerek, "Her halükârda şimdilik bir şey söyleyemezsin. Semenzato'yu kim öldürdüyse senin bize söylediklerinden habersiz, hatta cinayet sebebini bulabileceğimizi bile bilmiyor. Ve bunun böyle kalmasını istiyorum," dedi.

"Ama sen buraya gelip gidiyorsun ve hastanedeyken de gelmiştin," dedi Brett.

"Brett, onların Venedikli olmadığını söyleyen sendin. Ben herhangi biri olabilirim; bir arkadaş, bir akraba. Ayrıca takip de edilmiyorum." Bu doğruydu. Sadece bir Venedikli şehrin bu dar sokaklarında bir başkasını takip edebilirdi; sadece bir Venedikli, birden karşısına çıkan durakları, gizli dönüşleri ve çıkmaz sokakları bilebilirdi. Ve kimse bunu, fark edilmeden yapamazdı.

"Peki ne yapmam gerekiyor?"

"Hiçbir şey," diye cevap verdi Brunetti.

"Bunun anlamı nedir?"

"Sadece hiçbir şey yapma demektir. Aslında bir süreliğine şehirden gitmen akıllıca olacaktır."

"Bu suratla bir yere gitmek isteyeceğimi sanmıyorum," dedi Brett ama bunu şakayla karışık söylemişti; bu iyiye işaretti.

Flavia Brunetti'ye dönerek, "Benimle beraber Milano'ya gelmesi için uğraşıyorum," dedi.

Oyunun parçası olarak Brunetti sordu: "Ne zaman gidiyorsunuz?"

"Pazartesi. Onlara daha önceden bildirmiştim. Perşembe gecesi sahneye çıkacağım. Salı öğleden sonra piyano provasını ayarladılar."

Brunetti Brett'e dönerek, "Sen de gidecek misin?" diye sordu. Cevap gelmeyince ekledi: "Bence bu iyi bir fikir."

"Bunu düşüneceğim." Bu tam Brett'e göre bir cevaptı ve Brunetti konuyu burada bırakması gerektiğine karar verdi.

"Eğer gidecek olursan, lütfen bana bildir."

"Gitmesinde bir tehlike var mı sizce?" diye sordu Flavia.

Brett, Brunetti'den önce davranarak, "Polisle konuştuğumu düşünmeleri bence tehlikeyi azaltır. Yani bunu yapmamam için beni engellemeye kalkmalarına gerek kalmaz," dedi. Brunetti'ye dönerek sordu: "Doğru, değil mi?"

Brunetti'nin yalan söyleme alışkanlığı yoktu, kadınlara bile. "Evet, ne yazık ki doğru. Çinliler sahtekârlığı anlamadıkları sürece Semenzato'yu öldüren kişiler senin hiçbir şey söylemediğini düşünecekler ve sana yaptıkları uyarının da işe yaradığını sanacaklar." Ya da onu sonsuza dek susturmak isteyebileceklerini fark etti Brunetti ama bu konuda hiçbir şey söylememeye karar verdi.

"Harika," dedi Brett: "Çinlilere söyleyip kellemi kurtarabilirim, ama kariyerim harcanmış olur. Ya da sessiz kalarak kariyerimi kurtarabilirim ama bu sefer de kellem için endişelenmek zorunda kalırım."

Flavia elini Brett'in dizine koydu. "Bu olaylar olduğundan beri ilk defa böyle kendin gibi konuşuyorsun," dedi.

Brett gülümseyerek, "Bir insanı ölüm korkusu kadar uyanık tutan hiçbir şey yoktur, değil mi?" dedi.

Flavia tekrar arkasına yaslandı, Brunetti'ye dönerek, "Sizce Çinliler bu işe karışmış olabilir mi?" dedi.

Brunetti de en az diğer İtalyanlar kadar bunun bir komplo olabileceği teorisine inanmaya eğilimliydi ki en masum rastlantılarda bile bu türden komplolar olduğunu görmüştü. "Arkadaşının ölümünün kaza olduğuna inanmıyorum," dedi Brunetti, Brett'e bakarak. "Bunun anlamı onların, Çin'de de bir adamı olduğudur."

"Onlar, her kimseler," dedi Flavia "kimseler"i özellikle vurgulayarak.

"Kim olduklarını bilmemem onların var olmadığı anlamına gelmez," dedi Brunetti, Flavia'ya dönerek.

"Kesinlikle," dedi Flavia ve ardından gülümsedi.

Brunetti, Brett'e dönerek, "Bu nedenle bir süreliğine şehir dışına çıkman iyi olur diyorum," dedi.

Brett belli belirsiz başını salladı, aynı fikirde olmadığı açıktı. "Eğer gidecek olursam, sana bildiririm." Söylediği pek güven telkin etmiyordu. Yeniden arkasına yaslanarak, başını kanepeye dayadı. Üzerlerinde, yağmur sesinin cama vuruşları duyuluyordu.

Brunetti o sırada, kapıya doğru bakarak çenesiyle kendisine kapıyı işaret eden Flavia'yı fark etti, ona gitme vaktinin geldiğini hatırlatıyordu.

Artık konuşacak pek bir şeyin kalmadığını fark eden Brunetti ayağa kalktı. Bunu gören Brett altına topladığı ayaklarını indirip, ayağa kalkmaya çalıştı.

"Hayır, rahatsız olma," dedi Flavia girişe doğru yönelerek: "Ben onu uğurlarım."

Brunetti öne doğru eğilip Brett'in elini sıktı. İkisi de hiçbir şey söylemedi.

Kapıda Flavia Brunetti'nin elini içten bir sıcaklıkla sıktı. "Te-

şekkürler." Tüm söylediği buydu. Brunetti çıkıp merdivenlere yürüyünceye kadar kapıyı tuttu. Daha sonra ardından kapanan kapının sesi bir an için yağmurun sesini bastırdı.

18 Brunetti her ne kadar Brett'i, takip edilmediğine inandırsa da, onun apartmanından çıktığında, Calle della Testa'ya dönmeden durdu ve içeri girerken görmüş olabileceği biri var mı diye, her iki tarafa doğru şöyle bir bakındı. Aşina gelen kimse yoktu ortalıkta. Sağa döndü; ama birden birkaç yıl önce Brett'in evini ararken, kendisine söylenen bir şeyi hatırladı.

Sola döndü ve geniş bir cadde olan Calle Giacinto Gallina'da ilerlemeye başladı. İşte gazete tezgâhı oradaydı; tıpkı ilk geldiğinde hatırladığı gibi. Bu bölgenin ana caddesi sayılan sokağa bakan köşede, ortaokulun önünde duruyordu. Tam düşündüğü gibi Signora Maria da, en son bıraktığı yerdeydi. Gazete bayiinin içinde bir taburenin üzerine oturmuş, vücudunun üst kısmına sarındığı el örgüsü atkısını en az üç kere boynuna dolamıştı. Yüzü ya soğuktan ya sabahın bu saatinde içtiği grappadan* ya da her ikisi yüzünden kızarmıştı ve daha da beyazlamış olan kısa saçları, yüzüyle kontrast oluşturuyordu.

"*Buon giorno,* Signora Maria," dedi Brunetti gazete ve dergilerin arkasına kurulmuş kadına.

"*Buon giorno,* Commissario," diye cevapladı Brunetti'yi, eski bir müşterisini selamlarcasına.

"Signora, kim olduğumu çıkardıysanız, neden burada olduğumu da anlamışsınızdır, herhalde."

"*L'americana mı?*" diye sordu, ama bu aslında bir soru değildi.

Brunetti arkasında bir hareket hissetti; birden bir el öne doğru uzandı ve Maria'nın önünde istiflenmiş olan gazetelerden bir tanesini aldı ve on bin liret uzattı. "Annene söyle, tesisatçı bu öğleden sonra saat dörtte gelecek," dedi Maria, paranın üzerini verirken.

"*Grazie,* Maria," dedi genç kadın ve gitti.

* Üzümden yapılan bir tür içki (ç.n.)

"Size nasıl yardım edebilirim?" diye sordu Maria.

"Bu yoldan geçen herkesi görüyorsunuz, Signora." Maria başıyla doğruladı. "Eğer bu çevreden olmayan birilerini buralarda görecek olursanız, Questura'yı arar mısınız?"

"Tabii, Commissario. O, hastaneden eve geldiğinden beri gözümü açık tutuyorum; ama kimseyi görmedim."

Bir kere daha Brunetti'nin önünden bir el uzandı, –bunun bir erkeğin eli olduğu belliydi– parayı bırakıp *La Nuova*'dan bir tane çekti. El bir an için gözden kayboldu. Ardından bin liret ve biraz bozukluk uzatırken, Maria "*Grazie*," diyerek parayı aldı.

"Maria, Piero'yu gördün mü?" diye sordu adam.

"Kız kardeşinin evine gitti. Seni orada beklediğini söyledi."

"*Grazie*," dedi adam ve gözden kayboldu.

Brunetti kesinlikle doğru kişiye gelmişti. "Eğer ararsan, beni iste," dedi ve cüzdanını çıkararak ona kartını uzattı.

"Tamam, Dottor Brunetti" dedi kadın. "Numaranızı aldım, eğer bir şey görecek olursam, sizi ararım." Dostane bir tavırla elini kaldırıp selam verdi, bu sırada Brunetti, yün eldiveninin parmak uçlarının kesilmiş olduğunu gördü; bozukluklarla uğraşabilmek için parmaklarının açıkta olması gerekiyordu.

"Size bir şey ikram edebilir miyim, Signora?" diye sordu Brunetti, karşıdaki barı işaret ederek.

"Sıcak bir kahve bu soğukta iyi olur," diye cevapladı: "*Un caffe corretto*." Brunetti evet anlamında başını salladı. Eğer bütün bir sabahını bu soğukta böyle hareketsiz bir şekilde geçirseydi, o da kahvesine bir parça grappa isterdi. Yeniden kadına teşekkür ederek *caffe corretto*'yu alacağı bara gitti ve kahvenin Signora Maria'ya götürüp götürülemeyeceğini sordu. Barmenin cevabı bunun komşular arasında her zaman yapılan bir şey olduğunu gösteriyordu. Brunetti bu son hükümetin bir istihbarat bakanı var mı yok mu hatırlayamıyordu; ama eğer yoksa, Signora Maria bu iş için biçilmiş kaftandı.

Questura'ya vardığında, aceleyle ofisine gitti ve sürpriz bir şekilde ne tropik ne de kutupsal bir iklimle karşılaştı. Bir an için ısıtma sisteminin sonunda tamir edilebildiğini sandı; ama camın altında duran radyatörden gelen kaçak buharın sesiyle, bu fantezisi sona erdi. Masasındaki kâğıt yığınlarını görünce ne olduğunu anladı,

Signorina Elettra bunları kısa bir süre önce bırakmış olmalıydı ve bu arada camı açıp odayı havalandırmış, çıkmadan önce de pencereleri kapatmıştı.

Yağmurluğunu kapının arkasına astı ve masasına doğru ilerledi. Yerine oturdu, kâğıtları aldı ve okumaya başladı. İlki Semenzato'nun son dört yıllık banka hesap dökümlerinin bir kopyasıydı. Brunetti'nin bir müze müdürüne ne kadar para ödendiği konusunda hiçbir fikri yoktu; bunu soruşturmak için not aldı. Ama bir adamın banka hesaplarını incelediğinde onun zengin olup olmadığını anlardı. Düzensiz olarak hesaba büyük paralar yatırılmıştı, ayrıca yaklaşık elli milyon, hatta daha fazlasının çekildiği de olmuştu ve yine bu işlemler rutin olmayan aralıklarla yapılmıştı. Öldüğünde Semenzato'nun hesabında iki yüz milyon lire bulunuyordu; bu, bir tasarruf hesabı için inanılmaz büyük bir miktardı. İkinci sayfada bulunan banka bildiriminde ise hükümet senetlerine bunun iki katı tutarında bir para yatırılmış olduğunu gördü. Karısı zengin biri miydi? Yoksa Semenzato borsada şanslı biri miydi? Peki, başka ne olabilirdi?

Bir sonraki sayfada ofisinden edilmiş telefonların listesinin detaylı dökümleri yer alıyordu. Brunetti yine göze çarpan, belirgin bir şey bulamadı.

Bu sayfanın altında Semenzato'nun son iki yıl içinde kredi kartıyla yaptığı alışverişlerin makbuz kopyaları duruyordu ve Brunetti ödemesi yapılan uçak biletleriyle ilgili geniş bir fikir edindi. Hızlıca elindekilere göz atınca, yapılan seyahatlerin sıklığına ve uzaklıklarına inanamamıştı. Müze müdürü, görünüşe bakılırsa hafta sonlarını, yazlık evine gider gibi Bangkok'a giderek geçirmişti. Zaman zaman Taipei'ye gidip üç gün kalmış ve Venedik'e dönerken de bir geceliğine Londra'da kalmıştı. Bu iki kredi kartının hesap ekstreleri, tüm yolculuk programını gözler önüne seriyor ve Semenzato'nun bu seyahatler sırasında para harcamaktan hiç kaçınmadığını kanıtlıyordu.

Bu kâğıtların da altında, bir tomar dolusu faks kâğıdı vardı. İlk sayfanın üzerine Signorina Elettra kendi fikrini belirtmişti. "İlginç adam, Signor La Capra." Salvatore'nin babasıydı bu kişi, görünür hiçbir geliri yoktu; görünüşe bakılırsa belli bir işi ya da mesleği de. Ayrıca son üç yıllık vergi ödemelerinde mesleğini "danışman" ola-

rak belirtmişti; buna onun Palermolu olduğu da eklenince, ortaya çıkan sonuç Brunetti'nin kafasında tehlike çanlarını çaldırmaya yetti. Banka hesap ekstresi adamın faiz hesaplarına büyük miktarda para transferi yapıldığını gösteriyordu, hatta oldukça şüpheli gözüken döviz aktarımları da vardı; Kolombiya pesosu, Ekvador eskudosu, Pakistan rupisi. Brunetti, La Capra'nın iki yıl önce satın aldığı palazzo'nun faturasının kopyasını buldu, elden ödemiş olmalıydı; çünkü o tarihlerde hesaplarından yüklüce miktarda para çektiğine dair bir kayıt yoktu.

Signorina Elettra banka kayıtlarına ait kopyaların yanı sıra Semenzato'nun kredi kartı makbuzlarının neredeyse tamamına yakınını toplamayı da başarmıştı. Bu bilgilerin legal kanallar aracılığıyla ne kadar zamanda toplanabileceğinin farkında olan Brunetti'nin, Signorina'nın bunları resmi olmayan bir şekilde, yani illegal olarak edindiği gerçeğini kabul etmekten başka seçeneği yoktu. İncelemeye devam etti: Semenzato'nun, New York'ta olduğu sürece Sotheby's Müzayede Salonu'na ve Metropolitan Operası'na, Londra'dayken Christie's and Covent Garden Müzayede Salonu'na ve muhtemelen de Taipei'deki hafta sonu tatilinden dönerken uğradığı Sydney Operası'na ait makbuzları. Görünüşe bakılırsa, hafta sonu için gittiği Bangkok'ta, tabii ki, Oriental'da kalmıştı. Brunetti bunu görünce, Semenzato'nun seyahat ve kredi kartı alışveriş makbuzlarının olduğu listeyi buluncaya kadar kâğıtları karıştırdı. Sonra da bunları yan yana koydu: La Capra ve Semenzato, Oriental'da aynı hafta sonunda iki gece geçirmişlerdi. Brunetti tüm kâğıtları yan yana koyarak, masasının üzerinde iki dikey kolon oluşturdu. Her iki adam pek çok kere aynı yeri ziyaret etmişlerse de hiçbir zaman bir daha aynı yere aynı zamanda gitmemişlerdi.

En son sayfalarda ise üstte Murino'nun adı vardı; Signorina Elettra diğerleri için topladığı bilgilerin aynısını onun için de toplamıştı. Her ne kadar onu gören biri zengin olabileceğine ihtimal vermese de, banka dökümleri varlıklı bir adam olduğunu gösteriyordu. Kredi kartını sadece İtalya'dayken kullanmış, dolayısıyla tüm harcamaları liret üzerinden yapmıştı. Sonraki üç makbuz kopyası SAIET seyahat acentesinin kestiği biletlere aitti. Brunetti koyu bir şekilde kalemle çizilmiş yıldızlara baktı, bunlar Signorina Elettra tarafından konmuş olmalıydı.

Bu yıldızlar, biletlerin uluslararası uçuşlara ait olduğuna dikkat çekebilmek için konulmuştu. Bu uçuşlara ait kredi kartı makbuzlarının ardına, bir teknoloji mucizesi olarak, uçuşların pelür kâğıttan kopyaları iliştirilmişti. Murino da, La Capra ve Semenzato'nun Oriental'a giriş yaptığı gün Bangkok'a uçmuş ve yine onların çıkış yaptığı gün de Venedik'e dönmüştü. Diğer iki biletteki Jakarta ve Taipei'ye ait olan tarihler ise Semenzato'nun otel makbuzlarıyla aynı tarihe denk geliyordu.

Acaba avcılar da kardaki ayak izlerini gördüklerinde veya birden beliren kanat seslerini duyduklarında aynı heyecanı mı yaşıyorlardı? Murino ve onun sessiz ortağı. Çalıntı sanat eserlerini Batı'daki zengin koleksiyonculara ulaştırdığı seyahatleriyle Murino, Sotheby's'de yaptığı alımlar, Doğu'ya ve Ortadoğu'ya yaptığı seyahatleriyle La Capra ve bu sanat eserlerinden birisi hayatına mal olan Semenzato. Bu üç erkeğin yolları sürekli kesişiyordu. Brunetti, bunun nedeninin olağanüstü güzellikte ve olağanüstü pahalı şeylere duydukları ortak ilgi olabileceğini düşündü.

Aşağıya inip Signorina Elettra'ya şahsen teşekkür etmeye karar verdi. Ofisinin kapısı açıktı, masasında oturmuş, bilgisayarda yazı yazıyordu; başı yanda duran ekrana doğru dönüktü. Bugünkü çiçeklerin kırmızı olduğunu fark etti. En az iki düzine kadardılar; aşkı ve arzuyu açığa vuran çiçeklerdi.

Signorina, Brunetti'nin varlığını fark edince ona bakarak gülümsedi ve yazmayı bıraktı. "*Buon giorno,* Commissario," dedi: "Size nasıl yardım edebilirim?"

"Teşekkür etmek için uğramıştım, *bravissima* Elettra," dedi Brunetti. "Masamın üzerine bıraktığınız evraklar için."

İlk adıyla çağrılmış olmasına gülümseyerek karşılık verdi; bunun onun için bir hak değil, bir takdir olduğunun farkındaydı. "Ah, rica ederim. İlginç tesadüfler var değil mi?" diye sordu. Böyle bir şeyi ortaya çıkarmış olmanın verdiği keyfi gizlemeye kalkmamıştı.

"Evet. Peki ya telefon kayıtları? Onları çıkarabildiniz mi?"

"Şu anda birbirlerini ne sıklıkla aradıkları kontrol ediliyor. Signor La Capra'nın Palermo'daki telefon kayıtlarının yanı sıra, burada bulunan faks ve telefon hatlarının da kayıtları var. Semenzato'nun evinden veya ofisinden yapılmış olabilecek her aramayı kontrol etmelerini istedim ama sanırım, biraz vakit alacaktır; muh-

temelen yarın sabahtan önce hazır olmazlar. Bu söylediklerim Murino'nun telefon kayıtları için de geçerli."

"Tüm bunları TELECOM bürosunda çalışan arkadaşınız Giorgio'ya mı borçluyuz?" diye sordu Brunetti.

"Hayır, o şu anda bir eğitim programına katılmak üzere Roma'ya gitti. Ben de arayıp Vice-Questore Patta'nın bu bilgileri hemen istediğini söyledim."

"Peki, bunları niçin istediğinizi sordular mı?"

"Elbetteki sordular, efendim. Ama siz yetkisi olmayan kişilere bu tip bilgilerin verilmesini istemezdiniz değil mi?"

"Hayır, kesinlikle istemem. Peki onlara ne söylediniz?"

"Bunun gizli bir mesele olduğunu söyledim. Hükümet sırrı. Bu işleri daha da hızlandırır."

"Ya vice-questore bunu duyarsa? Ya da sizin onun adını kullandığınızdan ona söz ederlerse?"

Gülümsemesi yüzüne iyice yayıldı: "Oo, onlara bu konuya ilişkin her şeyi reddedeceğini ve böyle bir şeyden kendisine bahsedilmesinden hoşlanmayacağını söyledim. Ayrıca galiba, onlar bu türden özel telefonları kontrol etmeye ve böyle insanların telefon kayıtlarını saklamaya oldukça alışkınlar," dedi Elettra.

"Evet, bence de öyle," diye onayladı Brunetti. Aslında kendisinde de, telefonları dinlenen bu büyük gruba dahil olduğuna dair bir paranoya vardı; ama bundan Signorina Elettra'ya bahsetmedi. Bunun yerine, "Kayıtlara bugün ulaşabilme şansımız var mı?" diye sordu.

"Onları arayacağım. Muhtemelen öğleden sonra olur."

"Geldikleri zaman onları bana ulaştırabilir misiniz, Signorina?"

"Tabii," diye cevap verdi Elettra ve yeniden bilgisayarına döndü.

Brunetti kapıya yönelmişti, ancak bu son birkaç dakika içinde aralarında oluşan samimiyetten istifade ederek döndü ve "Signorina, her zaman merak etmişimdir, neden gelip bizimle çalışmaya karar verdiniz? Banca d'Italia'daki işini kimse bırakmak istemez," dedi.

Signorina yazmayı bıraktı ama parmakları halen harflerin üzerinde duruyordu, "Sadece değişiklik olsun istedim," dedi neşeli bir şekilde ve yeniden yazısına döndü.

Odadan çıkarken, balığı kaçırdım diye düşündü Brunetti ve oda-

sına döndü. Yokluğu sırasında odanın sıcaklığı tropik iklim sıcaklığına ulaşmıştı, bu yüzden birkaç dakika için pencereleri açıp, içeriye yağmurun girmesini engellemek için aralık tuttu, sonra kapatıp yerine oturdu.

La Capra, Semenzato ve Murino; güneyden gelen esrarengiz bir adam, bir müze müdürü ve bir antika satıcısı. Pahalı zevkleri ve onun için harcayacak parası olan bir güneyli ve ilginç ilişkileri olup o ilişkileri sonuna kadar kullanabilecek iki adam. Sıradışı bir üçlü. Signor La Capra bu adamlardan neler almış olabilir? Bu aldığı şeyler palazzo'sunda duruyor olabilir mi? Restorasyon tamamlandı mı? Eğer tamamlandıysa içeride ne gibi değişiklikler yapıldı? Bunu bulmak kolaydı; yapılması gereken tek şey belediyeye gidip planları istemekti. Tabii ki, planlarda görünen ile yapılmakta olan iş aynı olmayabilirdi, işin doğrusunu öğrenmek için son evrakları hangi belediye müfettişinin imzaladığını bulmak gerekiyordu; müfettiş, Brunetti'ye restorasyonda planlara ne kadar bağlı kalındığına dair fikir verebilirdi.

Geriye kalan tek soru yeni restore edilmiş palazzo'nun içinde nelerin olduğuydu; ama bu, başka türden bir cevap gerektiriyordu. Venedik'teki hiçbir hâkim, otel makbuzlarına bakıp da arama izni vermezdi.

Brunetti önce resmi yolları denemeye karar verdi. Şehrin öbür ucundaki, tüm planların, projelerin ve mal sahibi değişikliklerinin kayıtlarının bulunduğu *catasto*'yu aradı. Daha Brunetti ne istediğini söyleyemeden, aradığı yerin yanlış yer olduğundan emin olan memurlar arasında dolanıp durduğu için doğru bölümü bulması epey vaktini aldı. Birkaç kere Venedik lehçesiyle konuşmayı denedi; çünkü hattın diğer ucunda bulunan kişi için karşısındakinin sadece polis değil de aynı zamanda bir Venedikli olduğunu bilmesi işleri daha da kolaylaştırabilirdi. Konuştuğu ilk üç kişi Brunetti'nin normal İtalyancasıyla sorduğu her soruyu cevapladı çünkü Venedikli olmadıkları aşikârdı; dördüncüsüyse Brunetti adama acıyıp İtalyancaya dönünceye kadar anlaşılmaz bir Sardunya lehçesiyle iletişim kurmaya çalıştı. Tüm bunlara rağmen yine de istediği bilgiyi elde edemedi ama en sonunda doğru bölüme bağlanmayı başarabildi.

Telefona cevap veren kadının katıksız Venedik lehçesiyle ko-

nuştuğunu duyunca Brunetti'nin içi sevinçle doldu, daha da ötesi kadın sert bir Castello aksanıyla konuşuyordu. Dante'nin, Toscana lehçesi için "Dilde hoş bir tat bırakır," deyişini boş verin siz, asıl insana zevk veren, bu dilin ta kendisiydi.

Tüm bu memur kargaşası içerisinde, Brunetti planların kopyalarına ulaşma ümidini yitirmişti; bunun yerine restorasyonu yapan firmanın adını sordu. Bu adı daha önce duymuştu: Scattalon; şehirdeki en iyi ve en pahalı firmalardan biriydi. Aslında bu firma, Brunetti'nin kayınpederinin, palazzosu'nun zamana ve gelgitlere karşı neredeyse sonsuza dek bakımını yapması için kontrat yaptığı firmaydı.

Scattalon'un en büyük oğlu Arturo ofisindeydi ama bir müşterisiyle ilgili olarak polisle görüşmek istemiyordu. "Üzgünüm Commissario, ama bu özel bir bilgidir," dedi.

"Benim bilmek istediğim tek şey bu çalışmanın aşağı yukarı ne kadara mal olduğu, mesela belki on milyon civarında bir şey tutmuştur," diye açıkladı Brunetti; böyle bir bilginin imtiyazlı ya da özel olması onu şaşırtmıştı.

"Üzgünüm ama bu kesinlikle imkânsız." Hattın diğer ucundan gelen ses birden kesildi ve Brunetti telefondaki kişinin ahizeyi kapatarak odada bulunan başka biriyle konuştuğunu düşündü. Bir süre sonra adam, "Böyle bir bilgiyi size verebilmemiz için bize mahkemeden resmi izin belgesi göstermeniz gerekir," dedi.

"Peki bunun için kayınpederimi arayıp, ondan babanızı aramasını istesem yardımı olur mu acaba?" diye sordu Brunetti.

"Kayınpederiniz kim?"

"Kont Orazio Falier," dedi Brunetti; hayatında ilk defa olarak bu kelimeleri tadına vara vara söylüyordu.

Hattın diğer ucunda yeniden mırıldanmalar oldu ama Brunetti derinden gürleyen erkek seslerini duyabiliyordu. Telefon sert bir yüzeye bırakıldı, geriden sesler duyuluyordu. Ardından telefonu başka biri aldı. "*Buon giorno,* Dottor Brunetti. Oğlumun kusuruna bakmayın. İş hayatında henüz çok yeni. Üniversiteden yeni mezun oldu, dolayısıyla halen ticaret hayatına alışamadı."

"Elbette, Signor Scattalon. Sizi anlıyorum."

"İhtiyacınız olan bilgi neydi acaba, Dottor Brunetti?" diye sordu Scattalon.

"Signor La Capra'nın restorasyon için ne kadar harcadığına dair kabaca bir tahmin istiyordum."

"Tabii ki, Dottore, tabii ki. İzin verirseniz dosyasına bir bakayım." Telefon yeniden bırakıldı ama Scattalon kısa bir süre sonra geri döndü. Tam olarak ne kadar tuttuğunu bilmiyordu, ancak yaklaşık bir tahminde bulunarak, geçen yıl içerisinde şirketinin La Capra'dan en az yedi yüz milyon liret para aldığını söyledi; bu paraya işçilik ve malzemeler de dahildi. Brunetti bu fiyatın "*in bianco*" olduğunu düşündü, muhtemelen hükümete, harcanan ve kazanılan miktarı bildirilen resmi fiyattı bu. Scattalon'u, bunu sorabilecek kadar iyi tanımıyordu ama işin belki de asıl kısmı bu ödemenin haricinde, "*in nero*" yapılan ödemeydi; yani yasal olmayan bir şekilde ve daha düşük bir fiyata. Scattalon için en iyisinin gerçek gelirini açıklamaktan kaçınmak olduğu açıktı; böylece vergi ödemek zorunda da kalmazdı. Brunetti'nin, bir yedi yüz milyon liret daha harcandığından şüphesi yoktu, Scattalon'a değilse bile öteki çalışanların ve harcamaların yine "*in nero*" şeklinde yapılan ödemesinde.

Palazzo'da yapılanlara gelince, Scattalon yardımseverlikten daha öte bir davranış gösterdi. Yeni çatı ve tavanlar, çelik kirişlerle binanın desteklenmesi (ve bunun için yapılmış yüksek miktarda bir ödeme), tüm duvarlardaki sıvaların orijinal tuğlalara kadar kazınıp yerine yeniden alçı çekilmesi, yeni su ve elektrik tesisatının döşenmesi, merkezi ısıtma sistemi, merkezi havalandırma sistemi, üç yeni merdiven, ana salonun parke döşenmesi, tüm evin pencerelerine ısıcam takılması. Brunetti bir uzman olmasa da tüm bu işlerin Scattalon'un bahsettiği miktardan çok daha fazlasına mal olacağını hesaplayabilirdi. Neyse bu, Scattalon ile vergi memurları arasındaki bir meseleydi.

"Sanırım koleksiyonunu koyacağı bir oda hazırlatmış," diye ortaya uydurma bir iddia attı Brunetti. "Böyle bir yerle ilgili çalışma yaptınız mı? Resimler veya..." burada duraksadı ve umut ederek, "seramikler için?" dedi.

Scattalon açılabilecek herhangi bir davada La Capra'ya olan sorumluluklarını tartmak için bir süre durakladıktan sonra, "Üçüncü katta bir çeşit galeri niteliği taşıyan bir oda vardı. Tüm pencerelerine kurşun geçirmez camlar ve çelikten parmaklıklar taktık," dedi,

ardından devam etti: "Palazzo'nun arka tarafında, pencereleri kuzeye bakıyor, yani doğrudan ışık almayan bir yer ama camlar yeterli derecede ışık alacak kadar geniş."

"Bir galeri ha?"

"Aslında o bundan hiç bahsetmemişti, ama görünüşe bakılırsa bunun için olduğu açık. Kapısı çelikle desteklendi, ayrıca duvara pek çok küçük niş yaptırdı. Heykelleri sergilemek için bu nişler çok uygun, tabii heykellerin küçük olması şartıyla veya seramikler için de kullanılabilir."

"Peki ya alarm sistemi? Siz alarm taktınız mı?"

"Hayır, biz takmadık, bu işi yapmıyoruz. Eğer yaptırdıysa bunun için farklı bir firmayla çalışmış olması gerekir."

"Yaptırıp yaptırmadığını biliyor musunuz?"

"Hiçbir fikrim yok."

"Size nasıl bir adam gibi göründü, Signor Scattalon?"

"İş yapmak için harika biriydi. Çok sağduyulu biri. Ve çok yaratıcı. İnanılmaz zevkliydi."

Brunetti tüm bunların aslında "müsrif" anlamına geldiğini biliyordu, özellikle de faturalarla ilgili tartışmalara girmeyen veya onları yakından incelemeyen bir müsrif.

"Şu anda Signor La Capra'nın orada oturup oturmadığını biliyor musunuz?"

"Evet, oturuyor. Hatta işin son aşamalarında da gözden kaçırılan bazı detaylar için bizi birkaç kez çağırdı." "Ah!" dedi Brunetti içinden, şu edilgen çatı ne kadar faydalı bir şeydi; "gözden kaçırılan detaylar"; sanki detayları gözden kaçıranlar Scattalon'un işçileri değildi. Bu dil, harika bir şeydi.

"Peki, bu galeri dediğiniz yerde gözden kaçırılan herhangi bir detay oldu mu acaba?"

Scattalon hiç beklemeden cevap verdi: "Ben böyle demedim, Dottor Brunetti. Böyle bir iş için kullanılabilir, dedim. Ve hayır, orada gözden kaçırılan bir detay olmadı."

"Adamlarınız palazzo'daki son çalışmalar için oraya gittiklerinde bu odaya girmeleri için herhangi bir sebepleri olmuş olabilir mi?"

"Eğer o odada yapılan bir çalışma yoksa, oraya girmeleri için de bir sebepleri olamaz, yani girmeyeceklerinden eminim."

"Tabii, tabii Signor Scattalon. Eminim öyledir." Konuşmanın gidişatından anlaşıldığı kadarıyla Scattalon'un tek bir sorudan başkasına tahammülü kalmamıştı artık. "Odanın kapı dışında başka bir girişi yok, değil mi?"

"Aa, bir de havalandırma kanalı var."

"Demir parmaklıklı mı?"

"Hayır," dedi Signor Scattalon, konuşmanın bittiğini işaret eden bir tonda.

Brunetti, "Yardımlarınız için teşekkürler, Signor Scattalon. Bundan kayınpederime bahsedeceğimden emin olabilirsiniz," dedi ve telefonu kapattı.

19

Acaba, diye düşündü Brunetti, Signor La Capra da, son zamanlarda insanı huzursuz edecek kadar sık rastlanan, sıkı bir koruma çemberi altındaki şu bildik adamlardan mıydı? Zengindi ama bu zenginliğin belli bir kaynağı yoktu, en azından görünen bir kaynağı yoktu. Görünüşe bakılırsa, Sicilya'dan ve Calabria'dan, kuzeye gelmişlerdi, kendi topraklarından göç etmişlerdi. Ülkenin en zengin yerlerinden Lombardia ve Veneto'da yaşayan insanlar yıllarca, çok kollu bir ahtapot halini almış olan mafyadan, *la piovra*'dan* özgür hissetmişlerdi kendilerini. Tüm bunlar *Roba dal Sud*'du.** Güneyden gelenlerdi; adam öldüren, korunmak için haraç vermeyi reddeden insanların barlarını, restoranlarını bombalayan, şehrin göbeğinde çatışmalar yapan kişilerdi. Ve Brunetti de, güneyde tüm bu şiddet ve kan meseleleri devam ederken hükümetin bunları da tıpkı *meridione*'nin*** diğer tuhaf ama sevimli geleneklerinin bir parçası gibi gördüğünü ve bunlar karşısında omuz silktiğini kabul ediyordu. Ama son birkaç yılda, tıpkı durdurulamayan tarımsal bir hastalık gibi, şiddet olayları da kuzeye doğru kaymıştı: Floransa, Bologna ve şimdi de İtalya'nın sanayi merkezi olan yerler, ken-

* Büyük ahtapot (ç.n.)
** Güneyli işi (ç.n.)
*** Güneyli (ç.n.)

dilerini bu hastalığın pençesine düşmüş buldular ve boşuna bu hastalığı kontrol altına alma yolları aradılar.

Bu, şiddet yanlısı, sırf ailelerine mesaj olsun diye on iki yaşındaki çocukları vurdurmak için kiralık katil tutanlar, şimdi çantalı, yumuşak ses tonuyla konuşan, operanın ve sanatın hamisi, üniversitede okumuş çocukları ve şarap mahzenleri olan birer insan haline gelmişlerdi. Artık ortalıkta *omerta** ve sadakat hakkında caka satan haydutlar olarak değil, bir patron, bir gurme ve bir beyefendi olarak anılmak istiyorlardı.

Bir an için Brunetti bunları düşünmeyi bıraktı ve Signor La Capra'nın sonuçta, pekâlâ dışarıdan nasıl görünüyorsa öyle biri de olabileceğini kabul etmesi gerektiğini fark etti: Büyük Kanal üzerindeki bir palazzo'yu satın almış ve onu restore etmiş zengin bir adam. Ama kendi kendine bunu söylerken bile, Salvatore La Capra'nın, Semenzato'nun ofisinde bulunan parmak izlerini ve La Capra'yla Semenzato'nun aynı tarihlerde ziyaret ettikleri şehirleri düşünüyordu. Rastlantı mıydı? Saçma!

Scattalon, La Capra'nın palazzo'da yaşadığını söylemişti; belki de şehrin resmi makamlarından birinin temsilcisinin, yeni taşınan bu kişiye hoş geldin demesinin ve böylesine yoğun suç işlenen bir dönemde güvenliğin ne kadar önemli olduğuna dair birkaç laf etmesinin zamanı gelmişti.

Palazzo ve Brunetti'nin apartmanı Büyük Kanal'ın aynı tarafında olduğu için öğle yemeğini evde yedi; Signor La Capra'nın kendisine bir kahve ikram edecek kadar kibar olduğunu düşünerek, yemekten sonra kahve içmedi.

Palazzo, Calle Dilera'nın sonundaydı; Büyük Kanal'da yer alan küçük bir çıkmaz sokaktı bu. Eve doğru yaklaştıkça Brunetti yeniliklerin izlerini görmeye başlamıştı. Tuğlaların üzerlerine çekilmiş olan dış yüzey *intonico*su** duvar yazıları için hâlâ bakir ve boştu. Binanın sadece alt kesiminde aşınmanın ilk belirtileri görülüyordu; son *acqua alta,* yaklaşık Brunetti'nin dizine varan yükseklikte, ilk izlerini bırakmıştı. Sıvanın mat portakal rengi daha şimdiden yer yer dökülmüş ve dar *calle*'ye dağılmıştı. Zeminde bulunan dört

* Mafya üyeleri arasında uyulması gereken ve aslı dayanışmaya dayanan sessizlik kanunu. (ç.n.)

** Sıva, badana, bir yüzeye çekilen en üst kat boya. (ç.n.)

pencerenin önüne, her ihtimale karşı, çimento içine yerleştirilmiş demir parmaklıklar takılmıştı. Brunetti, parmaklıkların arkasındaki yeni ahşap panjurları gördü, sımsıkı kapatılmışlardı. Dar *calle*'nin öteki tarafına doğru yürüdü ve başını yukarı kaldırarak üst katları incelemeye başladı. Üst katlardaki pencerelerde de aynı koyu yeşil renkteki ahşap panjurlardan vardı; bunlar açıktı, camlar ısıcamdı. Kiremitleri yeni çatıdan aşağıya akacak olan yağmur sularını toplaması için bakırdan su olukları yapılmıştı. Yağmur sularını aşağıya taşıyan borular da bakırdandı. İkinci katta ise bu borular kalaya dönüşüyor ve yere kadar böyle devam ediyordu.

Kapı zilinin yanında duran isim levhası başlı başına bir zevk göstergesiydi; üzerine sade, italik harflerle '*La Capra*' yazılmıştı. Brunetti kapıyı çaldı ve diafonun yanında durdu.

"*Si, chiè*?" diye sordu bir erkek sesi.

"*Polizia*" diye cevapladı Brunetti; ayrıntılarla uğraşmamaya karar vermişti.

"*Si. Arrivo*" diye cevap geldi ve ardından Brunetti mekanik bir ses duydu. Bekledi.

Birkaç dakika sonra, lacivert takım elbise giymiş genç bir erkek kapıyı açtı. İyi tıraşlı, siyah gözlüydü; bir manken olacak kadar yakışıklıydı ama muhtemelen fotoğraflarda biraz tıknaz çıkardı. "*Si?*" diye sordu. Gülümsemiyordu; tavrı, kapısına gelen polise, niye geldin diye soran sıradan bir vatandaştan daha dostça değildi.

"*Buon giorno,*" dedi Brunetti. "Ben Commissario Brunetti, Signor La Capra'yla görüşmek istiyorum."

"Ne konuda?"

"Şehirdeki suçlarla ilgili."

Genç adam bulunduğu yerden kıpırdamadı, kapının biraz dışında duruyordu ve kapıyı açıp Brunetti'yi içeri almak için herhangi bir girişimde bulunmamıştı. Brunetti'nin daha fazla açıklama yapmasını bekliyordu; bir süre sonra, bu açıklamanın gelmeyeceği kesinleşince, "Ben Venedik'te suç işlenmediğini sanıyordum," dedi. Uzun cümle kurduğunda Sicilyalı aksanı ve sesinin tonundaki saldırganlık fark edilir hale gelmişti.

"Signor La Capra evde mi?" diye sordu Brunetti, bu anlamsız konuşmadan ve içine işlemeye başlayan soğuktan bunalarak.

"Evet," dedi genç adam ve geri adım atarak Brunetti'yi içeri al-

dı. İçeri girdiğinde karşılaştığı ilk şey ortasında yuvarlak bir kuyu olan kocaman avlu oldu. Solunda, binanın ilk katına ulaşan merdivenleri destekleyen mermer sütunlar vardı. En üstte, merdivenler bu sütunlardan kurtulup binanın dış cephesine oturtulmuş olarak devam ediyor, ikinci kata çıkıyor, ardından üç ve dördüncü kata ulaşıyordu. Merdivenlerin mermer korkulukları üzerine eşit aralıklarla oyulmuş olan aslan başları tüm merdiven boyunca uzanıyordu. Merdivenlerin altında duran malzemeler yapılan son işlerin izlerini taşımaktaydı; içinde birkaç torba çimento paketi, bir rulo sağlam plastik kaplama bulunan bir el arabası ve sağına soluna farklı renkler akmış büyük teneke kutular.

İlk katın merdivenlerini çıktıktan sonra genç adam bir kapıyı açarak içeri girdi, ardından Brunetti palazzo'ya girebilsin diye yol verdi. Brunetti içeri girdiğinde, üst katlardan aşağıya doğru yayılan bir müzik sesi duydu. Genç adamın peşi sıra merdivenleri çıkarken ses de gittikçe artıyordu, sonunda müziğin içerisinde tek bir soprano sesin olduğunu fark edebildi. Görünüşe bakılırsa yaylı sazlar bu sese eşlik ediyordu ama ses onların arasından oldukça boğuk duyuluyordu. Müzik evin başka bir bölümünden geliyordu. Genç adam bir kapıyı daha açtı, işte tam o anda ses, enstrümanların arasından bir anda yükseldi ve yaklaşık beş kalp atışı boyunca havada asılı kaldı, ardından yeniden azalarak enstrümanların arasına karıştı.

Mermer bir koridoru geçtikten sonra yine içerideki merdivenlerden birini çıkmaya başladılar; onlar yürüdükçe müzik daha da çok artıyor, ses daha net ve berrak bir hal alıyordu. Genç adam sanki bunu duymuyormuş gibiydi. Oysa ki içine doğru ilerledikleri yerde hayat tamamıyla bu sesle doluydu. İkinci merdivenleri çıkarken genç adam başka bir kapıyı daha açtı; geri çekilerek Brunetti'ye yol verdi ve sonra da önündeki uzun koridoru işaret etti. Zaten sadece işaret edebilirdi, Brunetti'nin onu duymasına artık imkân yoktu.

Brunetti önde, koridor boyunca ilerlediler. Ardından genç adam ona yetişti ve sağ tarafta duran bir kapıyı açtı; yine Brunetti'ye içeri girmesi için işaret etti ve arkasından kapıyı kapadı; Brunetti'yi orada kulakları sağır eden müzikle baş başa bırakmıştı.

Öteki duyularını yitirmiş yalnızca görebiliyordu. Etrafına baktığında üzeri kumaşla örtülü dört geniş paravan gördü; boyları bir

adam uzunluğundaydı, hepsinin bir yüzü ortaya doğru dönük duruyordu. Ortada ise üzerine minderler atılmış açık kahverengi deriden koltuğa uzanmış bir adam vardı. Tüm dikkatini elinde tuttuğu küçük, kare şeklindeki kitapçığa vermişti, Brunetti'nin içeri girdiğini fark ettiğine dair en ufak bir belirti yoktu. Brunetti kapının hemen yanında durarak onu seyredip müziği dinledi.

Sopranonun sesi inanılmaz berraktı, kalpten gelen bir içtenlik ve sıcaklıkla söylüyordu; ses en iyi şarkıcıların sadece büyük bir yetenekle söyleyebileceği türden, sanki hiç çaba harcanmıyormuşçasına yükseliyordu. Kadının sesi bir nota üzerinde durdu, sonra çıkışa geçti, yükseldi, yükseldi, burada Brunetti'nin klavsen olduğunu o an anladığı bir enstrümanla flört ediyordu. Ardından klavsen ile yaylılar birlikte çalarlarken kadın bir an için sustu. Sonra, sanki hiç susmamış gibi, ses yeniden şarkı söylemeye başladı, yükseldi, yaylılara karıştı, daha yükseldi, daha yükseldi. Brunetti şarkıdaki birkaç kelimeyi çıkarabiliyordu, "*disprezzo*", "*perchè*", "*perpietade*", "*fugge il mio bene*" Kelimelerin hemen hemen tamamı aşk, özlem ve kaybetme üzerineydi. Brunetti, o zaman bu bir opera diye düşündü ama hangi opera olduğuna dair hiçbir fikri yoktu.

Uzanmakta olan adam altmışına yakındı, üzerinde iyi beslenmenin ve kolay bir hayat sürmenin izleri görülebiliyordu. Yüzünde göze ilk çarpan şey burnuydu; geniş ve etliydi –Brunetti aynı burnu tecavüz sanıklarından birinin fotoğrafında da görmüştü; adamın oğlunun fotoğrafında– burnunun üzerinde yarım camlı okuma gözlüğü duruyordu. Gözleri kocaman ve pırıl pırıldı, neredeyse zeytin karasıydı. Yüzü tıraşlıydı ama sakalı o kadar gürdü ki, daha bu erken öğle saatlerinde bile yanaklarındaki koyu gölge seçiliyordu.

Müziğin sesi hafifleyerek yok oldu. Geride sadece yayılan sessizlik kalmıştı ki bu sessizlik Brunetti'nin, sesin ne kadar mükemmel olduğunu fark etmesini sağladı. Bu mükemmellik sesin yüksekliğini gizliyordu.

Adam zorlukla minderin üzerine sırtüstü uzandı ve kitapçığı hemen arkasına, yere bıraktı. Gözlüklerini çıkarıp gözlerini kapadı ve başını arkaya bıraktı; vücudu tamamen gevşemişti. Her ne kadar Brunetti'nin varlığından habersizmiş gibi görünse de, Brunetti'nin, onun bu odada olduğunu bildiğinden hiç şüphesi yoktu; hatta, bu

estetik tavırları sergilemek için özellikle uğraştığı hissine kapılmıştı.

Kayınvalidesinin, sevmediği halde sırf güzel söyleniyor dendiği için bir aryayı alkışlaması gibi, kibarca parmaklarının ucuyla birkaç kere alkışladı.

Pek az faninin girmeye cesaret edebileceği krallığından geri çağrılmış gibi, yattığı minderin üzerinden gözlerini açtı, başını sahte bir hayretle salladı ve bu kayıtsız tepkinin kimden geldiğini görmek için döndü.

"Sesi beğenmediniz mi?" diye sordu La Capra, gerçekten şaşırmış bir halde.

"Oo, sesi gerçekten çok beğendim," diye cevapladı Brunetti ve ardından ekledi: "Ama sanki gereksiz yere çabalanıyormuş gibi geldi bana."

Eğer La Capra iyelik zamirinin eksikliğini fark etseydi, cevaplamamayı tercih ederdi. *Libretto*'yu eline aldı ve havada sallayarak, "Söyleyen bizim zamanımızın en iyi sopranosu, en büyük şarkıcısıdır," dedi, bunu vurgulamak için küçük librettoyu elinde sallayarak.

"Signora Petrelli mi?" diye sordu Brunetti.

Adam sanki hoş olmayan bir şeyi ısırmış gibi ağzını büzdü. "Handel söyleyecek? La Petrelli?" diye sordu çok şaşkın bir halde. "O sadece Verdi ve Puccini söyleyebilir." Bu isimler sanki bir rahibenin "seks" ve "tutku" deyişi gibi çıkmıştı ağzından.

Brunetti Flavia'nın Mozart da söylediğini belirtecekti; ama bunun yerine, "Signor La Capra siz misiniz?" diye sordu.

Adam adını duyunca birdenbire estetik beyanlarından sıyrılıp ev sahipliği görevine geri çağrılmış, ayağa kalkmıştı. Gözlüğünü ve librettoyu minderin üzerine bıraktıktan sonra Brunetti'ye yaklaşarak elini uzattı. "Evet. Ya ben kiminle tanışma şerefine erişiyorum acaba?" diye sordu.

Brunetti kendisine uzanan eli sıkarak, oldukça resmi bir gülümsemeyle, "Commissario Guido Brunetti," dedi.

"Commissario mu?" Başka birisi duysa La Capra'nın böyle bir sözcüğü daha önce hiç işitmediğini düşünürdü.

Brunetti başıyla onayladı. "Polis."

Adamın yüzünde bir anlık şaşkınlık belirdi; Brunetti bu sefer

bunun gerçek olabileceğini düşündü, yani bir seyirci için yapılmış bir şey değildi. La Capra çabucak toparlanıp çok kibar bir şekilde sordu: "Peki bir sakıncası yoksa sizi buraya getirenin ne olduğunu sorabilir miyim, Commissario?"

Brunetti La Capra'nın, polisin Semenzato'nun ölümüyle onun arasında bir ilişki kurduğundan şüphe etmesini istemiyordu. Bu yüzden Semenzato'nun öldürüldüğü yerde oğlunun parmak izlerinin bulunduğundan bahsetmemeye karar verdi. Ayrıca onun hakkında daha fazla fikir edininceye kadar polisin onunla Brett arasında kurulabilecek olası bir bağlantıdan şüphelendiğini de söylemeyecekti. "Hırsızlar, Signor La Capra," dedi Brunetti ve tekrarladı: "Hırsızlar."

Signor La Capra bir anda kibarca tüm dikkatini vererek, "Evet, Commissario?" dedi.

Brunetti en dostane gülümsemesini takınarak, "Siz buraya yeni taşınmış olduğunuzdan sizinle Venedik hakkında konuşmak üzere geldim Signor La Capra, Venedik ve Venedik'te yaşamanın bazı risklerinden bahsetmek istiyorum" dedi.

"Çok naziksiniz, Dottore," dedi La Capra, Brunetti'nin gülümsemesine karşılık vererek; "Ama sanırım burada böyle iki heykel gibi duramayız. Size bir kahve ikram edebilir miyim? Öğle yemeği yediniz, değil mi?"

"Evet, yedim. Ama bir kahveye hayır demem."

"Ah, öyleyse benimle gelin. Aşağıya çalışma odama geçelim. Size orada kahve ikram edebilirim," dedikten sonra La Capra, Brunetti'ye odadan çıkması için yol verdi ve beraberce odadan çıktılar, ardından merdivenlerden inmeye başladılar. La Capra, ikinci katta bir kapı açtı ve yine kibarca Brunetti'ye kendinden önce girmesi için yol verdi. Odada, iki duvar boyunca kitaplar sıralanmıştı. Üçüncü duvar tamamen tozlanmış tablolarla kaplıydı; temizlenmeye ihtiyacı vardı ama bu yüzden daha pahalı görünüyorlardı. Tavana kadar uzanan üç pencere, teknelerin gidip geldiği Büyük Kanal'a bakıyordu. La Capra, Brunetti'ye saten kaplı divanı işaret etti ve kendisi de uzun meşe masaya doğru yürüdü. Telefonu eline alarak bir düğmeye bastı ve çalışma odasına kahve getirmelerini istedi.

Yeniden odanın öteki ucuna geçti ve önce dikkatlice pantolonu-

nun dizlerini yukarı çekerek Brunetti'nin karşısına oturdu. "Dediğim gibi, benimle konuşmaya gelmeniz son derece nazikçe bir davranış, Dottor Brunetti. Dottor Patta'yı görünce ona teşekkür edeceğimden emin olabilirsiniz."

"Vice-questore dostunuz mu?" diye sordu Brunetti.

La Capra bu şerefe erişemedim dercesine bir elini havaya kaldırarak, "Hayır, henüz kendisiyle müşerref olamadık. Ama her ikimiz de Lions üyesiyiz ve doğal olarak karşılaşıyoruz," dedi. Bir süre durduktan sonra ekledi: "Bu düşünceli davranışınızdan dolayı kendilerine mutlaka teşekkür edeceğim."

Brunetti minnettarlıkla başını salladı, Patta'nın da bu ziyareti gerçekten ne kadar düşünceli bir davranış olarak karşılayacağını biliyordu.

"Ama Dottor Brunetti, beni uyarmak istediğiniz şey nedir, bunu söyler misiniz lütfen?"

"Size uyarıda bulunabileceğim belli bir şey yok Signor La Capra. Bunun yanı sıra bu şehrin görüntüsünün aldatıcı olduğunu söylemek isterim."

"Evet?"

"Görünüşte huzur dolu bir şehirmiş gibi geliyor," diye başladı Brunetti, ardından sorduğu bir soruyla kendi konuşmasını böldü: "Buranın yerli halkının nüfusunun sadece yetmiş bin olduğunu biliyor muydunuz?"

La Capra başıyla onayladı.

"İşte bu yüzden ilk bakışta, sokakları güven içinde, hareketsiz bir taşra kasabası gibi görünebilir." Brunetti burada aceleyle araya sıkıştırdı: "Ve insanlar, buradakiler, gün boyunca, gece veya gündüz güvendedirler." Durup biraz bekledikten sonra o an aklına gelmişçesine, "Ve evlerinde de genellikle güven içerisindedirler," dedi.

"Eğer konuşmanızı bölmemde bir sakınca yoksa, Commissario, bu, taşınmak için burayı seçmemin nedenlerinden birisidir; güvenin tadını çıkarmak. Görünüşe bakılırsa, sakinlik yalnızca bu şehirde kalmış."

"Nerelisiniz?" diye sordu Brunetti, hoş, her ne kadar La Capra aksanını saklamak için didinip dursa da, şüpheye yer bırakmayacak şekilde nereli olduğu belliydi.

"Palermo," diye cevapladı La Capra.

Brunetti duyduğu ismi iyice kafasına yerleştirmek için bir süre bekledi ve devam etti: "Yine de halen –ki benim sizinle konuşmak için gelmemin sebebi de budur– hırsızlık riski var. Bu şehirde varlıklı pek çok insan yaşıyor ve bunlardan bazıları, şehrin barışçıl görüntüsü nedeniyle, evlerinin güvenliği için yeterli dikkati göstermiyorlar." La Capra'ya şöyle bir baktı ve eliyle işaret ederek, "Burada pek çok harika şeyinizin olduğunu görebiliyorum," dedi. Signor La Capra önce gülümsedi ve hemen ardından mütevazı bir tavırla başını öne eğdi. "Umarım siz onlar için en iyi korumayı oluşturacak kadar ihtiyatlısınızdır," diye bitirdi Brunetti.

Arkasındaki kapı açıldı ve aynı genç adam üzerinde iki fincan kahve ve pençe biçimindeki üç ayağın üzerinde harika bir gümüş şekerlik bulunan tepsiyle içeri girdi. Brunetti'nin yanında durdu ve kahvesini alıp içine iki kaşık şeker atıncaya kadar sessizce bekledi. Aynı işlemi Signor La Capra'ya da uyguladıktan sonra tek bir kelime bile etmeden tepsiyle birlikte odadan çıktı.

Brunetti kahvesini karıştırırken kahvenin üstünün, sadece en iyi kalite elektrikli espresso makinelerinin yapabildiği türden, ince bir köpük tabakasıyla kaplı olduğunu fark etti; Signor La Capra'nın mutfağındaki alet, şu ocağın üzerine aceleyle konulan, tepesi dönmeli Moka espresso makinelerinden değildi.

"Bunu söylemek için buraya gelmiş olmanız son derece düşünceli bir davranış, Commissario. Ne yazık ki pek çoğumuzun, gittikçe suç oranı artan bir toplumda, Venedik'i bir barış vahası olarak gördüğü doğru." Bu noktada Signor La Capra başını salladı. "Ama sizi temin ederim ki, mallarımın güvende olduğundan emin olabilmek için gerekli olan her türlü tedbiri aldım."

"Bunu öğrendiğime sevindim, Signor La Capra," dedi Brunetti ve tabağıyla birlikte fincanını divanın hemen yanında duran, üstü mermer sehpaya bıraktı. "Buradaki harika eşyalarınız için ihtiyatlı olmak isteyeceğinizden eminim. Herhalde bunlardan bazılarını edinebilmek için ciddi uğraşlar vermişsinizdir."

Signor La Capra'nın bu seferki gülümseyişi daha alçak bir perdedendi. Kahvesini bitirdi ve fincanını Brunetti'nin fincanının yanına bırakmak için öne doğru eğildi. Hiçbir şey söylemedi.

"Ne türden önlemler aldınız diye sormam acaba sizi rahatsız

eder mi, Signor La Capra?"

"Rahatsız etmek mi?" diye sordu La Capra, gözlerini şaşkın bir ifadeyle açarak. "Ama böyle bir şeyi nasıl düşünürsünüz? Bu şehirdeki insanlara bunu sorabilecek olanlar herhalde sadece sizlersiniz-dir." Bir süre durduktan sonra açıkladı: "Bir hırsız alarmı taktırdım. Ama daha önemlisi yirmi dört saat aralıksız çalışan elemanlarım var. Onlardan birisi her zaman buradadır. Satın aldığım mekanik bir korumadansa, sadık elemanlarıma daha fazla güvenirim." Burada Signor La Capra'nın gülüşü yeniden bir sıcaklık kazanmıştı. "Belki bu beni eski kafalı biri gibi gösteriyor olabilir ama ben böyle değerlere inanırım: sadakat ve şeref."

"Kesinlikle," dedi Brunetti sakin bir şekilde ve ne demek istediğini anladığını belirtmek için gülümsedi. "İnsanların koleksiyonunuzda yer alan diğer parçaları görmesine izin veriyor musunuz? Eğer bunlar," dedi bir eliyle odadakileri göstererek, "bir göstergeyse, geri kalanı çok etkileyici olmalı," diye tamamladı konuşmasını.

"Ah Commissario, üzgünüm," dedi La Capra gülümseyerek ve başını iki yana salladı. "Maalesef, şu anda bu imkânsız."

"Öyle mi?" dedi Brunetti kibarca ama meraklı bir şekilde.

"Onları sergilemeyi düşündüğüm oda henüz benim istediğim şekilde tamamlanabilmiş değil. Işıklandırma, yerin döşemesi, hatta tavan panelleri bile; hiçbiri beni tatmin etmedi. Bu yüzden şu anda onları göstermekten çok utanıyorum, evet, gerçekten bundan utanıyorum ama oda tamamlandığında..." Durdu, doğru kelimeyi arıyordu: "Ve görülmeye hazır hale geldiğinde sizi davet edip koleksiyonumu göstermekten büyük bir memnuniyet duyarım."

"Çok naziksiniz, Signor. Öyleyse sizi yeniden görebileceğim."

La Capra başıyla onayladı ama gülümsemedi.

"Eminim çok meşgul birisinizdir," dedi Brunetti ve ayağa kalktı. Bir sanat âşığı olarak bu harika şeyleri görmek için istek duyan veya onları merak eden birine koleksiyonunu göstermek istememesi Brunetti'nin çok tuhafına gitmişti. Daha önce hiç böyle bir şeyle karşılaşmamıştı. Ayrıca La Capra'nın, aynı hafta içerisinde işlenen, şehrin ve kendisi gibi güzellik hayranı insanların huzurunu bozan iki suçtan, konuşmaları boyunca hiç bahsetmemiş olması çok ilginçti.

Brunetti'nin ayağa kalktığını görünce, La Capra da kalktı ve kapıya kadar ona eşlik etti. Birlikte merdivenleri indiler, bahçeyi ge-

çip dış kapıya kadar yürüdüler. La Capra kapıyı açtı ve Brunetti'ye yol verdi. Samimi bir şekilde el sıkıştıktan sonra, Signor La Capra, Brunetti Campo San Polo'ya doğru giden dar *calle*'de yürümeye başlayıncaya kadar sessizce kapıda bekledi.

20 Her ne kadar La Capra'yla yaptığı yarım saatlik görüşme sonrasında Patta'yla olası bir konuşma riski gözünü korkutsa da, Questura'ya dönmeye karar verdi. İki kişi telefon etmişti; kendisini Roma'dan aramasını isteyen Giulio Carrara ve öğleden sonra tekrar arayacağını söyleyen Flavia Petrelli.

Santralı arayarak Roma'yı bağlamasını istedi, kısa bir süre sonra *maggiore* ile konuşmaya başladı. Carrara kişisel konuşmalarla vakit harcamaya gerek duymaksızın doğrudan Semenzato'yla ilgili konuya girdi. "Guido, burada bir şey bulduk. Görünüşe bakılırsa Semenzato bu işe tahminimizden çok daha fazla bulaşmış."

"Ne buldunuz?"

"İki gün önce, Hong-Kong'dan Verona'daki bir toptancıya gitmekte olan kaymaktaşından yapılma kül tablalarının sevkıyatını Livorno'da durdurduk. Hep yaptıkları şey; kül tablalarını alıp etiket yapıştıracak ve 'İtalyan malı' olarak satacaklardı."

"Sevkıyatı neden durdurdunuz? Bu pek sizin gibilerin ilgileneceği türden bir konu değil."

"Güvenilir adamlarımızdan biri, nakliyata yakından bakmamızın faydalı olacağını söyledi."

"Etiketleri için mi?" diye sordu Brunetti, hâlâ anlamamıştı. "Bu maliyecilerin işi değil mi?"

"Ooo, her şey ödenmişti," dedi Carrara söyleneni hafife alır bir şekilde. "Böylece Verona'ya kadar sevkıyat güvenliydi. Ama seni aramamızın nedeni bu kül tablalarının kutusunun içinde bulduğumuz şey."

"Ne buldunuz?"

"Angkor Wat'ı biliyorsundur, değil mi?"

"Kamboçya'daki mi?"

"Eğer bunu soruyorsan, biliyorsun demektir. Dört sandıkta oradaki tapınaktan alınmış heykeller vardı."

"Emin misin?" Bunu der demez de soruyu başka türlü anlamış olmasın diye umut etti Brunetti.

"Emin olmak bizim işimiz," dedi Carrara ama bunu öylesine söylemişti. "Parçalardan üçü birkaç yıl önce Bangkok'ta tespit edilmişti ama polis onlara el koyamadan piyasadan yok oldular."

"Giulio, onların Angkor Wat'tan geldiğinden nasıl bu kadar emin olabiliyorsun, anlamıyorum."

"Fransızlar, Kamboçya henüz onların bir kolonisiyken, tapınakların çizimlerini çıkarmışlar, ayrıca sonradan tapınakların pek çok fotoğrafı çekilmiş. Bulduğumuz iki heykelden bu sayede emin olabildik."

"Fotoğraflar ne zaman çekilmiş?" diye sordu Brunetti.

"1985'te. Amerikalı bir arkeolog ekibi birkaç ayını orada geçirmiş, krokileri çıkarıp fotoğrafları çekmişler; ama çatışmalar oraya çok yakın olduğu için terk etmek zorunda kalmışlar. Ancak yaptıkları çalışmaların hepsinin birer kopyası var. Bu yüzden parçaların ikisinden kesinlikle eminiz ve görünüşe bakılırsa diğer iki parça da aynı yerden."

"Nereye gönderildikleri konusunda herhangi bir fikrin var mı?"

"Hayır. Elimizdeki en iyi ipucu Verona'daki toptancının adresi."

"Adamla daha görüşmediniz mi?"

"Livorno'daki depolarını izleyen iki adamım var. Verona'daki ve buradaki telefonlarını dinletiyoruz."

Her ne kadar Brunetti sadece dört adet heykel için bunların biraz abartılı olduğunu düşünse de, bu fikri kendine saklayarak, "Peki ya toptancı? Onun hakkında bir şey biliyor musun?" dedi.

"Hayır, bizim için yeni biri. Hakkında henüz bir şey bulamadık. Hatta maliyecilerde bile onunla ilgili bir dosya yok."

"Bu durumda sen ne düşünüyorsun?"

Carrara bir süre bunu düşündükten sonra cevap verdi: "Onun temiz olduğunu söyleyebilirim. Yani bunun anlamı, muhtemelen nakliye yerine ulaşmadan önce birisi heykelleri alacaktı."

"Nerede? Nasıl?" diye sordu Brunetti. Sonra ekledi: "Sandıkları açtığınızı bilen birisi var mı?"

"Sanmıyorum. Mali polis depodaki, Filipinler'den gelen bir parti mala el koymuştu, danteller vardı. Onlar bu işi yaparlarken, biz de kül tablalarına bir göz attık; ama sonra sandıkları kapatıp, her şeyi bulduğumuz gibi bıraktık."

"Peki ya danteller?"

"Ah, onlar, sıradan şeylerdi. Belgelerde yazanın iki katı fazla mal vardı, onlar da tüm nakliyeye el koydular, ne kadar ceza kesmeleri gerektiğiyle uğraşıyorlardı."

"Ya kül tablaları?"

"Halen depodalar."

"Ne yapmayı düşünüyorsun?"

"Bu işle ben uğraşmıyorum, Guido. Milano bürosu konuyu ele aldı. Olayla ilgilenen kişiyle konuştum, heykellerin bulunduğu sandıkları almaya geldikleri anda duruma müdahale edeceklerini söyledi."

"Sen ne dedin?"

"Bırakın malları alsınlar, sonra da onları takip edersiniz, dedim."

"Tabii eğer sandıkları alırlarsa," dedi Brunetti.

"Almasalar bile, deponun etrafında yirmi dört saat nöbet tutan bir ekibimiz var, böylece ne zaman harekete geçeceklerini anlayabileceğiz. Ayrıca heykelleri almak için gelen kişiler önemli kişiler değiller, muhtemelen pek bir bilgileri olmayacak, dolayısıyla onları basmanın ve tutuklamanın bir anlamı olmayacaktır."

Brunetti nihayet sordu: "Giulio, sence de bu, sadece dört heykel için biraz fazla abartılı değil mi? Ayrıca halen nasıl olup da Semenzato'nun bu işe karıştığından bahsetmiş değilsin."

"Bununla ilgili elimizde çok kesin bir bilgi yok ama bizi arayan adam –polisleri ima ederek– Venedik'tekiler bununla ilgilenmek isteyebilir dedi." Brunetti sormadan, Carrara devam etti: "İstemese söylemezdi ama daha pek çok parti malın olduğunu söyledi."

"Hepsi de Doğu'dan mı geliyormuş?" diye sordu Brunetti.

"Bir şey söylemedi."

"Burada bu tip işler için büyük bir piyasa mı var?"

"İtalya'da yok ama Almanya'da var ve bu eşyalar bir kere İtalya'ya ulaştıktan sonra onları elde etmek çok kolay. Söylentiye göre Almanlar, İtalyanların tersine, yasalara uyulması gerektiğine inanıyorlarmış. İtalyanlar ise öncelikle yasaları iyice anlayarak, işten

paçayı nasıl kurtaracaklarına bakarlarmış."

"Yaklaşık değerleri nedir?" diye sordu Brunetti, kendini tipik bir Venedikli gibi hissederek.

"İnanılmaz. Heykeller çok güzel olduğu için değil, Angkor Wat'tan geliyor diye fiyatlar bu kadar yüksek."

"Açıktan mı satılacaklar?" diye sordu Brunetti, bir yandan da Signor La Capra'nın palazzo'nun üçüncü katında yaptırdığı odayı düşünerek, acaba daha kaç tane daha Signor La Capra vardır ortalıkta diye geçirdi içinden.

Bu arada Carrara bu soruya nasıl cevap vereceğini düşünüyordu. "Muhtemelen hayır. Ama bu, onlar için bir piyasa olmadığı anlamına gelmez."

"Anlıyorum. Küçük bir olasılık da olsa sordu: "Giulio, La Capra adında birisinin dosyası gözüne çarptı mı, Carmello La Capra? Palermolu." Ardından La Capra ile Semenzato'nun tesadüfen aynı günlerde, aynı yerlere yaptıkları yurtdışı seyahatlerinden bahsetti.

Kısa bir bekleyişten sonra Carrara cevap verdi: "Bu isim hiç yabancı gelmiyor ama aklıma doğrudan gelen bir şey de yok. Bana birkaç saat ver, bilgisayarda onunla ilgili ne var ne yok bir bakayım."

"Bilgisayarda ne kadar bilgi var?"

"Çok," diye yanıtladı Carrara belirgin bir gururlanmayla. "İsimlere, şehirlere, sanat dallarına, sanatçılara, yeniden yapılan üretimlerin tekniklerine kadar her şekilde sınıflandırma yaptık. Çalıntı ya da sahte olduğuna göre de arama yapabiliyorsun. Sana elinde bulunan isim altındaki sahte veya takma isimlerin hepsini sıralıyor."

"Signor La Capra, takma isim kullanmak isteyecek tipte bir adam değil," diye açıklama getirdi Brunetti.

"Oo, öyle biri ha? Neyse her durumda 'Palermo dosyasından ona ulaşabiliriz," dedi ve ardından ekledi: "Oldukça kabarık bir dosya." Brunetti'nin, bu son söylediğinin değerlendirmesini yapabilmesi için bir süre bekledi ve ardından sordu: "İlgilendiği özel bir sanat dalı veya tekniği var mı?"

"Çin seramikleri," diye cevapladı Brunetti.

"Aha!" dedi Carrara uzatarak, yükselen bir tonda. "Adı nereden hatırladığımı şimdi çıkardım. Tam olarak ne olduğunu yine de ha-

tırlayamıyorum; ama eğer kafamda bu bağlantıyı kurabildiysem, bilgisayardan daha detaylısını çıkarabilirim. Seni sonra arayayım mı, Guido?"

"Memnun olurum, Giulio." Ardından gerçekten büyük bir merakla sordu: "Verona'ya senin gönderilme olasılığın var mı?"

"Hayır, sanmıyorum. Milano'daki adamlarımız elimizdeki en iyi adamlardır. Ancak olayın benim üzerinde çalıştığım bir olayla ilişkisi ortaya çıkarsa ben giderim."

"Pekâlâ. La Capra'yla ilgili bir şey bulursan beni ara. Bütün bir öğleden sonra burada olacağım. Ve teşekkürler, Giulio."

"Sana söyleyeceklerimi duyana kadar bana teşekkür etme," dedi Carrara ve Brunetti daha bir şey diyemeden telefonu kapattı.

Brunetti telefonu kapattıktan sonra, La Capra ve Semenzato'nun telefon kayıtlarının gelip gelmediğini sormak için Signorina Elettra'yı aradı. Signorina sadece TELECOM'un telefon kayıtlarının kopyalarına değil, ev ve İtalya'daki ofis arasında yapılan görüşmeler ile yurtdışındayken kaldıkları otellerden yaptıkları telefon görüşmelerinin numaralarına da ulaşmıştı. "Yukarıya getirmemi ister misiniz, efendim?"

"Evet, teşekkürler, Signorina."

Brunetti onu beklerken, Brett'in dosyasını açtı ve burada yazılı olan numarayı çevirdi. Telefon yedi kere çaldı, ama kimse cevap vermedi. Bu, Brett'in, Brunetti'nin öğüdüne uyarak şehri terk edip Milano'ya gittiği anlamına mı geliyordu? Belki de Flavia bunu bildirmek için aramıştı.

Signorina Elettra'nın içeriye girmesiyle düşüncelerinden sıyrıldı. Elettra kasvetli grilere bürünmüştü bugün; en azından desenli siyah çorapları görene dek –neydi onlar, çiçek desenleri mi?– öyle sandı ve kırmızı yüksek topuklu ayakkabıları; bunlar, Paola'nın asla giymeye cesaret edemeyeceği türdendi. Masaya yaklaştı ve Brunetti'nin önüne kahverengi bir dosya bıraktı. "Çakışan telefon görüşmelerini daire içine aldım," dedi.

"Teşekkürler, Signorina. Bunlardan bir kopya daha var mı sizde?"

Elcttra başıyla onayladı.

"Güzel. Eğer mümkünse Campo Santa Maria Formosa'daki, Francesco Murino'nun antikacı dükkânının telefon konuşmalarının

da bir listesini rica edeceğim, ayrıca Semenzato veya La Capra onunla herhangi bir telefon görüşmesi yapmış mı bir bakın veya Murino onlardan birini aramış mı?"

"New York'taki AT&T'yi arama cesaretinde bulundum", dedi Signorina Elettra, "bu kişilerden herhangi birinin uluslararası görüşme kartının olup olmadığını sormak için. La Capra'nın varmış. Konuştuğum adam bana, son iki yıl içerisinde yapmış olduğu telefon görüşmelerini faksla gönderebileceğini söyledi. Muhtemelen öğleden sonra elimde olur."

"Signorina, bu adamla kendiniz mi görüştünüz?" diye sordu Brunetti, şaşkınlık içinde "Yoksa İngilizce mi konuşmuştu? Banca d'Italia'da bir arkadaşı vardı ve İngilizce de konuşabiliyordu, öyle mi?"

"Elbette. Uluslararası bölümde çalışmasına rağmen adam İtalyanca bilmiyordu." Brunetti bu küçük kusur karşısında afallamalı mıydı? Eğer bu bir kusursa evet, çünkü Signorina Elettra gerçekten de afallamıştı.

"Peki, siz İngilizceyi nereden biliyorsunuz?"

"Banca d'Italia'dayken yaptığım iş buydu, Dottore. İngilizce ve Fransızca tercümeler yapıyordum."

Brunetti kendini tutamadı: "Ve bu işi bıraktınız?"

"Başka seçeneğim yoktu, efendim" dedi ve sonra Brunetti'nin anlamadığını görünce açıkladı: "Emrinde çalıştığım adam benden, Johannesburg'daki bir bankaya gönderilmek üzere bir mektubu çevirmemi istedi." Konuşmasını burada keserek kâğıtların arasından bir tanesini almak üzere öne eğildi. Ne yani, Brunetti'ye tüm söyleyeceği bu kadar mıydı?

Daha sonra, sanki aniden Brunetti'nin İtalyanca anlamadığını fark etmiş gibi oldukça yakından Brunetti'ye baktı. Son derece net bir telaffuzla, "Yaptırımlar," dedi.

"Yaptırımlar mı?" diye tekrarladı, Brunetti.

"Güney Afrika'ya karşı BM'nin yaptırımları, efendim. Halen yürürlükteler. Mektubu çevirmeyi reddetmenin dışında yapabileceğim bir şey yoktu."

"Güney Afrika hükümetine karşı olan yaptırımlar mı demek istiyorsunuz?" diye sordu, Brunetti.

"Kesinlikle, efendim. Bunlar BM tarafından açıklanmıştı, değil mi?"

"Evet, sanırım öyle. Ve bu yüzden mektubu çevirmeyi ret mi ettiniz?"

"Yani eğer bunları yürürlüğe koymayacaklarsa, açıklama gereği de duymazlardı, değil mi?" diyerek doğru bir mantık yürüttü Signorina Elettra.

"Evet, bence de öyle. Peki sonra ne oldu?"

"Tabii, bundan hiç hoşlanmadı. Bir kınama mektubu yazdı. Sendikaya şikâyet etti. Ve hiçbiri de beni savunmadı. Görünüşe bakılırsa hepsi benim o mektubu yazmam gerektiğine inanıyordu. Dolayısıyla istifa etmekten başka seçeneğim kalmamıştı. Sanırım, bu tarz insanlarla çalışmaya devam edemezdim."

"Kesinlikle haklısınız," diyerek onayladı Brunetti ve masasının üzerinde duran dosyaya eğildi, bir yandan da içinden Paola ile Signorina Elettra'yı asla tanıştırmayacağına yemin ediyordu.

"Hepsi bu kadar mı, efendim?" diye sordu ona bakıp gülümseyerek, belki de, umarım artık her şeyi anlamıştır gibilerinden bir bakıştı bu.

"Evet, teşekkürler Signorina."

"New York'tan faks gelince size getiririm."

"Teşekkürler, Signorina." Signorina Elettra gülümseyerek odadan çıktı. Patta bu kızı nasıl bulmuştu acaba?

Hiç şüphe yoktu; Semenzato ve La Capra geçen sene en azından beş kere konuşmuşlardı; eğer Semenzato yurtdışındayken kaldığı otellerden yaptığı konuşmaları, yine aynı dönemlerde aynı yerlerde olan La Capra'yla yapmış ise o zaman sekiz kere görüşmüşlerdi. Ama bu adamların birbirlerini tanımalarında hiçbir gariplik olamayacağına insanlar ikna edilebilirdi ve iyi bir savunma avukatının bu konunun üstesinden geleceğinden Brunetti'nin hiç şüphesi yoktu. Her ikisi de sanat eserleriyle ilgileniyordu. La Capra, oldukça mantıklı bir şekilde pek çok konuda Semenzato'ya fikir danışmış olabilirdi; herhangi bir eserin geldiği yer; özgünlüğü, fiyatı gibi. Elindeki kâğıtlara baktı ve adamların hesaplarına giren çıkan paralar ile telefon konuşmaları arasında bir bağlantı kurmaya çalıştı fakat dikkat çekici bir şey yoktu.

O sırada telefon çaldı. Telefonu açıp adını söyledi.

"Daha önce de sana ulaşmaya çalıştım." Brunetti sesin Flavia'ya ait olduğunu hemen anladı, böyle kısık bir tonda konuşması daha önce de dikkatini çekmişti; şarkı söyleme tonundan ne kadar farklıydı. Ama Flavia'nın ona hitap ederken "*tu*" dediğinde, Brunetti'nin yaşadığı şaşkınlık hiçbir şeyle karşılaştırılamazdı.

"Birileriyle görüşmem vardı. Ne oldu?"

"Brett. Benimle Milano'ya gelmeyi reddediyor."

"Bir sebep gösterdi mi?"

"Seyahat etmek için kendini yeterince iyi hissetmiyormuş; ama sadece inat ediyor, o kadar. Ve korkuyor. Bu insanlardan korktuğunu kabullenmek istemiyor ama korkuyor."

"Peki ya sen?" diye sordu Brunetti, "*tu*"yu doğru bir şekilde tonlamaya çalışarak, "Sen gidiyor musun?"

"Başka seçeneğim yok," dedi Flavia ama ardından, "Hayır, aslında bir seçeneğim var. İstesem kalabilirim ama istemiyorum. Çocuklarım eve dönüyorlar ve onları karşılamam gerekiyor. Ayrıca salı günü piyano provası için La Scala'da olmam gerekli. Daha önce bir kere iptal ettim ama bu sefer perşembe akşamı şarkı söyleyeceğimi ilettim onlara."

Brunetti tüm bunların kendisiyle ne ilgisi olduğunu merak ediyordu, Flavia hızlı hızlı, "Sen onunla konuşabilir misin? Onu ikna etmeye çalışsan," dedi.

"Flavia," diye başladı Brunetti, ona ilk adıyla ilk kez hitap ediyordu, "eğer sen onu gitmeye ikna edemediysen, fikrini değiştirmek için benim yapabileceğim pek bir şey olduğunu sanmıyorum." İtiraz etmesine fırsat vermeden ekledi: "Hayır, onunla konuşmaktan kaçmıyorum. Sadece işe yaramayacağını düşünüyorum."

"Peki ya korumalar?"

"Olabilir. Evine bir adam yerleştirebilirim." Sonra durdu. "Veya bir kadın."

Flavia'nın cevabı hızlı ve kızgındı: "Erkeklerle yatmamamız, onlarla aynı odada bulunmaktan korktuğumuz anlamına gelmez."

Brunetti'nin uzun süren sessizliği karşısında, Flavia dayanamayıp sordu: "Neden bir şey söylemiyorsun?"

"Aptalca davrandığın için özür dilemeni bekliyorum."

Bu sefer Flavia hiçbir şey söylemeden durdu. Sonunda Brunetti'nin hissedilir derecedeki rahatlığı, Flavia'nın ses tonunu yumu-

şatmıştı. "Tamam ve ayrıca düşüncesizliğim için de özür dilerim. Sanırım etrafımdaki insanlara baskı yapmayı alışkanlık haline getirmişim. Ve belki de hâlâ Brett'le aramda hır çıkarmaya uğraşıyorum."

Özürler bitmişti, Flavia yeniden konuya döndü. "Evde birisinin onunla kalmasına izin verir mi, bilmiyorum."

"Flavia, onu korumamın başka bir yolu yok." Birden onun arkasından gelen bir ses duydu, ağır bir makine sesine benziyordu. "Bu da neydi?"

"Bir tekne."

"Sen neredesin?"

"Riva degli Schiavoni'deyim," dedi ve ardından açıkladı: "Seni evden aramak istemedim, o yüzden yürüyüş yapma bahanesiyle dışarı çıktım." Sesi değişti. "Questura'dan çok uzakta değilim. İş saatlerinde ziyaretçi kabul edebiliyor musun?"

"Tabii ki," dedi ve güldü: "Ben de bir patronum."

"Oraya gelip seninle konuşmamda bir sakınca var mı? Telefonda konuşmaktan nefret ediyorum."

"Tabii ki. Ne zaman istersen gelebilirsin. Şimdi gel. Bir telefon bekliyorum ama senin bütün bir öğleden sonra bu yağmur altında dolanmana gerek yok. Hem ayrıca," dedi ve kendine gülerek ekledi, "burası sıcak."

"Tamam. Seni mi soracağım?"

"Evet. Kapıdaki görevliye randevun olduğunu söyle, o seni yukarıya, ofisime çıkaracaktır."

"Teşekkürler. Birazdan orada olurum." Brunetti'nin hoşça kal demesini beklemeden telefonu kapattı.

Ahizeyi yerine koyar koymaz, telefon yeniden çaldı ve hatta bekleyen Carrara'yla konuşmak üzere ahizeyi kaldırdı.

"Guido, senin Signor La Capra şu anda bilgisayarda karşımda."

"Evet?"

"Çin seramikleri sayesinde onu bulmak çok kolay oldu."

"Nasıl?"

"İki şey sayesinde. İlki, üç yıl kadar önce Londra'daki özel bir koleksiyondan kaybolan celadon* bir kâse yüzünden. Malı almaya

* Çin'de seramik ve çömlekleri sırlamak için kullanılan uçuk yeşilimsi bir renk. (ç.n.)

gönderdikleri adam, bu özel parça için ödemeyi bir İtalyan'ın yaptığını söylemiş."

"La Capra mı?"

"Bilmiyor. Ama onu ihbar eden kişi, satışı ayarlayan aracılardan birinin La Capra'nın adını kullandığını söyledi."

"Satışı ayarlamak mı?" diye sordu Brunetti: "Tek bir parçanın çalınması işini düzenlemek mi yani?"

"Evet. Ayrıca bu iş gittikçe daha da yaygın bir hale geliyor," diye cevapladı Carrara.

"Peki, ya ikincisi?"

"Aslında bu sadece bir söylenti. Ama biz yine de bunu, doğrulanmamış bilgiler altında dosyalamışız."

"Nedir?"

"İki yıl kadar önce, Paris'te Philipe Bernadotte diye bir Çin işi el sanatları satıcısı, bir gece köpeğiyle yürüyüş yaparken, saldırı sonucu öldürülmüş. Anahtarları ve cüzdanı çalınmış. Evine girmek için anahtarlarını kullanmışlar; ama ne gariptir ki, hiçbir şey çalınmamış. Ancak evrakları karıştırılmış ve görünüşe bakılırsa, bazıları götürülmüş."

"Ya La Capra?"

"Adamın ortağının hatırlayabildiği tek şey Monsieur Bernadotte'un öldürülmeden birkaç gün önce, sahte olduğunu bile bile kendisine bir parçayı satmakla suçlayan bir müşterisiyle tartışmış olduğu."

"Bu müşteri Signor La Capra mıymış?"

"Ortağı bunu bilmiyordu. Hatırlayabildiği tek şey, Monsieur Bernadotte'un müşterisinden sürekli olarak 'keçi' diye bahsettiği ama o zamanlar bunun bir şaka olduğunu düşünmüş. Fransızca konuştukları için 'capra'nın keçi anlamına geldiğini anlamamış."

"Peki Monsieur Bernadotte ve ortağı sahte olduklarını bildikleri halde, yine de parçayı satabilecek türden birileri miymiş?" diye sordu Brunetti.

"Ortağı hayır. Ama görünüşe bakılırsa Bernadotte bu tipte pek çok alım ve satım işine karışmış; yani şüpheleri üzerine çekmiş."

"Sanat hırsızlığı polislerinin mi?"

"Evet. Paris ofisinin onun hakkında gittikçe kabaran bir dosyası vardı."

"Ama öldürüldükten sonra evinden hiçbir eşya alınmamış, değil mi?"

"Evet, öyle görünüyor; ama kim öldürdüyse dosyalarından ve envanter listesinden istediği şeyi çıkarabilecek zamanı olmuş."

"Yani keçi diye bahsettiği adam muhtemelen Signor La Capra'ydı, öyle mi?"

"Öyle görünüyor," diye onayladı Carrara.

"Başka bir şey?"

"Yok ama senin onun hakkında edindiğin bilgileri de öğrenmek isteriz."

"Sekreterimden, elimizdeki bilgilerin size aktarılmasını isteyeceğim. Ayrıca o ve Semenzato hakkında yeni bir bilgi edinecek olursam yine size bildiririz."

"Teşekkürler, Guido," dedi ve telefonu kapattı.

Neydi bu, Kont Almaviva'nın şarkısı mı? "*E mi farà il destino ritrovar questo paggio in ogni loco!*"* Eğer öyleyse, görünüşe göre, baktığı her yerde La Capra'yı görmek Brunetti'nin kaderi haline gelmişti. Bir şekilde Cherubino, Signor La Capra'dan daha masum görünüyordu. Brunetti, La Capra'nın, Semenzato'nun ölümünde parmağı olduğuna ikna olacak kadar yeterli bilgi edinmişti. Ancak bunların hepsi ikinci dereceden kanıtlardı; hiçbirinin mahkemede bir değeri yoktu.

Kapısının çalındığını duydu, "*Avanti,*" diye seslendi. Üniformalı bir polis kapıyı açtı ve Flavia Petrelli'nin içeri girmesi için geri çekildi. Ardından Brunetti, polisin kapıyı kapamadan önce zarif bir şekilde selamlamak üzere elini kaldırdığını gördü. Bunun büyük bir hayranlıktan kaynaklandığından Brunetti'nin hiç şüphesi yoktu.

Kenarları kürklü, koyu kahverengi bir yağmurluk giymişti. Akşamın erken saatlerindeki bu soğuk hava yüzünden yine makyajsız olan tenine renk gelmişti. Brunetti'ye doğru ilerleyerek uzatmış olduğu eli sıktı. "Demek çalıştığın yer burası?" diye sordu.

Brunetti masasının etrafından dolaşarak, odanın sıcaklığından dolayı artık gereği kalmayan yağmurluğu aldı. Flavia odaya bakınırken, Brunetti yağmurluğu kapının arkasında duran bir askıya astı. Bu arada yağmurluğun dışının sırılsıklam olduğunu fark etti. Sonra Flavia'ya doğru göz atınca saçlarının da aynı durumda oldu-

* "Yazgı her yerde bu delikanlıyı mı çıkaracak karşıma?" (ç.n.)

ğunu gördü. "Şemsiyen yok muydu?" diye sordu.

Flavia refleks olarak elini saçlarına götürüp geri attı, ıslanmış olmaları onu şaşırtmıştı. "Hayır, evden çıktığımda yağmur yağmıyordu."

"Kaçta çıktın?" Karşısında bir yere geçti.

"Yemekten sonra. İkiden sonraydı sanırım."

Masasının yanındaki ikinci sandalyeyi Flavia'nın karşısına çekti ve önce onun oturmasını bekledi. Daha birkaç saat kadar önce onu görmüş olmasına rağmen, görünüşündeki bu değişiklik Brunetti'yi şaşırtmıştı. Bu sabah, sakin ve rahat bir görüntüsü vardı. Brunetti'yle birlikte, Brett'i kendi güvenliğini düşünmesi gerektiği konusunda ikna etmeye hazır gibiydi. Ama şimdi ağzının kenarlarındaki çizgilerden sert, sinirli ve gergin olduğu anlaşılıyordu, Brunetti sabah bu çizgilerden hiçbirinin olmadığından adı gibi emindi.

"Brett nasıl?" diye sordu.

Flavia iç çekerek, hafife alan bir ifadeyle parmaklarını oynattı, "Bazen sanki çocuklarımdan birisiyle konuşuyormuşum gibi geliyor. Söylediğim her şeyi onaylıyor, söylediğim her şeyin doğru olduğunu kabul ediyor ve ardından da kesinlikle yine kendi bildiğini okuyor."

"Burada mı kalıyor?" diye sordu Brunetti.

"Evet."

"Sen ne zaman gidiyorsun?"

"Yarın. Akşam saat dokuzda uçak var. Bu bana gidip evi açmaya sonra da ertesi sabah çocukları havaalanında karşılamaya yetecek kadar zaman verir."

"Neden gitmek istemediğini söyledi mi?"

Flavia sanki Brett'in söylediği şeyle asıl neden birbirinden farklı iki şeymiş gibisinden omuz silkti. "Dediğine göre, evinden gitmesi için kimse onu korkutamazmış, o yüzden buradan kaçıp, benimle saklanamazmış."

"Gerçek sebep bu değil mi?"

"Gerçek sebebin ne olduğunu kim bilebilir ki?" dedi öfkeli bir şekilde. "Bir şeyi yapmayı istemesi ya da istememesi Brett için yeterli sebeptir. Başka sebeplere ya da bahanelere ihtiyaç duymaz. Ne isterse onu yapar." Brunetti ancak onun gibi birinin aklına taktığını böylesine çılgınca isteyebileceğinin farkındaydı.

Flavia'nın neden onu görmeye geldiğini öğrenmek istese de, bunu sormak yerine başka bir şey sordu: "Onun seninle gelmesini ikna etmenin başka bir yolu yok mu?"

"Onu iyi tanımadığın açıkça belli oluyor," dedi Flavia kuru bir sesle, ardından gülümsedi: "Hayır, olduğunu sanmıyorum. Eğer birisi ona gitmemesi gerektiğini söylese muhtemelen çok daha kolay olurdu; böylece bunu yapma isteği duyardı, sanırım." Başını salladı ve yeniden, "Tıpkı çocuklarım gibi," dedi.

"Aslında," dedi Brunetti, "belki ben bir şeyler söyleyebilirim."

"Daha olumlu bir sonuç alabileceğimize inanıyor musun?"

Omuz silkme sırası Brunetti'deydi. "Bilmiyorum. Kendi çocuklarımda pek işe yaradığını söyleyemem."

Flavia şaşkınlıkla baktı. "Çocukların olduğunu bilmiyordum."

"Bu benim yaşımdaki bir erkek için normal bir şey, öyle değil mi?"

"Evet, sanırım öyle," diye cevapladı ve peşi sıra söyleyeceklerini dikkatle seçerek, "Yani ben seni sadece bir polis olarak tanıyorum, sanki neredeyse gerçek birisi değilmişsin gibi," dedi. Brunetti bir şey söylemeden ekledi: "Evet, biliyorum ve sen de beni sonuçta bir şarkıcı olarak tanıyorsun."

"Aslında tam olarak öyle sayılmaz, değil mi?" diye sordu Brunetti.

"Ne demek istiyorsun? Ben opera söylerken tanışmıştık."

"Evet ama gösteri bitmişti. Ben senin şarkı söylerkenki sesini sadece CD'lerden duydum. Ne yazık ki, bu aynı şey değil herhalde."

Flavia ona uzun uzun baktı, sonra bakışlarını kucağına indirdi ve yeniden ona bakarak, "Eğer sana La Scala'daki gösteri için bilet verirsem, gelir misin?" dedi.

"Evet, gelirim. Memnuniyetle."

Gülümseyerek, "Peki yanında kimi getireceksin?" diye sordu.

"Karımı," diye cevapladı Brunetti.

"Ah," dedi Flavia. Tek bir hece nasıl da bu kadar zengin anlamlara sahip olabiliyordu. Yüzünde beliren gülümseme bir an için kayboldu ve ardından yeniden geldi; yine dostane bir gülüştü ama daha az sıcak.

Brunetti sorusunu tekrarladı: "Onunla konuşmamı ister misin?"

"Evet. Sana gerçekten çok güveniyor, bu yüzden senin sözünü dinleyebilir. Birisinin onu Venedik'i terk etmesi gerektiğine inandırması gerekiyor. Ben yapamıyorum."

Sesindeki telaş Brunetti'yi rahatsız etmişti. Brunetti, "Aslında onun burada kalmasında da öyle çok büyük bir tehlike görmüyorum. Dairesi güvenli, ayrıca kimseyi içeri almayacak kadar da aklı başında. Yani onun için çok az risk var," dedi.

"Evet," dedi Flavia ama bu onaylayış o kadar yavaşça çıkmıştı ki ağzından, daha çok, ikna olmadığının kanıtı gibiydi. Sanki aniden uzun bir yoldan gelmiş ve kendisini burada bulmuş gibi etrafına bakındı ve giydiği kazağın yakasını çekiştirerek, "Burada daha çok kalman gerekiyor mu?" diye sordu.

"Hayır, eğer çıkmak istersen şu anda boşum. Eve birlikte gideriz; bakalım beni dinleyecek mi?"

Flavia ayağa kalkıp, pencereye doğru yürüdü ve oradan, karşısında duran ön cephesi örtülü San Lorenzo'ya baktı, ardından bakışlarını aşağıya, binanın önünden akıp giden kanala indirdi. "Harika ama nasıl dayanıyorsun, anlamıyorum." Evliliği mi kastetti acaba diye merak etti Brunetti. "Ben bir hafta dayanabiliyorum, ardından kendimi tuzağa düşmüş gibi hissediyorum." Sadakatten mi bahsediyordu? Başını çevirdi ve Brunetti'yle göz göze geldi. "Ama her şeye rağmen yine de dünyanın en güzel şehri, değil mi?"

Sadece, "Evet," diye yanıtladı Brunetti ve giymesi için yağmurluğunu tuttu.

Ofisten dışarı çıkarlarken, Brunetti duvardaki dolaptan iki şemsiye alıp, birisini Flavia'ya uzattı. Questura'nın kapısının önünde duran ve genelde öylesine "*Buona notte*" diye Brunetti'yi selamlayan görevliler, bu defa esas duruşa geçerek selam verdiler. Dışarıda şakır şakır yağmur yağıyordu, sular daha şimdiden kanalların ve yürüyüş yollarının aralarından taşmaya başlamıştı. Brunetti botlarını yukarı çekmek için durdu ama Flavia alçak topuklu deri bir ayakkabı giymişti; ayakkabılar çoktan yağmurdan sırılsıklam olmuştu.

Brunetti Flavia'nın koluna girdi ve sola dönüp yürümeye devam ettiler. Hızlı esen rüzgâr, yağmuru yüzlerine çarpıyordu, sonra yön değiştirerek arkalarından bacaklarına doğru vurmaya başladı. Dışarıda çok az kişi vardı ve hepsi de ya çizme ya da su geçirmez yağ-

murluk giymişti, belli ki sadece mecbur oldukları için evden dışarı çıkan Venediklilerdi bunlar. Suların çoktan yükseldiği caddelerden kaçınarak, hastanenin yakınında bulunan ve yüksekte bir bölge olan Barberia delle Tolle'den geçtiler. Köprüye gelmeden önce, ayak bileği seviyesinde suyla kaplanmış bir yürüyüş yolu çıktı karşılarına. Brunetti bir an için duraksayarak Flavia'nın nasıl karşıya geçeceğini düşünürken Flavia onun kolundan çıktı ve soğuk suya aldırmaksızın yürüyerek karşıya geçti, yürüdükçe ayakkabılarından çıkan su seslerini Brunetti bile duyabiliyordu.

Campo SS Giovanni e Paolo'daki açık alanda rüzgâr ve yağmur yeniden bastırdı. Bir rahibe, barın önündeki rüzgârda sertçe çarpan tentelerden birinin altında bekliyordu; ters dönmüş şemsiyesini elinde umutsuzca, sımsıkı kavramıştı. *Campo* kanalın yükselen sularıyla gittikçe küçülüyordu; kanalsa kenarlarından taşa taşa küçük bir göle benzemişti.

Neredeyse koşarak onları Calle della Testa'ya ve Brett'in apartmanının bulunduğu yere ulaştıracak olan köprüye varmak için *campo*'yu geçerlerken acele edip, suların içinde ilerlediler. Köprünün tam tepesindeyken, önlerindeki yolda suların neredeyse baldırlarına gelecek kadar yükseldiğini gördüler; ama durmadılar. Köprüden inip suya ulaştıkları sırada Brunetti şemsiyesini sol eline geçirdi ve sağ eliyle Flavia'nın kolunu tuttu. Daha birkaç dakika geçmemişti ki Flavia sendeledi ve öne doğru suların içine düşerken, Brunetti sağ koluyla onu tuttu ve kendine doğru çekti.

"*Porco Giuda,*" diye haykırdı Flavia, Brunetti'nin yanında doğrulurken. "Ayakkabım. Gitti." İkisi birlikte öylece durmuş kayıp ayakkabıyı bulabilmek için karanlık suya bakıyorlardı, ama bulamadılar. Yine de Flavia ayağıyla yeri yoklaya yoklaya kayıp ayakkabıyı bulmaya çalıştı ama hiçbir iz yoktu. Yağmur bardaktan boşanırcasına yağmaya devam ediyordu.

"Tut," dedi Brunetti ve şemsiyesini kapatıp, Flavia'ya uzattı. Ardından çabucak öne doğru eğilerek Flavia'yı kucağına aldı. Onu bu şekilde tutması Flavia için bir sürpriz olmuştu, şaşkınlıkla kollarını ona doladı, bu arada elinde tuttuğu şemsiyenin sapını, Brunetti'nin başının arkasına çarptı. Dengesini yitiren Brunetti öne doğru tökezlerken, bir eli Flavia'nın omuzlarında bir eli dizlerinin altında, yeniden dengesini sağlamayı başardı ve yürümeye devam

etti. İki sokaktan daha döndükten sonra, apartmanın önüne geldiklerinde Brunetti Flavia'yı kucağından indirdi.

Brunetti'nin saçları ıslanmış, yağmur paltosundan içeri sızarak vücuduna işlemişti. Flavia'yı taşırken bir ara tökezlemiş ve botunun üstünden içeriye sızan sular ayakkabısının içine dolmuştu. Ama yine de onu kapıya kadar taşımış ve indirdikten sonra alnına düşen saçlarını elleriyle geri atmıştı.

Flavia aceleyle binanın kapısını açtı ve binanın içinde de neredeyse dışarıdaki kadar yükselmiş olan suların arasından içeriye girdi. Yine içerideki suların arasından ilerleyerek, kuru olan ikinci kata ulaştı. Brunetti'nin, arkasından gelirken suyun içinde çıkardığı sesleri duyunca iki basamak daha çıkıp ona doğru dönerek, "Teşekkürler," dedi.

Diğer ayakkabısını da ayağından fırlatıp attı ve merdivenleri çıkmaya devam etti, Brunetti hemen arkasından geliyordu. İkinci katı çıkarlarken, yukarıdan süzülen müziği duydular. En üst katta, metal kapının önünde, Flavia anahtarlıktan bir anahtar seçti ve kilide yerleştirip çevirdi. Kapı kıpırdamıyordu.

Anahtarı çıkarıp, bir başkasını aldı ve kapının üzerindeki diğer kilide takıp çevirdi, sonra yeniden ilk kilide döndü ve kapıyı açtı. "İlginç," dedi Brunetti'ye dönerek: "İkisi de kilitli." Brett'in içeriden kapıyı kilitlemiş olabileceği fikri Brunetti'ye mantıklı gelmişti.

"Brett," diye seslendi Flavia kapıyı içeri doğru iterken. Onları karşılayan, müzik sesi oldu; ama Brett yoktu. "Benim," diye seslendi Flavia yeniden, "Guido da benimle." Kimse cevap vermiyordu.

Flavia yerlere su damlatarak çıplak ayaklarıyla oturma odasına geçti, ardından yatak odasını kontrol etmek için dairenin arka tarafına gitti. Geri geldiğinde rengi atmıştı. Arkasında kemanlar çalıyor, trompetler vuruyor ve evrensel armoni yeniden canlanıyordu. "Burada değil, Guido. Gitmiş."

21 O öğleden sonra Flavia'nın kapıyı vurup çıkmasının ardından, Brett masasının başına geçip, üzerinde duran sayfalarca notu inceledi. Çeşitli tipteki ağaçların yanma derecelerinin, Batı Çin'de ortaya çıkarılan fırınların boyutlarının ve oradaki mezarlardan çıkarılmış çömleklerin üzerindeki sırların izotoplarının ve yine aynı yerde iki bin yıl öncesine ait bitki örtüsünün ekolojik açıdan rekonstrüksiyonunun listelendiği tablolara baktı. Eğer verileri yorumlayıp, bir şekilde bağlantı kurabilirse, seramiklerin fırınlanma şekliyle ilgili bir sonuca ulaşabilirdi. Ancak kullanacağı başka bir yol tezini kanıtlamayabilirdi; bütün bu çabalar boşunaydı; her şey anlamsızdı ve Çin'de, ait olduğu yerde kalmış olmalıydı.

Bunları düşünürken Brett kendini "Acaba ben bir daha oraya ait olacak mıyım," diye merak ederken buldu; tabii Flavia ve Brunetti bir şekilde söyledikleri şeyleri ayarlayıp –ayarlamaktan daha iyi bir kelime bulamamıştı– çalışmasını devam ettirmesini sağlarlarsa. Kâğıtları bıkkınlıkla geriye itti. Eğer yazarı er ya da geç büyük bir sanat sahtekârlığının önemli bir aracısı olarak tüm saygınlığını yitirecekse, o yazıyı bitirmesinin hiçbir anlamı yoktu. Masadan kalktı ve CD'lerin özenle sıralandığı raflara doğru yürüdü, şu anki havasına uygun bir müzik arıyordu. Sözlü olmayan bir şey. Aşk ve ıstırap üzerine şarkı söyleyen o aptal şişmanlardan birini duymak istemiyordu. Ve kesinlikle klavsen de istemiyordu; tıngırdayan sesi sinirlerini ayağa kaldırırdı. İşte *Jupiter Senfonisi*, aradığı buydu: Eğer sağduyunun, sevincin ve aşkın halen dünyada var olduğunu kanıtlayabilecek bir şey varsa, bu oydu.

Telefon çaldığı sırada, Brett sağduyunun, sevincin ve aşkın var olduğuna yeniden ikna olmak üzereydi. Telefona cevap vermesinin tek sebebi, arayanın bir saat kadar önce evden çıkan Flavia olabileceğini düşünmesiydi.

"*Pronto*," dedi, bu arada neredeyse bir haftadır telefonu ilk defa kullandığını fark etti.

"Professoressa Lynch mi?" diye sordu bir erkek sesi.

"Evet."

"Geçen hafta arkadaşlarım sizi ziyaret etmişti," dedi adam sakin bir şekilde; kısık sesi ve ağdalı Sicilya aksanıyla kelimeleri yayarak konuşuyordu. Brett hiçbir şey söylemeyince adam ekledi: "Hatırladığınızdan eminim."

Yine hiçbir şey söylemedi, telefondaki eli kaskatı olmuş ve ziyaretin anısıyla gözlerini kapatmıştı.

"Professoressa, sanırım bilmek isteyebileceğinizi düşündüğüm bir şey var, arkadaşınız..." –sesine burada ironik bir ton vererek– "arkadaşınız Signora Petrelli, benim bazı dostlarımla görüşüyor. Evet, şu anda biz konuşurken bile, siz ve ben, benim dostlarım onunla konuşuyorlar" dedi.

"Ne istiyorsunuz?" diye sordu Brett.

"Ah, siz Amerikalıların ne kadar aceleci olduğunuzu unutmuşum. Sizinle konuşmak istiyorum, Professoressa."

Uzun bir sessizlikten sonra Brett, "Ne hakkında?" diye sordu.

"Ooo, Çin sanatıyla ilgili, tabii özellikle de Han Hanedanlığı'na ait bazı seramikler hakkında. Sanırım bunları görmek istersiniz. Ama bunu yapmadan önce herhalde Signora Petrelli hakkında görüşmemiz gerekecek."

"Sizinle konuşmak istemiyorum."

"Ben de bundan korkuyordum, Dottoressa. Zaten bu yüzden Signora Petrelli'den bize katılmasını isteme cesaretini gösterdim."

Brett o anda aklına gelen tek şeyi söyledi: "O burada, benimle birlikte."

Adam bunun üzerine bir kahkaha attı: "Lütfen Dottoressa, ne kadar zeki olduğunuzu biliyorum, o yüzden lütfen kendinizi aptal konumuna düşürmeyin. Eğer Signora orada olsaydı çoktan telefonu kapatmış, benimle konuşmak yerine, polisi arıyor olurdunuz." Söylediklerinin iyice anlaşılması için bir süre bekledi ve ardından sordu, "Haksız mıyım?"

"Onun sizinle olduğunu nereden bileyim?"

"Ah, bilemezsiniz, Dottoressa. Bu da oyunun bir parçası, anlıyor musunuz? Ama en azından sizinle olmadığını biliyorsunuz ve saat ikiyi on dört geçe dışarı çıktığını, Rialto'ya doğru gittiğini de. Yürüyüş için oldukça kötü bir gün. Yağmur çok şiddetli yağıyor. Şu anda dönmüş olmalıydı. Hatta çok daha önce gelmiş olmalıydı deme küstahlığını bile gösterebilirim, haksız mıyım?" Brett'ten cevap gelmeyince, adam sorusunu yineledi: "Haksız mıyım?"

"Ne istiyorsunuz?" diye sordu Brett bıkkın bir sesle.

"Böylesi daha iyi. Buraya gelip beni ziyaret etmenizi istiyorum, Dottoressa. Hemen şimdi gelmenizi istiyorum, paltonuzu giyin ve

evden çıkın. Alt katta sizi bekleyen birisi olacak ve sizi bana getirecek. Bunu ne kadar çabuk yaparsanız, Signora Petrelli de o kadar çabuk serbest kalır."

"O nerede?"

"Size bunu söylememi benden bekleyemezsiniz, değil mi, Dottoressa?" diye sordu adam sahte bir şaşkınlıkla. "Size söylediğim şeyi yapacak mısınız?"

Brett cevap vermek için hiç düşünmeden, "*Si*," dedi.

"Çok iyi. Çok akıllıca. Eminim bunu yaptığınıza çok memnun olacaksınız. Signora Petrelli de tabii. Konuşmamız bittiği zaman telefonunuzu kapatmayın. Herhangi bir yeri aramanızı istemiyorum. Beni anladınız mı?"

"Evet."

"Arkadan müzik sesi geliyor. *Jupiter* mi?"

"Evet."

"Kimin yorumu?"

"Abbado," diye cevapladı Brett, sesinde bunlara inanamıyormuş gibi bir ifade vardı.

"Ah, iyi bir seçim değil, hiç iyi değil," dedi adam, Brett'in zevkinin onu hayal kırıklığına uğratmış olduğunu gizleme gereği duymaksızın. "İtalyanlar Mozart'ın nasıl yönetilmesi gerektiğini bilmezler. Neyse bunu buraya geldiğinizde tartışırız. Belki de von Karajan'ın yorumunu dinleriz; onun bu dinlediğinizden çok daha iyi olduğunu düşünüyorum. Müziği açık bırakın ve paltonuzu alıp aşağıya inin. Ve lütfen mesaj bırakmaya kalkmayın çünkü birisi anahtarlarınızı alıp, arkanızdan dairenizi kontrol edecek; o yüzden boşu boşuna başınızı derde sokmayın. Anladınız mı?"

"*Si*," diye cevapladı Brett hissiz bir şekilde.

"Şimdi telefonun ahizesini bırakın, paltonuzu alın ve evden çıkın," diye emretti adam, sesi ilk defa, olması gereken doğal tonda çıkıyordu.

"Sizin Flavia'yı bırakacağınızı nereden bileceğim?" diye sordu Brett, soğukkanlı olmaya çalışarak.

Bu sefer adam güldü. "Bilemezsiniz, değil mi? Ama sizi temin ederim ki, bir beyefendi sözü olarak, siz arkadaşlarımla evden çıkar çıkmaz birisinin yapacağı telefon görüşmesiyle Signora Petrelli gitmekte serbest kalacak." Brett hiçbir şey demeyince, adam ek-

ledi: "Hepsi bu kadar, Dottoressa."

Ahizeyi masanın üzerine bıraktı, girişe doğru yürüdü ve dolaptan paltosunu aldı. Yeniden odaya döndü, masaya gitti ve bir kalem aldı. Küçük bir kâğıdın üzerine hızlı hızlı birkaç kelime yazdı ve kitaplığa doğru yürüdü. CD-çaların üzerindeki kontrol paneline baktı, "tekrar" düğmesine bastı ve not kâğıdını boş CD kutusunun içine, kutuyu da kapatıp dik bir şekilde CD-çaların sürücüsünün önüne koydu. Masanın üzerindeki anahtarlarını aldı ve evden çıktı.

Apartmanın dış kapısını açtığında, iki adam birden içeriye girdiler. Brett kısa olan adamı hemen tanımıştı, kendisine vuran adamdı; irkilerek geri çekilmemek için bilinçli bir çaba harcaması gerekti. Adam gülümsedi ve elini uzatarak, "Anahtarlar," dedi. Brett anahtarları cebinden çıkararak ona uzattı. Adam bir anda merdivenlerde kayboldu ve birkaç dakika sonra geri geldi. Bu arada diğer adam gözlerini Brett'ten ayırmazken, Brett de başını öne eğmiş *acqua alta*'nın ilk sinyalleri olan ince su dalgalarının yavaş yavaş kapının altından içeri girmesini seyrediyordu.

Kısa boylu olan döndüğünde, ortağı kapıyı açtı ve yükselen sularda yürümeye başladılar. Yağmur şiddetini arttırmıştı ama hiçbirinde şemsiye yoktu. Hızlı hızlı yürürlerken, adamlar dikkatlice Brett'in her iki yanında yer almışlardı, dar sokaklardan geçerlerken tek sıra oluyorlar, sonra yeniden eski yerlerini alıyorlardı. Rialto'ya doğru ilerleyip köprüden karşıya geçtiler. Karşı tarafta, iki adam sola dönmeyi denedi; ama Büyük Kanal boyunca sular öyle yükselmişti ki, pazar boyunca yürümek zorunda kaldılar. Bu yağmura en dayanaklı olanlar dışında etraf hiç beklenmedik bir şekilde bomboştu. Sola döndüler, metal kazıkların üzerine kurulmuş ahşap yürüyüş yolunu geçerek, San Polo'ya doğru yürümeye devam ettiler.

Brett yürürken, ne kadar ihtiyatsız davrandığını fark etti. Flavia'nın ona telefon açan adamın elinde olduğundan emin olmasına imkân yoktu. Peki takip etmeseydi Flavia'nın evden çıkış saatinin tam olarak kaç olduğunu, nereye gittiğini nasıl bilecekti? Ayrıca onları görmeyi kabul etmesi sonucunda Flavia'nın serbest bırakılacağından nasıl emin olabilirdi? İşi şansa kalmıştı. Flavia'yı düşündü, hastanede kendine geldiğinde yatağın kenarına oturmuş hali gözünün önüne geldi, *Don Giovanni*'nin ilk sahnesinde şarkı söyler-

kenki halini düşündü, "*E nasca il tuo timor dal mio periglio*"* ve diğer şeyleri hatırladı. Bir şansı vardı ve Brett bu tek şansı kullanmıştı.

Önde giden, üzerinde yürüdükleri ahşap köprüden inerek suyun içinden geçip sola döndü ve Büyük Kanal boyunca ilerlemeye başladılar. Burayı tanıyordu, Calle Dilera'ydı, burada özellikle süet temizleme konusunda ünlü bir kuru temizleyici vardı. Hemen ardından da böyle bir anda bu tip şeyler düşünebildiği için kendine hayret etti.

Su artık bileklerine kadar yükselmişti. Büyük, ahşap bir kapının önünde durdular. Kısa olan, anahtarla kapıyı açtı; Brett bir anda kendini büyük bir bahçenin içinde buldu, burada hapsolmuş suyun üzerine bardaktan boşanırcasına yağmur yağıyordu. Brett, biri önünde, diğeri arkasında olmak üzere iki adamla beraber bahçenin içinden geçti. Bahçedeki merdivenleri çıkarak, bir başka kapıyı daha açtılar ve içeri girdiler. İçeride daha genç bir adam tarafından karşılanmışlardı. Adam, başıyla onlara gidebileceklerini işaret etti ve hiçbir şey demeden Brett'e koridordan geçip ikinci merdivenleri ve ardından üçüncü merdivenleri çıkması için yol gösterdi. En üst katta durdu, Brett'e döndü ve "Paltonuzu bana verin," dedi.

Sonra paltoyu tutmak için Brett'in arkasına geçti. Soğuktan ve uğradığı şoktan kasılmış ince parmaklarıyla zar zor düğmeleri bulan Brett sonunda onları çözmeyi başarabildi. Adam paltoyu aldıktan sonra onu yere fırlattı, ardından Brett'e doğru yürüdü ve kollarını ona doladı. Elleriyle göğüslerini sıkıyordu. Vücudunu onun vücuduna bastırıyor, bir yandan ritmik bir şekilde sürtünürken, bir yandan da kulağına, "Hiç gerçek bir İtalyan erkeğiyle birlikte olmadın, değil mi, *angelo mio*? Bekle. Sadece bekle," diyordu.

Brett başını dik tutamıyordu ve dizlerindeki gücün zayıfladığını hissetti. Ayakta durabilmek için mücadele ediyordu, gözyaşlarına karşı verdiği mücadeleyi kaybetmişti. "Ah, bu çok hoş," dedi adam kulağının hemen arkasından, "Ağlaman hoşuma gider."

İçeriden bir ses geldi. Adam Brett'i yakaladığı hızla ondan uzaklaştı ve önünde durduğu kapıyı açtı. Kenara çekilerek, Brett'in odaya tek başına girmesi için yol verdi ve ardından kapıyı kapattı.

* "Nasıl ben kendimi bu tehlikenin içinde bulduysam, umarım sen de aynı şekilde bu korkuyu yaşarsın." (ç.n.)

Brett ıslak ve titreyerek orada öylece dikiliyordu.

Elli yaşlarında, iri yapılı olan adam, göz hizasındaki kadife kaplı kaideler üzerinde duran pleksiglas fanuslarla dolu, ahşap zeminli odanın tam ortasında duruyordu. Tavandaki ağır kirişlerin içine gizlenmiş spotlar, kimisi boş olan fanusları aydınlatıyordu. Duvarlarda bulunan nişlerde de benzeri aydınlatmalar kullanılmıştı ve hepsinin içinde birtakım objeler vardı.

Adam Brett'e doğru yürüyüp gülümseyerek, "Dottoressa Lynch, gerçekten şeref duydum. Sizinle tanışma şerefine erişebileceğimi hayal bile edemezdim," dedi. Önünde durup elini uzatarak devam etti: "Öncelikle, kitaplarınızı okuduğumu ve onları son derece aydınlatıcı bulduğumu belirtmek isterim; özellikle de seramiklerle ilgili olanı.

Brett kendisine uzatılan ele karşılık vermek için herhangi bir çaba harcamadı. Adam sonunda elini indirmişti ama önünden ayrılmıyordu. "Beni görmeye geldiğinize çok memnun oldum."

"Başka bir seçeneğim var mıydı?" diye sordu Brett.

Adam gülümsedi. "Tabii ki vardı, Dottoressa. Her zaman başka seçeneklerimiz vardır. Sadece seçim yapmak zor olduğu zaman başka seçeneğimiz yok deriz. Ama her zaman bir seçenek daha vardır. Gelmeyi reddedip polisi arayabilirdiniz. Ama yapmadınız, değil mi?" Yeniden gülümsedi, ya keyiften ya da fesatlıktan gözlerindeki sıcaklık artıyordu. Brett ne olduğunu düşünmek bile istemedi.

"Flavia nerede?"

"Sizi temin ederim, Signora Petrelli şu anda oldukça iyi. Biz sizinle konuşurken Riva degli Schiavoni'den evinize doğru geliyordu."

"Yani elinizde değil, öyle mi?"

Adam kahkaha atarak, "Tabii ki elimizde değil, Dottoressa. Hiç olmadı. Bu olaya Signora Petrelli'yi karıştırmanın bir gereği yoktu. Bunun yanı sıra, eğer onun sesine bir şey olacak olursa kendimi asla affetmem. Aslında onun söylediği bazı operalardan hoşlanmıyorum" –bunu söylerken üstün zevkleri olup da, büyük bir tolerans gösteriyormuş gibi bir hali vardı– "ama onun yeteneğine kesinlikle saygı duyuyorum."

Brett ani bir hareketle kapıya doğru yürüdü. Kapının kolunu tutarak aşağıya doğru bastırdı ama açılmıyordu. Yeniden denedi, da-

ha da zorladı; ama yine de hareket etmiyordu. Brett bununla uğraşırken adam odanın öbür ucuna geçerek üzerinde ışık yanan cam fanuslardan birinin önünde durdu. Brett yüzünü odaya dönünce, onu –neredeyse varlığından habersiz– orada durmuş fanusun içindeki küçük parçalara bakarken buldu.

"Buradan çıkmama izin verecek misiniz?" diye sordu.

"Koleksiyonumu görmek istemez misiniz, Dottoressa?"

"Buradan çıkmak istiyorum."

Adam halen fanusun içinde duran iki küçük heykelciğe bakıyordu. "Bu küçük yeşim taşından parçalar Shang Hanedanlığı'ndan, siz ne dersiniz? Muhtemelen An-Yang döneminden kalma." Başını Brett'e çevirerek gülümsedi. "Bunların sizin uzman olduğunuz dönemden daha öncesine ait olduğunun farkındayım, yaklaşık bin yıl kadar öncesine; ama eminim tanıdık geleceklerdir." Bir sonraki fanusa ilerledi ve bir süre içindekileri inceledi. "Şu dansçıya da bir bakın. Renklerinin pek çoğu hâlâ duruyor; Batı Hun'dan oldukça nadide bir parça. Elbisesinin kolunun alt kısmında bazı çentikler var, ama onu birazcık sola döndürünce görünmüyorlar, değil mi?" Adam öne doğru uzanıp pleksiglas fanusu kaldırdı ve yere, hemen ayaklarının önüne koydu. Yaklaşık otuz santim yüksekliğindeki heykeli dikkatle aldı ve odanın öteki ucuna götürdü.

Brett'in önünde durdu ve uzun kolun ucundaki çentikleri görebilsin diye heykeli ona doğru eğdi. Elbisesinin boyanmış olan üst kısmı hâlâ kırmızıydı ve aradan geçen bunca yüzyıla rağmen eteğinin siyahı hâlâ olduğu gibi duruyordu. "Sanırım, bir mezardan yeni çıkarılmış. Yoksa başka türlü, bu şekilde mükemmel korunamazdı."

Heykeli düzeltti ve son bir kere bakması için Brett'e verdi. Ardından önceki yerine geçerek dikkatlice kaidenin üzerine yerleştirdi. "Ölürken güzel eşyaları ve güzel kadınları beraberinde götürmek ne kadar hoş bir fikir." Bir süre durduktan sonra, fanusu yeniden heykelin üzerine oturturken ekledi: "Bence öteki dünyaya yapılan yolculukta hizmetçileri ve köleleri kurban etmek yanlış. Ama yine de güzel bir fikir; ölüme asalet katıyor." Yeniden Brett'e dönerek, "Sizce de öyle değil mi, Dottoressa?" dedi.

Acaba bu parçalarla ilgileniyormuş gibi mi yapıyordu? Yoksa kendisinin deli olduğuna Brett'i inandırmaya mı çalışıyordu? Bu

şekilde, istediklerini yapmadığı takdirde, ona gerçekten zarar vereceğine Brett'i inandırabilirdi. Ama yine de tüm bu olup bitenlerin anlamı neydi? Yoksa adamın istediği sadece, Brett'in onun koleksiyonuna hayranlık duyması mıydı?

Brett odayı incelemeye başladı, gerçekten oradaki bazı parçaları ilk defa görüyordu. Adam şimdi de neolitik dönemden kalma, üzerinde bir kurbağa deseni ve alt kısımlarında iki küçük kulpu olan bir çömleğin yanında duruyordu. O kadar iyi durumda gözüküyordu ki Brett, daha iyi görebilmek için biraz yaklaştı. "Harika, değil mi?" diye sordu, sohbet ediyorlarmışçasına, "Eğer buraya gelirseniz, Professoressa, size özellikle gurur duyduğum bir şeyi göstermek istiyorum." Siyah kadifeden bir panelin üzerinde duran incelikle işlenmiş beyaz yeşim taşından bir halkanın yanına gitti. "Sanırım, Savaşan Devletler döneminden kalma, siz ne dersiniz?"

"Evet," diye cevapladı Brett, "öyle görünüyor, özellikle de üzerindeki şu hayvan motifi yüzünden."

Adam büyük bir keyifle gülümsedi. "Beni ikna eden şey de kesinlikle oydu, Dottoressa." Yeniden pandantife baktı ve Brett'e dönerek, "Bir amatörün düşüncesinin, bir uzman tarafından onaylanmasının ne kadar büyük bir zevk olduğunu bilemezsiniz," dedi.

Brett aslında neolitik çağdan kalma sanat eserleri konusunda uzman sayılmazdı ama şu anda bunu söylemenin hiç yeri değildi. "Kendi düşüncelerinizin doğru olup olmadığını kontrol edebilirdiniz. Tek yapmanız gereken şey bir satıcıya veya bir müzenin Doğu eserleri bölümüne bunları göstermekti."

"Evet, kesinlikle," dedi dalgın bir şekilde, "ama bunu yapmak zorunda kalmamayı tercih ederim."

Brett'in yanından uzaklaşarak duvarda nişlerin bulunduğu başka bir bölüme geçti. Metal kakmalı, altın ve gümüşle çalışılmış bir parçanın önünde uzun süre durdu. "Genelde metallerle ilgilenmem," dedi, "ama bu parçayı gördüğümde dayanamadım." Onu Brett'e doğru uzattı, Brett eline almış her iki tarafını da incelerken, adam keyifle gülümsüyordu.

"Bir kemer tokası mı?" diye sordu Brett ucundaki bezelye büyüklüğündeki toka iğnesini görünce. Geri kalanıysa eli kadar geniş ve bir bıçak kadar ince ve pürüzsüzdü. Bir bıçak kadar.

İnce parmağıyla pürüzsüz yüzeyde oyulmuş kıvrımları göstere-

rek, "Oo, çok iyi. Evet, eminim bir kemer tokasıydı. New York'taki Metropolitan Müzesi'nde de bir tane var ama bunun üzerindeki işçilik ondan daha iyi," dedi. İlgilenmeyi bırakınca, Brett'e arkasını dönüp odanın öbür tarafına geçti. Bu arada Brett tokanın durduğu bölmeye dönerek tokayı aldı ve pantolonunun cebine koydu.

Adam başka bir fanusa doğru eğilirken, Brett içindeki şeyi gördü, dehşetten dizlerinin bağı çözülmüştü, tir tir titriyordu. Üstü pleksiglasla örtülü, yerde duran vazo Dükalık Sarayı'ndaki sergiden çalınan parçaydı.

Adam vazonun çevresini dolandı ve camın diğer ucundan Brett'i görebileceği bir yerde durdu. "Ah, vazoyu tanımışsınızdır, Dottoressa. Muhteşem, değil mi? Her zaman böyle bir parçayı elde etmek istedim ama bulmak imkânsızdı. Sizin de kitabınızda bu konuya değindiğiniz gibi."

Brett, vücudunun çabucak uçup giden sıcaklığının, hiç değilse bir kısmını korumayı umarak kollarını vücuduna doladı. "Burası soğuk," dedi.

"Ah, evet öyle, değil mi? Burada içinde çizimler bulunan, ipekten papirüslerim var. Onları sıcağın ve nemin kontrol edilebildiği denetimli bir odaya koyuncaya kadar, bu odayı ısıtma riskine giremiyorum. Bu yüzden, maalesef buradayken bir süre rahatsızlık yaşayacaksınız, Dottoressa. Eminim Çin'de bu tür rahatsızlıklara alışmışsınızdır."

"Ve adamlarınızın bana yaptıkları sayesinde," dedi Brett sessizce.

"Ah, evet, onların kusuruna bakmamalısınız. Ben onlara, sizi uyarmalarını söylemiştim ama ne yazık ki arkadaşlarım benim çıkarım için en iyisini yapma konusunda oldukça heyecanlılar."

Nasıl olduğunu bilmiyordu ama bir şekilde adamın yalan söylediğinden emindi. Bu emirleri tereddütsüz ve hiç gözünü kırpmadan verdiğini biliyordu. "Ya Dottor Semenzato, onun da mı uyarılması emredilmişti adamlarınıza?"

İlk defa, adam yapmacık olmayan bir sıkıntıyla baktı, sanki Brett bunu söyleyerek bir şekilde durumu onun kontrolünden çıkarmıştı.

"Öyle mi?" diye sordu sakin bir şekilde Brett.

"Tanrı aşkına, Dottoressa, sizce ben nasıl bir adamım?"

Brett buna cevap vermemeyi tercih etti.

"Neden size açıklamayayım ki?" diye sordu yeniden ve dostça gülümsedi. "Dottor Semenzato oldukça korkak bir adamdı. Bence bu kabul edilebilir bir şey ama ardından son derece açgözlü biri haline dönüştü; işte bu kabul edilemez. O, sizin yaratabileceğiniz zorlukları kendi açısından maddi çıkar sağlayabileceği bir durum olarak gördü. Dostlarım, daha önce de belirttiğim gibi, benim şerefime gölge düşürülmesinden hoşlanmazlar." Dudaklarını büzerek başını salladı.

"Şeref mi?" diye sordu Brett.

La Capra buna cevap vermedi. "Ve sonra polis beni sorgulamak üzere buraya geldi, bu yüzden sizinle konuşmamın çok daha iyi olacağını düşündüm.

La Capra konuşurken, Brett de bir anda acı gerçeği fark etti; eğer bu adam Semenzato'nun ölümü hakkında bu kadar rahat konuşabiliyorsa o zaman Brett'ten korkmuyor demekti. Karşıdaki duvarın önünde duran arkası dik iki sandalye gördü. İlerleyerek birisine kendini attı. Kendini o kadar zayıf hissediyordu ki, başını öne doğru eğerek dizlerinin arasına aldı ama hâlâ bandajlı olan kaburga kemiklerinden gelen keskin acıyla hemen doğruldu, nefesi kesilmişti.

La Capra ona doğru baktı. "Ama boşverin, bu kadar güzel şeylerle birlikte burada dururken Dottor Semenzato'dan bahsetmeyelim." Vazoyu ellerinin arasına alarak Brett'e doğru yürüdü. Öne doğru eğilip uzattı. "Bakın şuna. Çizgilerin akıcılığına, şu kolların öne doğru uzanma şekline. Sanki dün boyanmış gibi, değil mi? Tamamıyla çağdaş bir yapıt. Kesinlikle muhteşem."

Brett vazoya baktı, oldukça tanıdıktı, ardından tekrar La Capra'ya döndü.

"Bunu nasıl yaptınız?" diye sordu yorgun bir şekilde.

"Ah," dedi doğrularak ve geri dönüp, dikkatlice, vazoyu aldığı yere koydu. "Bunlar meslek sırlarıdır, Dottoressa. Benden bunları açıklamamı isteyemezsiniz," dedi, buna rağmen yine de tam da bunu istediği son derece açıktı.

"Matsuko muydu?" diye sordu Brett, en azından bu kadarını öğrenmek istiyordu.

"Şu küçük Japon arkadaşınız mı?" dedi alaycı bir şekilde. "Dottoressa, sizin yaşınızda birisi özel yaşamıyla iş yaşamını birbirine

karıştırmaması gerektiğini bilir, özellikle de genç insanlarla birlikteyken. Onların dünyaya bakışı bizimkinden farklı, bazı şeyleri bizim gibi ayırt etmesini bilmezler." Bilgeliğinin derinliğinin anlaşılması için bir süre bekledi, ardından devam etti: "Hayır, her şeyi o kadar kişiselleştiriyorlar ki kendilerini daima evrenin merkezinde görüyorlar. Ve bu yüzden de çok, çok tehlikeli olabiliyorlar." Gülümsedi ama bu gülüşü pek hoş değildi. "Veya, çok, ama çok yararlı."

Yeniden Brett'in önüne gelerek durdu ve yüzüne baktı. "Tabii ki oydu. Ama yine de bunu yapmadaki amacının ne olduğu açık değildi. Para istemedi, hatta Semenzato teklif ettiğinde bozuldu. Eğer sizi rahatlatacaksa, aslında sizi incitmek istemiyordu, Dottoressa, asıl istediği bu değildi. Aslında ne olup bittiğini anlamak için durup düşünmemişti."

"Peki, öyleyse neden yaptı bunu?"

"Oo, başlangıçta, bu sadece bir intikamdı, klasik bir reddedilmiş âşık olayıydı; kendisini inciten kişiden öç almak istiyordu. Hatta gerçekte bizim aklımızdan geçenleri, olayların boyutlarını tam olarak anlayabildiğini bile sanmıyorum. Eminim, sadece tek bir parça istediğimizi sandı. Aslında onun, yer değiştirme işleminin meydana çıkarılacağını umut ettiğinden bir hayli şüphelenmiştim. Bu da sizi zan altında bırakacaktı. Çünkü her şeyden öte, sergi için parçaları seçen sizdiniz ve parçalar geri döndüğünde eğer değiştirildikleri fark edilseydi, aslı yerine sahtesini gönderen kişinin siz olduğunuzu düşüneceklerdi. Ama sahte parçaların Sian'daki müzeye konulacağını anlayıncaya kadar yaptığının farkına varamadı. Ondan sonra da artık çok geçti. Parçalar kopyalanmıştı –burada şunu belirtmeliyim ki, sahteleri oldukça pahalıya mal oldu– ve tabii, gerçeklerinin yerine kullanılacakları için bu son derece gerekli bir masraftı."

"Ne zaman değiştirildiler?"

"Müzedeki paketleme işlemi sırasında. Umduğumuzdan daha kolay oldu. Küçük Japon arkadaşınız itiraz etmeye çalıştı ama o saatten sonra artık çok geçti." Konuşmasını kesip, hatırlamak için bir süre uzağa baktı, ardından, "Sanırım er ya da geç, bizim için problem olacağını o sırada anlamıştım," dedi ve gülümsedi. "Ve ne kadar haklı olduğum ortaya çıktı."

"O yüzden mi onu ortadan kaldırmanız gerekti?"

"Elbette," dedi sıradan bir şekilde, "Yapacak başka bir şey olmadığını anlamıştım."

"Size ne yaptı?"

"Ah, burada başımıza bazı dertler açtı ve sonra Çin'e döndüğünde ailesine mektup yazarak ne yapması gerektiğini sordu onlara. Tabii bunu yapınca, benim de başka seçeneğim kalmamıştı; ortadan kaldırılması gerekiyordu." Başını yana doğru hafifçe eğerek sanki Brett'e önemli bir şey itiraf edecekmiş gibi bir tavırla, "Dürüst olmak gerekirse, bu kadar kolay olması beni şaşırtmıştı. Çin'de bu türden şeyleri ayarlamanın daha zor olacağını düşünmüştüm," dedi. Sanki bu kültürel yozlaşma onu üzmüş gibi yavaşça başını salladı.

"Ailesine yazdığını nereden biliyorsunuz?"

"Çünkü mektubu okudum," diye açıkladı; ardından, "Yani çevrilmiş halini" diye düzeltti.

"Nasıl ele geçirdiniz?"

"Tüm mektuplarınız açılıp okunuyordu." Bunu, en azından bu kadarını anlamış olmalısın der gibi, kınar bir tonda söylemişti. "O mektubu Semenzato'ya nasıl ulaştırdınız?" diye sordu La Capra gerçekten meraklı bir şekilde.

"Birisine vermiştim."

"Kazıdan birisine mi?"

"Hayır, Sian'da tanıştığım bir turiste. Hong Kong'a gidecekti ve ondan mektubu postalamasını istedim. Bu şekilde eline daha hızlı geçeceğini biliyordum."

"Çok zekice, Dottoressa. Evet, gerçekten çok zekice."

Bir soğuk dalgası tüm vücudunu sarstı. Çoktandır uyuşmuş olan ayaklarını mermer tabandan kaldırarak sandalyenin alt çubuğuna koydu. Yağmur kazağına işlemişti ve kendisini donmuş bir elbisenin içinde tuzaktaymış gibi hissetti. Titreme nöbetini atlatmak için gözlerini kapattı ve geçmesini bekledi. Günlerdir çenesinde pusuda yatan ağrı inanılmaz bir ateşle birlikte geri gelmişti.

Gözlerini açtığında, La Capra yanından uzaklaşarak odanın başka bir yerine geçmiş, bir başka vazoyu inceliyordu. "Bana ne yapacaksınız?" diye sordu Brett, sesinin tonunu sakin tutmaya çalışarak.

İki eliyle tuttuğu kâseyle birlikte Brett'e doğru yürüyerek, "Sanırım bu sahip olduğum en güzel parça," dedi, bu arada tüm göv-

deyi saran desenlerdeki her bir fırça izini görebilsin diye kâseyi çok yavaşça çeviriyordu. "Ch'ing-hai bölgesinden, Çin Seddi'nin bittiği yerde bulundu. Ben yaklaşık beş bin yıllık olduğunu düşünüyorum, sizin fikriniz nedir?"

Brett boş gözlerle karşısında duran adama baktı; gördüğü şey, elinde kâse tutan orta yaşlı, şişman bir adamdı. "Size, bana ne yapacağınızı sordum?" diye tekrar etti.

"Hı?" diye sordu adam belirsiz bir şekilde, bir an için aşağıya doğru Brett'e baktı ve sonra elindeki kâseye döndü. "Size mi, Dottoressa." Sola dönüp elindeki kâseyi boş kaidenin üzerine koydu. "Ne yazık ki bunu düşünecek vaktim olmadı henüz. Sadece koleksiyonumu size göstermekle ilgileniyordum."

"Neden?"

La Capra olduğu yerde durdu, tam Brett'in önünde, uzanarak parmağının ucuyla kâseyi bir milimetre sağa, sonra sola döndürdü. "Çünkü çok güzel şeylere sahibim ve onları kimseye gösteremiyorum." Bunu öyle dokunaklı söyledi ki yapmacık olamazdı. Brett'e doğru dönüp dostça gülümseyerek, açıklamasına devam etti: "Bunlarla ilgilenen kişilere bile. Görüyorsunuz, eğer onları seramikten anlamayan birilerine gösterirsem, onlardan bu parçaların güzelliğini veya nadideliğini takdir etmelerini bekleyemem." Bir süre durarak, Brett'in bu ikilemi anlamasını umut etti.

Anlamıştı. "Ve eğer onları Çin sanatı ve seramiklerinden anlayan birilerine gösterirseniz, onlar da bu parçaların nereden geldiğini bileceklerdir, öyle mi?"

"Ah, zeki birisiniz," dedi, yüzü Brett'in hızlı düşünme yeteneği karşısında birden aydınlanmıştı. İfadesi daha anlaşılmaz bir hal almıştı. "Bu işten anlamayan insanlarla çalışmak zor. Tüm bu harika şeyleri görüyorlar," dedi, elini odanın içindekileri gösterircesine sallayarak, "çömlekleri, kâseleri; ama onların güzellikleri hakkında herhangi bir fikirleri yok."

"Ama bu, onları, size bu parçaları getirmekten alıkoymuyor, değil mi?" diye sordu Brett, sesindeki alaycı ifadeyi saklama gereği duymaksızın.

"Hayır, koymuyor. Onlara getirmeleri gereken şeyi söylüyorum ve onlar da getiriyorlar."

"Peki, onlara nasıl yapacaklarını da söylüyor musunuz?" Bu ko-

nuşma ona çok pahalıya mal olacaktı. Bu konuşmanın artık sona ermesini istiyordu.

"Bu, işi kimin yapacağına bağlı. Bazen son derece açıklayıcı olmak zorunda kalıyorum."

"Peki, bana gönderdiğiniz adamlara karşı da 'açıklayıcı' mıydınız?"

Brett onun yalan söylemek üzere olduğunu anladı ama Capra bundan vazgeçerek konuyu değiştirdi: "Koleksiyonla ilgili ne düşünüyorsunuz, Dottoressa?"

Brett birden artık yeter diye düşündü. Gözlerini kapadı ve başını sandalyeye yaslayarak bir süre dinlendi. "Size koleksiyon hakkında ne düşündüğünüzü sordum, Dottoressa?" diye sorusunu yineledi La Capra, ses tonu azıcık yükselmişti. Brett inatçılıktan çok, bezginlikten başını iki yana doğru yavaşça salladı, gözleri hâlâ kapalıydı.

La Capra'nın sanki sıradan bir şey yapıyormuşçasına elinin tersiyle attığı tokat cezalandırmadan çok bir uyarı niteliğindeydi. Brett onun nefesini yüzünde hissedebiliyordu. Attığı tokat yüzünü hafif bir şekilde sıyırıp geçse de, çenesinde henüz iyileşmekte olan kemikleri birbirlerinden ayırmaya yetmişti. Beyninde patlayan ağrıyla birlikte sersemleyen Brett, tüm düşüncelerden uzaklaştı, bilincini yitirdi.

Brett yere düşmüş, öylece yatıyordu. La Capra bir süre ona baktıktan sonra kaideye döndü. Yerde duran pleksiglas fanusu alıp dikkatli bir şekilde kâsenin üzerine yerleştirdi, yeniden, yerde bilinçsizce yatan kadına baktı ve odayı terk etti.

22

Brett Çin'deydi, kazı yerinin yakınında kurulu olan çadırdaydı. Uyuyordu ama uyku tulumu çok kötü bir şekilde yerleştirilmişti, ayrıca altındaki zemin çok sertti. Gaz sobasının yine gazı bitmişti, yüksek ovanın feci step soğuğu vücudunu donduruyordu. Beyin iltihabına karşı aşı olmak için Pekin'deki büyükelçiliğe gitmeyi reddetmişti, bu yüzden şimdi hasta yatıyordu. Hastalı-

ğın ilk belirtisi olan baş ağrısından ötürü acı çekiyor, onu ölüme götürecek olan iltihaplanmanın beyninde yarattığı şişkinlik yüzünden titreme nöbetleriyle boğuşuyordu. Matsuko onu bu konuda uyarmıştı, kendisi Tokyo'dayken bu aşıyı olmuştu.

Keşke bir battaniyesi daha olsa ya da Matsuko ona başındaki ağrıyı dindirecek bir şeyler verseydi. Gözlerini açtı; kendini çadırın içinde bulmayı umuyordu. Bunun yerine, kolunun altında uzanan gri taş zemini ve duvarı gördü ve sonra birden her şeyi hatırladı.

Gözlerini kapattı, yerde yatıyordu. La Capra'nın hâlâ odada olup olmadığını anlamak için sessizliği dinledi. Başını kaldırdı, acısı dayanabilecek hale gelmişti. Kulaklarının duyduğunu –sessizlik– gözleri de gördü; adam gitmişti ve şimdi bu odada onun koleksiyonuyla yalnızdı.

Dizlerinin üzerine doğruldu ve dengesini sağlamak için sandalyeye tutunarak ayağa kalktı. Düşerken başını çarpmıştı, bir an için oda etrafında fırıl fırıl döndü. Ayağa kalkınca gözlerini kapatıp her şeyin yerli yerine oturmasını bekledi. Ağrı kulaklarının altından kafatasının içine doğru yayılıyordu.

Gözlerini açtığında odanın bir duvarının, demir parmaklıklı pencerelerle kaplı olduğunu gördü. Kapı belki açıktır diye zorlukla odanın diğer ucuna yürümeye çalıştı ama kapı kilitliydi. Başta her adımında acıyla sarsılıyordu, ardından çenesindeki kasları gevşetmek için kendini zorladı; acısı az da olsa hafiflemişti. Pencerelere gitti, sandalyeyi altına çekip yavaşça üzerine çıktı. Pencereden bakınca *calle*'nin karşısında sıralanmış olan evlerin çatılarını gördü. Sol tarafta çatılar, sağ tarafta ise Büyük Kanal vardı.

Hâlâ yağmur yağıyordu, Brett birden üzerindeki kıyafeti fark etti; ıslaktı ve vücuduna yapışmıştı. Sallanarak sandalyeden aşağıya indi, etrafına bakındı, kendini ısıtacak bir şeyler aradı; ama hiçbir şey yoktu. Sandalyeye oturup kollarını vücuduna doladı. Ona acı veren soğuk yüzünden başlayan titremesini engellemeye çalıştı. Ellerini sıkı sıkıya vücuduna yapıştırmıştı ki sert bir şey hissetti: Kemer tokası. Islak elbiselerinin arasından onu eline aldı, sanki bir muskaymış gibi vücuduna sımsıkı bastırdı.

Aradan bir süre geçmişti, ne kadar olduğunu bilmiyordu. Pencerelerden gelen ışık azalmış, günün kurşuniliğinden yaklaşan gecenin gölgeli ışığına dönüşüyordu. Odada ışık olduğunu biliyor-

du ama onu arayacak gücü kalmamıştı. Ayrıca ışık hiçbir şeyi değiştirmeyecekti; ona yardım edebilecek tek şey sıcaklıktı.

Tüm bunları düşünürken, kapıda bir anahtar sesi duydu. Ardından kapı açıldı ve içeriye ona vuran adam girdi. Arkasında ona merdivenleri çıkarken yol gösteren genç adam vardı ama bunun üzerinden ne kadar zaman geçtiğini hatırlamıyordu.

"Professoressa," dedi yaşlıca olanı ve gülümsedi, "umarım şimdi konuşmamıza devam edebiliriz." Döndü ve genç adama bir şeyler söyledi, Brett'in anlamadığı bir lehçeyle konuşmuştu. Birlikte ona doğru ilerlediler, Brett yerinden kalkıp arkasına geçerek sandalyeyi onlarla kendi arasına koyma dürtüsüne engel olamadı.

Daha yaşlı olanı kahverengi bir kâsenin bulunduğu kaidenin yanında durup, ilgiyle ona bakmaya başladı. Onun hemen yanında duran gencin bakışları ise Brett ile adam arasında gidip geliyordu.

Koleksiyonundan parçaları alırken yaptığı gibi hareketlerine bir kez daha bir uzman inceliği katarak, pleksiglas koruyucuyu kaldırdı ve kâseyi ellerinin arasına aldı. Kâseyi, altara sunacağı hediyeyi taşıyan bir rahip gibi avuçlarının içinde tutarak, Brett'e doğru yürüdü. "Konuşmamız kesilmeden önce de dediğim gibi, sanırım bu Ch'ing-hai bölgesinden, ama Kansu'dan da geliyor olabilir. Bunun için neden bir uzmanın fikrine başvuramayacağımı biliyorsunuz."

Yorgunluktan bitap düşmüş olan Brett, sandalyeye yığılıp kalmıştı. Çenesini yukarı kaldırarak adama baktı, ardından La Capra'nın yanında bir rahip yardımcısı gibi duran genç adama. Sonra kâseye çevirdi bakışlarını, kâsenin güzelliğini gördü ve ardından ilgisiz bir bakışla başını çevirdi.

"Görebilirsiniz, işte burada," dedi yavaş yavaş kâseyi çevirerek, "birbirinin içine geçmiş halkalar. İlginç, değil mi? Sanki birisi onu çömlekçi çarkında biçimlendirmiş gibi. Ve desenler. İlkel insanların geometrik şekilleri kullanış biçimleri, bana hep ilginç gelmiştir; sanki her nasılsa ileriyi görmüş ve bunlara bir gün sahip olacağımızı anlamışlar gibi." Bakışlarını biraz gönülsüzce de olsa kâseden ayırarak Brett'e baktı. "Dediğim gibi, koleksiyonumun en güzel parçasıdır. Belki en pahalı parçası olmayabilir ama benim en çok sevdiğimdir." Sanki meslektaşıyla komik bir şeyi paylaşıyormuş gibi kıkırdayarak, "Ve onu elde etmek için ne yaptım, biliyor musunuz?" dedi.

Brett gözlerini ve kulaklarını kapatıp bu deliliği dinlememeyi tercih ederdi. Ama geçen defa bunu yaptığında başına gelenleri hatırladı ve merak etmişçesine ona baktı; ağrıdan çekindiği için konuşmaya cesaret edemiyordu.

"Floransa'da bir koleksiyoncudaydı. Yaşlı ve oldukça inatçı bir adamdı. Onunla karşılaşmamın sebebi ortak iş ilişkilerimizdi. Benim Çin seramikleriyle ilgilendiğimi öğrenince koleksiyonunu göstermek üzere evine götürdü. Bu parçayı gördüğümde ona âşık olduğumu hissettim; sahip oluncaya kadar mutlu olamayacağımı biliyordum."

Kâseyi biraz daha yukarı kaldırdı ve yeniden çevirdi; kenarı boyunca devam eden ve yukarıya, ağız kısmına doğru çıkan ve oradan merkeze doğru inen siyah çizgilerle yapılmış süslemeleri inceliyordu. "Bunu bana satıp satmayacağını sordum, ama parayla ilgilenmediğini söyleyerek beni reddetti. Ona daha fazlasını teklif ettim, bu kâsenin değerinden çok daha fazlasını ve yine reddettiğinde fiyatı iki katına çıkardım." Gözlerini elindekinden ayırarak, aşağıya doğru, Brett'e baktı, yeniden olayı canlandırır gibiydi, böylece ne kadar sinirlendiğini anlatabilecekti. Başını salladı ve yeniden dikkatini elinde tuttuğu kâseye verdi. "Yine reddetti. Dolayısıyla başka şansım kalmamıştı. Bana başka seçenek bırakmamıştı. Ona yaptığım teklif cömertliğin de ötesindeydi ama o kabul etmedi. Bu yüzden diğer yöntemleri kullanmak zorunda kaldım."

Brett'e baktı; onu bunu yapmaya neyin zorladığını sormasını istediği çok açıktı. Kafasından bunlar geçerken, Brett birden, aslında tüm bunların onun kendi davranışlarını savunmak için yazdığı bir senaryo ya da kendi payına düşeni oynarken onu aptal yerine koymak için düzenlenmiş bir sahne olmadığını fark etti. Adam buna inanıyordu. Bir şeye sahip olmak istiyor, reddediliyor ve ona sahip olmaya kendini mecbur hissediyordu. İşte bu kadar basitti. Ve aynı anda konumunu anladı; onun yolunda duruyordu. Dükalık Sarayı'ndaki sergiden alabilmek için onca uğraşıp, onca para döktüğü şeylere rahat rahat sahip olabilme özgürlüğünün önünde engeldi. Ve kendisini öldüreceğini anlamıştı. Bunu, sorusuna cevap vermediği zaman hissettiği tokat atma rahatlığı içinde yapacaktı. İsteksizce bir şeyler mırıldandı ama Capra bunu bir soru olarak alıp anlatmaya devam etti.

"Basit bir hırsızlık gibi olacaktı ama kâse alınacağı için bu işe benim karıştığımı anlarlardı. Kâseyi aldıktan sonra villasını yakmayı düşündüm." Bir süre durup, aklına gelen anılarla iç geçirdi. "Ama bunu yapamazdım. Orada bulunan pek çok güzel parça vardı. Onları yok etmeye gönlüm razı olmadı." Kâseyi aşağı indirerek, Brett'e iç yüzeyini gösterdi. "Şu dairelere ve çizgilerin, deseni öne çıkaran kıvrımlarına bir bakın. Bunu böyle yapmayı nereden *biliyorlardı*?" Orada öylece dimdik durmuş, mırıldanıyordu. "Bu yalnızca bir mucize. Mucize."

Tüm bunlar olup biterken genç adamdan hiç ses çıkmamıştı. Yanında durmuş, adamın ağzından çıkan her kelimeyi dinliyor, gözleriyle her hareketini yüzünde hiçbir ifade olmadan takip ediyordu.

Yaşlı adam yeniden iç çekti ve konuşmaya devam etti: "Bunu o yalnızken yapmanın daha iyi olacağına karar verdim. Ailesine de acı çektirmenin bir anlamı yoktu. Bir gece Siena'dan dönüyordu ve..." burada durdu, en kibar nasıl söyleyebilirim diye düşünüyordu; "bir trafik kazası geçirdi. Ne talihsizlik. *Superstrada*'da giderken arabasının kontrolünü kaybetti. O sırada yangın çıktı ve araba yol kenarında yandı. Ölümünün getirdiği şaşkınlıkla, aileden kimse kâsenin yok olduğunu fark etmedi." Filozofça bir havaya girerken, sesindeki yumuşaklık artmıştı. Bunun, bu kâseyi bu kadar çok sevmemle, onu elde etmek için bu kadar derde girmemle bir ilgisi var mı, merak ediyorum. Sonra sanki sohbet ediyorlarmışçasına, "Sonunda bu kâsenin değerini anlayan birine onu gösterebildiğim için ne kadar mutluyum bilemezsiniz." Genç adama şöyle bir baktıktan sonra devam etti. "Buradaki herkes bunu anlamaya çalışıyor; benim heyecanımı paylaşmaya. Ama onlar yıllarını bu tür şeyleri öğrenmeye adamadılar, benim gibi. Ve sizin gibi, Professoressa."

Gülümseyişinde kesinlikle merhamet vardı. "Tutmak ister misiniz, Dottoressa? Ben sahip olduğumdan beri buna hiç kimse dokunmadı. Ama eminim siz, avuçlarınızda onu hissetmenin, onun altındaki eğimin mükemmelliğini hissetmenin değerini takdir edebilirsiniz. Ne kadar hafif olduğuna inanamayacaksınız. Her zaman mükemmel bilimsel kaynaklarım olmadığı için üzülmüşümdür. Onun bileşenlerini bir spektroskopla incelemek ve nelerden yapılmış olduğunu öğrenmek isterdim; belki bu onun nasıl bu kadar hafif olduğunu açıklardı. Belki de siz bu konuda ne düşündüğünüzü bana

söylemek istersiniz?"

Yeniden gülümsedi ve kâseyi Brett'e doğru uzattı. Brett, kaskatı kesilmiş vücudunu sandalyede doğrultup kalkmak ve uzatılan kâseyi eline almak için büyük bir çaba harcadı. Dikkatlice eline aldı ve içine baktı. Siyah çizgiler, son derece nazik bir el tarafından boyanmıştı; beş bin yıldan daha da uzun zamandır ölü olan bir el tarafından; orta yerde, beyaz boşlukların etrafı gelişigüzel bir şekilde siyah çizgilerle çevrilmiş ve onları birer çift boğa gözü haline dönüştürmüştü. Kâseyi şekillendiren şey yaşamın titreşimleri ve çömlekçinin esprili ruhuydu. Ama çizgilerdeki kopuklukları fark etti. Bu boşluklar ve değişiklikler bunu boyayan sanatçının insani yanılabilirlik payının bir işaretiydi. Akmasına engel olamadığı gözyaşları arasında katılması beklenen dünyanın güzelliğini gördü. Kendi ölümünün ve halen önünde durmakta olan adamın böylesine mükemmel bir güzelliği elde edebilme gücüne sahip olmasının yasını tutuyordu.

"İnanılmaz, değil mi?" diye sordu.

Brett gözlerini kâseden ayırdı ve adamın gözlerinin içine baktı. Onu öldürmek, yerdeki bir böceğin üzerine basıp öldürmesi kadar olağan bir şeydi bu adam için. Bunu yapar ve ardından bu güzelliğe sahip olmanın getirdiği mutlulukla, bu en sevdiği oyuncağıyla yaşamaya devam ederdi. Arkaya doğru küçük bir adım attı ve mevkiyi çağrıştıran bir hareketle elinde tuttuğu kâseyi yüzünün hizasına kadar kaldırdı. Sonra çok yavaşça, ne yaptığının son derece bilincinde olarak, ellerini birbirinden ayırdı ve kâseyi tuzla buz olduğu, parçalarının ayağına ve bacağına çarptığı mermer zemine doğru bıraktı.

Yaşlı adam öne doğru hamle yapsa da kâseyi kurtaracak zamanı bulamamıştı. Attığı adım parçalardan birinin üzerine geldiği için onu toz haline getirmişti, geriye doğru sendeledi, genç adama çarptı ve destek alabilmek için ona sarıldı. Yüzü kıpkırmızı olmuştu, hemen sonra sarardı. Brett'in anlayamadığı bir şeyler mırıldandı ve sonra hızla ona doğru döndü. Boşta olan elini uzatarak öne doğru atıldı; ama genç olan, arkasından gelerek, kolundan tuttu ve geri çekti. Yaşlı adamın kulağına fısıltıyla ama sert bir şekilde bir şey söyledi. Bir kolunu da adamın koltuk altından sarmış, sıkı sıkıya tutmuştu, böylece Brett'e ulaşmasına engel oluyordu. "Burada ol-

maz," dedi; "Tüm bu güzel parçaların arasında olmaz." Yaşlı adam hırıltıyla cevap verdi; ama ne dediğini Brett anlamamıştı, "Ben ilgilenirim," dedi genç olan, "aşağıda."

Onlar konuşurlarken sesleri gittikçe yükseliyordu, Brett sağ elini cebine daldırdı ve kemer tokasını eline aldı, dar olan tarafından tutuyordu; diğer ucuysa sivriydi ve kenarları silah olarak kullanılacak kadar inceydi. Onları seyredip konuştuklarını dinlerken, sesleri birden gidip gelmeye, dalgalanmaya başlamıştı. Bu arada, artık soğuğu hissetmediğini fark etti; hatta tam tersine ısınmıştı, yanıyordu. Onlar sürekli konuşuyor, seslerse bir kaybolup bir çıkıyordu. Kendi kendine, tokayı tutabilmek için ayakta durması gerektiğini söyledi; ama birden dayanamadı ve yeniden sandalyeye yığıldı. Başı öne düşmüştü, yerde duran dağılmış parçaları görüyor ama onların ne olduğunu hatırlamıyordu.

Uzun bir süre sonra bir kapı sesi duydu ve arkasından kapının kapandığını fark etti; baktığında odada sadece genç adamın kalmış olduğunu gördü. Zamanda bir boşluk vardı, adam Brett'i kolundan tutarak ayağa kaldırdı. Onunla birlikte yürüyordu, dışarı çıktılar, merdivenlerden indiler; attığı her adımda, kafasının içinde bir acı patlıyordu. Sonra yine merdivenlerden indiler, yağmur sularının bastığı bahçeden geçtiler ve ardından kaldırımın hizasında yapılmış ahşap bir kapıya ulaştılar.

Hâlâ Brett'in kolundan tutuyordu, bu Brett'e öyle gereksiz göründü ki, neredeyse gülecekti. Adam anahtarı takıp çevirdi ve iterek kapıyı açtı. İçeriye bakınca parlak karanlığa doğru gözden kaybolan merdivenleri gördü. Daha ilk basamakta karanlık kendini hissettirmeye başlamıştı, suyun üzerinde yansıyan ışığı gördü.

Adam ona döndü ve onu kolundan tuttu. Brett'i içeriye doğru savurdu. Dengesini yitiren Brett girişte sendeledi, refleks olarak ayağıyla suyun altındaki basamakları arıyordu. Ayağıyla ilk basamağı bulmuştu ama öbür ayağını attığında, üzeri yosun tutmuş, kaygan basamakta kaydı. Kollarını havaya kaldıracak kadar zaman bulabildi ve sonra, hâlâ yükselmekte olan suyun içine düştü.

23 Flavia'nın istediği tek şey anlamsızca evin içinde yankılanıp duran şu müziği susturmaktı. Kitaplığa yaklaştıkça, nefesli çalgılardan ve kemanlardan olağanüstü güzellikte sesler yayılsa da sadece sessizliğin rahatlığına ihtiyacı vardı. Karmakarışık görünen bu stereo alete baktı; alet, içinden dökülen müzikle umutsuz bir şekilde hapsolmuştu. Neden sanki bunu kullanmayı öğrenmedim diye kendi kendine hayıflandı. O sırada müzik daha da güzelleşmişti; tüm ses uyumu birleşti ve nihayet senfoni bitti. Brunetti'ye döndü; rahatlamıştı.

Tam konuşmaya başlayacaktı ki, senfoninin açılış notaları yeniden odayı doldurdu. Ortada dolanmaya başladı, öfkelenmişti, gidip CD-çalara bir tane indirdi, sanki sersemletip susturabilecekti. CD-çaların önüne daha önceden yerleştirilmiş olan ince plastik CD kutusu düştü, Flavia kutuyu havada yakalayıp yere fırlattı. Köşeye düşen kutunun darbe sonunda kapağı açılınca içindekiler Flavia'nın önüne saçıldı. Ayağıyla vurdu ama ıskalamıştı, yere baktı, onu ezmek istiyordu; bunu yaparsa sanki bir şekilde neşeyle evin içinde dolanan müziğe bir son verebilecekti. O anda yanına gelen Brunetti, önüne geçerek, ses düğmesini sola çevirdi. Müzik sesi, odayı patlayıcı bir sessizliğe terk edip ortadan kaybolmuştu. Brunetti yere eğilip kutuyu aldı, ardından kutunun içinden yere düşen kartoneti ve kartonetin altında kalan küçük kâğıt parçasını almak için tekrar eğildi.

"Bir adam aradı. Flavia ellerindeymiş." Başka hiçbir şey yazılmamıştı. Saat yok, niyetinin ne olduğuna dair bir açıklama yok. Brett'in evde olmayışı, Brunetti'ye ihtiyacı olan tüm açıklamayı sağlamıştı zaten.

Hiçbir şey demeden, kâğıt parçasını Flavia'ya uzattı.

Okur okumaz o da anladı. Kâğıdı avucunun içinde ezdi; ama hemen ardından parmaklarını açtı ve sessizce kâğıdı önündeki kitap rafına koydu, belki de bu Brett'le kuracağı son bağlantı olacaktı.

"Saat kaçta evden ayrıldın?" diye sordu Brunetti.

"Yaklaşık ikiydi. Neden?"

Saatine baktı, olası süreyi hesaplamaya çalıştı. Aramadan önce Flavia'nın apartmandan çıkmasını beklemiş olmalıydılar ve Flavia'nın hemen dönüp dönmeyeceğini anlamak için de birisi onu izlemişti. Saat neredeyse yediydi, yani Brett birkaç saattir ellerindey-

di. Brunetti bu işi kimin yapmış olabileceğiyle hiç ilgilenmiyordu. Tek düşündüğü şey, onu nereye götürmüş olabilecekleriydi. Acaba Murino'nun dükkânına mı? Bunu ancak satıcı da cinayetlere karışmışsa yapabilirlerdi ve görünüşe bakılırsa, o bu işin içinde değildi. Kurnaz bir adamdı ama Semenzato'ya böylesine hayvani bir şey yapamazdı. Bundan sonraki en büyük olasılık La Capra'nın palazzosu'ydu. Bunu düşünür düşünmez içeriye girme planları yapmaya başladı. Ama üç kredi kartı makbuzuna ve özel bir galeri olabileceği gibi, özel bir hücre de olabilecek bir oda tipine dayanarak arama belgesi çıkaramayacağını biliyordu. Brunetti'nin sezgileri bu aşamada bir işe yaramazdı, en azından mahkemenin nezdinde. Özellikle de La Capra gibi bir adamın nüfuzu ve zenginliği göz önüne alındığı zaman.

Brunetti palazzo'ya gidecek olsa, La Capra'nın onu reddetmek için her türlü bahaneyi yaratacağından emindi, izinsiz o eve girmenin imkânı yoktu. Ancak!

Flavia, Brunetti'nin kolunu tutarak, "Onun nerede olduğunu biliyor musun?" diye sordu.

"Sanırım."

Flavia koridora gitti ve birkaç dakika sonra elinde bir çift siyah lastik çizmeyle geri döndü. Kanepeye oturup, onları hâlâ ıslak olan çoraplarının üstüne giydi, ayağa kalktı ve Brunetti'nin yanına gelerek, "Ben de seninle geliyorum," dedi, "Nerede o?"

Brunetti, "Flavia..." diye başladı ama Flavia onu susturdu.

"Sana, ben de geliyorum dedim."

Brunetti onu durdurmanın bir yolu olmadığını biliyordu ve hemen ne yapmaları gerektiğine karar verdi. "Önce bir telefon etmeliyim. Kalanını sana yolda anlatırım." Telefonu aldı ve Questura'nın numarasını çevirip Vianello'yu istedi.

Çavuş telefona cevap verdiğinde Brunetti, "Benim Vianello. Yanında kimse var mı?" dedi.

Vianello evet gibilerinden bir ses çıkarınca Brunetti devam etti: "Şimdi sadece dinle, sonra durumu anlatırım. Bana hırsızlık masasında üç yıl çalıştığını söylemiştin, hatırladın mı?" Hattın diğer ucundan bir mırıldanma sesi geldi. "Benim için bir şey yapmanı istiyorum. Bir kapı. Bir binanın kapısı." İkinci mırıltının bir soru olduğu kesindi. "Ahşaptan, metallerle desteklenmiş, yeni bir şey. Sa-

nırım iki kilidi var." Bu sefer bu kadar basit, hakaret eder gibi böylesine bir basitliğe bir homurtu cevap verdi. Yalnızca iki kilit! Yalnızca çelikle destekli! Hızlıca düşünüyordu, komşuları hatırladı. Camdan dışarı baktı, hava tamamen kararmıştı, yağmur da aynı hızıyla yağmaya devam ediyordu. "Seninle Campo San Aponal'de buluşuruz. Mümkün olduğu kadar çabuk gel oraya. Ve Vianello," diye ekledi, "resmi paltonu giyme." Hattın öbür ucundan bir kahkaha duyuldu ve ardından telefon kapandı.

En alt merdivenlere geldiklerinde suyun çok daha fazla yükseldiğini gördüler. Kapının arkasındayken, dışarıda bardaktan boşanırcasına yağan yağmurun gümbürtüsünü duydular.

Şemsiyelerini açıp, yağmurun altında yürümeye başladılar, sular çizmelerinin en üst kısmına kadar ulaşmıştı. Dışarıda çok az insan olduğundan suların daha da yükseldiği Rialto'ya hızla vardılar. Tahta yürüme yolları demir payandalarla desteklenmemiş olsaydı, su çizmelerine dolacak ve ilerlemeleri imkânsızlaşacaktı. Köprünün öbür ucunda ise yeniden suyun içine girdiler, San Polo'ya doğru döndüler, her ikisi de yükselen suyun içerisinde yürümek için bacaklarını zorlamaktan bitip tükenmişlerdi. San Aponal'de Vianello'yu beklemek için, şemsiyelerini dövüp duran yağmurdan kurtulduklarına memnun, kendilerini bir bara attılar.

Bu sulu dünya tarafından o kadar uzun zamandır kuşatılmışlardı ki, ne içeride baldırlarına kadar yükselmiş olan su, ne de bu suyun içinde şıpırtılar çıkararak tezgâhın arkasında bir oraya, bir buraya gidip gelerek bardakları, kadehleri yerleştiren barmen tuhaflarına gidiyordu.

Barın camdan kapısının iç tarafını buhar kaplamıştı, öyle ki Brunetti, Vianello'yu gözleyebilmek için camı sürekli yağmurluğunun koluyla bir yuvarlak oluşturacak biçimde silmek zorunda kalıyordu. Küçük *campo*'dan öne doğru eğilmiş siluetler geçiyordu. Sürekli olarak rüzgârın bir sağdan, bir soldan, bir aşağıdan eserek yağan yağmuru her yönde üzerlerine çarpması yüzünden pek çok insan şemsiye taşıma zahmetine katlanmıyordu artık.

Brunetti aniden bir ağırlık hissetti ve yanında duran Flavia'ya baktı; Flavia koluna o kadar abanmıştı ki, ne söylediğini duyabilmek için aşağıya doğru eğilmek zorunda kaldı. "Onu sağ salim bulabilecek miyiz?"

Brunetti'den hiç ses çıkmadı; birden yalan söylemek hiç kolay değildi. Kolunu onun elinden kurtarıp, omzuna atarak kendine doğru yaklaştırmaktan başka bir şey gelmedi elinden. Onun titrediğini fark etti ve kendini, bunun korkudan değil de soğuktan olduğuna ikna etti. Ama hâlâ bir şey söylemiyordu.

Hemen ardından, Rialto yönünden gelen, Vianello'ya benzer iri yapılı biri göründü. Rüzgâr, yağmurluğunun arkasındaki yırtmacı açıyordu ve Brunetti bunun altındaki, bele kadar yükselen balıkçı çizmelerini gördü. Flavia'nın kolunu sıkarak, "Geldi," dedi.

Flavia yavaşça Brunetti'den uzaklaşarak, bir an için gözlerini kapadı ve gülümsemeye çalıştı.

"İyi misin?"

"Evet," diye cevap verdi ve ispat edercesine başını salladı.

Brunetti barın kapısını açtı ve o tarafa doğru hızlı hızlı yürüyen Vianello'ya seslendi. Kapının açılmasıyla çok fazla ısınmış olan barın içine bir anda yağmur ve rüzgâr ve ardından da şıpırdayarak Vianello girdi; onun varlığıyla sanki burası daha da küçülmüştü. Başındaki denizci kasketini çıkardı. Kasketi bir sandalyenin arkasına vurarak, etrafında geniş bir daire oluşturan sular sıçrattı. Sonra ıslak kasketi bir masanın üzerine attı ve parmaklarını saçlarının arasından geçirdi, arkasına çok daha fazla su sıçratmıştı. Brunetti'ye baktı, Flavia'yı gördü ve sordu: "Ev nerede?"

"Suyun kenarında, Calle Dilera'nın sonunda. Şu yeni restore edilmiş olan. Soldaki."

"Metalden parmaklıkları olan mı?" diye sordu Vianello.

"Evet," diye cevap verdi Brunetti, bir yandan da acaba Vianello'nun bu şehirde bilmediği bir ev var mı diye merak etti.

"Benden ne yapmamı istiyorsunuz, efendim, içeri mi gireceğiz?"

Vianello'nun biz diye konuşması birden Brunetti'nin içini rahatlatmıştı.

"Evet. Bir bahçesi var; ama şu anda, bu yağmurda kimsenin orada olacağını sanmıyorum." Vianello onaylarcasına başını salladı. Aklı başında hiç kimse böyle bir gecede orada olmazdı.

"Tamam. Burada bekleyin, ben bir gidip bakayım. Eğer düşündüğüm gibiyse bir problem yok demektir. Fazla uzun sürmez. Bana üç dakika verin, sonra arkamdan gelirsiniz." Flavia'ya şöyle bir

baktıktan sonra kasketini aldı ve yağmurun deli gibi yağdığı sokağa geri döndü.

"Ne yapacaksınız?" diye sordu Flavia.

"İçeriye girip orada olup olmadığına bakacağım," dedi ama gerçekte bu söylediklerinin ne anlama geldiğini kendi dc bilmiyordu. Brett palazzo'nun herhangi bir yerinde olabilirdi; sayısız odalardan birinde. Hatta içeride bile olmayabilirdi, belki de cansız bedeni çoktan tüm şehri kuşatmış olan pis sularda yüzüyordu.

"Peki ya orada yoksa?" diye öyle telaşla sordu ki Flavia, Brunetti Brett'in kaderi hakkında aynı şeyi düşündüklerine kanaat getirdi.

Ona cevap vermek yerine, "Burada kalmanı istiyorum. Ya da eve git. Senin yapabileceğin bir şey yok," dedi.

Flavia, onunla tartışma gereği bile duymadan bir el hareketiyle söylediği şeyi reddetti ve sordu: "Ona yeterince zaman tanıdık, değil mi?" Brunetti daha cevap vermeden, Flavia onun yanından geçip bardan çıktı ve *campo*'da hızla şemsiyesini açıp beklemeye başladı.

Brunetti bardan çıktı ve yanına geldi, vücuduyla ona gelen rüzgâra siper olarak. "Hayır. Sen gelemezsin. Bu polisin işi," dedi.

Aniden esen, sert bir rüzgâr Flavia'nın saçlarını dağıtıp yüzüne savurdu ve gözlerini örttü. Kızgın kızgın, saçlarını geri itti, Brunetti'ye bakarak asık bir suratla, "Nerede olduğunu biliyorum. Şimdi ya seninle gelirim ya da seni takip ederim," dedi.

Brunetti itiraz etmeye başlayacakken konuşmasını kesti: "Bu, benim hayatım, Guido."

Brunetti dönerek Calle Dilera'ya doğru yürümeye başladı, öfkeden yüzü kızarmıştı, onu tutup bardan içeriye atma ve bir şekilde orada kalmasını sağlama isteğiyle savaşıyordu. Palazzo'ya yaklaşınca dar *calle*'nin bomboş olduğunu görmek Brunetti'yi şaşırttı. Vianello'dan hiçbir iz yoktu ve ağır, ahşap kapı kapalıymış gibi görünüyordu. Yan yana durmuş bakarlarken, kapı aniden içeriden açılıverdi. Büyük bir el içeriden onlara "gelin" anlamında işaret ediyordu ve ardından *calle*'nin mat ışığında Vianello'nun yüzü göründü, yağmurdan ıpıslak, gülümsüyordu.

Brunetti içeri sızdı; ama o daha kapıyı kapatamadan, hemen arkasından Flavia da içeri girmişti. Gözleri karanlığa alışıncaya kadar

bir süre hareketsiz beklediler. "Çok kolaydı," dedi Vianello onların arkasından kapıyı kapatırken.

Büyük Kanal'a çok yakın oldukları için sular burada çok daha derindi ve sürekli yağmakta olan yağmur bahçeyi küçük bir göle çevirmişti. Palazzo'nun sol tarafından gelen ışıklar bahçenin orta kısmını aydınlatıyordu, onların bulunduğu tarafsa karanlıkta kalıyordu. Sessizce yağmurdan kaçıp bahçenin üç tarafını çeviren uzun balkonun altına girdiler. Öyle karanlıktı ki, birbirlerini bile göremiyorlardı.

Brunetti buraya, içeri girince ne yapacağını hiç düşünmeden, salt bir dürtüyle hareket ederek geldiğini fark etti. Palazzo'ya sadece bir kere gelmişti ve en üst kata öyle bir hızla çıkarılmıştı ki, binanın planına ilişkin kesin hiçbir bilgisi yoktu. Bütün katlardaki odaların dış merdivene açılan kapıları olduğunu hatırlıyordu; ama en üst katta La Capra'yla konuştuğu oda ile onun bir kat altındaki çalışma odası dışında, bu kapıların arkasında ne olduğuna dair hiçbir fikri yoktu. Ayrıca bir devlet görevlisi olarak bir suça iştirak ediyordu; daha da ötesi, bu suça kendisiyle birlikte sadece bir sivili değil, bir iş arkadaşını da bulaştırmıştı.

"Burada bekleyin," diye fısıldadı Brunetti, her ne kadar yağmur tüm sesleri örtse de, ağzını Flavia'nın kulağına yaklaştırmıştı. Öylesine karanlıktı ki, cevap olarak nasıl bir hareket yaptığını bile göremiyordu; ama onun karanlığa doğru biraz daha geri çekildiğini hissetti.

"Vianello," dedi, kolundan tutup kendine doğru yaklaştırarak, "Ben yukarı çıkıp içeri girmeyi deneyeceğim. Eğer bir sorun çıkacak olursa, onu buradan çıkar. Sizi durduran birisi olmadıkça da kimseye bulaşma." Vianello tamam anlamında bir şeyler söyledi. Brunetti dönerek merdivenlere doğru yürümeye başladı, suların arasından yürüyebilmek için bacaklarını zorluyordu. Ancak ikinci basamağa ulaştığında, her adımında onu engelleyen sulardan tamamıyla kurtulabilmişti. Bu ani değişimle birlikte sanki hiçbir çaba harcamadan suyun üzerinde yürüyecekmiş ya da merdivenleri uçarak çıkacakmış gibi bir hisse kapıldı, fakat bu rahatlamayla birlikte çizmelerinden içeri giren buz gibi suyun ve üzerine giydiği elbiselerin ıslaklığının yarattığı dondurucu soğuğun farkına vardı. Eğilip çizmelerini çıkardı ve merdivenleri öyle çıkmaya başladı, sonra ge-

ri dönüp bir tekme vurarak çizmelerini suya attı. Onlar gözden kayboluncaya kadar bekledikten sonra yeniden merdivenlere yöneldi.

İlk kata çıkınca, küçük bir balkonda durdu ve balkon kapısının koluna uzandı. Kolu aşağı doğru bastırıp içeri doğru itti; ama kapı kilitliydi, açılmıyordu. Diğer kata çıktı ama buradaki kapı da kilitliydi.

Dönüp balkon tırabzanlarından Flavia ve Vianello'nun durduğu yere doğru baktı ama tek görebildiği suyun yüzeyine düşen yağmur damlalarını aydınlatan ışık huzmesiydi.

En üst kattaki kapıyı denediğinde, elinin altındaki kolu iter itmez sürpriz bir şekilde kapı açıldı ve Brunetti, kendisini uzun bir koridorun başında buldu. İçeriye girdi, kapıyı arkasından kapattı ve bir süre orada öylece durdu; paltosundan, aşağıdaki mermer yüzeye damlayan su seslerini duyuyordu yalnızca.

Orada beklerken, gözleri koridorun aydınlığına alışmıştı. Koridor boyunca sıralanmış kapıların ardından gelen herhangi bir ses var mı diye dikkatlice etrafını dinledi.

Onu sarsan ani bir üşümeyle başını öne doğru eğip omuzlarını kaldırarak bir şekilde ısınmaya çalıştı. Yeniden başını kaldırıp baktığında birkaç metre ilerisinde bir kapının önünde, şaşkınlıktan ağzı açık kalmış olan La Capra'yı gördü.

Kendini ilk toparlayan La Capra oldu ve kaygısız bir gülümsemeyle, "Signor polis, demek geri döndünüz. Ne hoş bir tesadüf. Ben de tam, galerimdeki son parçaları yerleştirmiştim. Belki onlara bir göz atmak istersiniz?" dedi.

24

Brunetti galeriye doğru onun peşi sıra yürürken bir yandan da etrafında duran cam fanuslara ve sergi sehpalarına bakıyordu. İçeriye girdiklerinde La Capra ona dönerek, "Paltonuzu alayım. Böyle bir yağmurda yürürken donmuş olmalısınız. Hele böyle bir gecede," dedi. Bir yandan da çok düşünceli bir şekilde başını sallıyordu.

Brunetti paltosunu çıkardı ve La Capra'ya uzatırken paltonun

çektiği yağmur suları yüzünden ne kadar ağırlaştığını fark etti. Görünüşe göre, öbür adam da paltonun ağırlığı karşısında şaşırmıştı ve onu bir sandalyenin arkasına koymaktan başka hiçbir şey düşünmüyormuş gibiydi. Paltonun üzerinden akan sularla yerde küçük bir derecik oluşmuştu.

"Beni görmek için geri dönmenizin sebebi nedir, Dottore?" diye sordu La Capra; ama daha Brunetti cevap vermeden, "Size içecek bir şey ikram edeyim. Bir grappa'ya ne dersiniz? Yoksa sıcak bir rom punçu mu alırsınız? Lütfen, sizin öyle üşümenize dayanamıyorum, benim evimde misafirsiniz, bir şey almazsanız olmaz," dedi. Cevabı beklemeden, duvarda asılı olan diafona doğru yürüyüp tuşa bastı. Birkaç saniye sonra duyulan zayıf klik sesinin ardından La Capra alıcıya, "Yukarıya bir şişe grappa ve biraz da sıcak rom punçu getirir misiniz?" dedi.

İyi bir ev sahibi edasıyla Brunetti'ye dönerek gülümsedi. "Bir kaç dakika içinde gelir. Onu beklerken siz de anlatın, Dottore. Sizin beni bu kadar kısa bir sürede yeniden ziyaret etmenizin sebebi nedir acaba?"

"Koleksiyonunuz Signor La Capra. Koleksiyonunuzla ilgili pek çok şey öğrendim. Ve sizin hakkınızda da."

"Gerçekten mi?" diye sordu La Capra, hâlâ gülümsüyordu. "Venedik'te bu kadar tanındığımı bilmiyordum."

"Başka yerlerde de," diye cevapladı Brunetti. "Londra'da mesela."

"Londra mı?" diye sordu La Capra, hafif bir şaşkınlıkla, "Ne kadar ilginç. Londra'da beni tanıyacak biri olduğunu sanmıyorum."

"Evet, ancak orada bazı parçalar ele geçirmediniz mi?"

"Ah, evet, bu olabilir sanırım," diye cevapladı La Capra, hâlâ gülümsüyordu.

"Ve Paris'te," diye ekledi Brunetti.

La Capra'nın yüzünde yine hafif bir şaşkınlık ifadesi belirdi, sanki Brunetti'nin Londra'dan bahsetmesinden sonra bunu bekliyormuş gibiydi. Bir şey söyleyecekti ki kapı açıldı ve genç bir adam içeri girdi. Bu, Brunetti'nin daha önce gördüğü genç değildi, elinde üzerinde şişelerin, kadehlerin ve gümüş bir termosun olduğu bir tepsi vardı. Tepsiyi sehpaya bırakarak, odadan çıkmak üzere geri döndü. Brunetti Roma'dan gönderilen fotoğraflarının yanı sıra,

babasına olan benzerliğiyle de onu tanımıştı.

"Hayır, kal ve bizimle bir içki iç, Salvatore," dedi La Capra. Sonra, Brunetti'ye dönerek, "Ne arzu edersiniz, Dottore? Şeker de var. Size bir punç hazırlamamı ister misiniz?" dedi.

"Hayır, teşekkürler. Grappa, lütfen."

Jacopo Poli; el yapımı camdan harika bir şişe. Signor La Capra için her şeyin en iyisi olmalıydı. La Capra kaynayan suyu, kendi bardağındaki romun üzerine ekleme aşamasındayken, Brunetti bir dikişte grappa'sını yuvarlayıp boş bardağı sehpanın üzerine koydu. La Capra sıcak suyu döküp, içkisini karıştırırken, Brunetti de etrafına bakınıyordu. Pek çok parça Brett'in evinde gördüklerine benziyordu.

"Bir tane daha, Dottore?"

"Hayır, teşekkürler," dedi Brunetti. Tek istediği halen gözünden yaş getiren titremenin durmasıydı.

La Capra içkisini karıştırmayı bitirdi, bir yudum aldıktan sonra tepsinin üzerine bıraktı. "Gelin, Dottor Brunetti. Size birkaç yeni parçamı göstereyim. Daha dün geldiler ve itiraf etmeliyim, onların burada olmalarından inanılmaz bir heyecan duyuyorum."

La Capra döndü ve galerinin sol duvarı boyunca ilerlemeye başladı. Fakat Brunetti, o yürürken, her adımında cam kırılmasına benzer sesler duydu. Yere baktı ve odanın o tarafında yerde duran çömlek kırıklarını gördü. Kırıklardan birinin üzerinde siyah bir çizgi vardı. Kırmızı ve siyah; bunlar Brett'in ona gösterdiği ve üzerinde konuştuğu döneme ait baskın renklerdi.

"O nerede?" diye sordu Brunetti yorgun ve üşümüş bir halde.

Brunetti'nin önünde giden La Capra durdu, ona dönmeden önce birkaç dakika bekledi ve sonra başını çevirerek, "Kim nerede?" diye meraklı bir gülümsemeyle sordu.

"Dottoressa Lynch."

La Capra gözlerini Brunetti'ye dikti ama Brunetti onunla genç adam arasında bir şeylerin geçtiğini sezinledi; bir mesajın.

"Dottoressa Lynch?" diye sordu La Capra, sesinde bir şaşkınlık vardı; ama hâlâ çok nazikti. "Şu Amerikalı profesör mü? Çin seramikleri hakkında kitap yazan?"

"Evet."

"Ah, Dottor Brunetti, onun burada olmasını ne kadar çok iste-

yebileceğimi asla tahmin edemezsiniz. Bende iki parça var, –onlar da dün gelenlerden– bunlarla ilgili bazı sorular kafama takıldı. Onların eski olduklarından," –bir anlık bir duraksamayla– "onları aldığımda düşündüğüm kadar eski olduklarından emin değildim. Dottoressa Lynch'in onlarla ilgili görüşlerini öğrenmek için neler vermezdim." Hızlıca genç adama şöyle bir baktıktan sonra Brunetti'ye döndü. "Peki size onun burada olabileceğini düşündüren şey nedir?"

"Çünkü olabileceği başka bir yer yok," diye açıkladı Brunetti.

"Korkarım sizi anlamıyorum, Dottore. Neden bahsettiğinizi bilmiyorum."

"Bundan bahsediyorum," dedi Brunetti ve bacağını öne uzatarak ayağının altında bulunan parçalardan birini ezdi.

La Capra çıkan sesten son derece rahatsız olsa da ısrar etti. "Sizi hâlâ anlamış değilim. Eğer bahsettiğiniz şey bu kırıklarsa, açıklaması oldukça basit. Paketleri açılırken, birisi oldukça dikkatsiz davranmış." Kırık parçalara bakarken, kimsenin böyle bir dikkatsizlik yapabileceğine inanamıyormuş gibi acı dolu bir ifadeyle başını iki yana salladı. "Olaydan sorumlu olan kişinin cezalandırılmasını emrettim."

Brunetti arkasında bir hareket hissetti; ama ne olduğunu görmek için dönemeden, La Capra ona doğru yürüdü ve kolundan tutarak, "Fakat gelip yeni parçalarımı görün," dedi.

Brunetti kolunu hızlı bir şekilde çekip kurtardı ve geri döndü ancak genç adam çoktan kapının yanına gitmişti. Kapıyı açtı, Brunetti'ye gülümseyerek odadan çıktı ve kapıyı kapattı. Kapının arkasından, şüphe götürmeyecek şekilde bir kilidin içinde dönen anahtar sesi duyuldu.

25 Ayak sesleri hızla koridorda kayboldu. Brunetti La Capra'ya döndü. "Çok geç, Signor La Capra," dedi, sakin ve makul bir ses tonuyla, "Onun burada olduğunu biliyorum. Ona bir şey yapacak olursanız, işleri daha da kötü hale sokarsınız."

"Affınıza sığınıyorum, Signor polis, ama neden bahsettiğiniz hakkında en ufak bir fikrim yok," dedi La Capra.

"Dottoressa Lynch'den bahsediyorum. Onun burada olduğunu biliyorum."

La Capra gülümsedi ve eliyle anlamadığını belirten bir işaret yaparak, "Bu konuda neden bu kadar ısrar ettiğinizi anlamıyorum. Emin olun, eğer o burada olsaydı, şu anda bizimle olurdu ve tüm bu güzelliklerin keyfini çıkarırdı," dedi ve sesine daha samimi bir hava vererek ekledi: "Gerçekten onu böyle bir zevkten mahrum edebileceğimi mi düşünüyorsunuz?"

Brunetti yine aynı sakinlikte, "Sanırım artık bu şarlatanlığa son vermenin zamanı geldi, Signor" dedi.

La Capra bunu duyunca bir kahkaha attı. "Ah, bence şarlatan olan sizsiniz, Signor polis. Davetsiz bir şekilde evime geldiniz; sanırım, evime girmeniz yasadışı bir olaydı. Bu nedenle bana neyi yapıp neyi yapmamam gerektiğini söyleyemezsiniz." Bunları söylerken sesi öylesine incelmişti ki, son kelimeler öfkeden neredeyse ağzından ıslık şeklinde dökülmüştü. Kendi sesini duyan La Capra oynadığı role geri döndü; Brunetti'den uzaklaşarak cam fanuslardan birine doğru yürüdü.

"Eğer dilerseniz, şu vazonun üzerindeki çizgilere bir bakın." "Arkasına uzanan yılankavi kavis çok hoş, gerçekten çok hoş, sizce de öyle değil mi?" diye sordu, fanusun içinde duran uzun vazonun önünde başlayan çizginin aldığı şekli, eliyle havada taklit ederek. "Bu insanların sahip olduğu güzellik anlayışını her zaman önemli bulmuşumdur. Binlerce yıl önce yapılmış ve hâlâ güzelliğe duyulan hayranlıkla dolu." Kendini sanattan anlayan kişiden, filozofluğa kaydırarak gülümsedi. Brunetti'ye dönerek, "Sizce de insanlığın sırrı, güzelliğe duyulan hayranlıkta, değil mi?" diye sordu.

Brunetti bu bayağılığa cevap vermedi. La Capra bir sonraki cam fanusa yürüdü. Küçük, anlamlı bir gülüşten sonra, "Dottoressa Lynch bunları görmeyi isterdi," dedi.

Sesinde kirli sırları barındıran bir ton vardı. Brunetti La Capra'nın önünde durduğu fanusa baktı. İçindeki nesnenin su kabağımsı biçimi, Brett'in ona gösterdiği resimdekine benziyordu. İki ayağının üzerine kalkmış ve sola doğru adım atmış insan vücutlu tilki, neredeyse, Brett'in ona fotoğrafta gösterdiği vazonun üzerine bo-

yanmış motifin aynısıydı.

Brunetti birdenbire, La Capra'nın ona bu vazoyu gösterebilmesinin, onun orijinal olduğunu söyleyebilecek tek kişi olan Brett'ten artık çekinmediği anlamına geldiğini fark etti. Brunetti döndü ve hızla kapıya doğru yürüdü. Hemen biraz gerisinde durarak yan dönüp sağ bacağını kaldırdı ve kapı kilidinin hemen altına bir tekme attı. Tekmesinin şiddetiyle tüm vücudu sarsılsa da kapı açılmamıştı.

La Capra arkasında durmuş, kıkır kıkır gülüyordu. "Ah, siz kuzeyliler ne kadar da sabırsızsınız. Üzgünüm, ama ne kadar sert vurursanız vurun, bu kapı size açılmayacaktır, Signor polis. Korkarım Salvatore işini bitirip dönünceye kadar benim misafirimsiniz." Ardından cam kutuya dönerek, "Bu parça milattan önce birinci binyıldan kalma. Güzel, değil mi?" dedi.

26

Genç adam galeriden çıktıktan sonra arkasından dikkatlice kapıyı kilitleyerek anahtarı üzerinde bıraktı, bir yandan da babasının bir polisle diğer insanlardan çok daha güvencede olacağı düşüncesiyle eğleniyordu. Bu düşünce ona o kadar aykırı göründü ki, koridorda yürürken kahkahalarla gülmeye başladı. Koridorun sonundaki kapıyı açtığında gülmesi kesilmişti. Dışarıya bakınca yağmurun hâlâ bardaktan boşanırcasına yağdığını gördü. Bu insanlar nasıl olup da bu hava koşullarıyla ve kaldırımlardan yükselen kirli, kapkara deniz sularıyla yaşayabiliyorlardı? Kendisine itiraf edemese de, bu sulardan, bu suların içinde yürürken bir şeyin ayağına temas etmesinden ya da daha da kötüsü, bacaklarına sürtünmesinden veya botunun içine girmesinden çok korkuyordu.

Ama bu sefer bu suyun içinde son yürüyüşü olacaktı, buna inanıyordu. Bu işi bitirdi mi, gereken yapıldı mı, içeriye girebilir ve bu iğrenç sular kanallara, *laguna*'ya, denize ya da her nereye aitse oraya gidinceye kadar bekleyebilirdi. Bu dondurucu Adriyatik sularına karşı en ufak bir yakınlık duymuyordu; Palermo'daki evlerinin önünde uzayıp giden sakin Akdeniz'in saf *turquoise*'ından o kadar

farklıydı ki. Babasını bu pis şehirden ev almaya iten şeyin ne olduğuna ilişkin hiçbir fikri yoktu. Babası burada hırsızlık şansının çok az olması nedeniyle, bunun koleksiyonunun güvenliği için gerekli olduğu konusunda ısrar etmişti. Ama zaten Sicilya'da kimse Carmello La Capra'nın evini soymaya cesaret edemezdi ki.

O, babasının bunu yapmasının nedeninin, bu aptalca çömlek koleksiyonu yapma nedeniyle aynı olduğunu biliyordu; bu dünyada yükselmek ve bir beyefendi olarak anılmak. Salvatore bunu çok saçma buluyordu. O ve babası doğuştan beyefendiydiler; bu aptal *polentoni*'nin onlara bunu söylemesine ihtiyaçları yoktu.

Yeniden sular altında kalmış bahçeye baktı; çizmelerini giymek ve bu suların içinde bata çıka karşıya geçmek zorunda olduğunu biliyordu. Ama diğer tarafa geçtiği zaman ne yapması gerektiği düşüncesi onu neşelendirmeye yetmişti; *l'americana* ile oynamaktan büyük keyif almıştı ama artık bu oyuna son vermenin zamanı gelmişti.

Eğildi ve bir çift uzun lastik çizmeyi ayağına geçirdi. Çizmeler dizlerine kadar çıkıyordu, üst kısımları çok genişti, sarkık ve gevşek hali bir dağ lalesinin taçyapraklarını andırıyordu. Kapıyı çekerek ardından kapattı ve yağmura küfrederek, sert adımlarla, dış merdivenlerden aşağıya inmeye başladı. Her adımında suları iterek, diğer tarafta bulunan ahşap kapıya doğru bahçede ilerlemeye başladı. Kapıyı *l'americana*'nın üzerine kilitlemesinin üzerinden çok kısa bir süre geçmiş olmasına rağmen, su yükselmiş ve alt kısmı tamamen kaplamıştı. Belki de kadın bu kadar zamanda boğulup gitmişti. Duvarlardaki büyük nişlere tutunmayı başarsa bile, onu boğmak kolay olacaktı. Sadece tecavüz edecek kadar vakti olmadığına üzülmüştü. Daha önce hiçbir homoseksüele, bir lezbiyene tecavüz etmemişti; her halde hoşuma gidecek bir şey olurdu, diye düşündü. Neyse, bir başka telefonla şarkıcı arkadaşını buraya getirip yine bu şansı yakalayabilirdi. Belki babası karşı çıkardı; ama bunu bilmesi gerekmiyordu, değil mi? Babasının engellemeleri, *l'americana*'ya yapılan ilk ziyaretinde onu bu zevkten mahrum bırakmıştı. Onun yerine Gabriele ve Sandro gönderilmişti ve onlar da bir çuval inciri mahvetmişlerdi. Bahçeyi geçerken, aklında bu vahşet, babasına duyduğu kırgınlık ve şehvet vardı.

Her tarafını kaplamış olan karanlık için yanında hazır tuttuğu

feneri cebinden çıkardı, alçak kapının kapalı durduğu parmaklıklara doğru tuttu. Sürgüyü geriye doğru itip kapıyı kendine doğru çekti, suların ağırlığı kapının açılmasını zorlaştırıyordu. Kapının açılmasıyla sular önünde derin bir yay çizdi. Restorasyon sırasında bu depoya kaldırılan ve sonra da unutulan sandalyeler ve masalar, suyun yağlı yüzeyinde yüzüyordu. Burası bir zamanlar konağın iç iskelesi olarak kullanılmıştı. Bahçe seviyesinden yaklaşık yarım metre kadar aşağıdaydı, kanal tarafında bulunan ve zincirle bağlanan güçlü bir ahşap kapıyla kanaldan ayrılıyordu. Kadınla işini bitirdi mi, kapıyı açıp onu kanalın derin sularına göndermek en fazla birkaç dakikasını alacaktı.

Solunda bir su şıpırtısı duydu ve elindeki fenerin ışığını o yöne çevirdi. Bir anda karşısında parlayan gözler, bir insan gözü olamayacak denli küçük ve birbirine yakındı; uzun, ince kuyruğunun hafif darbesiyle, ışıktan uzaklaştı ve yüzen bir kutunun arkasından yüzerek kendi sessiz yoluna devam etti.

Genç adamın içindeki şehvet arzusu yok olmuştu. Yavaşça feneri sağa doğru kaydırdı; duvarlara oyulmuş ve şimdi bir karış kadar suyla dolmuş olan küçük nişlerin içini tek tek kontrol ediyordu. En sonunda onu görmüştü, nişlerden birinin içine oturmuş, dizlerini karnına çekmiş ve başını da dizlerine yaslamıştı. Işık üzerinde gezindiğinde kıpırdamadı bile.

Onu yakalayıp işini bitirmek için karşıya geçmekten başka yapılacak bir şey yoktu. Kendini cesaretlendirerek aşağıya suyun derinleştiği yere doğru ayağını attı, ilk adımını kaygan merdivenin üzerinde sağlama aldıktan sonra da ikincisini attı. Suyun yukarılara doğru çıktığını ve çizmelerine dolduğunu hissedince deliler gibi küfretmeye başladı. Bir an için rahatsızlık veren bu çizmelerden kurtulmayı düşündü, böylece suda daha rahat hareket ederdi; ama ardından az önce odanın karşı tarafında suyun üzerinde gördüğü kırmızı gözleri hatırladı ve fikrini değiştirdi. Bir sonraki adımında neler olabileceğini anlamak için bir ayağını daha aşağıya uzatarak yeri yokladı. Önünde üç basamak daha vardı, ama yine de ayakları bunu doğrulamadan inanmak istemiyordu. Aşağıya indiğinde, feneri nişin içinde kamburunu çıkartmış halde oturan kadına doğru tutarak, neredeyse kasıklarına kadar yükselmiş olan suyun içinde güçlükle ona doğru ilerlemeye başladı.

Yürürken, bu işin bir parça tadını çıkarmaya karar verdi. Feneri koyabileceği bir yer yoktu, bu yüzden onu ancak cebine dik bir şekilde koyabilirdi, en azından onu öldürürken yüzünü görebilmeyi umut ediyordu. Görünüşe göre kadında mücadele edecek hal kalmamıştı; ama geçmişte böyle bir sürprizle karşılaşmıştı ve umarım bu sefer de aynı şey olur diye düşündü. Kendisiyle çok fazla mücadele etmesini istemiyordu, bu kadar suyun içinde olmazdı; ama en azından sembolik olarak bir direnişi hak etmişti, hele de ondan elde edebileceği diğer zevklerden vazgeçmek zorunda kalmışken.

Kendisine doğru sıçrayan sularla, Brett başını kaldırdı ve dik dik ona baktı, gözleri ışıktan körleşmişti. "*Ciao, bellezza,*" diye fısıldadı adam ve ardından güldü; gülüşü tıpkı babasınınkine benziyordu.

Brett gözlerini kapatıp başını yeniden dizlerinin üzerine eğdi. Genç adam sağ eliyle feneri ceketinin cebine koydu; bunu yaparken ışıklı kısmı dışarıya gelecek şekilde yerleştirmişti. Kumaşın arasından yayılan ışık önünde duran kadını kısmen aydınlatıyordu. Onu belli belirsiz görebiliyordu, ama bunun kendisi için yeterli olduğunu düşündü.

Yapacağı işe başlamadan önce, kadının çenesinin yanına doğru hafifçe vurma isteğine karşı direnemedi; kaliteli bir kristale fiske atıldığında çıkan sesten keyif alan biri gibi. Ağlamasını beklerken, bir an için, cebinin içine yuvarlanmış olan fenerin ışığını ayarlama amacıyla yan tarafa eğildi. Kurbanına değil de fenere baktığı için, kadının sımsıkı tuttuğu yumruğunun havada bir yay çizdiğini göremedi. Ne onu gördü, ne de Brett'in avucunun içinde tuttuğu antika kemer tokasını. Fark edebildiği tek şey tokanın keskin kenarının boğazına saplandığı yerdi. Önce darbenin şiddetini, ardından acıyı hissetti. Sağ tarafa doğru sendeledi. Yeniden kadına doğru baktığında boğazından ona doğru fışkıran ince, kırmızı sıvıyı gördü. Bunun kendi kanı olduğunu fark edince bir çığlık attı ama artık çok geçti. Suyun içinde sürüklenirken ışık da onunla birlikte kaybolup gitmişti.

27 Kilidin içinde dönen anahtar sesiyle Brunetti ve La Capra kapıya döndüler. Kapıyı açanın sırılsıklam haldeki Vianello olduğunu görünce, La Capra "Sen de kimsin?" diye bağırdı: "Burada ne yapıyorsun?"

Vianello onu dikkate bile almayarak Brunetti'ye döndü. "Sanırım, benimle gelseniz iyi olacak, efendim."

Brunetti hemen Vianello'nun önüne geçerek, konuşma gereği bile duymadan dışarı çıktı. Ancak koridorun sonunda, hâlâ yağmaya devam eden yağmura çıkmadan önce sordu: "*L'americana* mı?"

"Evet efendim."

"İyi mi?"

"Şimdi arkadaşının yanında efendim ama nasıl olduğunu bilmiyorum. Uzun zaman suyun içinde kalmış." Brunetti daha fazlasını beklemeden kapıyı iterek, hızla merdivenlerden aşağıya indi.

Onları hemen, en son merdivenin altında buldu; Vianello'nun yağmurluğunun altına girmişlerdi. Tam o sırada, evden birisi ışıkları yakmış olmalıydı, bütün bahçe ışıl ışıl oldu. Işık o kadar parlaktı ki, iki kadının gölgesi, tüm avluyu çevreleyen alçak duvarın üzerinde yerleştirilmiş bir *Pietà*'ya benziyordu.

Flavia bir kolunu Brett'in üzerine dolamış, kendi ağırlığını da yaslandığı duvara vererek, suyun içine diz çökmüştü. Brunetti iki kadına doğru eğilerek, onlara hiç dokunmadan, "Flavia!" diye seslendi. Flavia başını kaldırıp ona baktığında, gözlerindeki korku rahatlıkla görülebiliyordu, Brett'i işaret etti. Brett'in saçları kan içindeydi; elbisesinin önü, yüzünden akan kanlarla kaplıydı.

"*Madre di Dio,*" diye fısıldadı Brunetti.

Arkasında Vianello'dan sıçrayan su seslerini duydu.

"Questura'yı ara, Vianello," diye emretti; "Buradan değil. Dışarı çık, oradan ara. Bir tekneyle birlikte, bulabildikleri kadar adam göndersinler. Ve bir ambulans."

Daha Brunetti konuşmasını bitirmeden Vianello ahşap kapıya doğru yürümeye başlamıştı bile. Kapıyı açtığında içeri giren küçük bir dalga tüm bahçe boyunca yayılarak, Brunetti'nin bacaklarına çarptı.

Yukarıdan La Capra'nın sesini duydu: "Aşağıda neler oluyor? Orada neler oluyor?" Brunetti birbirlerine sarılmış hareketsiz duran iki kadından uzaklaşarak, yukarıya, en üst merdivene baktı. La

Capra, arkasındaki kapının eşiğinden süzülen ışık demetinin önünde, sanki şeytanın türbesi önünde poz veren kötü bir İsa gibi görünüyordu.

"Aşağıda ne yapıyorsun?" diye yeniden sordu, sesi daha yüksek ve daha ısrarcı bir tonda çıkmıştı. Yağmura çıkıp, aşağıya doğru bakınca eğilmiş duran iki kadın ve bir erkek gördü; erkek onun oğlu değildi. Yağmurun altında, "Salvatore?" diye seslendi; "Salvatore, cevap ver bana." Yağmur bardaktan boşanırcasına yağıyordu.

La Capra geri döndü ve palazzo'nun içinde kayboldu. Brunetti öne eğilerek Flavia'nın omzuna dokundu. "Kalk, Flavia. Burada kalamayız." Flavia'da onu duyduğunu belirten hiçbir hareket yoktu. Brunetti Brett'e baktı ama Brett öylesine boş bakıyordu ki, sanki hiçbir şey görmüyordu. Bir eliyle Flavia'yı kolunun altından tuttu ve onu yukarı doğru çekti, sonra Brett'in yanına eğilerek aynı şeyi yaptı. *Calle*'ye açılan kapıya doğru adım attıklarında, Brett'i tutan kolunun onun bitkin bedeni karşısında yeterince güçlü olmadığını fark etti. Kayıyordu; Brunetti her iki koluyla onu tutsun diye Flavia'nın kolunu bıraktı. Yeniden onu dik tutmaya çalıştı, ağırlığını yarı yarıya üzerine almıştı, buz gibi suyun içinden kapıya doğru yürümek için bacaklarını zorluyordu. Bu arada Flavia'nın da, yanında, aynı yönde yürüdüğünü görebilmişti.

"*Salvatore, figlio mio, dove sei*?" Yukarıda yankılanan keskin ve acı ses, beklenen yasın habercisi gibiydi. Brunetti yukarıya baktı ve merdivenlerin başında duran La Capra'yı gördü, bir eliyle pompalı tüfeği tutmuş, gözleriniyse onlara dikmişti. Her yönden çarpan yağmura aldırış etmeden, büyük bir dikkatle, yavaş yavaş merdivenlerden inmeye başladı.

Brett'in sallanan bedeniyle ağırlaşan Brunetti, La Capra merdivenleri inmeden önce, kapıya ulaşamayacaklarını biliyordu. "Flavia," diye seslendi, sesi telaşlıydı. "Çık buradan. Ben onu getiriyorum." Flavia önce Brunetti'ye, sonra acımasız bir öfkeyle merdivenleri inmekte olan La Capra'ya baktı, ardından da Brett'e. Ve başını, yalnızca birkaç metre önlerinde belli belirsiz görünen açık kapıya çevirdi. Daha hareket edemeden merdivenlerin tepesinde üç adam belirdi. Flavia bunlardan ikisini tanımıştı; Brett'in evinden kovaladığı adamlardı bunlar.

"*Capo,*" diye seslendi içlerinden biri merdivenleri inmekte olan La Capra'ya.

La Capra yavaşça onlara doğru döndü. "Geri dönün. Bu benim meselem." Orada öylece hareketsiz durduklarını görünce, silahını onlara doğru doğrulttu, bunu gayri ihtiyari, elinde tuttuğu şeyin gerçekte ne olduğunu düşünmeden yapmıştı. "Geri dönün. Bu işten uzak durun." Korkuyla emre itaat ederek geldikleri kapıdan geri döndüler. Ardından La Capra merdivenleri inmeye devam etti.

Şimdi daha da hızla iniyordu, öyle hızlıydı ki daha kimse kıpırdayamadan o son basamağa inmişti.

Flavia, Brunetti'ye çenesiyle bahçenin diğer ucunda aralık duran ahşap kapıyı işaret ederek, "O içeride," dedi.

La Capra suyun içinde sanki orada hiç su yokmuş gibi ilerliyordu ama tüfeğin namlusunu doğrultmuş bir halde, yağan yağmurun altında bahçenin içinde ilerlerken, karşısında duran üç kişinin varlığının da farkındaydı. Deponun kapısının önünde durdu ve karanlığa doğru seslendi: "Salva? Salva, bana cevap ver!"

İlk basamakta dizleri suların içinde kaybolmuştu. Hemen kapının biraz ötesinde duran Brunetti'ye doğru döndü, silahını ona ve yanındaki iki kadına doğrulttu. Ama sonra sanki birden onları unutmuşçasına karanlık deponun içine yöneldi; her adımında sulara biraz daha gömülüyordu.

"Flavia, çabuk," dedi Brunetti. Brett'i dengede tutmaya çalışarak birden onu öne, Flavia'ya doğru itti. Bu ani hareket karşısında şaşıran Flavia düşünmeden kollarını uzattı ve Brett'i yakaladı; ama onu tutabilecek gücü olmadığı için ikisi birden dizlerinin üzerine, suya düştüler. Brunetti onları orada bırakarak suları yara yara bahçeden geçti. Deponun içinde, kapının hemen ilerisinde La Capra'nın sesini duydu, tekrar tekrar oğluna sesleniyordu. İki eliyle birden kapıyı tuttu ve suyun içerisinde o kurşun gibi ağır kapıyı itti. Kapanması için sert bir tekme attıktan sonra, yerine oturtuncaya kadar sürgüyü itti.

Kapının arkasından patlayan pompalı tüfeğin sesi duyuldu; ses kapalı mekânın içinde yankılanıyordu. Ahşap kapıya saçmalar yağmıştı; ama asıl hedefi şaşırdığı için duvarı vurmuştu. Yeniden bir gürleme duyuldu ama La Capra bilinçsizce ateş ediyordu ve bu sefer de patlamanın sesi suyun içinde gürlemişti.

Brunetti yeniden bahçeyi geçerek artık ayağa kalkmış ve açık duran kapıya doğru yavaş yavaş yürümeye çalışan Flavia ve Brett'in yanına gitti. Brett'in öteki tarafına geçti ve kolunu beline doladı; ileri doğru yürütmeye çalışıyordu. Kapıya yaklaştıkları sırada, sudaki ayak seslerini ve hemen ilerideki *calle*'den gelen yüksek sesli bağrışmaları duydular. Brunetti ileri baktı ve kapının orada sular sıçratarak gelen Vianello'yu ve silahlarını çekmiş olan iki polisi gördü.

"Üçü yukarıda," dedi Brunetti: "Dikkatli olun. Muhtemelen silahlılar. Bir tanesi de depoda. Elinde bir pompalı var."

"Duyduğumuz ses o muydu?" diye sordu Vianello.

Brunetti başıyla onayladı ve yanındakilere bakarak, "Diğerleri nerede?" dedi.

"Geliyorlar," dedi Vianello, palazzo'nun üst katlarından açılabilecek herhangi bir ateşe karşılık, balkonun altında yerlerini almış olan memurları işaret ederek, "*Campo*'nun yukarısındaki bardan aradım. Telsizle bağlantı kurdular. Cinquegrani ve Marcolini yakındalarmış, böylece hemen gelebildiler," dedi.

"Gidip onları çıkaralım mı?" diye sordu Vianello, merdivenlerin en tepesinde duran kapıya bakarak.

"Hayır," dedi Brunetti, bunun çok anlamsız olacağını fark ederek, "diğerlerinin buraya gelmesini beklemeliyiz." Sanki onun bu sözlerini duymuşlar gibi, uzaklardan gelen iki siren sesi duyuldu, yaklaştıkça sesleri artıyordu. Onların ardından, Büyük Kanal'da hastane yönünden gelen başka bir siren sesi duyuldu.

"Flavia," dedi ona dönerek, "Vianello'yla git. O sizi ambulansa bindirecek." Ardından çavuşa baktı. "Onları ambulansa bindir ve geri dön. Gelen adamları da buraya gönder." Vianello döndü ve eğilip Brett'i kucağına aldı. Flavia onları takip ederken, Vianello Brett'i bahçeden çıkardı ve set boyunca uzanan dar *calle*'de, hâlâ yağan yağmurun altında parlayan iki mavi ışığa doğru yürüdü.

Bunun ardından ortalığa, bir an için olsun sakinlik egemen oldu. Brunetti rahat bir soluk almak için kendini bıraktığında yaşadıklarının acısı çıkmaya başlamıştı. Dondurucu soğuktan tir tir titrerken, bir yandan da dişleri birbirine vuruyordu. En azından yağmurdan kurtulmak ve balkonun altına girmiş olan iki polisin yanına gitmek için kendini suda ilerlemeye zorladı.

O sırada deponun kapısının ardından hayvani bir çığlık duyuldu, sonra da La Capra oğlunun adını durmadan tekrarlayarak feryat etmeye başladı. Bir süre sonra isim duyulmaz oldu ve yerini bütün bahçeyi dolduran acı hıçkırıklara bıraktı.

İçeriden duyduğu sesler Brunetti'yi ürkütmüştü. Sessizce Vianello'ya acele etmesini söyledi. Semenzato'nun kafatasına inmiş olan sert darbeleri ve Brett'in teller ağzında olduğu sıradaki konuşmalarını hatırladı ama yine de adamın acıyla çıkardığı sesler Brunetti'yi irkiltmişti.

"Hey, aşağıdakiler!" diye seslendi merdivenlerin en üstündeki kapıdan çıkan birisi, "Aşağı geliyoruz. Bela çıksın istemiyoruz." Brunetti başını çevirince yukarıdaki üç adamı gördü; ellerini silahlarıyla birlikte başlarının üzerine kaldırmışlardı.

O sırada Vianello çelik yelek giymiş makineli tüfekli dört adamla birlikte içeri girdi. Merdivenlerdeki adamlar onları görünce oldukları yerde durarak yeniden seslendiler: "Biz bela çıksın istemiyoruz." Dört silahlı polis avlunun içine dağılmış, içgüdüleri ve eğitimlerinden aldıkları bilgilerle mermer kolonları kendilerine siper etmişlerdi.

Brunetti depoya doğru yürümeye başladı ama iki polisin ona doğru makineli tüfeklerini doğrulttuklarını görünce bir anda dondu kaldı. "Vianello," diye seslendi, sesi kızgın çıkıyordu, "onlara kim olduğumu söyle." O anda, onlar için yağmurdan sırılsıklam olmuş eli silahlı birinden hiçbir farkı olmadığını anladı.

"O, Commissario Brunetti," diye seslendi Vianello, bahçenin öbür ucundan; bunun üzerine makineli tüfekleri olan adamlar namlularını yeniden merdivenlerde kaskatı kesilmiş olan adamlara çevirdiler.

Brunetti hıçkırıkların hâlâ kesilmediği kapıya doğru yürümeye devam etti. Sürgüyü açtı ve kapıyı kendine doğru çekti. Kapı sıkışmıştı. Şişen ve taş zemine sıkışan alt kısmı kurtarabilmek için kapıyı zorlamak zorunda kaldı. Tüm avluyu saran parlak ışıklar sayesinde, karanlık bir depoda duran birisi için mükemmel bir hedefti; ama o bunu düşünmüyordu.

Gözlerinin içerideki karanlığa alışması birkaç saniye aldı. Yeniden görmeye başladığında, La Capra'nın beline kadar suyun içine batmış, Brunetti'nin az önce avluda gördüğü tasvirin grotesk bir

kopyası, erkek bir *Pietà* gibi, yanında duran bir bedenin üstüne kapaklanmış olduğunu gördü. Ama bu çok daha sahici bir görüntüydü; çünkü buradaki, biricik oğlunun ölüsüne ağıt yakan biriydi.

28 Brunetti ofisinin kapısını açtı ve artık odanın sıcak olmadığını, ısıtma sisteminin sustuğunu fark etti; her ne kadar yıllık mucizesinin üzerinden haftalar geçmiş olsa da bunun için Aziz Leandro'ya şükretti. İlkbaharı haber veren başka işaretler de vardı; bu sabah evinin balkonundaki menekşeler, saksıların içinde kışın sertleştirdiği topraktan çıkabilmek için kıpırdamaya başlamışlardı. Paola bu hafta sonu onları yeniden dikmesi gerekeceğini söylüyordu; ahşap masa balkona çıkarılmıştı, ayakları tahtakurularından arındırılmış, güneşte kuruyordu; ayrıca yine bu sabah ilk defa her yıl baharda, ortalık iyice ısınmadan, kanal suları üzerinde kısa bir tatil yapan siyah başlı martılardan görmüştü ve son olarak da rüzgâr, sanki adaları ve kanallardaki suları kutsuyormuşçasına ılık esmişti.

Paltosunu astı ve masasına doğru yürüdü ama sonra vazgeçip pencerenin kenarına gitti. San Lorenzo'yu saran yapı iskelesinde bu sabah hareket vardı; adamlar merdivenlerden inip çıkıyorlar, çatıya tırmanıyorlardı. Doğadaki bu ısrarlı hareketliliğin tersine, bütün bu insani eylemler, aslında kontratların yenilenmesiyle birlikte çabucak sona erecek yalancı bir bahardan başka bir şey değildi. Brunetti bundan emindi.

Signorina Elettra'nın neşeli sesini duyuncaya kadar camın önünde ayakta durdu. "*Buon giorno.*" Bugün sarılar içindeydi, ipek elbisesi dizlerine kadar uzanıyordu, ayakkabılarının topukları o kadar sivriydi ki, Brunetti yerlerin ahşap değil de taş olmasına sevindi. Hafif esen bir rüzgâr gibi, beraberinde odaya hoş bir hava getirmişti. Brunetti sanki bir şeye sevinmişçesine gülümsedi.

"*Buon giorno,* Signorina," dedi, "Bugün üzerinizde özel bir hoşluk var. Sanki baharın ta kendisi gibisiniz."

"Ah, bu paçavralardandır," dedi Signorina küçümser bir edayla,

en az bir haftalık maaşına mal olan elbisesinin eteğini parmaklarıyla hafifçe havalandırarak. Ama yüzündeki gülümseme söylediklerini onaylamıyordu. Brunetti de ısrar etmedi.

Üstünde bir evrak duran iki dosya tutuyordu elinde, "Bunu imzalamanız gerekiyor, Dottore," dedi.

"La Capra mı?" diye sordu Brunetti.

"Evet. Sizin ve memur Vianello'nun neden o gece palazzo'ya gittiğinizin açıklaması."

"Ah, evet," diye mırıldandı. Bir yandan da iki ay önce palazzo'ya yasadışı bir şekilde girmesi yüzünden La Capra'nın avukatlarının yaptığı şikâyete karşılık olarak hazırlanmış iki sayfalık evraka hızlı hızlı göz atıyordu. Mektup *praetore*'ye yazılmıştı; içinde yer alan ifadede, Brunetti'nin araştırması sırasında, La Capra'nın, Semenzato cinayetinde parmağı olduğuna gittikçe daha çok inandığı açıklanmış ve kanıt olarak da, Salvatore La Capra'nın Semenzato'nun ofisinde bulunan parmak izleri sunulmuştu. Dottoressa Lynch'in ortadan kaybolmasıysa onu harekete geçirmiş ve Çavuş Vianello ve Signora Petrelli'yle birlikte La Capra'nın palazzosu'na gitmişti. Oraya vardıklarında bahçeye açılan kapıyı açık bulmuşlar (buna aynı zamanda hem Vianello'nun hem de Signora Petrelli'nin ifadelerinde yer verilmişti) ve kadın çığlığına benzeyen bir ses duymaları üzerine içeriye girmişlerdi.

İfadesi baştan sona oraya gitmelerini haklı kılacak olayların anlatımıyla doluydu (bunlar yine, Çavuş Vianello ve Signora Petrelli'nin ifadelerinde de doğrulanmıştı). Brunetti'nin *praetore*'ye bu açıklamaları sunma sebebi, Signor La Capra'nın mülküne girişinin kesinlikle kanunlar çerçevesinde olduğuna yargıcı ikna edebilmekti. Duruma bakılacak olursa, her şeyin ötesinde, içeriye girmek kolay ve aynı zamanda legal olduğuna göre, sıradan bir yurttaşın bile, böyle bir yardım çağrısına cevap vermek için bunu yapmak hakkı, hatta göreviydi. Saygı sözleriyle mektup bitiyordu. Signorina Elettra'nın ona uzattığı kalemi alıp mektubu imzaladı.

"Teşekkürler, Signorina. Başka bir şey var mı?"

"Evet, Dottore. Signora Petrelli arayıp onunla olan randevunuzu hatırlattı."

Bahar geldikçe, etraftaki güzellikler de artıyordu.

"Teşekkürler, Signorina," dedi dosyaları alıp mektubu yeniden

ona uzatarak. Signorina gülümseyerek odadan çıktı.

İlk dosya Roma'da bulunan Carrara'nın ofisinden geliyordu; sanat sahtekârlığı polisinin elindeki bilgiler dahilinde, La Capra'nın koleksiyonundaki parçaların komple bir listesini içeriyordu. Parçaların menşeini belirten liste, sanki turistler veya polis için eski dönemin talan edilmiş hazinelerini anlatan bir rehber gibiydi: Herculaneum, Volterra, Paestum, Korinthos. Sian, Angkor Wat ve Kuveyt müzelerinden alınan Doğu veya Ortadoğu parçaları ise çok iyi bir şekilde sunulmuştu. Görünüşe bakılırsa bazı parçalar yasal yollardan elde edilmişti, ancak bunlar azınlıktaydı. Birkaç eserin de sahte olduğu belirtilmişti. Çok iyi taklitlerdi ama yine de taklittiler. La Capra'nın evinde ele geçirilen dokümanlar, pek çok illegal eserin, burada ve Mestre'deki deposunda ele geçirilen parçaların tam envanterini çıkarabilmek için dükkânı kapatılan Murino aracılığıyla ele geçirildiğini ispatlıyordu. Murino ise ele geçirilen illegal parçalara ilişkin herhangi bir bilgisi olmadığını ve bunların ancak önceki ortağı, Dottor Semenzato tarafından getirilmiş olabileceğini söylüyordu. Eğer Hong Kong'da yapılmış kaymaktaşından kül tablalarının ve dört heykelin yer aldığı kutuları ülkeye sokarken tutuklanmamış olmasaydı, söylediğine belki de inanılabilirdi. O tutukluyken Semenzato'nun da bulaştığı sahte fatura ve etiket düzenleme işini avukatı üstlenmişti.

La Capra Palermo'ya geri dönmüş ve oğlunu orada toprağa vermişti. Görünüşe bakılırsa koleksiyonuna olan tüm ilgisini kaybetmişti. Parçaları satın aldığını ya da onlara sahip olduğunu ispat edebilecek tüm dokümanları ibraz etmeyi reddetmişti. Bu yüzden polis de, çalındığı bilinen ya da çalındığına inanılan tüm parçalara el koymuş, henüz tanımlanmamış bazı parçaların da kaynağını araştırmaya devam ediyordu. Brunetti, Carrara'nın, Dükalık Sarayı'ndaki Çin sergisinden çalınan parçaları, La Capra'nın evinden çıkanların listesine dahil etmemiş olmasına sevinmişti. Sadece üç kişi onların nerede olduğunu biliyordu: Brunetti, Flavia ve Brett.

İkinci dosyada ise La Capra'ya, ölmüş oğluna ve onunla birlikte yakalanmış adamlara karşı açılmış olan davalara ilişkin bir yığın evrak vardı. Dottoressa Lynch'i dövmüş olan iki adam da o gece palazzo'daydı ve La Capra ve diğer adamla birlikte tutuklanmışlardı. Başlangıçta, dövdüklerini kabul etmişlerdi; ama oraya gitme se-

beplerinin evi soymak olduğu konusunda çok ısrarlıydılar. Ayrıca Dottor Semenzato'nun ölümüne ilişkin hiçbir şey bilmediklerini söylüyorlardı.

La Capra kendi adına, şoförü ve koruması olarak tanımladığı bu iki adamın, mesleki anlamda çok saygı duyduğu bir kadının evine yaptıkları soygun girişimi hakkında hiçbir bilgisi olmadığını söylemişti. Başlangıçta, Dottor Semenzato'yu tanımadığını ve birlikte iş yapmadıklarını iddia etmişti. Ancak çeşitli satıcı ve antikacıların iki adamın birlikte pek çok kere iş yaptıklarına dair imzalanmış ifadeleriyle birlikte, Semenzato'yla buluştukları yerlerden bilgi yağmaya başlayınca, La Capra'nın hikâyesi de dalgaların yön değiştirmesi veya rüzgârın farklı yönlerde esmesiyle *acqua alta*'nın sularının çekilmesi gibi kuruyup kalmıştı. Dalgalardaki bu ani değişiklik nedense birden onun hafızasını da etkilemiş ve geçmişte bir ya da iki parçayı Dottor Semenzato'dan almış olabileceğini hatırlamıştı.

Kendisine Venedik'e gelmesi emredilmişti, yoksa polis zoruyla getirilmeyi göze alacaktı; ama o "kişisel üzüntüden kaynaklanan sinirsel çöküntü" nedeniyle özel bir klinikte doktor kontrolü altında olduğu kılıfını uydurmuştu. Dolayısıyla Palermo'da kalmıştı; sadece aileler ile çocukları arasındaki bağın kutsal ve yasal olarak dokunulmaz olduğuna inanılan bir yerde.

Brunetti elindeki dosyaları ileri itti ve masasının boş yüzeyine baktı. Bu oyunun başlamasına neden olan güçleri düşünüyordu. La Capra öyle pek boş bir adam değildi. Ve şimdi ölü olan zorba bir oğlu vardı. Bir gün önce avukatlarıyla konuşan o iki katil, Salvatore'nin bir keresinde Dottor Semenzato tarafından babasına saygısızlık yapıldığını söylediğini duymamışlar mıydı? Konu, babası için getirttiği bir heykelin sahte çıkmasıydı ya da buna benzer bir şey. Ve evet, düşününce, Salvatore'nin, babasına sahte mallar tavsiye ettiği veya onun adına bunları satın aldığı için Semenzato'ya özür dileteceğini duyduklarını hatırlayabileceklerini söylediler.

Brunetti'nin bu iki serserinin zamanla daha pek çok şeyi hatırlayacağından hiç şüphesi yoktu ve tüm bunlar, babasının ve kendi onurunu yanlış yollarla korumayı aklına koymuş olan zavallı Salvatore'nin üzerine kalacaktı. Ve muhtemelen, Signor La Capra'nın, oğlunu, Dottor Semenzato'nun ne kadar dürüst bir adam olduğuna, ortağı Murino'dan orijinal parçalar satın alırken, Semenzato'nun

her zaman ne kadar dürüst davrandığına inandırmaya çalıştığını da hatırlayacaklardı. Muhtemelen hâkimler, tabii dava bu kadar uzarsa, Salvatore'nin babasını memnun etmekten başka bir şey düşünmeyen ve kendisini babasına adamış bir evlat olduğu hikâyelerini dinleyip duracaklardı. Görgüsüz ama iyi kalpli biri olan Salvatore, sevgili babasını mutlu edebilmek için Dottor Semenzato'nun tavsiye ettiği parçaları da yine ancak düşünebildiği kadarıyla araştırmaya çalışmıştı. Ve kendisini babasına, onu memnun etmeye adamış olan Salvatore'nin, Dottor Semenzato'nun onun saflığından ve dürüstlüğünden yararlanmaya kalkarak, babasına asılları yerine kopyalarını sattığını anladığındaki öfkesini tahmin etmek zor olmasa gerekti. Buradan hareketle, sevgili oğlunu bir nefeste ölüme teslim etmenin acısına dayanma zorunluluğunun ötesinde, kendisini memnun etmek ve ailesinin şerefini korumak adına oğlunun neler yapabileceğini böyle büyük bir ıstırapla öğrenmek, bir babanın ancak yasına yas katardı.

Evet, aynen böyle olacaktı; La Capra ile Semenzato arasındaki ilişki suçluluğun kanıtı olarak kullanılmaktansa tam tersine, ikisi arasındaki dürüstlüğün altını çizmek için kullanılacaktı; ancak bu güven Semenzato'nun sahtekârlığı ve Salvatore'nin düşüncesizce davranışı yüzünden bozulmuştu, ne yazık ki, Salvatore şimdi adaletin çok uzağındaydı. Brunetti verilecek son kararın, Semenzato'nun Salvatore tarafından öldürüldüğü olacağından hiç şüphesi yoktu. Belki de öyleydi, bunu hiç kimse bilemezdi. Ya o ya da La Capra yapmıştı veya yaptırmıştı ve her ikisi de bunun bedelini ödemişti. Brunetti, daha duygusal bir adam olsaydı, asıl bedeli La Capra'nın ödediğini düşünürdü ama öyle değildi ve ona göre Semenzato'nun ölümüne dair asıl bedeli Salvatore ödemişti.

Brunetti ayağa kalkarak masadan ve çıkardığı bu sonuca onu ulaştıran dosyalardan uzaklaştı. La Capra'yı oğluyla birlikte görmüştü, onu balçık gibi sulardan çekmiş ve çığlıklar atarak oğlunun cesedini üç alçak basamağın dibine doğru yüzdürmeye çalışan adama yardım etmişti. Onları ayırmak ve artık boş yere oğlunun boğazındaki kanlı deliği parmaklarıyla kapamaya çalışan La Capra'yı oradan uzaklaştırmak için Vianello ve iki memur daha gelmişti.

Brunetti hiçbir zaman bir yaşamın bedelinin bir başkasının yaşamıyla ödenebileceğine inanmamıştı, bu yüzden, bir kez daha, La

Capra'nın Semenzato'nun ölümüne dair bir bedel ödediği düşüncesini kafasından uzaklaştırdı. Tüm acılar birbirlerinden farklı ve ayrıydı; her acının bedeli ancak kendisiydi. Ama yine de, en son, oğlunun bir sedyeyle götürülmekte olan, yüzü Vianello'nun yağmurluğuyla örtülü cesedini görmesini engellemeye çalışan bir polisin kollarında haykıra haykıra ağlarken gördüğü bu adama karşı kişisel bir hınç duyamıyordu.

Aklından bu düşünceleri uzaklaştırdı. Artık her şey geride kalmıştı, bu davayla artık başka bir yasal merci ilgilenecekti ve kendisi de sonucu hiçbir şekilde etkileyemezdi zaten. Ölüm ve şiddetle yeterince uğraşmış, çalıntı güzellikler ve mükemmellik için duyulan inanılmaz hırsı görmüştü. Baharı ve onun mükemmel olmayan yanlarını özlemişti.

Bir saat sonra, Questura'dan çıktı ve San Marco'ya doğru yürüdü. Gördükleri günlerdir gördüğü şeylerden farklı değildi ama bu sefer onların baharın habercisi olduğunu düşünmeyi tercih etti. Hatta her an, her yerde karşısına çıkan turistler bile içinde sevinç uyandırmıştı. Via XXII Marzo'dan geçerek Accademia Köprüsü'ne ulaştı. Köprünün diğer tarafında müzeye girmek için bekleyen, sezonun ilk uzun turist kuyruğunu gördü ama o kendisine uzun bir süre yetecek kadar sanat eseri görmüştü. Şimdi onu sular yönlendiriyordu, sonra aklına Flavia geldi; bu bahar güneşinde oturup bir fincan kahve içmek, şundan bundan konuşmak, yüzünde bir anda parlayan ve sonra yok olan neşeyi seyretmek. Onunla saat on birde Cucciolo'da buluşacaktı. Tahta iskelenin altından gelen dalga sesleri, kışın uyuşukluğunu daha üzerlerinden atamamış garsonların şaşkın davranışları, büyük geniş şemsiyelerin hiç gerek olmadığı halde ısrarla yarattığı gölgeler onu daha şimdiden mest etmişti. Hele Flavia'nın sesini duyma düşüncesi ona daha da büyük bir keyif veriyordu.

Hemen ilerisinde Giudecca Kanalı'nın sularını ve onun arkasında da öbür tarafta duran binaların mutlu yüzlerini gördü. Solunda bir tanker etrafa dumanlar saçarak görüntü alanına girdi. Yükünü boşaltmış ve hafiflemiş olduğu için suya batmadan ilerleyen bu koca tankerin, iyice bozulmuş bir griye boyalı gövdesi bile bu ışıkta çok parlak ve güzel görünüyordu. Yanından korkuyla bir köpek geçti, arka ayaklarında bir problem vardı, bir süre gittikten sonra durdu

ve bir daire oluşturarak oturdu, kuyruğunu yakalayarak eğildi.

Suyun kenarına geldiğinde sola döndü ve gözleriyle Flavia'yı arayarak, barın açık olan, su üzerindeki ahşap bölümüne doğru yürüdü. Dört çift, yalnız bir adam, bir tane daha, bir kadın ve iki çocuk, yaklaştıkça daha çok duyulan kıkırdamalarıyla altı veya yedi genç kız. Ama Flavia yoktu. Belki de gecikecekti. Belki de onu tanımamıştı. En yakınındaki masadan başlayarak yeniden aynı sırayla her bir masayı tek tek inceledi. Onu görmüştü, iki çocukla birlikte oturan oydu; uzun boylu bir oğlan ve hâlâ çocukluğun tombulluğundan kurtulamamış genç bir kız.

Brunetti'nin gülümsemesi kaybolmuştu, onun yerine yüzüne bir başka gülümseme yerleşti. Bu gülümsemesini kullanarak masaya yaklaştı ve ona uzattığı elini tuttu.

Flavia da ona gülümsedi. "Ah, Guido, seni görmek ne kadar güzel. Ne harika bir gün" –oğluna dönerek– "Paolino, bu Dottor Brunetti," dedi. Genç oğlan ayağa kalktı, neredeyse Brunetti kadar uzundu, elini uzatıp sıktı.

"*Buon giorno,* Dottore. Anneme yapmış olduğunuz yardımlardan dolayı teşekkür etmek istiyorum." Sesi sanki bu sözleri daha önceden birkaç kere denemiş biri gibi çıkıyordu ve bunu resmi bir şekilde söylemişti; erkek olmaya çalışan birinin, zaten erkek olan birine söylediği gibi. Annesinin siyah gözlerini almıştı ama yüzü daha uzun ve dardı.

"Ben de, *Mamma,*" dedi kız ve Flavia cevabını ağırdan alınca, ayağa kalktı ve elini Brunetti'ye uzattı: "Ben Vittoria ama arkadaşlarım bana Vivi der."

Uzatılan eli tutarak, "Öyleyse ben de sana Vivi demek isterim," dedi Brunetti.

Kız, bu cevaba gülecek kadar genç, kızarmadan önce başını çevirebilecek kadar da büyüktü.

Bir sandalye çekti ve yanlarına oturdu, sonra sandalyesini güneşe doğru çevirdi. Birkaç dakika sonra hep birlikte konuşmaya başlamışlardı, çocuklar polis olmakla ilgili sorular soruyordu. Silah taşıyıp taşımadığını sordular, taşıdığını söyleyince, nerede olduğunu sordular. Onlara söylediğinde, Vivi kimseyi vurup vurmadığını sordu ama vurmadığı cevabını alınca da hayal kırıklığına uğradı. Çocukların Venedik'te polis olmakla *Miami Vice*'da bir aynasız olmak

arasında çok büyük bir fark olduğunu anlamaları çok fazla sürmedi. Bunu fark etmelerinin ardından Brunetti'ye ve onun kariyerine olan ilgilerini kaybetmişe benziyorlardı.

Garson geldi ve Brunetti bir Campari siparişi verdi; Flavia bir kahve daha istedi, sonra da onu Campari ile değiştirdi. Çocukların gittikçe daha çok kıpırdanmaya başlamaları üzerine, Flavia'nın, set boyunca dolaşıp Niko'nun yerine gitmeleri ve kendilerine *gelato* almaları teklifi onları bir anda sevindirdi.

Uzaklaşırken, Vivi, Paolo'nun uzun adımlarına yetişmek için hızlı hızlı yürüyordu, "Çok şirin çocuklar," dedi Brunetti.

Flavia hiçbir şey söylemeyince Brunetti ekledi: "Onları beraberinde Venedik'e getireceğini bilmiyordum."

"Evet, nadir de olsa onlarla bir hafta sonu geçirme şansım oluyor. Bu cumartesi programım boştu ve biz de buraya gelmeye karar verdik. Şu anda Münih'te söylüyorum," diye ekledi.

"Biliyorum, gazetelerde seninle ilgili yazılanları okuyorum."

Flavia, kanalın öte yanındaki Redentore Kilisesi'ne baktı, "Daha önce buraya hiç bahar başında gelmemiştim," dedi.

"Nerede kalıyorsun?"

Başını kiliseden ona doğru çevirerek, "Brett'te," diye cevap verdi.

"Oo. O da seninle geri geldi mi?" diye sordu Brunetti. Brett'i en son hastanede görmüştü; ama orada sadece bir gece kalmıştı, ardından iki gün sonra o ve Flavia, Milano'ya gitmişlerdi. Flavia'nın arayıp onu bir şeyler içmeye davet ettiği –biz değil ben demişti– bir gün öncesine kadar, Brunetti ikisinden de bir haber almamıştı.

"Hayır, o Zürih'te, ders veriyor."

"Ne zaman geri dönecek?" diye sordu Brunetti nazik bir şekilde.

"Önümüzdeki hafta Roma'da olacak. Benim Münih'teki işim gelecek perşembe akşamı bitiyor."

"Peki ya sonra?"

"Sonra Londra ama sadece bir konser için ve sonra da Çin," dedi. Brunetti'nin bunu unutmuş olmasından dolayı sesinde bir serzeniş vardı. "Pekin'deki konservatuvarda master dersi vermek için davet edilmiştim, unuttun mu?"

"Yani bunu yapacak mısın? Parçaları geri mi götüreceksin?" di-

ye sordu Brunetti. Onun bunu yapacak olmasına inanamamıştı.

Flavia şaşkınlığını gizlemek için herhangi bir çaba göstermeden, "Tabii ki yapacağız. Yani, ben yapacağım," dedi.

"Ama bunu nasıl yaparsın? Orada kaç parça var?"

"Üç. Ben yedi tane bavul götüreceğim, ayrıca kültür bakanının beni havaalanında karşılaması işini de hallettim. Ülkeye kaçak olarak sokulmak istenecek antika var mı diye kontrol edeceklerini sanmıyorum ve derslerden sonra Sian'a gittiğimde, Brett kolaylıkla onları müzeye koyabilecek."

"Peki, ya bulurlarsa ne olacak?" diye sordu Brunetti.

Elini yapmacık bir şekilde havada gezdirerek, "O zaman, onları Çin halkına bağışlamak üzere getirdiğimi, dersler bittikten sonra beni davet etmelerinin şerefine parçaları onlara armağan edeceğimi söyleyebilirim," dedi.

Bunu da yapardı, böyle bir işten bile yakasını kurtaracağından emindi. Bunları düşününce, Brunetti bir kahkaha attı. "İyi, öyleyse sana iyi şanslar."

"Teşekkürler," dedi, hiç de şansa ihtiyacı olmadığı kesindi.

Bir süre sessizce oturdular. Brett bir üçüncü kişi gibiydi; görünmüyordu ama varlığı oradaydı. Tekneler salına salına geçip gidiyordu; garson içkilerini getirdi, bir an için oyalanacak başka bir şeyin olması onları rahatlatmıştı.

Brunetti sonunda, "Peki Çin'den sonra?" diye sordu.

"Yazın sonuna kadar pek çok seyahat var. Zaten çocuklarla hafta sonu birlikte olmak istememin bir başka sebebi de bu. Paris'e gideceğim, ardından Viyana ve sonra tekrar Londra." Brunetti'nin bir şey söylememesi üzerine ortalığı biraz yumuşatmak için, "Paris ve Viyana'da sahnede ölmem gerekecek; Lucia ve Violetta," dedi.

"Londra'da?" diye sordu Brunetti.

"Mozart – Donna Anna. Ardından da benim ilk Handel denememem var."

Brunetti, "Brett seninle gelecek mi?" diye sorduktan sonra içkisinden bir yudum aldı.

Flavia yeniden kiliseye baktı; Redentore Kilisesi'ne. "O en az birkaç ay daha Çin'de kalacak."

Brunetti içkisinden bir yudum daha aldı ve suya doğru baktı, bir

anda dalgaların üzerinde dans eden ışıkları fark etti. Üç minik serçe gelip, bir parça yemek bulma umuduyla ayaklarının dibine kondu. Brunetti yavaşça öne doğru uzanıp Flavia'nın önündeki tabakta duran çörekten bir parça koparıp onlara doğru attı. Serçeler açgözlülükle üzerine atılıp onu parçalara ayırdılar ve sonra onları güven içinde yiyebilecekleri bir yere uçtular.

"Kariyeri için mi?"

Flavia başıyla onayladıktan sonra umursamaz bir havayla omuz silkti. "Ne yazık ki, o bunu çok daha ciddiye alıyor..." diye başladı, ama sonra sesi kayboldu.

"Sen de seninkini ciddiye almıyor musun?" diye sordu Brunetti, aslında buna kendi de inanmamıştı.

"Onun kadar ciddiye aldığım söylenemez sanırım." Brunetti'nin buna itiraz etmek üzere olduğunu görünce, elini onun koluna koyarak açıklamaya başladı: "Bir de şöyle düşün Guido. Ne müzik ne de opera hakkında hiçbir şey bilmeseler de insanlar gelip beni dinleyebilir ve coşkuyla haykırabilir. Sadece kostümümü beğenmiştir veya hikâyeyi. Belki de sadece herkes bağırıyor diye o da *'brava'* diye bağırmıştır." Brunetti'nin inanmadığını görünce ısrar etti: "Bu doğru, inan bana. Benim kıyafet odam her gösteriden sonra insanlarla dolup taşar; o gece bir köpek gibi ulusam da ne kadar güzel şarkı söylediğimi söyleyen insanlarla." Brunetti onun yüzünde bu anlattıklarının izlerini görünce doğruluğuna inandı.

"Ama bir de Brett'in yaptığına bak. Onun yaptıklarını gerçekten anlayabilen insanlar haricinde, onun çalışmalarından haberdar olan çok az insan var. Hepsi de bu işte uzman olan kişiler, yani onun yaptığı işin önemini anlıyorlar. Sanırım aramızdaki fark, onun sadece akranları, eşitleri, yani standartları çok daha yüksek insanlar tarafından yargılanıyor olması, dolayısıyla onun için övgü almak gerçekten bir şeyler ifade ediyor. Ama sırf bravo demek için, herhangi bir aptal da beni alkışlayabilir."

"Ama sen bu işi çok güzel yapıyorsun."

Flavia bir kahkaha attı. "Brett bu söylediğini duymasın."

"Neden? O böyle düşünmüyor mu?"

Hâlâ gülüyordu, "Hayır Guido, yanlış anladın. O da yaptığı işi çok iyi yaptığını düşünüyor ve yaptığı işin benim söylediğim mü-

zik kadar güzel olduğuna inanıyor."

"Bu bana bir şey hatırlattı," dedi Brunetti. "Anlamamış olduğum bir şeyi," diye başladı ve ardından bunun ne kadar doğru olduğunu fark edip güldü.

Flavia kararsız bir şekilde güldü. "Neyi?"

"Brett'in ifadesindeki bir şey," diye açıkladı Brunetti. Flavia'nın yüzü rahatlamıştı. "İfadesinde La Capra'nın ona Çin yapımı bir kâse gösterdiğini söylemişti. Kaçıncı yüzyıla ait olduğunu hatırlamıyorum."

"Milattan önce üç bin," dedi Flavia.

"Sana bundan söz etmiş miydi?"

"Tabii ki etti."

"O zaman belki sen açıklayabilirsin." Flavia olur anlamında başını salladı, Brunetti devam etti: "İfadesinde, onu, kırılacağını bile bile, yere bıraktığından bahsediyordu."

Flavia başıyla doğruladı. "Evet, bununla ilgili konuşmuştuk. Bana da böyle anlatmıştı. Olup biten buymuş."

"Benim anlamadığım şey de bu," dedi Brunetti.

"Ne?"

"Eğer o, bu tür şeyleri çok seviyorsa, eğer kendini böylesine bunları korumaya adamışsa, o zaman bu kırdığı kâse sahte olmalıydı, değil mi? Yani, La Capra'nın gerçek olduğunu sanarak satın aldığı sahte parçalardan biriydi."

Flavia hiçbir şey söylemedi, başını çevirip gözlerini Giudecca'nın bitimindeki terk edilmiş değirmene dikti.

"Ne diyorsun?" diye sordu Brunetti.

Flavia döndü ve Brunetti'yle yüz yüze geldi, sol tarafından vuran güneş kanal boyunca uzanan evler üzerinde yüzünün profilini çiziyordu. "Neye?" diye sordu.

"Onu yok etmesi için sahte olması gerekiyordu, değil mi?"

Önce, söylediği şeyi duymazdan geleceğini veya yanıt vermeyi reddedeceğini sandı. Serçeler yeniden gelmişti, bu sefer Flavia kalan çöreğin köşesini koparark onlara attı. Her ikisi de küçük kuşların altın renkli çörek kırıntılarını midelerine indirişlerini seyrediyorlardı. Serçeler daha var mı gibilerinden Flavia'ya baktılar. Her ikisi aynı anda cik cik öten kuşlardan başlarını kaldırdılar ve göz

göze geldiler. Uzun bir süre sonra Flavia başını başka tarafa, çocuklarının ellerinde dondurmalarla geldiği sete doğru çevirdi.

"Evet?" diye sordu Brunetti, bir cevaba ihtiyacı vardı.

Vivi'nin suda çınlayan kahkahalarını duydular.

Flavia öne doğru eğildi ve elini yeniden onun koluna koyarak, "Guido," diye başladı gülümseyerek, "bunun hiçbir önemi yok, değil mi?"

Bir kez daha, Venedik. Yüzlerce yıllık pallazo'ları, kanallara açılan çıkmaz sokakları, meydanları ve kanal boyunca sıralanmış barlarıyla sular üstünde yükselen bu sisler kenti, bu kez kışlık giysileriyle karşılıyor okuyucuyu. *Medcezir*'de olaylar, tutkulu bir ilişkinin birleştirdiği iki çekici kadın etrafında dönüyor: Biri dünyaca tanınan bir diva, öbürü ise eski Çin medeniyetlerini inceleyen Amerikalı bir arkeolog. Arka planda opera, "beyefendiliğe" özenen mafya babaları ve elbette cinayetler var. Düzenlenmesine Amerikalı güzel arkeoloğun da katkıda bulunduğu uluslararası bir Çin medeniyetleri sergisiyle başlayan serüvende, artık iyice kanımızın ısındığı Commissario'yla birlikte, paraya ve nesnelere tapan bir toplumun aşina olduğumuz tüm izlerine tanık oluruz. Bu sırada bütün Venedik nefesini tutmuş, medcezri beklemektedir. Kanal sularının yavaş yavaş yükselişi, olayların akışıyla atbaşı giden bir metafor gibi, koca bir şehri, apartman içlerini, kafeleri sularla doldurarak olağanüstü bir manzara yaratır.

Donna Leon'un *Operada Cinayet* adlı kitabından da tanıdığımız lezbiyen çiftin bir kez daha olayların merkezinde yer aldığı *Medcezir*, okuyucuyu Venedik'e turist gözüyle değil de, kentin bir sakini gibi bakmaya çağırıyor. Kentin havası sizi o kadar sarmalayacak ki, kitap biter bitmez artık aşinası olduğunuz Venedik'i özlemeye başlayacak, yeni bir Donna Leon polisiyesinde sevgili kentinize ve içinde gizlenen kara ayrıntılara tekrar kavuşmak için sabırsızlanacaksınız.

KARA AYRINTI
ISBN 975-539-336-6
9 789755 393360